

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

92'nci Birleşim 18 Mayıs 2022 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	342
II.- YOKLAMA	415
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	345
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin konuşması	345
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	345
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>345:349</i>
1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı'nın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin gündem dışı konuşması	345:346
2.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıkışına ilişkin gündem dışı konuşması	347:348

3.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, 19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıkışına ilişkin gündem dışı konuşması 348:349

V.- AÇIKLAMALAR**349, 371, 372, 379, 382,
390, 405, 446**

1.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye'nin Kadirli ilçesine bağlı Tozlu, Kesikkeli, Tekeli ve Mecidiye köylerinde etkili olan dolu yağışına ilişkin açıklaması 349

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Türkan Saylan'ın ölüm yıl dönümüne ve 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması 349

3.- Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması 350

4.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması 350

5.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, İbrahim Kaypakkaya'nın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması 350

6.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, TFF tarafından Tarsus İdman Yurdu Spor Kulübüne verilen cezanın tekrar gözden geçirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 350:351

7.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması 351

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Bill Gates'in Covid-19'la ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması 351

9.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve Osmaniye'nin Kadirli ilçesine bağlı Tozlu, Kesikkeli, Tekeli ve Mecidiye köylerinde meydana gelen dolu afetine ilişkin açıklaması 351:352

10.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, okullarıyla ilişkisi kesilen yükseköğretim gençliğinin taleplerine ve 19 Mayıs münasebetiyle Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm kahramanlarımızı rahmetle andığına ilişkin açıklaması 352

11.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, zararlı çizgi film ve bilgisayar oyunlarına erişimin engellenmesi yönünde tedbirlerin alınması gerektiğine ve eğitim ve öğretim programında yapılması gereken ilave düzenlemelere ilişkin açıklaması 352, 355

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Yüreğir ilçesindeki internet ve telefon altyapısı sorununa ilişkin açıklaması 352:353

- 13.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Kayseri'nin Yahyalı ilçesine bağlı Ulupınar Mahallesi'nin sorunlarına ilişkin açıklaması 353
- 14.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Tarsus İdman Yurdu ve İçel Mersin İdmanyurdu Spor Kulüplerini başarılarından dolayı kutladığına ve Tarsus İdman Yurdu Spor Kulübüne verilen saha kapatma cezasını kınadığına ilişkin açıklaması 353
- 15.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Tokat-Niksar yolunda meydana gelen kazada yaşamını yitiren Mesut Öjbe ile Serhat Altay'a Allah'tan rahmet dilediğine ve Tozanlı grup yolunun yenilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 353
- 16.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, AK PARTİ Hükümetinin göç politikasına ilişkin açıklaması 354
- 17.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü'ne ilişkin açıklaması 354
- 18.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van Müzesi Müdürlüğünden kaybolan tarihî eserlere ilişkin açıklaması 354
- 19.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması 355
- 20.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, AKP iktidarının uygulamalarındaki tutarsızlığa ilişkin açıklaması 355
- 21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, Kırım Tatar Türklerinin vatanlarından sürgün edilmelerinin 78'inci yıl dönümüne, Bitlis'teki Ahlat Köşkü'nün yanına yapılacağı ilan edilen Ahlat Konukevi Projesi'ne ve İYİ Parti iktidarında devletin toplanan tüm kaynaklarının saray çevresine değil milletin cebine aktarılacağına ilişkin açıklaması 356:357
- 22.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, Kırım Tatar sürgününün 78'inci yıl dönümüne, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna savaşında attığı adımlara ve 21 Mayıs'ta anılacak olan Çerkez sürgününün 158'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 357:358
- 23.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, DEDAŞ zulmüne, 2021 yılında Konya'nın Meram ilçesinde aynı aileden 7 kişinin öldürülmesiyle ilgili davaya ve Salda Gölü'nün korunması gerektiğine ilişkin açıklaması 358:360
- 24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, demokrasinin bir tepki ve protesto rejimi olduğunu sarayın artık öğrenmesi gerektiğine ve muhalefetin susturulamayacağına ilişkin açıklaması 360:361
- 25.- Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, ülkeyi 2023 hedeflerine erdirmek için var güçleriyle çalışıklarına, Rize-Artvin Havalimanı'na, ekonomik sıkıntılarını

farkında olduklarına, vatandaşı enflasyona ezdirmeyeceklerine ve herkesin ifade hürriyetine sahip olduğuna ama suç işleme hürriyetine sahip olmadığına ilişkin açıklaması	361:362
26.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	362:363
27.- Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve 21 Mayıs'ta anılacak olan Çerkez sürgününün 158'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	363
28.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Çelikhan ilçesinin yol sorununa ilişkin açıklaması	363:364
29.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, İbrahim Kaypakkaya, Ferhat Kurtay, Eşref Anyık, Necmi Öner, Mahmut Zengin ile Haki Karer'i sevgi ve saygıyla andığına ilişkin açıklaması	364
30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Rümeyza Kadak'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	371
31.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve millî bayramları gölgelemeye çalışmanın hiç kimseye fayda sağlamayacağına ilişkin açıklaması	372
32.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, açıklanan Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi'ne ilişkin açıklaması	372
33.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması	372
34.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	379
35.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Aksaray'da meydana gelen aşırı yağış ve doluya ilişkin açıklaması	382
36.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraç edilen hekimlerin sorunlarına ilişkin açıklaması	382
37.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydın'ın, Suruç ölüm yoluna ilişkin açıklaması	382
38.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, milletin günden güne yoksullaştığına ve Hükümetin millî servet olan Atatürk Havalimanı'nı yıkmasına ilişkin açıklaması	390
39.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, Mahzuni Şerif'in ölüm yıldönümüne ilişkin açıklaması	390:391

40.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, AKP iktidarının cumhuriyetin bütün kazanımlarını tasfiye ettiğine ve İbrahim Kaypakkaya'yı andığına ilişkin açıklaması	391:392
41.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Kırım Tatarlarının ana vatanlarından kopararak sürgün edilişlerinin 78'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	392
42.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,'in Mahzuni Şerif ile İbrahim Kaypakkaya, Haki Karer, Sinan Cemgil ve "dörtler"i saygıyla sevgiyle andığına ilişkin açıklaması	405
43.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, astsubayların sorunlarına ilişkin açıklaması	405:406
44.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, Çerkezler ile Kırım Tatarlarının ana vatanlarından sürgün edilişlerine ilişkin açıklaması	446
VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	364
<i>A) TEZKERELER</i>	<i>364</i>
1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyetinin 21-24 Mayıs 2022 tarihleri arasında Azerbaycan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/1958)	364
VII.- ÖNERİLER	365, 371, 373, 381, 383
<i>A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ</i>	<i>365:370, 371, 373:379, 381, 383:390</i>
1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemiz gençliğinin ekonomik, sosyal ve toplumsal tüm sorunlarının tespit edilmesi, refah ve özgür bir gençlik dönemi yaşayabilmeleri adına gerekli politikaların hayata geçirilmesi ve göç etmelerindeki etkenlerin ortadan kaldırılarak yurda dönüşlerinin sağlanabilmesi adına stratejik planlamanın yapılabilmesi ve tüm önlemlerin alınması amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi	365:370, 371
2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından, asgari ücretin yeniden belirlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi	373:379, 381

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, SADAT şirketinin kamu kurumlarıyla ilişkilerinin açığa çıkarılması ve şirket hakkındaki iddiaların araştırılması amacıyla 17/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 383:390

VIII.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

380

1.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 380:381

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 381

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

392, 406, 415, 447

A) KANUN TEKLİFLERİ

392:405, 406:414,
415:446, 447:451

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) 392:405, 406:414,
415:446, 447:451

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 127) 451

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

452

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına,

2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara,

Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,

Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına,

Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,

2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara,

İlişkin soruları ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63521), (7/63522), (7/63523), (7/63524), (7/63525), (7/63526)

452:457

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Kırşehir ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63989)

458:459

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.01'de açılarak üç oturum yaptı.

Iğdır Milletvekili Habip Eksik, Iğdır ve Erzurum'un sorunlarına,

Batman Milletvekili Ziver Özdemir, Batman'ın il oluşunun 32'nci yılına,

Kırklareli Milletvekili Türcü Kayan, Kırklareli'nin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, itfaiyecilerin problemlerine,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, Bursa'nın Osmangazi ve Büyükşehir ilçelerindeki sulama sorununa,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, fırsatçıların Balıkesir kuzusunu istismar ettiğine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, 15-21 Mayıs Aile Haftası'na,

Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz, Mersin'e kazandırılan gençlik yatırımlarına,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Rize-Artvin Havalimanı'nın açılışına ve Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın bu yıl içerisinde açılacağına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, çiftçilerin sorunlarına,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir'e yapılan kamu yatırımlarının yetersizliğine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, Akin Mahallesi'nin yol sorununa,

Tokat Milletvekili Yücel Bulut, Tokat Havalimanı'na,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, NATO'ya yeni üyelik taleplerine ve tartışmalarına,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, Adıyaman Çelikhan'da yer alan Askerhan köy halkının yaşadığı mağduriyete,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Silivri-Çatalca-Arnavutköy hattındaki silo ihtiyacına ve geçtiğimiz hafta şehit olan polis ve askerlere Allah'tan rahmet dilediğine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, İnsan Hakları Derneği Hakkâri Şube Eş Başkanı Avukat Yusuf Çobanoğlu'na telefonla ölüm tehditleri yağdırıldığına,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, Filistinli Gazeteci Şirin Ebu Akile ile barış grubu üyesi ve Dersim Alevilik Akademisi kurucusu Aysel Doğan'ın cenazesine düzenlenen saldırılara,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, trafik sigortası tavan primine gelen zamma,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, köy okullarına,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, Van Büyükşehir Belediyesindeki taşeron işçilerin mağduriyetine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde ilinde sulama suyu ve hayvan sulama göletlerinin yapımını bekleyen köy ve kasabalara,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, ülkemizde söylenebilen ve söylenemeyen şarkılara,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Trabzonspor'un şampiyonluğunu tebrik ettiğine, Süper Lig'e yükselen Ankaragücü ve Ümraniyespor'u kutladığına, Meclis Koruma Daire Başkanlığında görevli Polis Memuru Erol Yıldız'ın vefatına, Zonguldak'taki Türkiye Taşkömürü Kurumuna bağlı maden ocağında meydana gelen kazanın 12'nci yıl dönümüne, Atatürk Havalimanı'nın millet bahçesine dönüştürülmesine, yargı bağımsızlığındaki tahribata ve fahiş zamlara,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 14 Mayıs 2022'de İsviçre Dışişleri Bakanının NATO'ya üyelik süreciyle ilgili yaptığı açıklamalara, Rize-Artvin Havalimanı'na, Soma ve TTK Karadon Müessesesi Müdürlüğü maden ocaklarında meydana gelen kazaların yıl dönümlerine, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne, 14 Mayıs Dünya Eczacılık Günü'ne ve millî sporcularımızın başarılarına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Âşık Mahzuni Şerif'in ölümünün 20'nci yıl dönümüne, 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı'nda karşı karşıya kaldıkları yasaklara, Aysel Doğan'ın cenazesine yapılan saldırıya ve İŞİD davalarına yönelik soruya CİMER tarafından verilen cevaba,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 14 Mayıs Dünya Eczacılık Günü ile Dünya Çiftçiler Günü'nü kutladığına, Âşık Mahzuni Şerif'in ölümünün 20'nci yıl dönümüne, Mithat Sancar'ın annesinin vefatına, Yargıtayın 12 Mayıs Perşembe günü CHP İstanbul İl Başkanıyla ilgili verdiği karara, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Yeşilköy Atatürk Havalimanı'na,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Genel Kurul gündemine, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'na ve İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İstanbul Milletvekili Engin Altay ile İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, torpilli atamalara,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, yap-işlet-devret sistemiyle yapılan otoyol, köprü, havalimanı gibi işletmelerin ülkemizi borç batağına soktuğuna,

Kırkkale Milletvekili Halil Öztürk, Fikret Karabudak Stadyumu'na,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın CHP Genel Başkanını yanlış anladığına ve CHP Genel Başkanının yakıp yıkıp beton yapmaya karşı olduğunu Türkiye'nin bildiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

İYİ Parti Grubunun, 12/5/2022 tarihinde Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve arkadaşları tarafından, kiracıların kira ödeme zorluğu karşısındaki mağduriyetlerinin giderilmesi, kiracıların barınma sorunu yaşamaması ve kirada oturdukları evlerin depreme karşı denetime alınması ve kiracıların korunması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 11/5/2022 tarihinde Adana Milletvekili Kemal Peköz ve arkadaşları tarafından, BOTAŞ başta olmak üzere kaynakların kamu yararına çalışması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (18465 sıra no.lu), diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Mayıs 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

CHP Grubunun, 17/5/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını olumsuz etkileyen unsurların tespiti ve yargıya güvenin artırılması için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3445 sıra no.lu), diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin Genel Kurulun 17 Mayıs 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisinin yapılan görüşmelerinden sonra oylaması sırasında istem üzerine yapılan yoklamalarda toplantı yeter sayısı bulunamadı.

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu, Kırım Tatar Türklerinin Stalin tarafından sürgün edilisinin 78'inci yıl dönümüne,

Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı, Aksaray'da meydana gelen şiddetli yağmur ve dolu yağışı sebebiyle çiftçilerin yaşadığı mağduriyete,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, akaryakıt istasyonlarına getirilen yeni yükümlülüklerle, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu, köy okullarına,

İstanbul Milletvekili Zeynel Özen, ünlü halk ozanı Âşık Mahzuni Şerif'in 20'nci ölüm yıl dönümüne ve Aysel Doğan'ın cenazesinde yaşanan olaylar ile konser yasaklarına,

Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz, Mersin Valiliğindeki görev değişimine ve Mersinli futbol takımlarına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Samsun Milletvekili Yusuf Ziya Yılmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 18.07'de birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

18 Mayıs 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar’ın, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’na ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, yarın Mustafa Kemal Atatürk’ün gençlere emanet etmek üzere cumhuriyet düşüyle çıktığı yürüyüşün, 19 Mayıs 1919’un 103’üncü yıl dönümünü coşkuyla kutlayacağız.

19 Mayıs 1919 tarihi, ulusal birlik ve beraberliğin, özgürlük ve bağımsızlık tutkusunun inançlı ve haklı savaşının cumhuriyet yönetimiyle taçlandırıldığı zorlu bir tarihsel sürecin başlangıcıdır. 19 Mayıs 1919, “Bağımsızlık benim karakterimdir.” diyen bir önderle yürüyen bir halkın onur mücadelesinin başlangıç zamanıdır.

Ulusumuzun geleceğinin gençlikte olduğunu bilen Gazi Mustafa Kemal Atatürk, gençlerimizin aklın ve bilimin yolundan ayrılmadan özgür ve bağımsız yaşama düşüncelerini cumhuriyetimize aktarmasını istemiştir. Gençlerimizi, düşüncelerini çekinmeden dile getirebilen, sorumluluk duygusu yüksek, sorunlara duyarlı, yeniliklere açık, eleştirel düşünceye sahip, temiz toplumun savunucusu, çağdaş bireyler olarak yetiştirmemizin önemi yaşadığımız şu günlerde çok daha büyük bir anlam taşımaktadır.

Bu duygularıyla, başta Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, vatanımız için mücadele eden tüm kahramanlarımızı rahmetle anıyor; tüm gençlerimizin ve milletimizin 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı kutluyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı münasebetiyle söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Orhan Kırçalı’ya aittir.

Buyurun Sayın Kırçalı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı’nın, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’na ilişkin gündem dışı konuşması

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve hemşehrilerimizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Mustafa Kemal Atatürk’e doğum gününü sorduklarında verdiği cevap “Doğum günüm 19 Mayıs.” olmuştur. Bu cevap, Ata’nın Millî Mücadele’ye ve Millî Mücadele’de Samsun’un önemine yaptığı vurguyu açıkça göstermektedir. Mustafa Kemal Atatürk 19 Mayıs 1919’da Samsun’a çıkışının ardından Samsun’da kaldığı günlerle ilgili temaslarını ve gözlemlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Ben Samsun’u

ve Samsun halkını gördüğüm zaman memlekete ve millete ait olan bütün düşünce ve kararlarımın yerine getirilebileceğine kuvvetle inanmıştım. Samsunluların hâl ve durumlarını gördüğümde gözlerimden okuduğum vatanseverlik ve fedakârlık, ümit ve tasavvurlarımı olumlu bir inanca götürmeye yetmişti.”

Değerli milletvekilleri, 19 Mayıs, Millî Mücadele'mizin en önemli günü, bağımsızlık güneşinin doğduğu gündür. 19 Mayıs, şanlı tarihimizin dönüm noktalarından biridir. 19 Mayıs, aziz milletimizin direniş azminin sembolü, hürriyet aşkının nişanesidir. 19 Mayıs, esarete karşı özgürlüğün, yılgınlığa karşı umudun adıdır.

19 Mayıs 1919 Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nın 103'üncü yıl dönümünü kutlamanın gururunu ve heyecanını hep birlikte yaşıyoruz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı Millî Mücadele'nin başladığı, özgürlüğe ve bağımsızlığa doğru ilk adımın atıldığı gündür. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde temeller bu ilk adımla başlamıştır. Ardından Samsun'umuzda ilkler hayata geçmeye devam etmiştir. Havza ilçemizde ilk Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur. Teşkilat, ilk toplantısını Taş Mektep'te yapmıştır. Kılınan cuma namazının ardından Millî Mücadele'nin ilk mitingi yapılmıştır. İşgallere karşı ilk resmî başkaldırı, ilk millî tepki olan Havza Genelgesi yayınlanmıştır. Millî Mücadelemiz, bağımsızlığımızın sağlanması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanıyla hedefine ulaşmıştır.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar karşısına çıkan her türlü zorluğun üstesinden gelerek ilerleyişini sürdüren Türkiye Cumhuriyeti; büyüyen ekonomisi, güçlü demokrasisi, hukuk devleti kimliği, temel insani değerlere olan bağlılığı ve ilkeli dış politikalarıyla dünyanın büyük güçleri arasında yerini almıştır. Bu önemli günün armağan edildiği gençlerimizin hayallerini gerçekleştirmek ve yaşamaktan gurur duyacakları bir gelecek inşa etmek için dün olduğu gibi bugün de var gücümüzle çalışıyoruz ve çalışmaya devam edeceğiz. 19 Mayıs Gençlik Bayramı olarak kutluyor olmamız milletçe gençlerimize verdiğimiz değer ve onlara duyduğumuz güvenin bir tezahürüdür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın riyasetinde, 19 Mayıs ruhuyla yetişen geleceğimizin teminatı gençlerimizle el ele vererek birlik ve beraberlik içerisinde 2053 ve 2071 vizyonumuza emin adımlarla yürüyeceğiz. Gençlerimize inanıyor ve güveniyoruz.

Değerli milletvekilleri, dünyanın en büyük havacılık festivallerinden olan ve ayakları yerden kesen TEKNOFEST bu yıl 30 Ağustos-4 Eylül tarihleri arasında Samsun'umuzda gerçekleşecektir. TEKNOFEST Karadeniz'de bu yıl düzenlenen yarışmalara, geleceğimizin mimarları olacak olan gençlerimizden oluşan 149 binin üzerinde takım, 500 binin üzerinde yarışmacı rekor bir katılımla başvuruda bulunmuştur. TEKNOFEST, teknoloji yarışmalarıyla 5'inci yılında da hayallerini gerçeğe dönüştürmek ve en iyisi olmak için mücadele eden gençlerimizin ufkunu açmaya devam edecektir. Samsun'umuzda yerli ve millî ürünlerimizin sergileneceği, havacılık gösterilerinin yapılacağı TEKNOFEST 2022'ye çocuklarımızı, gençlerimizi, ailelerimizi ve tüm Türkiye'yi şimdiden davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ORHAN KIRCALI (Devamla) – Tabii, teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum, gazilerimize uzun ömürler diliyorum, yaralı olan gazilerimize acil şifalar diliyorum. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı şimdiden kutluyorum.

Sizleri hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, 19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıkışı münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Hayati Arkaz'a aittir.

Buyurun Sayın Arkaz. (MHP sıralarından alkışlar)

2.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıkışına ilişkin gündem dışı konuşması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

19 Mayıs 1919, Atatürk'ün Samsun'a çıkışının 103'üncü yılı sebebiyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, itilaf devletleri 1918'de İstanbul'u işgal ettikten sonra ilk girdikleri yer Türk Ocaklarıdır yani şunu söylemek istiyorum: Milliyetçi Hareket Partisi var oldukça, Ülkü Ocakları var oldukça Türkiye Cumhuriyeti devletini ve milletini hiçbir güç parçalayamaz, bölemez; buna izin veremeyiz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Atatürk ve silah arkadaşları Samsun'a girmeye hazırlandıklarında yanındakiler aynen şunu söylüyorlar: “Paşam, silah yok, ordu yok, ekonomi yok, ekmecek yok, aş yok; ne yapacağız?” Atatürk'ün cevabı aynen şöyle: “Ben bu milletin kalbine, yüreğine güveniyorum.” diyor. Biz de bu milletin yüreğine güveniyoruz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sonra diyorlar ki: “Paşam, sizi Karadeniz'in azgın sularında boğacaklar, yola hiç çıkmayın.” Atatürk'ün verdiği cevap şu: “Ben burada durup işgal kuvvetlerini seyredene kadar Karadeniz'in azgın sularında boğulurum daha iyi. Bunlar geldikleri gibi gidecekler.” İşte biz o neslin çocuklarıyız. (MHP sıralarından alkışlar) Nitekim, 19 Mayıs günü Samsun'a çıktılar. 19 Mayıs 1919 tarihi bir milletin dirilişi ve var oluşudur, bir milletin ayağa kalkışıdır, kurtuluş ateşinin tüm yurda yayıldığı tarihtir.

Değerli milletvekilleri, Atatürk ve arkadaşları Samsun'a çıktıktan belli bir süre sonra Havza'ya geçtiler, Havza'dan Amasya'ya geçtiler ve Amasya'da bir genelge yayınlandı. Bu genelgede -kısaca bahsetmek istiyorum- deniliyor ki: “Milletin bahtını ve kaderini yine millet kurtaracaktır.” ve Anadolu'nun en güvenilir yeri olan Sivas'ta bir kongre yapılması kararlaştırılıyor. Atatürk Sivas'a geçiyor, Sivas'ta belli bir süre kaldıktan sonra biliyorsunuz Erzurum'a geçiyor ve 23 Temmuz 1919'da Erzurum Kongresi yapılıyor. Erzurum sonrası tekrar tarihi gün olan Sivas'ta 4 Eylülde Büyük Kongre yapılıyor. Bu çok önemlidir, memleketin geleceğini ilgilendiren kararlar alınıyor. “Vatan bir bütündür, asla parçalanamaz.” “Manda kabul edilemez.” ve “Ya istiklal ya ölüm!” kararları alınıyor. Gazi Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları Sivas'tan sonra Ankara'ya geçiyor. Yalnız burada şunu söyleyeyim, Anadolu'da gittikleri her yerde büyük bir coşkuyla karşılanıyorlar. Ankara'ya geldikten sonra derhâl Millî Mücadele hazırlıklarına başlanıyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulması için çalışmalar yapılıyor. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılıyor. Bu Meclis Gazi Meclistir ve Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran Meclistir, Kurtuluş Savaşı'nı başlatan ve de yöneten Meclistir.

Değerli milletvekilleri, Sakarya Savaşı'ndan bahsetmek istiyorum. 23 Ağustos 1921'de Sakarya Savaşı başlıyor. Bu bir taktik savaştır, subaylar savaştır. Yirmi iki gün yirmi iki gece sürmüştür. Düşman, Haymana önüne kadar gelmiş ve orada imha edilmiştir. Bu bir zekâ meselesidir. Eğer Sakarya Zaferi olmasaydı biz bugün burada olamazdık, bunu peşinen söylemiş olayım.

Sonuç... Sonuçta Büyük Taarruz hazırlıkları var. Büyük Taarruz Türk tarihinde çok önemlidir. Tarihçiler aynen şunu söylüyor: “Eğer 30 Ağustos zaferi olmasaydı, Büyük Taarruz olmasaydı yurdun hiçbir yerinde, hiçbir köşesinde biz olamazdık.” Bunu buradan söylemiş olayım. 9 Eylülde düşman denize döküldü ve 29 Ekim 1923'te -hızlı geçiyorum, zamanımız kısıtlı- cumhuriyet kurulmuştur.

1974'te millî ve yerli silahlarımız sadece yüzde 4 oranında idi, şu anda ordumuzun kullandığı silahların oranı yüzde 80-85'tir. Çok şükür diyorum buna.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAYATİ ARKAZ (Devamla) – Artık Türkiye Cumhuriyeti devleti bölgede caydırıcı güçtür, süper güçtür, büyük bir devlettir. Adriyatik Denizi’nden Çin Seddi’ne, Kamerun’dan Karadeniz’in kuzeyine kadar o bölgelerde yaşayan insanlara Türkiye Cumhuriyeti devletini sorduğumuzda aynen şunu söylerler: “Türkiye Cumhuriyeti bizim ikinci vatanımızdır, bir sıkıntımız olduğunda gideceğimiz yer Türkiye Cumhuriyeti devletidir.” diyorlar. Türkiye Cumhuriyeti devleti ana kucağıdır, bunu herkes böyle bilsin.

Atatürk başta olmak üzere tüm silah arkadaşlarına rahmet diliyorum. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı kutluyorum. Ne mutlu Türk’üm diyene!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, 19 Mayıs 1919, Atatürk’ün Samsun’a çıkışı münasebetiyle söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Kemal Zeybek’e aittir.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek’in, 19 Mayıs 1919’da Atatürk’ün Samsun’a çıkışına ilişkin gündem dışı konuşması

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında bizleri izleyen saygıdeğer yurttaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

16 Mayıs 1919’da Bandırma Vapuru’yla İstanbul’dan hareket eden Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları 19 Mayıs 1919’da Samsun’a çıkarlar. Türk ulusunun Ulu Önderi Atatürk kurtuluş ve kuruluşun ilk meşalesini Samsun’dan ateşler. 19 Mayıs 1919 büyük bir kutlu başlangıçtır, direniştir, korkusuz bir mücadeledir, güneşin bir başka doğuşudur. Memleketin kuruluşu üzerinde emperyalizme, sömürüye, yedi düvele karşı haykırıştır. 19 Mayıs 1919 padişahın kulluğuna, yobazlığın, cehaletin karanlığına karşı mücadeledir. (CHP sıralarından alkışlar) Esaret ve himaye kabul etmeyen Kuvayimillîye’dir. Kurtuluş mücadelesinde yoksulluklar, imkânsızlıklar, hainlikler gölgesinde yüce Atatürk masmavi umut taşıyan gözleriyle umudun meşalesini Samsun’dan yaktı. (CHP sıralarından alkışlar) Atatürk büyük bir inanç ve kararlılıkla 19 Mayıs 1919’da devrimi başlattı. Samsun’a ayak basmasıyla birlikte Türk tarihinde ilk defa kişisel egemenlikten millî egemenliğe geçiş sağlandı. Millî egemenlik düşüncesi Millî Mücadele’yi başlatmıştır.

Atatürk ve arkadaşları Samsun’dan Havza’ya giderken Kavak yakınlarında araçları arıza yapar. Araçtan inen Atatürk ve arkadaşları, Gençlik Marşı olan “Dağ başını duman almış/Gümüş dere durmaz akar/Güneş ufuktan şimdi doğar/Yürüyelim arkadaşlar” marşını söyleyerek yollarına devam ederler. 25 Mayıs 1919’da Havza’ya gelir. Atatürk, Havza’da heyet toplantısında “Hiçbir zaman umutsuz olmayacağız, çalışacağız. Uçurumun kenarındayız, bizi canlı canlı mezara atmak istiyorlar. Son bir çüret bizi kurtarabilir.” diyerek zor durumu dile getirir. Atatürk’ün 19 Mayıs 1919’da başlattığı bağımsızlık savaşı, Türk ulusunun uçurumun kenarından dönüşüdür. “Ya istiklal, ya ölüm!” diyenlerin, diyebilen halkımızın eşsiz bir kurtuluş mücadelesi destanıdır. Atatürk’ün içinde, Misakımillî milliyetçilerine, 29 Ekim 1968’de Samsun’dan Ankara’ya, Anıtkabir’e Mustafa Kemal yürüyüşü yapan, emperyalizme karşı çıkan, “Tam bağımsız Türkiye!” diyerek mücadele eden yurtseverlere, devrimcilere, Deniz Gezmişlere selam olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Atatürk 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisini açarak milletin egemenlik hakkını sadece Türkiye Büyük Millet Meclisine, bu Meclise vermiştir. Misakımillî milliyetçiliği, inkılap ve devrimleriyle mazlum milletlere örnek olmuştur. Atatürk’ün kurduğu cumhuriyet tarihinde türlü hainlikler, hilafet, saltanat özlemleri, gerici çabalar olmasına rağmen laik, demokratik cumhuriyet dimdik ayakta durdu. Yüce Atatürk “Ey yeni nesil, istikbal sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yüceltecek ve devam ettirecek sizlersiniz.” diyerek demokratik cumhuriyeti Türk gençliğine emanet etmiştir.

Değerli arkadaşlarım, ben gençliğimde okul sıralarında okuduğum bir şiiri, Cahit Külebi'nin şiirini burada aktarmak, okumak istiyorum:

“Bir gemi yanaştı Samsun’a sabaha karşı,

Selam durdu kayığı, çaparası, takası,

Selam durdu tayfası.

Bir duman tüterdi bu geminin bacasından, bir duman,

Bir duman değil bu, memleketin uçup giden kaygılarıydı.

Samsun Limanı’na bu gemiden atılan demir değil,

Sarılan ana yurda Kemal Paşa’nın kollarıydı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Devamla) – Bu düşüncelerle, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, yüce Türk milletimizin kurtuluş mücadelesinde kahramanlık göstermiş olanları saygıyla, rahmetle anıyor ve başta gençlerimiz olmak üzere tüm milletimizin 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı kutluyorum.

Türk milletine saygılar arz ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Ünlü...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü’nün, Osmaniye’nin Kadiri ilçesine bağlı Tozlu, Kesikkeli, Tekeli ve Mecidiye köylerinde etkili olan dolu yağışına ilişkin açıklaması

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Başkanım.

Dün akşam saatlerinde seçim bölgem Osmaniye’nin Kadiri ilçesine bağlı Tozlu, Kesikkeli, Tekeli ve Mecidiye köylerinde başlayan dolu yağışı binlerce dönüm ekili tarım arazisine zarar vermiş ve milyonlarca liralık zarara sebep olmuştur. Aniden bastıran dolu yağışı sonucu binlerce dönüm mısır ve buğday ekili tarım arazisinde büyük zarar meydana gelmiş, bölgedeki hayvanlar telef olmuştur. Bu sebeplerle, bölgede yaşanan zararın büyüklüğü derhâl tespit edilmeli, yaralar sarılmalı ve çiftçilerimizin zararları karşılanmalıdır. Bu vesileyle, dolu sonucu arazisi, hayvanları ve mahsulleri zarar gören tüm Kadirili hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi’nin, Türkan Saylan’ın ölüm yıl dönümüne ve 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’na ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kumpaslara boyun eğmeyen cumhuriyet kadını Türkan Saylan’ı ölüm yıl dönümünde saygıyla anıyor, tüm kumpas şehitlerine rahmet diliyorum. Unutmadık, unutturmayacağız.

Onca mücadelenin tüm buhranlarında Atatürk’ü takip edenler yalnız bir defa sesinin titredigini işittiler, yalnız bir defa gözleri yaşarmış gibiydi o da eserini gençliğe emanet ederken. Nutuk’un son cümlesinde “Bugün ulaştığımız sonuç, yüzyıllardan beri çekilen yıkımların yarattığı uyanıklığın ve bu sevgili yurdun her köşesini sulayan kanların karşılığıdır. Bu sonucu Türk gençliğine emanet ediyorum.” demişti. Türk gençliği adına ben de yüce Meclisten cevap veriyorum: İhtirassız, yalnız vatan ve memleket selametini gaye edinen gençlik, izindedir. Atatürk cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır. 19 Mayıs kutlu olsun.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

3.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Millî Mücadele'miz için kurtuluş meşalesinin yakılışının 103'üncü yıl dönümüne ulaşmanın gurur ve heyecanını yaşayacağımız 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nın kutlu olmasını diliyorum.

Bu toprakları bizlere vatan yapan başta Kurtuluş Savaşı şehitlerimiz olmak üzere tüm şehit ve gazilerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. 19 Mayıs, yüz yıl önce Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkarak Millî Mücadele'mizi fiili olarak başlattığı, işgal kuvvetlerini topraklarımızdan söktürmek için millî iradenin, birlik ve beraberlik ruhunun, güçlü bir inancın uyanış günüdür.

Dün olduğu gibi bugün de özgürlük ve bağımsızlığımıza kasteden ihanet ve şer odaklarına karşı ülkemize sahip çıkmaya ve özgürlüğümüzü korumaya her daim hazırız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

4.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – 19 Mayıs 1919, her şeyin bittiğinin düşünüldüğü an; esarete karşı bağımsızlığın, teslimiyetçiliğe karşı dik duruşun, yığınlığa karşı umut ve uyanışın miladı; milletimizin geleceğine vurulmak istenen prangaları kırarak tarihi yeniden yazdığı destansı bir mücadelenin ilk adıımıdır. Samsun'dan bu tarih yürüyüşü başlatan Atatürk'ün “Ey yükselen yeni nesil, cumhuriyeti biz kurduk, onu yaşatacak sizlersiniz.” sözüyle istiklal mücadelemizin sembolü olan 19 Mayısın Gençlik ve Spor Bayramı olarak ilan edilmesi gençlere olan güveni ortaya koymaktadır. Gençliğimizin dün olduğu gibi bugün de kendilerine tevdi edilen bu ulvi görevi yerine getireceklerine olan güvencimiz ve inancımız tamdır.

Bu duygularla 19 Mayısın 103'üncü yılında Millî Mücadele'mizin ölümsüz kahramanlarını ve tüm şehitlerimizi şükranla anıyor, gençliğimizin ve milletimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

5.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, İbrahim Kaypakkaya'nın ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 70'li yılların devrimci önderlerinden İbrahim Kaypakkaya 1949 yılı Çorum doğumludur. 1961 yılında Hasanoğlan Öğretmen Okulunu dereceyle bitiren Kaypakkaya, ardından İstanbul'da Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna başlamış, aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümünü okumuştur. 70'li yıllarda devrimci gençliğin antiemperyalist mücadelesi içerisinde İşçi-Köylü fikriyatında sosyalist düşüncelerle yer almış, Fikir Kulüpleri Federasyonunda çalışmalar yürütmüştür. 1970 yılında Dersim Vartinek mezrasında yaralanmış ve Diyarbakır Cezaevinde gördüğü işkence sonucu yaşamını yitirmiştir. Acımasız zulüm ve işkencelere rağmen ser verip sır vermeyen İbrahim Kaypakkaya'yı, katledilişinin yıl dönümünde saygıyla anıyor, mücadelesi önünde de saygıyla eğiliyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

6.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, TFF tarafından Tarsus İdman Yurdu Spor Kulübüne verilen cezanın tekrar gözden geçirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kentimin takımı Tarsus İdman Yurdu, 1923 yılında kurulmuş Türkiye'nin köklü kulüplerinden biridir. Tarsus İdman Yurdu şu anda Spor Toto 1. Lig'e çıkma mücadelesi yapmaktadır ve finale kalmıştır. Geçtiğimiz hafta tribünlerden bizzat benim de izlediğim Amed Sportif Faaliyetler'le

oynanan maçta ciddi bir olay çıkmamış, Tarsus İdman Yurdu-Amed Sportif Faaliyetler'le maç centilmence geçmiştir. Maçtan sonra biz, gerek Amed Sprotif Faaliyetlerli yöneticileri gerekse kulüp başkanını tebrik edip başarılar dilemişizdir. Bu maçta sahaya atılan üç beş pet şişe bahane edilerek Tarsus İdman Yurdu'nun Karacabey Belediye Spor'la yapacağı maçın seyircisiz oynanması yönünde Futbol Federasyonu akıllara ziyan bir karar almıştır. Ben, Federasyonun aldığı bu kararı yeniden gözden geçirmesini, yapmış olduğumuz itirazı değerlendirmesini, Tarsus'un kaderiyle -1986 yılında son maçta saha kapatılarak oynandı- bir kez daha oynanmamasını talep ediyor, saygılar sunuyorum. Hak eden kazansın, maç seyircili olarak oynansın diyorum.

BAŞKAN – Sayın Sariaslan...

7.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

“Her şeye rağmen muhakkak bir ışığa doğru yürümekteyiz. Bende bu imanı yaşatan kuvvet, yalnız aziz memleket ve milletim hakkındaki sonsuz sevgim değil, bugünün karanlıkları, ahlaksızlıkları, şarlatanlıkları içerisinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ışık serpmeye ve aramaya çalışan bir gençlik gördüğümündür.” Mustafa Kemal Atatürk.

19 Mayıs, Türk milletinin bağımsızlık ve özgürlük umutlarının inanca dönüştüğü, kurtuluş ateşinin yakıldığı ve aydınlık bir geleceğe olan inancın kuvvetlendiği günün adıdır. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'mız kutlu olsun. Vatanimiz için canlarını feda eden aziz şehitlerimizi minnetle, rahmetle ve saygıyla anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Bill Gates'in Covid-19'la ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Covid-19 sürecinin orkestra şeflerinden olan, korku iklimi oluşturmak amacıyla türlü açıklamalar yapan Bill Gates, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada “Covid-19 aslında bir gripmiş, biz bunu anlayamadık.” dedi. Ancak, bu süreçte insanların ciddi endişe ve şüphelerine rağmen milyonlarca insan aşı olmaya zorlanmış, aşı olmayan insanlar ağır baskılara, mobbinglere maruz kalmış ve hukuksuz bir şekilde işinden edilmiş, hatta çocuk ve bebeklerin bile yanlışlıkla aşılandığı itiraf edilmiştir. Bütün bunların yanlış olduğunu zamanında burada da dile getirmiştik. Şimdi soruyoruz: Siz de bütün bu olup bitenlerin karşısında, bu işin sonunda “Pardon.” diyerek bu sorumluluktan kurtulmaya mı çalışacaksınız? Süreci sonuna kadar takip edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

9.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve Osmaniye'nin Kadırlı ilçesine bağlı Tozlu, Kesikkeli, Tekeli ve Mecidiye köylerinde meydana gelen dolu afetine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bağımsız ve müreffeh yarınlara yürüyüşün başlangıcı olan 19 Mayıs, aziz milletimizin hürriyetinden asla vazgeçmeyeceğini, hiçbir şartta himaye altına girmeyeceğini, özgür iradesine her şartta sahip çıkacağını tüm dünyaya ilan ettiği gündür.

Gençlerimizin ve aziz milletimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, adını tarih sayfalarına bile sığdıramayacağımız, toprağımızın her zerresinde hakkı olan şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor, hayatta olan gazilerimize sağlıklı ömürler diliyorum.

Ayrıca, dün akşam saatlerinde Osmaniye ilimizin Kadırlı ilçesi Tozlu, Tekeli, Mecidiye, Kesikkeli köylerimizde meydana gelen dolu afetinden etkilenen çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Tarım İlçe Müdürlüğü zarar gören çiftçilerimizle ilgili çalışmalarına derhâl başlamıştır, bizim de takipçisi olacağımızı belirtirim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

10.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, okullarıyla ilişkisi kesilen yükseköğretim gençliğinin taleplerine ve 19 Mayıs münasebetiyle Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm kahramanlarımızı rahmetle andığına ilişkin açıklaması

SEFERAYCAN (Kahramanmaraş)– Sayın Başkan, yüksek kaliteli, rekabete açık yükseköğretimden yanayız. En etkili eğitim yüz yüze eğitimidir. İki yıllık Covid salgını süresince her şey etkilendiği gibi eğitim ve özellikle yükseköğretim de etkilenmiştir. Salgının hızı yavaşlamış olmasına rağmen fakültelerde uzaktan eğitim devam etmektedir, bu da yükseköğretim gençliğini olumsuz etkilemiştir. Ders takibi, ödev ve tezler aksamış ve gençler okullarında başarısız olmuş ve okullarıyla ilişkileri kesilmiştir. Bu önemli bir sorundur, yüz binlerce genci ilgilendirmektedir. Bu nedenle, yükseköğrenimin her aşamasında okullarıyla ilişkisi kesilen gençlere okullarına dönmeleri ve eğitimlerini tamamlamaları için fırsat verilmesi yerinde olacaktır; bundan ülkemiz ve gençlerimiz kazanacaktır. Yükseköğrenim gençliğinin 19 Mayıs arifesinde bu isteğini destekliyoruz.

19 Mayıs münasebetiyle Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm kahramanlarımızı rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdem...

11.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, zararlı çizgi film ve bilgisayar oyunlarına erişimin engellenmesi yönünde tedbirlerin alınması gerektiğine ve eğitim ve öğretim programında yapılması gereken ilave düzenlemelere ilişkin açıklaması

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha öncesinde de gündeme taşıdığımız, yüzlerce gencimizin intiharıyla bağlantılı olduğu düşünülen ve sanal ölüm tuzağı olarak bilinen “Mavi Balina” “Momo” “Mavi Bebek” gibi bilgisayar oyunlarına son zamanlarda “Anime” adında bir çizgi film eklenmiştir. Bu kez hedef kitle 10 ila 14 yaş arası çocuklarımız. Bu çizgi filmin karakterleri, çocukların kendilerine ve ailelerine zarar vermelerine yönelik bir çalışma gerçekleştirmekte. Eğer çocuk bunu kabul etmezse kendisine zarar vermeye yönlendirmektedir. Bu zarar fiziksel olarak bedeninin çeşitli yerlerini kesme; ruhsal olarak da yalnızlaşma, okula gitmeme ve sosyal aktivitesini durdurma olarak başlıyor; hayal dünyasında oluşturduğu film ve çizgi film karakteriyle kendi içinde bir dünya kuruyor. Daha ileri safhada psikolojik olarak da vücuduna verdiği zararlar yeterli gelmeyince arkadaşlarıyla gruplaşarak intihar planları gerçekleştiriyorlar. Çocuklarımızın, gençlerimizin korunması, dolayısıyla geleceğimizin güvence altına alınması adına çocuklarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sümer...

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Yüreğir ilçesindeki internet ve telefon altyapısı sorununa ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Adana Yüreğir ilçemizin birçok bölgesinde, özellikle de Solaklı Hürriyet Mahallemizde defalarca dile getirmemize rağmen internet ve telefon hizmeti için gerekli altyapı sorunu hâlâ çözülmedi. Özellikle gençlerimiz ve vatandaşlarımız mağdur durumda. Bölgelerde okul ve üniversite çağında birçok öğrenci olmasına rağmen internet kullanımı sağlanamıyor, gençler mağdur durumda. Artık

elektriğin, internetin, aydınlanmanın, barınmanın, temel gıdaya ulaşmanın sorun olmaması gerekirken ne yazık ki Adanalı hemşehrilerim tüm bunlarla mücadele etmek zorunda kalıyor. Bir kez daha yetkililere sesleniyoruz: Başta Adana'nın Solaklı Hürriyet Mahallesi olmak üzere internet ve altyapı sıkıntısı yaşanan tüm noktalara bir an önce yatırım yapılması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arık...

13.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Kayseri'nin Yahyalı ilçesine bağlı Ulupınar Mahallesi'nin sorunlarına ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yahyalı ilçemizin Ulupınar Mahallesi sakinleri ve Muhtarımız Habip Şaban Çamlıca-Taşoluk-Ulupınar yolunun tamamlanmasını istiyor ama seslerini bir türlü duyan yok. Ulupınar Mahallemizin tek derdi yol da değil, çok ciddi kanalizasyon sorunları da var. Kanalizasyon, Aksu Deresi'ne, oradan da dünyanın en yüksek 2'nci şelalesi olan doğa harikası Kapuzbaşı Şelalesi'ne akıyor. Bu kötü tablonun sorumlusu yıllardır Yahyalı'dan oy alan iktidar ama artık yeter. Yıllardır aynı yüzler, aynı sözler tarafından aldatılan Kayserililer de Yahyalılılar da “Yetti gayrı.” diyor ve yapılacak ilk seçimde gereken cevabı sandıkta vermeye hazırlanıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Antmen...

14.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Tarsus İdman Yurdu ve İçel Mersin İdmanyurdu Spor Kulüplerini başarılarından dolayı kutladığına ve Tarsus İdman Yurdu Spor Kulübüne verilen saha kapatma cezasını kınadığına ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şehrim Mersin'in iki futbol takımı bu hafta oynadıkları play-off maçlarını kazandılar. Tarsus İdman Yurdu 2. Lig Play-Off'ta yarı finale yükseldi, İçel Mersin İdmanyurdu Spor 3. Lig Play-Off turunda adını finale yazdırdı. İnançla, başarıyla bugüne kadar çalışan, emek veren şehrimin her iki takımını da, Tarsus İdman Yurdu'nu ve İçel Mersin İdmanyurdu'nu kutluyorum. Bu arada Tarsus İdman Yurdu Spor Kulübümüze verilen saha kapatma cezasını da insafsız, haksız buluyorum, kınıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bulut...

15.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Tokat-Niksar yolunda meydana gelen kazada yaşamını yitiren Mesut Öjbe ile Serhat Altay'a Allah'tan rahmet dilediğine ve Tozanlı grup yolunun yenilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tokat'tan Niksar yönüne giden ve su arıtma tesisinde çalışan işçileri taşıyan minibüs ile otomobilin çarpışması sonucu meydana gelen kazada yaşamını yitiren hemşehrilerimiz Mesut Öjbe ve Serhat Altay'a Allah'tan rahmet diliyorum. Bu vesileyle birçok kazaya sebebiyet veren bir başka yol hattına dikkat çekmek istiyorum. Yaklaşık 30 köyümüzün doğrudan kullanmakta olduğu ve de Reşadiye-Almus ile Reşadiye-Doğansar hattını birbirine bağlayan, ana grup yolu olarak kabul edilen Tozanlı yol hattı birçok kazaya davetiye çıkaran ve yıllardır bakımsız bir şekilde bırakılmış, aşırı virajlarıyla birçok mühendislik hatasını barındıran bir hâldedir. Çok yoğun bir kullanım hattı olmasına rağmen oldukça uzun yıllardır ödenek yetersizliği gerekçesiyle yenilenmemiş, vatandaşlarımız çaresizce bu yolu kullanmaya mecbur kalmıştır. 30 köyümüzü doğrudan ilgilendiren bu yol hattının yenilenmesi Almus, Reşadiye ve Tozanlı bölgesinde yaşayan tüm hemşehrilerimizin yıllardır arzu ettikleri beklentileridir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

16.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, AK PARTİ Hükümetinin göç politikasına ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sınır güvenliğimizin en üst düzeyde tutulması için güvenlik duvarları, aydınlatma sistemleri, kamera, optik kuleler, devriye yolları, hendek, tel, çit çalışmaları hız kesmeden devam etmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılında, doğu illerimizde ve güney illerimizde olmak üzere toplam 451.096 düzensiz göçmenin ülkemize girişi engellenmiştir. 14 Nisan 2022 tarihi itibarıyla 2022 yılında ülkemize girişi engellenen düzensiz göçmen sayısı ise 127.256 olarak kayıtlara geçmiştir. 2021 yılında 71.959 düzensiz göçmen hakkında işlem yapıldı. Bu kişilerden 23.072'si İstanbul'dan sınır dışı edilirken 39.525'i ise sınır dışı işlemleri yapılmak üzere diğer illerdeki geri gönderme merkezlerine sevk edildi. AK PARTİ Hükümeti olarak hem ülkemizi düzensiz göçten koruyor hem de hayatını kurtarmak için bize sığınanlara yönelik insani vazifemizi din, dil, ırk ayırt etmeksizin yerine getiriyoruz.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

17.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü'ne ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, dün, 1989'da kapatılan köy okullarının yeniden açılmasıyla köylerimizin eski canlılığına ve üretkenliğine kavuştuğundan bahsetmiştik. Yine, 28 Şubat postmodern darbesiyle, sırf imam-hatip liselerini kapatmak için tüm meslek liselerinin önü kesilmişti. Alınan kararlarla, üretime ve ara eleman istihdamına büyük darbe vurulan bu uygulamaya da son verildi. Üniversiteye girişteki katsayı adaletsizliği giderilerek meslek liseleri tercih edilir hâle getirildi. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ortaklaşa yapmış oldukları protokolle, Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü'yle, ihtiyaç duyulan kalifiye personelin yetiştirilmesi sağlanarak deneyimli, dinamik insan kaynağıyla iş dünyasının ihtiyacı karşılanıyor. Kalifiye eleman yetiştiren bu projeyi uygulamaya koyan Cumhurbaşkanımıza, Millî Eğitim Bakanımıza teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Işık...

18.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van Müzesi Müdürlüğünden kaybolan tarihî eserlere ilişkin açıklaması

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Van ve çevresinin çok önemli bir doğal güzele ve tarihî mirasa sahip olduğu bilinmektedir. Medlerden Urartulara, Zerdüşçülükten İslam'a kadar birçok din ve uygarlığın tarihî mirası Van ve çevresindedir ve binlerce tarihî esere ev sahipliği yapmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığının sitesinde Van Müzesi Müdürlüğünden kaybolan 88 adet tarihî eserin bilgisi paylaşılmış, kayıp eserlerin envanter numarasından teknik özelliklerine kadar detaylı bilgiler verilmiştir ancak söz konusu kayıp eserlerin çalınmış olup olmadığı, kaybolma nedenleri ve mevcut durumlarına ilişkin herhangi bir bilgi yoktur. Bu eserlere ne olduğu kamuoyuna açıklanmalı ve sorumlular gerekli yaptırımlara tabi tutulmalıdır. Van ilimizde turizmin desteklenmesi, tarihî, kültürel mirasın korunması ve tanıtılması da elzemdir. Ayrıca, Van Müzesindeki eserler ve çevresindeki tarihî eserler korunmalı ve her türlü Vandalizmin önüne geçmek için tedbir alınmalıdır. Kayıp eserlerin akıbeti de derhâl açıklanmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Aksoy...

19.- *Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışıyla büyük Türk milletinin şaha kalkışının 103'üncü yılını yarın şerefle, şanla, gururla kutlayacağız. Bütün umutların tükenmeye yüz tuttuğu bir dönemde Mustafa Kemal Atatürk'ün “Ya istiklal ya ölüm!” diyerek bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizi başlattığı o muhteşem tarih 19 Mayıs 1919'dur. Atatürk'ün bu günü bayram ilan ederek cumhuriyetimizi emanet ettiği gençlere büyük görevler düşmektedir. Her geçen gün daha da güçlenen memleketimizin aydınlık geleceğinin teminatı gençlerimizdir; Atatürk, binlerce şehit vererek büyük özverilerle kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni sizlere emanet etti.

Bu duygu ve düşüncelerle milletimizin ve gençlerimizin bayramını kutluyor, başta Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, kahraman şehit ve gazilerimizi rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

20.- *Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, AKP iktidarının uygulamalarındaki tutarsızlığa ilişkin açıklaması*

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yabancıya toprak ve vatandaşlık satan AKP; “Sınır namustur.” deyip mültecilerin ülkemize elini kolunu sallayarak girmesini seyreden AKP; tarım çökerken, çiftçi, esnaf kan ağlarken gelir adaletsizliği, haksızlık, hukuksuzluk sıradanlaşırken izleyen AKP; liyakat yerine yandaş kültürünü hâkim kılan AKP; pazarda ezik domates, ucuz sebze meyve arayan vatandaşa aylık 24 bin lira kredili konutu müjde diyen veren yine AKP; vatandaşın ev, araba umutlarını, hayallerini yok eden yine AKP; “Gece müzik yok.” diyen, eğlenmeyi yasaklayan yine AKP; “İşsizlik azalacak, yoksulluk bitecek, enflasyon düşecek.” diyerek işsizliği, yoksulluğu, enflasyonu patlatan yine AKP; zam, zulüm deyince artık akla gelen yine AKP; işte AKP, işte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Erdem'in süresinde bir eksiklik oldu, açalım mikrofonu.

Tamamlayalım lütfen.

11.- *İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, zararlı çizgi film ve bilgisayar oyunlarına erişimin engellenmesi yönünde tedbirlerin alınması gerektiğine ve eğitim ve öğretim programında yapılması gereken ilave düzenlemelere ilişkin açıklaması (Devam)*

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, küçücük çocuklarımızın, pırlanta gibi gençlerimizin fiziksel ve ruhsal olarak korunmaları, dolayısıyla geleceğimizin güvence altına alınması adına çocuklarımızın ve gençlerimizin öz benliklerini kabul etmeleri, aile kavramının önemi, millî ve manevi değerler ve görgü kuralları üzerine eğitim ve öğretim programımıza ilave düzenlemeler yapılmalıdır.

Ayrıca, zararlı çizgi filmler ve sanal ölüm tuzağı hâline gelmiş olan oyunların erişiminin engellenmesi yönünde tedbirler alınmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Sayın Grup Başkan Vekillerinin sisteme girmesini rica ediyorum.

İlk söz İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Müsavat Dervişoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, Kırım Tatar Türklerinin vatanlarından sürgün edilmelerinin 78'inci yıl dönümüne, Bitlis'teki Ahlat Köşkü'nün yanına yapılacağı ilan edilen Ahlat Konukevi Projesi'ne ve İYİ Parti iktidarında devletin toplanan tüm kaynaklarının saray çevresine değil milletin cebine aktarılacağına ilişkin açıklaması

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ OĞ LU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün azim ve kararlılıkla başlattığı, şanlı tarihimizin önemli dönüm noktalarından biri ve aziz milletimizin yeniden varoluş mücadelesinin ilk kıvılcımı olan 19 Mayıs 1919, tarih boyunca Türk milletinin hürriyet sevdasının bir nişanesi olarak anılacaktır. 19 Mayıs, emperyalizmin, Türk milletini vatansız ve hürriyetsiz bırakma girişimine karşı millî iradenin şahlanışı ve o şahlanışın başladığı gündür. Bu vesileyle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere tüm istiklal kahramanlarımızı şükran, minnet ve rahmetle yâd ediyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'mız da şimdiden kutlu olsun.

Saygıdeğer milletvekilleri, bugün, Kırım Tatar Türklerinin vatanlarından sürgün edilmelerinin 78'inci yıl dönümünü idrak ediyoruz. 18 Mayıs 1944'te Kırım Tatar Türkleri Stalin'in talimatıyla bin yılı aşkın süredir yaşadıkları topraklardan sürgün edilmişlerdir. Sürgün esnasında, insanlık onuruyla asla bağdaşmayacak bir muameleye maruz kalmış, havasız yük vagonlarında açlık ve sefalet yaşamıştır. Sadece vatanlarından değil, ailelerinden de koparılan Kırım Tatar Türkleri yaşanan bu sürgünle ölüme terk edilmişlerdir. Sürgün sırasında, çoğu çocuk ve yaşlı olmak üzere 8 bin soydaşımız hayatını kaybetmiştir. Sürgünün 78'inci yılında vatanlarından koparılan ve hayatlarını kaybeden tüm soydaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum; mekânları cennet, ruhları şad, kabirleri nur olsun. Kırım'da Türk varlığını yaşatma mücadelesi veren Sayın Mustafa Abdülcemil Kırım oğlu'nu ve tüm Kırım Türklerini Türkiye Büyük Millet Meclisinden muhabbetle selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Bitlis'in Ahlat ilçesinde milyonlarca lira harcanarak yapılan ve “kışlık saray” olarak nitelendirilen Ahlat Köşkü'nün yanına, köşkü inşa eden, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın arkadaşı Hasan Gürsoy'un sahibi olduğu “Güryapı Taahhüt” isimli inşaat şirketi “Ahlat Konukevleri Projesi” adı altında 9 bakan konutunun daha yapılacağını kamuoyuna ilan etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ OĞ LU (İzmir) – Köşkün yapıldığı alanın daha önce tarım arazisi olarak kullanılmasından dolayı Anayasa Mahkemesi, Kıyı Kanunu'nun ihlal edildiği gerekçesiyle köşk projesine iptal kararı vermişti. Ancak, Anayasa Mahkemesinin bu kararına rağmen köşkün yapımı durdurulmamış ve inşa edilmesine devam edilmişti. Şimdi, hukuk tanımamaya ısrar edenler hızını alamamış olacaklar ki 9 bakan konutu daha inşa edileceğini kamuoyuna duyuruyorlar. Anayasa Mahkemesi kararını tanımayan, hukuku ayaklar altına alan ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin getirdiği “tek adam” algısıyla ağızdan çıkan lafı kanun yerine koyan Sayın Erdoğan, bir kez daha ranta alan açmış, saray çevresinde biriktirdiği arkadaş müteahhitlere kazandırma çalışmalarına devam etme eğilimi sergilemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ OĞ LU (İzmir) – İşçiye, çiftçiye, memura, emekliye gelince imkânsızlıklardan bahseden Sayın Erdoğan köşk, saray, rant ve ihtişam söz konusu olunca “İtibardan tasarruf olmaz.” anlayışıyla devasa bütçeler yaratmaktadır. Aziz milletimiz ekonomik zorluklarla boğuşup ayın sonunu getirme çabası verirken Sayın Erdoğan senede bir kere bile belki zor gideceği

meçhul üçüncü sarayını milyonlarca lira harcayarak genişletmeye devam etmektedir. İYİ Parti iktidarında gücü yetenin devlet hazinesine el attığı bu adaletsiz düzen sona erecektir, ekonomide yüzlerce milyarlık kayba yol açan rant ihaleleri tarihe karışacaktır. Böylece devletin toplanan tüm kaynakları saray çevresine değil, milletimizin cebine aktarılacaktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

22.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, Kırım Tatar sürgününün 78'inci yıl dönümüne, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna savaşında attığı adımlara ve 21 Mayıs'ta anılacak olan Çerkez sürgününün 158'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Mayıs 1919 Türk milletinin bağımsızlık ve kurtuluş savaşının önemli bir dönüm noktasıdır. 15 Mayıs 1919'da işgalci Yunan kuvvetleri emperyalist devletlerin direktifleriyle İzmir'i işgal etmişti. Üç buçuk yıl süren bu işgalin ilk günlerinden itibaren Anadolu'daki istiklal ve istikbal ülküsü canlanmış, Türk milleti hürriyetine, bekasına, birliğine ve vatanına sahip çıkmıştır. Hasan Tahsin, işgal öncesi İzmir'de meydana toplananlara şöyle seslenir: "Burayı Yunan'a vermeyeceğiz, isteyenle paylaşacak kozumuz var." Ve Hasan Tahsin Türk milletinin öz vatanında boğulmak istendiği o günlerde ilk kurşunu sıkışmış ve işgalciler tarafından şehit edilmişti. Millî Mücadele zor koşullar altında Hatay'da Kara Mehmet Çavuş, İzmir'de Hasan Tahsin, Ayvalık'ta Ali Çetinkaya, Maraş'ta Sütçü İmam tarafından işgalcilere karşı atılan ilk kurşunlar Kurtuluş Savaşı'nın işaret fişekleri olmuştur. Bu vesileyle, başta Hasan Tahsin ve hunharca süngü darbeleriyle şehit edilen Süleyman Fethi Bey olmak üzere kurtuluş mücadelemizin aziz şehitlerini rahmetle ve minnetle anıyoruz.

Sayın Başkan, yarın 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutlayacağız. 19 Mayıs işgallere, katliamlara ve göçlere maruz bırakılarak ateşle imtihan edilen bir milletin küllerinden yeniden doğduğu gündür; 19 Mayıs 1919'da Türk milleti Gazi Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde bağımsızlığa ilk adımını atmıştır. Samsun'da yakılan istiklal meşalesi Amasya'da, Erzurum'da, Sivas'ta, Balıkesir'de, Alaşehir'de ve Nazilli'de düzenlenen kongrelerle vatan sathına yayılmış, Millî Mücadele azmi perçinlenmiştir. 19 Mayıs'ta başlayan istiklal ve istikbal mücadelesi 23 Nisan 1920'de millî iradeyle onurlanmış, 29 Ekim 1923'te cumhuriyetle taçlanmıştır. Millî Mücadele'mizin önderi Mustafa Kemal Atatürk 23 Nisan baharın müjdesini veren kiraz çiçekleri misali milletimizin geleceği olan çocuklarımıza ve dünyadaki tüm çocuklara armağan etmişti; aynı şuur ve heyecanla büyük istiklal destanının aziz hatırası olan 19 Mayıs, istikbalimizin teminatı olan gençlere armağan edilmiştir. Geleceğin Türkiye'si aklı hür, vicdanı hür, irfanı hür nesillerin elinde şekillenecektir. Başta Türk gençliği olmak üzere milletimizin Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyor, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve İstiklal Savaşı'mızın bütün kahramanlarını rahmet ve şükranla anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bugün insanlık tarihinin en acı veren günlerinden biri olan Kırım Tatar sürgününün 78'inci yıl dönümüdür. Stalin yönetimindeki Sovyetler Birliği 18-20 Mayıs 1944 tarihleri arasında yüz binlerce Kırım Türkü'nü ölüm trenlerine mahkûm etmiştir. Sürgünde binlerce Kırım Türkü açlıktan ve hastalıktan hayatını kaybetmiş, sistematik bir soykırıma maruz kalmıştır. Kırım Tatar sürgünü 2 Kasım 1943'te Karaçay Türklerinin sürgünüyle başlayan, 8 Mart 1944'te Balkan Türkleri ve 14 Kasım 1944 Ahıska sürgünüyle devam eden sürgün ve soykırım

politikalarının son halkasıdır. Türkiye, tarihsel süreçte etnik ve demografik temelli sürgün politikalarıyla zorla göç ettirilen soydaşlarımıza ve Kafkas halklarına kapılarını açmış, onları kucaklamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkiye, Rusya-Ukrayna savaşıyla tırmanan bölgesel ve küresel gerilimin benzer acılara yol açmaması adına önemli adımlar atmaktadır. Bu kapsamda, savaşın başından bu yana 17 bin vatandaşımızla birlikte çok sayıda Kırımlı ve Ahıskalı soydaşımız savaş bölgesinden tahliye edilmiştir, 2 bin soydaşımızın da önümüzdeki günlerde Türkiye'ye getirilmesi planlanmaktadır. Bu vesileyle, Kırım Tatar sürgününde 21 Mayıs'ta 158'inci yıl dönümünü anacağımız Çerkez sürgününde ve bütün sürgünlerde hayatını kaybeden herkesi, soydaşlarımızı ve kardeş Kafkas halklarını rahmetle anıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz sırası, Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç'ta.

Buyurun Sayın Oluç.

23.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, DEDAŞ zulmüne, 2021 yılında Konya'nın Meram ilçesinde aynı aileden 7 kişinin öldürülmesiyle ilgili davaya ve Salda Gölü'nün korunması gerektiğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, yaza yaklaştık DEDAŞ zulmü yeniden yükselmeye başladı. Biliyorsunuz, DEDAŞ zulmünü geçtiğimiz yıllarda burada defalarca konuştuk ve bir kez daha karşı karşıya kalınmış olan bir durumu anlatmak istiyorum. DEDAŞ çiftçilerin borçları sebebiyle trafo sökmeye başladı. En son Şanlıurfa'nın Halilîye ilçesinde trafo sökümüne karşı çıkan çiftçilere jandarma müdahale etti ve 5 çiftçi gözaltına alındı. Şimdi, bu DEDAŞ zulmü yeni değil, biliyorsunuz, açıkça suç işleyen bir DEDAŞ'la karşı karşıyayız. Defalarca bu meselenin konuşularak çözümünün bulunması gerektiğini burada anlattık, konuştuk, DEDAŞ'lı yetkililere ilettik bu görüşlerimizi, ara bulmaya çalıştık ama DEDAŞ aynı şekilde devam ediyor. Ya, şimdi, bu iktidarın görevi, DEDAŞ'ı korumak için, trafo sökümüne karşı çıkan çiftçilerin tepesine kolluk kuvveti göndermek mi Allah aşkına? Çiftçilerin elektrik borcu sorununun nasıl çözüleceğinin yollarını aramak ve tartışmaktır iktidarın yapması gereken ama bunu yapmıyor iktidar.

Şimdi, burada, hep beraber haftalardır, aylardır, gıda krizini tartışıyoruz. Böyle bir durumda sanki çiftçinin durumu çok iyiymiş gibi, sanki çiftçinin hiçbir sıkıntısı yokmuş gibi 3 kuruş borcu için DEDAŞ trafo söküyor ve ne yapıyor böylece? Çiftçinin ekmesini, çiftçinin ürününü kaldırmasını ve çiftçinin o ürününü bu ülkenin yurttaşlarına ulaştırmasını engelliyor; DEDAŞ bunu yapıyor aslında. Bu iktidarın bu konuyu bir kez daha gündemine alması gerekiyor, düşünmesi gerekiyor. Çiftçi neden borçlu? Çiftçi keyfinden mi ödemiyor elektrik parasını? Çiftçi kazanamıyor, çiftçi zarar ediyor. Mazot, gübre, elektrik, su, tohum maliyetleri, üretilen ürünün elde kalması, bunların hepsini her gün burada tartışıyoruz. El birliğiyle tarımı bitiren bir iktidar uygulamasıyla karşı karşıyayız; DEDAŞ da bunun bir unsuru, bir aracı olarak görev görüyor. Bu DEDAŞ zulmüne karşı mücadelemizi sürdüreceğiz; bunu bir kez daha vurgulamış olayım.

Sayın milletvekilleri, biliyorsunuz, 2021 yılında Konya'nın Meram ilçesinde bir katliam işlendi ve Dedeoğulları ailesinden 7 kişi o katliamda katledildi. Daha önce de ırkçı bir saldırıya uğramışlardı, ardından da 2021 yılında ikinci bir saldırıda 7 kişi katledildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, tutuklu olarak yargılanan bir tetikçi var ve bu tetikçinin yaptığı çeşitli konuşmalar dava dosyasına girmiş vaziyette, çok ilginç konuşmalar var. Daha evvel de burada dile getirmiştik, bu tetikçinin katliam yapmadan önce 155’i arayarak polisleri “5 kişiyi vuracağım.” dediği bu dosyaya girmişti ve hatta bazı konuşmaların kayıtlardan silindiği dosyaya girmişti; bunları konuşmuştuk burada.

Şimdi, dosyadaki başka konuşmalar da ortaya çıktı. Tetikçi açıkça polislerin kendisini koruduğunu anlatıyor o konuşmalarda, dosyanın içinde, yargılama dosyasının içinde. Tetikçinin eşi tetikçiye diyor ki: “Herkes bizi biliyor, sevdiler bizi. Hiç bilmediğim insanlar para atıyor hesabımıza, ev alacağız. Arkamızda çok insan var, söylenecek çok şey var, telefonda olmuyor. Sana çok destek olan var.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tetikçinin dayısı var, diyor ki: “Devletin bildiği bir şey. Polisler ‘O çocuğun suçu yok.’ dediler. Yatarın on yıla iner, biter, gider. Seni götüren polisler bile ‘Bu adam suçsuz.’ diyor.” Dayısı, tetikçiye söylüyor bunu. Şimdi, tetikçi diyor ki: “Ben, kendim teslim oldum, yakalanmadım. Devlet bana bakıyor, devletimiz var, emin ellerdeyiz. Polisler ifade verirken yardımcı oldular.” Bu ses kayıtlarının tamamı ve daha çoğu -vakit olmadığı için okuyamıyorum- nerede var? Dava dosyasında var. Vahim bir durumla karşı karşıyayız ve dava dosyasındaki bu belgelere rağmen, mahkeme heyeti, bir an evvel tetikçi hakkındaki kararı verip bunun arkasındakilerin, o 7 kişinin öldürüldüğü katliamın arkasındakilerin kimler olduğunu ortaya çıkarma çabasına asla girmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Mahkeme heyeti de öyle, savcılar da öyle; bir an evvel meseleyi örtüp kapatmak istiyorlar. Dedeoğulları ailesi gerçekten büyük bir acı yaşadı. Bir kez daha kendilerine elbette başsağlığı diliyoruz ve bu davanın takipçisi olacağımızı söylüyoruz çünkü polisler “Dedeoğulları ailesinden 7 kişi öldürülmeyi neden hak etti?” lafını ediyorlar, neden bunu söylüyorlar? Bunun açığa çıkarılması lazım, biz neden olduğunu biliyoruz ve bunu mutlaka açığa çıkaracağız.

Şimdi, sayın vekiller, son değinmek istediğim konu da Salda Gölü’yle ilgili. Burada çok konuşuyoruz, biliyorsunuz; hani “dünyadaki Mars” diye tanımlanan bir Salda Gölü var ve bunun mineral oluşumu ve jeolojik yapısı açısından baktığımızda, son derece önemli bir yer olduğunu ve korunması gereken; doğasının, suyunun korunması gereken bir yer olduğunu biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Peki, ne yapıldı iktidar tarafından Salda Gölü alanına? “Millet bahçesi yapacağız.” diye Salda Gölü tahrip edildi, iş makineleri girdi ve gölün kıyısındaki kumsal tahrip edildi, kumlar çeşitli yerlere taşındı, hatta çalındı Salda Gölü’nün kumları ve bölgenin doğallığını bozan projelerle Salda Gölü’nde bu yıl su seviyesi yükselmedi, tam tersine 1 metre kadar çekildiği uzmanlar tarafından söyleniyor. Şimdi durum buyken bir kez daha şunu söylemek istiyorum: Doğaya zarar vermekten vazgeçilmelidir, doğal sit alanlarından elini çekmesi gerekir bu iktidarın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim, son cümlem.

BAŞKAN – Lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Salda Gölü'nün korunması gerekir ve doğasıyla, suyuyla bu kadar önemli bir yer olan Salda Gölü'nün ve alanının mutlaka geliştirilmesi gerekir. Bunu bir kez daha ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Engin Altay.

Buyurun Sayın Altay.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, demokrasinin bir tepki ve protesto rejimi olduğunu sarayın artık öğrenmesi gerektiğine ve muhalefetin susturulmayacağına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, yarın 19 Mayıs. Yüz üç yıl önce emperyalizme karşı tam bağımsızlık mücadelesinin meşalesinin ateşlendiği gün, büyük bir gün, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş adımının, ilk adımın atıldığı gün. Baskılara rağmen, idam fermanına rağmen, suikastlara rağmen, “Katli vacip.” fetvalarına rağmen 1 milim geri adım atmayan eşsiz kahraman Atatürk'ü ve tüm İstiklal Savaşı şehit ve gazilerini rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz. Bize bırakılan kutsal emanet cumhuriyetimizin karşıtları, kurulduğu günden beri vardı ve belli ki var olacak, maalesef bugün de var. Herkes müsterih olsun ki karşı devrimcilere karşı da emperyalizme karşı da yerli iş birlikçilerine karşı da haramilere karşı da Cumhuriyet Halk Partisi de var olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı vesilesiyle memlekette yaşamaktan ümidini kesmiş gençlerimize seslenmek istiyorum: Bayramınız kutlu olsun, Türkiye Cumhuriyeti'ne de Anadolu'ya da Türk Bayrağı'na da Türkiye Cumhuriyeti devletine de güveniniz sarsılmasın, bu zor ve kötü günler geçecek. Türkiye'de yaşamaktan kıvanç duyacağınız tam bağımsız Türkiye'yi kurana kadar mücadelemize devam edeceğiz diyorum. Gençleri Türkiye'den ümitli, umutlu olmaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, ekonomi çöküyor, demokrasi dökülüyor. Demokrasinin bir tepki ve protesto rejimi olduğunu sarayın artık öğrenmesi lazım. 2 genç çocuğun -birisi 16 yaşında, birisi 17 yaşında- “Tayyip kaç, kadınlar geliyor.” dedikleri için okuldan, derslikten öğretmenin ve arkadaşlarının gözünün önünde karakola alınması bir garabettir, bir rezalettir; bunun hukukla, adaletle, mevzuatla bir ilgisi de olamaz, yönetenler bu kadar acz içinde de olamaz. Cumartesi Annesi “süslü sülü” dediği için gözaltına alınıyor yani Soylu diyor ki: Benim Tayyip'ten neyim eksik? Ona laf çakanlar alınıyorsa bana laf çakanlar da alınacak.” Ne hâle geldi Türkiye ya, ne hale geldi!

Ben bir örnek vereceğim size: 14 Ekim 1979, ara seçimlerden sonra Ecevit, CHP Hükûmeti istifa etmiş, Süleyman Demirel azınlık Hükûmeti kurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Antalya'nın Manavgat ilçesinde vatandaşın biri kahvehanede Süleyman Demirel'e sövüp saymış. Demirel Başbakan olduğu için savcı resen soruşturma başlatmış, adamı da içeri attırmış. Rutin görüşmelerin birinde Demirel, Yaşar Topçu'ya “Önemli bir şey var mı?” diye sorar.

Topçu da “Önemli bir şey değil ama sadece bilgi arz etmek istiyorum, Antalya’nın Manavgat ilçesinde vatandaşın biri kahvehanede size hakarete bulunmuş, galiz sözler söylemiş, vatandaşı tutuklamışlar. Mahkeme ‘Şikayetçi misiniz?’ diye soruyor.” der. Demirel de “Bu hâkim ve savcı arkadaşlar bazen kantarın topuzunu kaçırmıyorlar. Başbakana hakaret etti diye bir vatandaş tutuklanırmı yahu? Biz burada oturuyoruz, haberimiz olmuyor, yaptığımız uygulamalarla kim bilir adamı...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “...nasıl bunalttık ki canını sıkmışız, bize galiz küfürler etmiş. Hemen Antalya’ya o ilçeye git ve o vatandaştan davacı olmadığımı söyle hapisten çıkar, tahliye et, sevaba girersin.” diyor ve Topçu gidiyor, bu işlemi yapıyor. Türk demokrasisinin geldiği yere bakın ya!

Ben size daha vahim bir şey anlatacağım, ben burada dedim ki: “Recep Tayyip Erdoğan milletin sırtında kamburdur.” Beyefendi, tazminat davası açtı, kaybetti. Sonra ne oldu biliyor musunuz Sayın Başkan? Geçen hafta Meclise Cumhurbaşkanına hakareten hakkımda bir fezleke geldi, 7’nci, 8’inci fezleke mühim değil ama şu mühim: Erdoğan’a “Milletin sırtında kambur oldu.” dediğim için bana fezleke geliyorsa bu şudur: Mahkemeler Erdoğan’ın giyotinine dönüşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Mahkemeler Erdoğan’ın emir ve talimatıyla hareket ediyordur. Cumhuriyet Halk Partisi muhalefet partisidir, iktidara “kambur” da der, “dumur” da der, der de der kardeşim, demeye de devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir sene önce Erdoğan için “Milletin sırtına kambur.” demiştim, şimdi kamburun kamburu olmuş. Bunu söylediğim için bana fezleke göndermek şu: Muhalefete ayar vermek, muhalefeti susturmak... Susan namerttir! Susan haindir! Bunları devirene kadar konuşmaya, mücadele etmeye devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, vekaleten Ramazan Can.

Buyurun Sayın Can.

25.- Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’ın, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’na, ülkeyi 2023 hedeflerine erdirmek için var güçleriyle çalıştıklarına, Rize-Artvin Havalimanı’na, ekonomik sıkıntıların farkında olduklarına, vatandaşı enflasyona ezdirmeyeceklerine ve herkesin ifade hürriyetine sahip olduğuna ama suç işleme hürriyetine sahip olmadığına ilişkin açıklaması

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyor, başarılı bir çalışma diliyorum.

19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı tebrik ediyoruz. 19 Mayıs 1919, Gazi Mustafa Kemal’in Türk milletinin bağımsızlık inancından aldığı güçle Millî Mücadele’yi başlattığı bir gündür. Emperyalist, sömürgeci işgal kuvvetlerine karşı verdiğimiz mücadelede milletimiz sarsılmaz kararlılıkla, birlik ve beraberlikle yeniden ayağa kalkmak için öne atılmıştır. Türk milleti, istiklal mücadelesi boyunca hiçbir millete nasip olmayan azim ve cesaretle vatanını, bayrağını, ezanını savunmuş, destan yazmıştır.

Bugün biz de insanı merkeze koyan ilim ve irfan medeniyetimizden aldığımız güç ve gençlerimizin verdiği enerjiyle, şanlı zaferlerimizi taçlandırmak ve ülkemizi 2023 ve gelecek hedeflere erdirmek için var gücümüzle gayret ediyoruz. Bu vesileyle başta Gazi Mustafa Kemal olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgına, savaşa ve kuraklığa rağmen dünya çapında eserler yapmaya ve hizmete almaya devam ediyoruz. 1915Çanakkale Köprüsü, Tokat Havalimanı, akabinde, -dünyada 5 tane olup 2 tanesi Türkiye’de mevcut- deniz üzerine yapılmış, dünyada emsaline az rastlanan Rize-Artvin Havalimanı’nı da hizmete almanın ve inşa etmenin gururunu yaşıyoruz. Bu vesileyle başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere emeği geçen herkese candan teşekkür ediyoruz.

Evet, biz her şey güllük gülistanlık demiyoruz, ekonomik sıkıntıları biliyoruz; enflasyonu, hayat pahalılığını yaşıyoruz ancak vatandaşımızı da enflasyonu ezdirmeme yönünde söz verdik, sözümüzü de yerine getiriyoruz getirmeye de devam edeceğiz. Bu sıkıntıların geçici olduğuna inanıyoruz, geçici olduğunu da ispat edeceğiz ve milletimize dokunmaya devam edeceğiz.

Diğer taraftan, Türk ceza hukuku, Anayasa hukuku ve evrensel hukuk, hiç kimseye suç işleme hürriyeti noktasında imtiyaz tanımamıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne suçu ya!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Dolayısıyla herkes ifade hürriyetine sahiptir ancak suç işleme hürriyetine sahip değildir. Cumhurbaşkanlığı makamına yapılmış olan hakaret -takibi şikâyete bağlı değildir- resen kovuşturulması, soruşturulması gereken bir fiildir. Eğer fiil, ceza normunu ihlal etmiş ise deliller toplanmış ise suç sübuta ermiştir; kimsenin de bundan kendini ari tutması da mümkün değildir diyorum.

Bu duygular içerisinde, tekrar, 19 Mayıs Bayramı’mızı tebrik ediyor, başarılı bir çalışma diliyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bu açıklama üzerine pek kısa bir açıklama talep ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kanundan bahsetti AK PARTİ sözcüsü, Anayasa’dan bahsetti; çıkaralım çekmededen, benim bunu bir kere şuraya atmışlığım da var.

BAŞKAN – Lütfen atmayın bu tarafa şimdi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki, atmayayım Sayın Başkan.

Siz hukukçusunuz, bu Anayasa’da “yasama dokunulmazlığı” diye bir kavram var; bir. Allah için soruyorum, sen “hakaret” dersin çıkıp hem Erdoğan’dan hem millettten özür dileyeceğim. Bir muhalefetin Başbakanı, Cumhurbaşkanına, yürütme organının başına “Milletin sırtına kambur oldu.” demesi hakaret midir ya? Bu hakaret midir ya? Allah’tan kork da cevap ver kardeşim. Allah’tan kork

da cevap ver ya! 16 yaşındaki çocuk “Tayyip kaç, kadınlar geliyor.” demiş ya. Yani Tayyip Erdoğan, haşa, Allah mıdır, peygamber midir? Öyleyse bilelim. “Haşa” diyorum ama kendisi 15 Temmuzda Nur Mağarasında gibi hissetmiş ya kendini, uçağa geldiler, gittiler... Arkadaş, biraz gerçekçi olun ya! Ben hakarete karşıyım “Siyaset, nezaket ve vicdan işi.” diyen adamım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama biz iktidara “Milletin sırtında kambur oldun.” diyemeyeceksek bizi buradan sürün, çıkarın, hepimizin dokunulmazlığını kaldırın; kendiniz çalın kendiniz oynayın. Böyle şey olur mu? (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, sadece tutanaklara geçsin...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geçsin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Cevap verme kastım yok da tutanaklara geçmesi açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Cumhurbaşkanlığına yapılmış olan hakaretin, fiilin suç olup olmadığına mahkemeler karar verir. (CHP ve HDP sıralarından gülüşmeler)

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Hangi mahkemeler?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hangi mahkemeler?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İkincisi: Tazminat olayı ayrıdır, ceza yönü ayrıdır. Bu iki kavram da farklı müesseselerdir ceza hukukunda.

Arz ederim.

BAŞKAN – Anlaşıldı Sayın Can.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Senin sonunu da göreceğiz, o mahkemelere nasıl sahip çıkacaksınız!

BAŞKAN – Sayın Nergis...

27.- Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve 21 Mayıs'ta anılacak olan Çerkez sürgününün 158'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; yarın 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı. Bütün gençlerimizin Gençlik ve Spor Bayramı'nı buradan kutluyorum. Bu vesileyle Mustafa Kemal Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını rahmetle yâd ediyorum.

Ayrıca, 21 Mayıs Cumartesi günü, büyük Çerkez sürgününün 158'inci yıl dönümü. Tabii, atalarımız yüz elli sekiz yıl önce kaybettikleri -üç yüz yıl devam eden- savaştan sonra Çarlık Rusyasının baskısıyla ülkelerini terk etmek zorunda kaldılar, Osmanlı topraklarına göç ettiler. Buradan o sürgünü yaşayan, sürgünde vefat eden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

28.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Çelikhan ilçesinin yol sorununa ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Adıyaman'ın Çelikhhan ilçesinde vatandaşlarımızın yol çilesi devam ediyor. Çelikhhan-Adıyaman yolu başta olmak üzere diğer grup yollarında ve bağlantı yollarında da büyük sorunlar var. Binlerce vatandaşımızın kullandığı Aksu, Recepköy, Yeşiltepe, Yağızatlı, İncirli, Yeşilova, İnlice grup yolu talebi karşılayamamaktadır. Keskin virajları, yolun darlığı, kısacası yolun fiziki şartları ve standartları güvenli seyahati ve sürüşü ortadan kaldırmaktadır. Yol güzergâhındaki köylerimizde yaşayan vatandaşlarımız bu yolun bir an evvel yapılmasını talep etmektedirler. Biz de buradan ilgili tüm kurumlara çağrı yapıyoruz, vatandaşlarımızın bu yol talebini karşılayın, bu çileye son verin diyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

29.- *Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, İbrahim Kaypakkaya, Ferhat Kurtay, Eşref Anyık, Necmi Öner, Mahmut Zengin ile Haki Karer'i sevgi ve saygıyla andığına ilişkin açıklaması*

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

18 Mayıs 1973 tarihinde Diyarbakır zindanında işkenceyle katledilen İbrahim Kaypakkaya, Dörtler'den Ferhat Kurtay, Eşref Anyık, Necmi Öner, Mahmut Zengin ve 1978 yılında paramiliter güçler tarafından Antep'te katledilen Haki Karer'i sevgi ve saygıyla anıyor, mücadeleleri önünde saygıyla eğiliyoruz. Bunların yürüttüğü mücadele, demokrasiye, eşitliğe, adalete hizmet eden bir mücadeleydi.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sonuçları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyetinin 21-24 Mayıs 2022 tarihleri arasında Azerbaycan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/1958)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyetinin 21-24 Mayıs 2022 tarihleri arasında Azerbaycan-Gürcistan-Türkiye Meclisleri Dışişleri Komisyonları Üçlü Toplantısı'na katılmak üzere Azerbaycan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi öngörülmektedir.

Anılan ziyarete Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyetinin katılım sağlaması hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemiz gençliğinin ekonomik, sosyal ve toplumsal tüm sorunlarının tespit edilmesi, refah ve özgür bir gençlik dönemi yaşayabilmeleri adına gerekli politikaların hayata geçirilmesi ve göç etmelerindeki etkenlerin ortadan kaldırılarak yurda dönüşlerinin sağlanabilmesi adına stratejik planlamanın yapılabilmesi ve tüm önlemlerin alınması amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/5/2022 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemiz gençliğinin ekonomik, sosyal ve toplumsal tüm sorunlarının tespit edilmesi, refah ve özgür bir gençlik dönemi yaşayabilmeleri adına gerekli politikaların hayata geçirilmesi ve göç etmelerindeki etkenlerin ortadan kaldırılarak yurda dönüşlerinin sağlanabilmesi adına stratejik planlamanın yapılabilmesi ve tüm önlemlerin alınması amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/5/2022 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASIN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geleceğimizin teminatı gençlerimizin sorunlarının tespit edilmesi ve bu sorunların çözümü konusunda gerekli politikaların hayata geçirilmesi gerekçesiyle verilmiş olan İYİ Parti grup önerimiz üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Yarın 19 Mayıs. Bu vesileyle ekranları başından, internetten, sosyal medyadan bizleri izleyen, bağımsızlığın, istikbalin ve hürriyetin ruhunu taşıyan, cumhuriyetimizin asıl sahibi ve bekçileri gençlerimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum.

Sevgili gençler, AK PARTİ'si iktidarının politik tercihlerinden kaynaklanan sorunlar ne yazık ki hayat merdiveninin daha ilk basamağında olan sizleri derinden etkiliyor.

Hepimiz genç olduk, ideallerimiz vardı, hayallerimiz vardı ve bizim, hayallerimizi gerçekleştireceğimize dair umudumuz vardı. Bugün, ne yazık ki idealinden uzaklaşmak zorunda kalmış, hayal kuramayan, geleceğe dair umutlarını yitirmiş, kırgın, öfkeli, endişeli bir nesille karşı karşıyayız. Neden? Gençlik mi değişti? Genç bakış mı değişti? Hayır. Sadece, gençliği sorun, gençleri sorunlu gören bir iktidar anlayışı, baskıcı ve dışlayıcı bir politikayla gençleri gençliğinden kopardı, gençliğe bakış değişti.

Gençlerimiz, kendilerinden, ailelerinden sorumlu, yaşadıkları dönemi sahiplenen, çalışkan, üretken, merak eden, araştırmacı kişiliği ön planda olan ve toplum dinamiklerini hayata geçirebilecek bir konumda iken bugün dertleriyle baş başa kaldı. Bugün, ne maddi durumundan memnun olan gençler var ne de maddi durumunun düzeleceğine inanan bir gençlik... Hatta, camdan duvarlara sıkışmış, gençliği elinden çalınmış hisseden bir gençlik söz konusu.

İktidarın belki haberi yok ama “genç işsizliği” diye bir kavram var. Ülke gerçeğinde işsizlik toplumsal bir sorun ama bundan en çok zarar gören kesim gençlik. AK PARTİ’si iktidarının ülkemizi içine soktuğu bu sarmaldan en çok etkilenen kesim gençlik. Gençlerimizin tek beklentisi iş bulabilmek. Bugün ne iş bulabilen bir gençlik var ne de bulduğu işten memnun olan bir gençlik. Gençler için iş bulabilme, sömürüye “Evet.” deme, sigortasız, asgari ücretin altında bir bedeli kabulle sınırlandırıldı. Ama iktidara göre işsizlik yok, gençler iş beğenmiyor, iş bulsa verilen parayı beğenmiyor. Bugün, ne istediği gibi eğitim alabilen bir gençlik var ne de aldığı eğitimin ekmeğini yiyebilen bir gençlik var. Aldığı eğitim ne olursa olsun, tecrübe kazanabilmek için asgari ücret ve daha da altında bir ücretle geçimini sağlamak zorunda olan gençler kirasını ödeyemiyor, elektrik, su, doğal gaz gibi zorunlu masraflarını karşılayamıyor. Bugün, gençler ev, araba almak ya da iş kurmak için değil, sadece barınmak ve aç kalmamak için kredi çekiyor ve eğer çekebilirlerse bankaların tuzağına düşen gençlerin ödeyemediği kredilerin faizleri zaten kendileri geçinmek zorunda olan ailelerce üstleniliyor. Bu nedenle, insanca yaşamının bedelini sadece gençler değil, aileler de ödüyor.

Bugün “Gençler yaşamasın, konuşmasın, ses çıkarmasın, eğlenmesin hatta gülmesin.” diyen bir siyaset anlayışıyla yönetiliyor. Ülkemizdeki iktidarın tek sahibinin söylemine göre gençler ahlaki çöküntü içinde. “Kızılı erkekli oturuyorlar.” ifadesi iç benlikten fıskıran fesatlığı ve zihni sakatlığı ortaya koyuyor. Bugün, bu zihniyet, öğrencilerinin bir arada kültürel bir çalışma içinde bulunmasını, toplumda söz sahibi olmasını, eğlenmesini bırakın konuşmasını, gülmesini bile çok görüyor hatta daha da öte gidip ayıplı, yasaklı hâle getiriyor. İktidara göre işler yolunda ama gençler sorunlu ve sorumsuz. İktidara göre eğitim sistemi sorunlu değil; gençler saygısız, tembel, ders çalışmıyor ve ne istediğini bilmiyor, sadece şikâyetle bulunup iktidarın kendilerine sunduğu olanaklarla yetinmiyor. Tekrar ediyorum, gençlik birbiriyle iç içe geçmiş sorunlar yumağıyla uğraşmak zorunda. Hayatının baharında pembe düşler kurması gereken yaştaki gençler daha 18’ine basmadan üniversite sınav kaygısıyla ilk buhranına adım atıyor. Gençler, aldığı sınav puanıyla belki yaşadığı ildeki yeni kurulmuş, akademik yapısı oturmamış bir üniversiteden daha yüksek puanlı bir bölüme yerleşme hakkı olsa bile aileden uzak yaşamının getireceği barınma, yeme içme, ulaşım gibi masraflar nedeniyle hayallerine veda etmek zorunda kalıyor. Gençler, cebinde 5 kuruş olmadan utana sıkıla ailesinin eline bakmayı değil, okudukları okulun, edindikleri mesleğin, yaptıkları işin değerini görmek istiyorlar. Gençlik “heyecan” demek, “gelişim” demek, “değişim” demek ancak bugün iktidarın gençlerden beklentisi nedir? Suskun kalmaları ve itaat etmeleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Merak ediyorum, iktidar, TÜRGEV dışında, TÜGVA dışında kalan sokaktaki gençlere hiç sordu mu: “Derdiniz, korkularınız, beklentileriniz, hayalleriniz ne? Bize güveniyor musunuz?” İddia ediyorum, bugün, gençler size güvenmiyor ama sizden de korkmuyor. Bu duruma yoksulluğu kader, yolsuzluğu hizmet, tutsaklığı da sadakat diye dayatmaya çalışan bir kirli zihniyet yüzünden geldik.

Sevgili gençler, ülkemizin sizlere çok ihtiyacı var, hayallerinize, fikirlerinize, yeteneklerinize ihtiyacı var. Samsun’da atılan o ilk adımın, 19 Mayıs ruhunun kararlılığına, cesaretine ve azmine ihtiyacı var. Tüm ayrışmaları, kutuplaşmaları ve kavgaları geride bırakarak millet için, memleket için

yeniden bir araya gelmeye, hep birlikte yürümeye ihtiyacı var. Söz veriyoruz “Ben bu yolu gençler olmadan asla yürümem.” diyen Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’in önderliğinde hak ettiğiniz iktidara, hak ettiğiniz değere kavuşacaksınız. İyi ki varsınız! Varlığımız Türk varlığına armağan olsun! Ne mutlu Türk’üm diyene! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Iğdır Milletvekili Sayın Habip Eksik.

Buyurun Sayın Eksik. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Gençlik çok ciddi anlamda, çok büyük sorunlarla boğuşuyor. Sadece işsizlik değil, aynı zamanda, yürütülen yanlış politikalar neticesinde, madde bağımlılığına itilmesi durumu da ciddi bir sorun.

Türkiye’de gençler ciddi bir ümitsizlikle, geleceksizlikle karşı karşıyalar. Nitelsiz bir eğitimle karşı karşıya bırakılma durumları hakeza yine var. “Beyin göçü” dediğimiz göçle karşı karşıyalar. Torpil, liyakatsiz atamalar ve aynı zamanda, güvenlik soruşturmaları ve KHK’lerle “iktidarın faşizmi” diyebileceğimiz durumlarla karşı karşıyalar.

Bakın, Türkiye’de genç işsiz sayısı 2,5 milyona varmış. TÜİK’in verdiği verilere göre, dar tanımlı genç işsizlik oranı yüzde 21; DİSK-AR’ın geniş tanımlı genç işsizlik oranı yüzde 41. Ki genç kadın işsizlik oranı da bu değerlerin 5 puan üstünde yani dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 26, geniş tanımlı işsizlik oranı da yüzde 49,6. Hem istihdamda olmayan hem de eğitimde olmayan yüzde 25 genç bulunmaktadır yani Türkiye’de 4 gençten 1’i ne eğitimde yer alıyor ne de istihdamda yer alıyor; boşa bekliyor. Doğal olarak, ümitsizlik ve geleceksizlik duygusuna çok şiddetli bir şekilde kapılıyor. 2005 yılında yüzde 17,2 olan genç işsizlik oranı TÜİK verilerine göre 2015 yılında yüzde 19,1; 2022’de yüzde 21,1 yani 5 puan artmış durumda. Bunun neticesinde de çok ciddi anlamda Türkiye’den gitmek isteyen, coğrafyamızı terk etmek isteyen gençlerimiz maalesef söz konusu. Hatta verilere göre yılda 500 bine yakın, 350 ile 500 bin arasında bir göç oluyor Türkiye’den ve bunun sadece 50 bini eğitim için giden gençlerimiz. Ki bunların çoğu da Türkiye’nin göz bebeği olan liselerden mezun olan gençlerimiz. Gençlerimizin ülkeyi terk etmek istemelerinin temel sebebi antidemokratik uygulamalar, iktidarın kurumlarda liyakatsizliği esas alması, torpilin had safhaya varması. Üniversitelerin akademik kadrolarının dahi AKP’ye yakın kişilerin aile şirketlerine dönüşmesi durumu söz konusu ve bunun neticesinde de ciddi anlamda bu coğrafyadan gitmek isteyen gençlerimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HABİP EKSİK (Devamla) – Gençler ciddi anlamda bu torpil, liyakatsizlik, yoksulluk, yolsuzluk karşısında sorunlar yaşıyorlar. Bakın, size bir şey söyleyeyim, Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlarından dolayı hemen hemen birçok genç, daha mezun olur olmaz ümitsiz bir duruma kapılıyor. Türkiye’de OHAL dönemi olağanlaştığı için güvenlik soruşturmalarıyla, KHK’lerle gençler zaten gelecekte ümitlerini kesmiş ve ABD’ye, Almanya’ya, Hollanda’ya, Avustralya’ya, İsveç’e maalesef gitmek istiyorlar.

AKP Genel Başkanının bir sözü var, diyor ki: “Tersine göçü yapmamız lazım.” Tersine göç, işte, eğitim için Batı’ya gidip ondan sonra ülkesine geri dönme durumu; maalesef bu durum söz konusu değil. Hekimlere bile “Giderlerse gitsinler.” diyen ve kendi elinde tutamayan bir iktidar emin olun, orada eğitim alanların hiçbirisini geri getirmeyecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Adana Milletvekili Sayın Burhanettin Bulut.

Buyurun Sayın Bulut. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın 19 Mayıs. Başta gençlerimiz olmak üzere tüm yurttaşlarımızın Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı kutluyorum.

Atatürk gençleri şöyle tarifledi: “Geleceğin ümitleri, ışıklı çiçekleri.” diye, her fırsatta da “Bütün ümidimiz gençlerdedir.” diye söylerdi. Hatta bunu sembolize etmek adına Millet Meclisinin açıldığı günü yani 23 Nisanı çocuklara, cumhuriyetin özlemiyle başladığı yolun ilk adımı olan 19 Mayısı da gençlere adadı. Bu, işin sembolize kısmı. Peki, somut tarafından örneklersek özellikle, cumhuriyetin kuruluşunda, Atatürk Türkiye’de kurucu kadroların yani cumhuriyetin kurucu kadrolarının yaptığı çok önemli bir iş vardı; devlet bursuyla özel yetenekli çocuklarımızı yurt dışına gönderdi. O tarihte yani yüz yıl önce, o tarihte İdil Biretler çıktı, Suna Kanlar. Bunlar dünyanın en ünlü sanatçıları oldu; devlet bursuyla okudu, dünyaya mal oldu. Peki, yüz yıl sonra, AKP Türkiye’de gençlerimize yönelik neler yapıldı? Onlara burs vermeye yönelik neler yapıldı? Baktığımızda yirmi yıldır devlet bursu kesilmiş durumda özel yeteneklilere. Ancak cumhuriyet Türkiye’de çocuklarımız dünya sanatçısı olarak yetişirken, devlet bursu alırken, özel yeteneklerini kullanırken AKP’deki bursa baktığımızda bu ünlülük siyaseten varlığını gösteriyor. Örneğin yüz binlerce dolar harcanan, o tarihlerde 5 milyonu bulan rakamlarla verilen burslarda eş dost, akraba diye tarif edebileceğimiz yandaş, partili özel yetenekli insanlara burs verildi. Peki, bunlar ne yaptı, bunlar ne oldu? Bunların bir kısmı bakan, bir kısmı bugün -burada olmamasına rağmen- bu çatının altında milletvekili, bir kısmı AKP’nin İstanbul Kadın Kolları Başkanı idi. Yani cumhuriyet Türkiye’de, Atatürk Türkiye’de burs verilenler dünyanın en ünlü sanatçıları AKP Türkiye’de ise AKP’nin ünlüleri burs aldı. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, AKP Türkiye’de baktığımızda gençlere yönelik neler yaşanmış? Hemen kısaca üst başlıklarını sadece söyleyeyim. Üniversite kazansa bile yurt yok. Üniversiteyi bitirse bile iş yok. Gençlerin TÜİK verilerine göre dörtte 1’i işsiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) - Hemen bitiriyorum.

Gerçek verilere bakılırsa yarıya yakını özellikle genç kadınlarda işsizlik had safhada, TÜİK verilerine göre bunlar.

Yine, TÜİK verilerine göre yurt dışına çıkan, göç eden insanlara, yurttaşlarımıza baktığımızda bunların içerisinde en çok bulunan grup 25-29 yaş grubu, o da 50 bini buluyor. Yani gençlerimiz bugün ülkeyi terk eder hâlde, somut rakamlarla bu ortada. Şayet gençlerimiz okulu bitirdiğinde KYK’ye borcu varsa üretici enflasyonuyla -bugünün rakamlarına bakıldığında- iki yıl sonra ana paradan daha fazla ödeme yapmak durumunda kalıyor. Gençlere reva görülen durum bu, ekonomisi bu. Ama işin bir başka boyutu daha var Cumhurbaşkanı 2014-2020 yılları arasında 160 bin kişiye soruşturma açmış. Yine, burada gençlerimiz en ön safhada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Hemen bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Selamlayarak bitireyim.

BAŞKAN – Peki, selamlayın.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Bu sayının içerisinde en fazla yine gençler var. Yine, AKP Türkiye'ye ilişkin bir veri daha vereyim. Örneğin, Turgut Özal 207 dava, Süleyman Demirel 158 dava açmışken Recep Tayyip Erdoğan'ın açtığı dava 38 bin sayısını bulmuş durumda.

Son olarak, dün, 2 gencin önce evine gittiler sonra da okulundan polisler alıp karakola götürdü. Bu çocukların birisi 17 yaşında Bedirhan, diğeri de 16 yaşında Eylül. Ne için bu muameleye tabi oldular? İki ay önce slogan atmış bu genç kardeşlerimiz; ne demişler? “Tayyip, kaç kaç! Kadınlar geliyor!” Başka ne demiş? “Zıpla zıpla, zıplamayan Tayyip olsun!” Ya, buna da mı siz eleştiri olarak bakamıyorsunuz? Bundan da mı korkuyorsunuz? Yazıktır, günahtır, gençlerimize önce güvenelim, bu korkudan vazgeçelim.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Rümeysa Kadak.

Buyurun Sayın Kadak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RÜMEYSA KADAK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kıymetli Genel Kurul, üç dakikam var, üç noktaya değinmek istiyorum bugünkü öneriyle ilgili. Öncelikle çok üzücü bir gözlemimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Yaklaşık dört senedir milletvekili olarak görevime devam ediyorum. Bu kürsüde, maalesef, gençlerin sorunlarını en çok dile getiren vekillerimize, ağabeylerime, ablalarımın baktığımda, konu gençlere sorumluluk vermek olduğunda suspus olurlar veya “Gelsin gençler, burada kendileri kendi problemlerinden bahsetsin.” dediğimizde kapatıyorlar bize kulaklarını.

Gençlere sadece fotoğrafta yer verme devri artık sona erdi. Bunu burada sizlere belirtmek istedim tekrardan. [AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından alkışlar(!)] Gençler sadece fotoğrafta değil, artık masada da olmak istiyorlar çünkü gençler sadece yarımızın değil, artık bugününüz de. O sebeple, üzülmeye söylüyorum ama Meclisteki yaş ortalaması 50 olan bir grubun gençlerle ilgili soru önergesi veya işte, grup önerisi vermesini de 50 erkeğin bir odada bulunup kadınlarla ilgili politika üretmesine benzetiyorum. Umarım, bu durum önümüzdeki süreçte değişir. [CHP sıralarından alkışlar(!)]

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Güzeldi!

ERKAN AYDIN (Bursa) – Bravo, bravo(!) Tebrik ediyoruz(!)

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Tabii, ikinci nokta, söylem değil, icraata bakıyoruz yani biz gençler artık icraat görmek istiyoruz. Bu, belki buradaki, Parlamentodaki ağabeylerimi bir tık üzecek ama... [AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından alkışlar(!)]

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Kendi Genel Başkanınıza söyleyin, bize değil.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Bravo(!)

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – Teşekkür ederim, çok sağ olun.

...ortağı olduğunuz, ittifakta bulunduğunuz partinin İstanbul -ben çünkü İstanbul Milletvekiliyim-Büyükşehir Belediye Başkanının icraatlarını ben burada hiç eleştirdiğinizi görmedim. Mesela, 30 tane havuz yapacağını söyledi Belediye Başkanı, kaç tane yaptı biliyor musunuz? Sıfır. Mesela, 30 tane kapalı spor salonu yapacağını söyledi, sıfır yaptı. Onun dışında 20 adet yurt açacağını söyledi, kaç adet açtı biliyor musunuz? 3 adet; onları da zaten zamanında biz yapmışız.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Yirmi yılda siz kaç tane yaptınız?

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – O sebeple, tekrar tekrar dile getiriyorum buradan. Lütfen, gençlik konusunu siyasete alet etmeyelim. [AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından alkışlar(!)] Gerçekten bu konuda samimiysek tabii ki bizim de yapacaklarımız var, yaptıklarımız da var mevcut durumda. 407 gençlik merkezi açtık, 322 genç ofisi açtık, gençlerle ilgili eğitim programları entegre ettik sürece. İstihdam noktasında inanılmaz örnek projeler yapıldı. Tabii ki bu bize yetiyor mu? Bize de yetmiyor, daha fazlasını yapmak durumundayız.

O sebeple ben burada üçüncü bir nokta olarak benden önce konuşan 40, 50 ve 51 yaşındaki, gençlerle ilgili konuşan ağabeylerimi de içine katmak üzere...

HABİP EKŞİK (İğdır) – Ben 40 yaşında değilim.

RÜMEYSA KADAK (Devamla) - ...tüm buradaki ağabeylerime, ablalarım, mevkidaşlarıma bir çağrıda bulunmak istiyorum...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sen doğarken AKP iktidardaydı.

RÜMEYSA KADAK (Devamla) - Gerçekten bu konuda samimiyseniz yani gençlerin problemlerini sadece siyaseten kullanmak değil, gerçekten çözmek istiyorsanız, sadece soru önergesi verip burada süslü süslü kelimelerle süslü süslü konuşmalar yapmak değil, sorunu çözmek istiyorsanız -her birimize söylüyorum- lütfen bir araya gelelim, bu problemleri hep birlikte çözelim. Çünkü ben burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Yapmaya değil yıkmaya yiğitsiniz.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Belki kutuplaştırıcı söylemlerde bulunmak evet, 1-2 oy getirir ama günün sonunda biz yani hepimiz kaybederiz diye düşünüyorum. O sebeple lütfen, bundan sonraki süreçte bu kürsüyü sadece sorunları dile getirmek için kullanmayalım, Parlamento'yu sadece sorun konuşma mekânı olarak değil çözüm dile getirme mekânı olarak da kullanalım. Çok sevdiğim, burada tanıdığım ağabeylerim, ablalarım var, bu konuda samimiyetimi hissedeceklerini düşünüyorum. Bundan sonra gençlik konusunda, özellikle gençlerin de çünkü beklentisi bizden bunlar, bu üç hususa dikkat edeceğimizi umuyor, her birinize teşekkür ediyorum.

Buradaki her partiden alkış almak da benim için çok kıymetli. [AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından alkışlar (!)] Bizim kapımız herkese açık. Ben her daim diyorum farklı siyasi görüşten arkadaşlarımız da her daim kapımız açık. Birlikte gençlerin, bu ülkedeki gençlerin daha iyi üretmesi, Türkiye'yi bir adım öteye -hatta birkaç adım- çok daha ileriye her daim hep birlikte götürmek için biz hazırız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım lütfen.

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – Sizler de hazırsanız sadece öneri vermeye değil, masada birlikte oturup çözüm getirmeye ben her birinizi davet ediyorum.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

DURŞUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Rümeysa Kadak'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Kürsüde Adalet ve Kalkınma Partisi adına söz almış arkadaşşıma da teşekkür ederim.

Şimdi, gençlerin meselesi konuşulurken yaş almış olanların bunun dışında kalacağı diye bir husus yok.

RÜMEYSA KADAK (İstanbul) – Tabii, tabii.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çünkü ben bütün ömrümü kendimden daha büyük...

BAŞKAN – Sayın Öztürk de çok yaşlı değil ayrıca.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Evet, en genç milletvekilimiz.

Bütün bir ömrümü kendimden çok daha fazla yaşlı Millî Eğitim Bakanlarının belirlediği eğitim sistemiyle geçirdim. O sebeple gencin meselesine müdahale ederken yaş üzerinden bir değerlendirme yapılacaksa şayet, ben buna da katılıyorum. Ben 20 yaşında bir kız evlat babasıyım; onun için konuşuyoruz Türkiye Büyük Millet Meclisinde, kendimiz için değil, bunun böyle değerlendirilmesini istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, tamamlayalım.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu önereleri de zaten ortak bir masanın etrafında birleşelim diye veriyorum. Milletvekili kardeşimizin bu teklifini de doğrusunu isterseniz yerinde buldum. Bu önerge buna vesile olsun bence ve İYİ Partinin vermiş olduğu bu önergeyi iktidar da desteklesin, bir masanın etrafında toplanarak sorunları ve çözüm önerilerini birlikte paylaşalım istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemiz gençliğinin ekonomik, sosyal ve toplumsal tüm sorunlarının tespit edilmesi, refah ve özgür bir gençlik dönemi yaşayabilmeleri adına gerekli politikaların hayata geçirilmesi ve göç etmelerindeki etkenlerin ortadan kaldırılarak yurda dönüşlerinin sağlanabilmesi adına stratejik planlamanın yapılabilmesi ve tüm önlemlerin alınması amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

HÜSEYİN YILDIZ (Ayдын) – Hani el kalkmıyor, ne oldu? El kaldır el!

(İYİ Parti sıralarından “Hani hani” sesleri)

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Nuhoğlu...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- *İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ve millî bayramları gölgelemeye çalışmanın hiç kimseye fayda sağlamayacağına ilişkin açıklaması*

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

19 Mayısın 103'üncü yılında; Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlu olsun. İstiklal mücadelesinin ilk adımı Samsun'da atılmış, bütün imkânsızlık, zorluk ve ihanetlere rağmen Türk'ün esaret kabul etmeyen hürriyet aşkı ve inancı, zaferle sonuçlanmış ve bu zaferin eseri olarak Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştur. Bunu hazmedemeyen iş birlikçi zihniyetin temsilcisi hainler, bugün bile kinlerini devam ettirmekten çekinmemektedirler. Bayramın önemini gölgelemek amacıyla bu hafta içinde değişik adlarla gençlik şölenleri yapanlar akıllarını başlarına almalıdır. Şiddetle uyarım isterim ki millî bayramları gölgelemek hiç kimseye zerre kadar fayda sağlamayacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İlhan...

32.- *Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, açıklanan Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi'ne ilişkin açıklaması*

METİN İLHAN (Kırşehir) – Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi diğer aylarda olduğu gibi bu ay açıklanan verilerde de yeniden bir rekor daha kırdı. Devam eden ekonomik krizler, kuraklık, gübresiz ekim, tarım alanlarının azalması ve benzeri olumsuz etkenler, bu yıl rekoltenin de düşük olacağını habercisiyken Hükümet yetkilileri, çiftçi aleyhine hasat öncesi fiyat manipülasyonu yapıp yine zenginin, rantının ve tüccarın cebini doldurmanın telaşı içindedirler.

Tüm uluslararası kuruluşlar bu yıl küresel ölçekte çok büyük gıda krizi yaşanacağını söylemektedirler ancak Hükümet yine ortalık yangın yeriyken destek ve teşvik bekleyen çiftçi yerine yandaş müteahhitlerin bir türlü çözülemeyen zenginlik sorununun çözümünü memleketimizin hayati beka meselesi olarak görmektedir. İşini layıkıyla yapan müteahhitlere sözümüz yok elbette. Ancak yandaş beton ihalecilerine artık bu ülkenin dayanacak gücünün kalmadığını da özellikle belirtmek isterim. Zira, Kırşehir'deki ve diğer illerdeki saha çalışmalarımızda neredeyse her vatandaş bu kan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydın...

33.- *Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na ilişkin açıklaması*

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yarın 103'üncüsünü kutlayacağımız Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum. İlk adımı yüz üç yıl önce atılabildi ve bizler burada bağımsız bir şekilde bu Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyoruz. Bugün de -o gün- Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nin son bölümünü okumak istiyorum: “Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaffet, dalalet ve hatta hıyanet içerisinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakrüzaret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.” diyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından, asgari ücretin yeniden belirlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

18/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/5/2022 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

18 Mayıs 2022 tarihinde Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından verilen (18629) grup numaralı asgari ücretin yeniden belirlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/5/2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Muş Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, asgari ücretin yarattığı yoksulluk ve yetersizliğine dair bir Meclis araştırma komisyonu kurulması ve aslında asgari ücretin yeniden tespit edilmesine dair bir önerimiz var, bu önerinin gerekçesini sizlere açıklamaya çalışacağım.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde birçok sendika aslında açlık ve yoksulluk sınırını açıkladılar. Şimdi bu verilere baktığımızda, Türkiye'de 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı -MEMUR-SEN'in yaptığı araştırmaya göre- 5.263 lira, yoksulluk sınırı ise 14.534 lira; TÜRK-İŞ'in açlık sınırına bakalım, 5.323 lira, yoksulluk sınırı ise 17.340 lira; BİRLEŞİK KAMU-İŞ'inkine bakalım, orada da açlık sınırı 6.170 lira, gıda dışı zorunlu harcamalar ise 12.304 lira. Şimdi, bütün bu araştırmaların ortak noktası ne? Bütün bu araştırmaların ortak noktası değerli arkadaşlar, asgari ücretin bugün açlık sınırının altında olması ve artık Türkiye'de ortalama bir ücrete dönüşen asgari ücretle çalışan herkesin aslında açlık sınırının altında kaldığı gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Şimdi, Türkiye, Arnavutluk'tan sonra en az asgari ücret veren Avrupa'daki ülkelerin başında geliyor değerli arkadaşlar. Bu ne demek? Normalde asgari ücret, en az, en dipteki, en nitelsiz işler için belirlenen ve asgari geçimi sağlayacak bir ücrettir. Bugün, Türkiye'ye baktığımız zaman, asgari ücretin bir ortalama ücrete dönüştüğünü ve neredeyse çalışan nüfusun yüzde 77'sinin de asgari ücretle

çalıştığını görüyoruz. Yani bugün, artık, herhangi bir işçi daha az emekle, kol emeğiyle çalışan bir işçi değil, bugün artık avukatlar, bugün artık hekimler, bugün artık inşaat mühendisleri, mühendisler, yani aslında “beyaz yakalı” olarak tabir ettiğimiz yüksek eğitim almış ve nitelikli iş gücü olarak tarif ettiğimiz kesimler de kendilerine ancak ve ancak asgari ücretle iş bulabiliyorlar.

Peki, buldukları iş yaşamlarını idame ettirmelerine gerçekten yetiyor mu? Yetmiyor. Neden yetmiyor? Çünkü asgari ücret henüz açıklandıktan bir ay sonra aslında enflasyon karşısında çok hızlı bir şekilde eridi ve sizin o AKP iktidarının çokça övündüğü “Enflasyona ezdirmeyeceğiz işçiyi, enflasyona karşı çok iyi bir şekilde asgari ücret belirledik.” sözlerinin reelde, gerçekte hiçbir karşılığının olmadığını gördük. TÜİK bile artık enflasyonu yüzde 70 oranına çıkarmak zorunda kalıyor. “Zorunda” diyoruz çünkü bunun çok üstünde olduğunu alternatif mecraların açıklamalarından biliyoruz. Bugün, gerçek enflasyon yüzde 160’ların üzerine çıkmış durumda. Bütün manipülatif rakamlara rağmen TÜİK bile bunu yüzde 70 olarak açıkladı.

Peki, bu durumda ne yapılması gerekiyor? Açlık sınırının altında kalan asgari ücretin çok hızlı bir şekilde yeniden değerlendirilmesi, yeniden belirlenmesi gerekiyor. Asgari ücret belirlenirken de enflasyonun göz önünde bulundurulması gerekiyor ve Türkiye’deki asgari ücret ile ortalama ücret arasında kapanan makasın da geliştirilmesi, özellikle asgari ücretin dışında çalışanlara yüksek oranda bir zam yapılması gerekiyor ki bu makas biraz açılabilsin ama ne yazık ki bundan çok uzaksınız. Şimdi, asgari ücreti belirlerken peki gerçekten sınıfın, işçinin, emekçinin hakkını gözetiyor musunuz? Hayır. Zaten kurulunuz sermayeden yana bir kurul, zaten kurulunuz iktidarın, işveren sendikalarının çoğunlukta olduğu bir kurul ve siz her seferinde yeniden ve yeniden patronları gözetiyorsunuz, yeniden ve yeniden sermaye lehine düzenleme yapıyorsunuz. Asgari ücreti arttırdınız ama bakın, bugün mevcut asgari ücretin dahi altında çalışan işçiler var, bu da çalışanlar içerisinde yaklaşık yüzde 20’ye tekabül ediyor. Onu bırakalım, görünüşte asgari ücretle çalıştığını ifade eden, resmîyette onu asgari ücretli gösteren ama elden asgari ücretin bir kısmını geri alan işverenler olduğunu biliyoruz yani resmîyette ona 4.250 lira veriyor ama ay başı geldiğinde tekrar işçinin getirip kendisine para iade etmesini isteyen ve asgari ücretin altında çalıştıran iş yerleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bütün bu gerçekler ortadayken ve her ay ortalama enflasyon aylık bazda yüzde 7’nin üzerinde artarken, tüketici fiyat endeksi, üretici fiyat endeksi, tarımsal girdi maliyetleri bu kadar artmışken, artık insanların bu ülkede taneyle meyve ve sebze aldığı bir gerçeklik varken, onu bırakın, artık yarım simit, yarım ekmek dönemine geçilmişken, bakın, insanların tam bir simide ulaşamadığı, çalışanların tam bir ekmeğe ulaşamadığı bir ortam varken, boş dürümü satmak zorunda kalan ve boş dürüm yiyerek hayatını geçirmek, karnını doyurmak zorunda kalan bir toplumsal gerçek varken siz “Asgari ücreti yeniden Aralık 2022’de belirleyeceğiz.” diyorsunuz. Bunun hakkaniyetli olmadığını, insani olmadığını, vicdani olmadığını, haktan, hukuktan, emekçiden, alın terinden, sınıftan yana olmadığını bir kez daha ifade ediyoruz ve asgari ücretin yeniden tespit edilmesi için hepinizi bu önergeye destek vermeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; verilen araştırma önergesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, “Dünyanın en büyük ekonomisi olacağız.” diye çıktıkları yolda, AK PARTİ iktidarının yanlış ekonomi politikaları nedeniyle, bugün emeklilerimiz, işçilerimiz, memurlarımız, çiftçi ve esnaflarımız hayat pahalılığı ve enflasyonla savaşıyor, ayakta kalmaya çalışıyor. İğneden ipliğe, gıda ve temizlik ürünlerine gelen zamlar, bunun yanında, benzin, elektrik, doğal gaz ve ev kiralalarının çok yüksek olması vatandaşın belini büküyor, çaresiz bırakıyor. Buna karşılık belirlenen asgari ücret, bırakın bu gider kalemlerini karşılamayı, bir ailenin aylık gıda giderlerini dahi karşılamaktan uzak hâle düşmüştür. Çekirdek bir ailenin yapması gereken aylık harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 8, bir önceki yıla göre yüzde 85 artmış durumdadır.

Değerli arkadaşlar, TÜİK’e göre gıda enflasyonu üretici için yüzde 115’e, tüketici için yüzde 89’a dayandı. Peki, bu ne demek? Vatandaş çok zor durumda, ihtiyaçlarını karşılayamıyor demek, mutfak alışverişi yapamıyor demek, faturalarını ödeyemiyor, yol masraflarını karşılayamıyor demek. Siz ne kadar algı yapsanız da “Ekonomimizin son iki yılda gösterdiği büyük başarı tüm dünya tarafından takdir ediliyor.” diye masal anlatsanız da vatandaş perişan, ay sonunu getirme derdinde, siz başka bir âlemdesiniz. Anne-babalar “Çocuklarının ihtiyaçlarını nasıl karşılarım?” diye çare ararken siz “Seçimde sandıktan nasıl çıkarım?” derdindesiniz. Vatandaş geçim derdinde, siz seçilebilme derdindesiniz. Ülkeyi ve ekonomiyi yönetirken gözleriniz ışı ışı olsa da görmüyorsunuz, görmüyorsunuz. Bugün açlık sınırı asgari ücretin çok üzerinde, yoksulluk sınırı aldı başını gitti, gündem değiştirerek ekonomik krizi ve milletin geçim sıkıntısını unutturacağınızı sanıyorsunuz ama yanılıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) - Bakın, belirlenen asgari ücret yüksek enflasyon nedeniyle çoktan eridi bitti, uçtu gitti. Biz İYİ Parti olarak dedik ki: Üç ayda bir asgari ücret güncellensin. Hâlen de diyoruz ama Sayın Çalışma Bakanı “Asgari ücret tartışmalarını anlamlı bulmuyorum.” dedi, kapıyı kapattı. Siz asgari ücretliyi bir kez daha kaderine terk ettiniz.

AK PARTİ iktidarına sesleniyorum: Vatandaş derin yoksulluk sarmalının içine atan sizsiniz, milletin “Geçinemiyoruz.” çığığına kulaklarını tıkayan sizsiniz. Ama şunu bilin ki: “Ceketimi koysam seçtiririm.” dönemi bitti. Artık bu milletin sesini duyuran İYİ Parti var, Türkiye’yi il il, ilçe ilçe adımlayan, esnafın derdini dinleyen, vatandaşın derdini dillendiren cesur lider Meral Akşener var.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Bursa Milletvekili Sayın Erkan Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli Genel Kurul üyeleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. HDP’nin verdiği grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Konumuz asgari ücret, rakamları bütün konuşmacılar söyledi. Şu anda 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 5.323 TL yani asgari ücretten yüzde 50 daha fazla, yoksulluk sınırı ise 17.340 TL yani neredeyse 4 asgari ücret olacak ki yoksulluk sınırına gelmesin. Bir bekâr çalışanın aylık geçinme maliyeti 7 bin TL, asgari ücret ne kadar? Dolar böyle hızlı yükselmeye devam ederse 200 dolarlar civarına düşecek çok yakında. Peki, bunları çözmekle ilgili Değerli Hükümetimiz ne yapıyor? “Faiz sebep enflasyon sonuçtur.” dedi, faizi düşürdü enflasyon yüzde 150’ye çıktı. Bakanı değiştirdi “Gözümdeki ışıltıya

bakın, enflasyon düşecek.” dedi, hiperenflasyona geldik ancak çözüm için hiçbir şey yok. Millet pazarlarda pazar artıklarını, kuru sebze, soğanı toplarken, insanlar kuru soğana muhtaç olmuşken sarayın günlük gideri -2021 bütçe rakamlarına göre söylüyorum- 10 milyon TL, yıllık 300 milyon. Kaç asgari ücret yapıyor biliyor musunuz? 72 bin. Yani saraydaki israfı bitirirseniz 72 bin asgari ücretli eklemek sahibi olacak bu ülkede.

Şimdi alkışlayabilirsiniz, yapıyorsunuz ya burada. (CHP sıralarından alkışlar)

Yani sadece sarayın 72 bin asgari ücret kadar yıllık maliyeti var. Yetmedi, şimdi de Ahlat’a 9 bakana bir israf yuvası daha yapıyorlar, onu da hesapladığımızda bir 72 bin kişi daha sadece bu lüks, şatafat, israf yüzünden aç kalacak. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Ama ekranları açın, ekranlarda her şey güllük gülistanlık; memleket uzaya gidiyor, müreffeh medeniyet seviyelerini aşmış, zenginlik içerisinde. Ama gerçek şu, bakın, gerçek: Bu daha yeni çekildi -2022 Türkiye- pazarlarda ikinci el iç çamaşırını satılıyor. Bakın, insanlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Vallahi ayıp!

ERKAN AYDIN (Devamla) – Ayıp değil, gerçek bu. Ayıp olsa keşke ama gerçek, bunlar buradan, Türkiye’den çekildi.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ayıp onu sattırmak, ayıp onu sattırmak!

ERKAN AYDIN (Devamla) – Ayıp olan, insanları bu duruma düşürmek; ayıp olan bu. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bak, bak, bak; nasıl da siyasete alet ediyorsunuz ya, ayıp ya!

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın.

Tamamlayalım lütfen.

ERKAN AYDIN (Devamla) – Keşke siz gerçekten saraylara harcayacağımız parayı bu millete verseydiniz de insanlar buralarda buna muhtaç olmasaydı Sayın Vekil, keşke bunları yapsaydınız. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – O saray milletin sarayı, milletin sarayı!

ERKAN AYDIN (Devamla) – İşiniz gücünüz burada çıkan muhalefet milletvekillerine laf atmak, Grup Başkan Vekilimiz bir eleştiri yaptı diye fezleke göndermek, insanları susturmaya çalışmak ama gerçekler gün gibi ortada. Sandık da geliyor. O zaman göreceğiz, gerçekten ayıp mı, yoksa bu millet o yaşadığı sıkıntıların hesabını size soracak mı, sormayacak mı; hep birlikte göreceğiz.

Sözün sonu: Şu an itibarıyla, asgari ücret daha eline geçmeden yüzde 50 erimiş durumda. Temmuz zammında asgari ücretin en az açlık sınırına getirilmesi -ki o günlerde çok daha fazla olacağı kesin- insanca yaşayabilir, onurla yaşayabilir bir seviyeye getirilmesi gerekiyor. Bunu da buradan bir kez daha söylüyor ve grup önerisini desteklediğimizi ifade ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Manisa Milletvekili Sayın Uğur Aydemir.

Buyurun Sayın Aydemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bravo Uğur Bey!

AK PARTİ GRUBU ADINA UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, tüm milletimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı şimdiden kutluyorum.

Evet, arkadaşlar, çıkan konuşmacı arkadaşlarımız dünya konjonktüründen hiç bahsetmediler. Asgari ücretten bahsettiğimiz zaman, pahalılıktan bahsettiğimiz zaman, enflasyondan bahsettiğimiz zaman mutlaka dünyayı da terazinin bir kefesine koymamız lazım; ben öyle düşünüyorum en azından. Ve artı, Türkiye'nin geçtiği süreçleri de bu kefeye eklememiz gerektiğini düşünüyorum. Bakınız, dünya son iki buçuk yıldan beri Covid-19 pandemisiyle boğuşuyor, ardından, bir de buna kuraklık eklendi ve şimdi bir de Rusya ile Ukrayna savaşı var. Dolayısıyla, bunların hepsini üst üste koyduğumuz zaman ne oldu? Enerji maliyetleri katbekat arttı, bununla beraber emtia fiyatları ve gıda fiyatları da arttı.

Ben, şimdi, size burada şunu ifade etmek istiyorum: En pahalı şey ne biliyor musunuz? İsteddiğiniz bir şeye ulaşamamak. Hamdolsun, Türkiye'de bugüne kadar hiçbir vatandaşımız, istediği hiçbir... Hangi şey olursa olsun, anında ve istediği zaman ulaşabilişlerdir.

Şimdi, HDP grup önerisine bakalım, asgari ücretten bahsediyorlar. "Asgari ücret" dediğimiz zaman... Hepimizin yaşları hemen hemen aynı, genç arkadaşlarımızı bir kenara bırakıyorum. 2002 yılında asgari ücret kaç paraydı? 184 lira. Geçtiğimiz yıl asgari ücret ne kadardı? 2.800 kusura. Biz, 2022 yılında asgari ücrete ne kadar zam yaptık değerli arkadaşlar? Yüzde 50'nin üzerinde zam yaparak 4.253 liraya çıkardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bravo!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Peki, ne alabiliyoruz?

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Evet, bununla kaldık mı? Bununla kalmadık. Başka ne yaptık? Az önceki arkadaşlarımız bizim sermayeden yana olduğumuzu ifade eden cümleler kullandılar. Asgari ücretten vergiyi kaldırmak sermayeden yana olmak mı arkadaşlar? Basit usulde vergiyi kaldırmak sermayeden yana olmak demek mi, dar gelirlinin yanında olmak demek mi? (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Tarımsal desteklerden stopajı kaldırmak, vergiyi kaldırmak sermayeden yana olmak mı, yoksa dar gelirliden yana olmak mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tarımda gümrük vergilerini sıfırlamak...

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Ama ben size şunu söyleyeyim: Biz 85 milyonun yanındayız; sermayenin de yanındayız, dar gelirlinin de yanındayız, asgari ücretlinin de yanındayız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bunu unutmayalım.

Az önce arkadaşım, fotoğrafla çıktı, bir fotoğraf gösterdi. Evet, arkadaşlar, Covid-19 döneminde o, sözüm ona büyük büyük ülkelerde sağlık sıkıntıları yaşandığı zaman o fotoğraflardan da bir iki tane getirip gösterseydiniz. O Covid-19 döneminde hastane kapılarında, sokaklarda ölen, hastaneye ulaşamayan, erişemeyen o ülke vatandaşlarının da fotoğraflarını getirip gösterseydiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Niye? Biz orada mı yaşıyoruz ya? Biz orada mı yaşıyoruz arkadaş, niye gösterelim?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Adana'da sahra hastanesini açtınız (!)

BAŞKAN – Tamamlayalım Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – O fotoğraflardan bir tanesi ülkemizde yaşandı mı?

ERKAN AYDIN (Bursa) – Yahı, biz orada mı yaşıyoruz? Bize ülke gerçekleri lazım ya!

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Ülkemizin sağlık sistemiyle yediden yetmişe... Bir çocuk dünyaya gelir gelmez sağlık güvencesi altında. Bugün, vatandaşlarımızın yüzde 99'u genel sağlık sigortası kapsamında, şemsiyesi altında arkadaşlar. "Sağlığa erişemiyorum, ulaşamıyorum; param yok." diyen vatandaş duyduunuz mu, duyduunuz mu arkadaşlar? Getirin, bize ve...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Duyduk, duyduk.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Her gün duyuyoruz, her gün, her gün!

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Milyonlarca, milyonlarca...

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – İftiraya gerek yok, gerçekleri konuşmak lazım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Randevu için arayanları size yönlendireceğiz, tamam mı?

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Enerji maliyetlerinin arttığını söylüyorsunuz, enerji maliyetlerinin arttığını biz de söylüyoruz ama biz bunu... Vatandaşlarımıza konutlarda doğal gaz maliyetinin faturasının yüzde 80'ini devletimizin ödediğini niye burada söylemiyorsunuz? Yakıta yüzde... (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yahu, üç ay randevu alamıyor, üç ay!

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Kömür yardımı yaptığımızı niye söylemiyorsunuz? Elektrik faturasının yüzde 50'sini devletimizin desteklediğini niye söylemiyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; HDP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, bu devlet bizim değil mi? Bu devlet bizim değil mi? Hep beraber, bizim, 85 milyonun devleti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Bu devlet güçlendikçe bizler gurur duyacağız ama vatan hainleri varsa, gurur duymayanlar varsa onları...(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; HDP sıralarından gürültüler)

DUR SUN MÜSAVAT DER VİŞOĞLU (İzmir) – İşte, asıl hayal bu, hayal anlatmak bu asıl.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Ve HDP grup önerisinin aleyhinde olduğumuzu ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın milletvekili kendisinden önce konuşan, grubumuza mensup Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın konuşmasına atfen "İftira attı, iftira diye söyledi." demek suretiyle satışmada bulunmuştur.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, öyle bir şey söylemedi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Genelledi, genelledi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, kesinlikle... Tutanaklardan bakınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Erkan Aydın'ın konuşmasına cevaben konuştu efendim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, tutanaklardan bakınız, ben resimle alakalı "iftira" kelimesini kullanmadım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "İftira" kelimesini kullandın, ben kulağımla duydum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O fotoğrafların yanında bu fotoğrafları da göstermelerini talep ettim sadece, "iftira" demedim.

BAŞKAN – Şimdi, “iftira”yı kullanmadı, şöyle: “O fotoğrafları gösteriyorsunuz, Avrupa’daki fotoğrafları niye göstermiyorsunuz?” diye bir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, aynen, aynen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, “iftira” kelimesi var Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O “iftira”yı başka bir...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Meclisi izleyen vatandaş Sayın Aydın’ın konuşmasını izlemediyse Erkan Aydın’ın iftira attığı zannı içinde olacak.

BAŞKAN – Peki, Sayın Aydın, yerinizden 60’a göre bir söz vereyim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım, lütfen...

BAŞKAN – Arkadaşlar, sataşmadan söz vermedim, 60’a göre bir açıklama yapması için söz verdim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataşmadan vermeniz gerekir efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aydın.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın’ın, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir’in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın hatip “Yurt dışındaki örnekleri niye vermiyorsunuz?” dedi. Bir defa, biz yurt dışı milletvekili değiliz, Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekiliyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Doğru söylüyor, dolayısıyla Adana sahra hastanesini örnek vermek lazım.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Kendisini herhâlde yurt dışı milletvekili sanıyor, oradan örnekler istiyor; oradakileri, bırak yurt dışındaki milletvekilleri versin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ülkenizle gurur duyun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, sen her konuda yurt dışından örnek veriyorsun da o konuda niye vermiyorsun Allah aşkına, öyle şey mi olur?

ERKAN AYDIN (Bursa) – Ben kendi ülkemdeki sorunlardan, kendi ülkemizdeki yaşanan sıkıntılardan mesulüm ve bana ulaşan sıkıntıları da burada fotoğraflarla, kanıtlarla kayıtlara geçiriyorum. Bana laf yetiştireceğine bu yoksulluğu, asgari ücretin değersizliğini halletsin. Evet,

“Arkadaşlarda en ucuz şey palavra.” Bu söz de Bülent Tezcan’a ait, onu da söyleyeyim yani, hakkını yemeyeyim.

Teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, direkt şahsıma sataştı.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Aydemir, bir sataşma var, 60’a göre kürsüden size söz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 69’a göre, Sayın Başkanım, kürsüden söz istiyorum, direkt...

BAŞKAN – Ama dur, müsaade et bana.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yurt dışı...

BAŞKAN – Müsaade et. En iyi yaptığımız şeyin palavra olduğunu söyledi, bu bir sataşmadır. Ben size kürsüden iki dakika söz veriyorum.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yeni bir sataşmaya yol açma.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Ben kesinlikle Cumhuriyet Halk Partisi milletvekiline “İftira atıyorsunuz.” demedim. Sadece şu var: Covid-19 sürecini yaşadık, bir kuraklık sürecinden geçtik ve şu anda da Ukrayna-Rusya savaşı var, dünyada bir enflasyon var, pahalılık var. Dünya sağlıkta Covid-19’da sınıfta kalırken ülkemizde böyle bir tablonun yaşanmadığını, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, Parlamentoda milletimizi temsil eden milletvekillerinin de Türkiye’yle gurur duyması gerektiğini, Covid-19 salgınında hiçbir vatandaşımızın hastane kapısında kalmadığını, arkadaşlarımızın da burada devletiyle gurur duyması gerektiğini, o fotoğrafları da burada göstermeleri gerektiğini, bunları buradan bir Türkiye Cumhuriyeti milletvekili olarak, ifade ettim. Biz, bütün dünyaya bakarak siyaset yapıyoruz, sadece Türkiye’ye bakmıyoruz, tek bir gözlükten bakmıyoruz; bütün dünyadaki ülkeleri teker teker analiz ederek gündemimizi oluşturuyoruz. Dolayısıyla dünyayı incelemek demek yurt dışı milletvekilliği yapmak değil.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Oradaki asgari ücretlileri de inceleyin o zaman.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Dünyadan bihaber olmak demek, aslında dünyadan bihaber olmak demek...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hep işine geleni nasıl inceliyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – ...tam görevimizi yerine getirmemek anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla biz devletimizle, milletimizle gurur duyuyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kişi başı millî geliri incele.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Devletimiz her daim milletinin yanındadır, asgari ücretlinin yanındadır, dar gelirlinin yanındadır ki 1,6 milyar lira sosyal yardımlardan 104,6 milyar liraya sosyal yardım ödeneğini çıkaran Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın partisinde milletvekilliği yapan bir milletvekiliyim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Dilencilik o, dilencilik! Sadaka!

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Dolayısıyla yüce heyetimizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, tabii, Meclis münakaşa yeridir; münakaşalar yapılmazsa Meclis, Meclis olmaktan çıkar, bir itirazım yok. Şimdi de milletvekilimize “Dünyadan bihabersin.” dedi.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Evet efendim, sataştı, evet.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne alakası var ya!

BAŞKAN – Bir de devletle gurur duyması gerektiğini söyleyerek duymadığı anlamına gelen bir söz sarf etti. Ben düzeltiyim sizi. Doğru yöntem bu aslında; nedenini söyleyip kürsüde zaman almak.

Buyurun Sayın Aydın, sataşmadan iki dakika söz veriyorum ben size...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim meramım da vardı ama neyse...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, lütfen, satışma diye bir şey yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne satışması ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Dünyadan bihabersin.” demedi ama ya, öyle bir şey demedi.

BAŞKAN – Takdiri bana bırakın lütfen. Biraz evvel sizde nasıl takdir hakkımı kullandıysam şimdi de aynı şeyi kullanıyorum.

Buyurun Sayın Aydın.

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkanımıza.

Arkadaşlar, burada Meclis Başkanı var, lütfen müdahale etmeyin.

Şimdi, sayın hatip geldi, dedi ki: “Dünyadan bihaber.”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sana mı dedi ya?

ERKAN AYDIN (Devamla) – Bana dedi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamam, sana dedi!

ERKAN AYDIN (Devamla) – Bakın bir daha satıştı, bir iki dakika daha alacağım.

Artı, “Devletinizle, milletinizle gurur duyun.” dedi. Biz zaten devletimizle de milletimizle de gurur duyuyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – E, tamam.

ERKAN AYDIN (Devamla) – Bu cumhuriyetin kurucusuyuz. Düşman işgalinden kurtarmış, devrimleri yapmış, cumhuriyeti ilan etmiş ve bugün burada çalışabilmemizin sebebi Cumhuriyet Halk Partisidir ve yarın da onun yüz üç yıl önce ilk adımı attığı 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutlayacağız.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Madem kurdunuz, yıkmaya çalışanlarla niye ortaklık yapıyorsunuz?

ERKAN AYDIN (Devamla) – Şimdi, dedi ki: “Sosyal yardımlarda biz -şu kadar para- 106 milyar harcadık.” Ben sayın hatibe söyleyeyim: OECD ülkeleri içerisindeki rakamlara bir baksın. OECD ülkeleri içerisinde Türkiye sosyal yardımlarda sonuncu, en az sosyal yardımı Türkiye yapıyor. Dolayısıyla oradan size ekmek çıkmaz. Siz kendi yandaşlarınıza söylüyorsunuz ama gerçek o değil.

Bu Cumhuriyet Halk Partisinin her bir milletvekili, Genel Başkanı, her bir mensubu, üyesi, örgütü devletiyle de milletiyle de gurur duyar, bundan sonra da gurur duymaya devam edecektir diyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve arkadaşları tarafından, asgari ücretin yeniden belirlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla 18/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Erel...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- *Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Aksaray'da meydana gelen aşırı yağış ve doluya ilişkin açıklaması*

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Türkiye'deki tarım ve hayvancılığın en önemli merkezlerinden biri kabul edilen Aksaray'ımızda geçtiğimiz gün ağırlıklı olarak Yenikent, Sultanhanı, Ekecik, Hasan Dağı ve Bayıraltı bölgelerinde meydana gelen aşırı yağış ve dolu çiftçilerimizin ürünlerine zarar vermiştir. Aksaray'dan aldığımız bilgilere göre sıkıntı büyük. Ekonomik kriz nedeniyle artan maliyetler karşısında iflasın eşiğine gelen; tohum, gübre, mazot, ilaç almakta zorlanan çiftçilerimizin meydana gelen bu afetle birlikte zararları ciddi seviyelere yükselmiştir.

Elleri nasırlı çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, devletimizin çiftçilerimizin mağduriyetlerini gidermek için gerekli adımları bir an önce atacağını umut ediyor, yüce heyetinizi ve Aksaraylı hemşehrilerimi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

36.- *Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraç edilen hekimlerin sorunlarına ilişkin açıklaması*

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AK PARTİ iktidarı her gün Anayasa'yı çiğnüyor; KHK'yle ihraç edilen hekimlerin iş yeri hekimi olmasını engelliyor. Zulmen, hukuksuzca ihraç edilmeleri yetmezmiş gibi, KHK'li hekimlerin iş yeri hekimliği sınavını kazandıkları hâlde belgeleri verilmiyor; böyle birçok hekim var. Hakkında kesinleşmiş bir hüküm olmamasına rağmen kazandıkları sınavın belgesi hukuksuz bir şekilde verilmiyor. Hekim ihtiyacının çok olduğu ülkemizde birçok hekim maalesef böyle bir engellemeyle karşı karşıya. Bu bir hak gasbidir, suçtur. Anayasa madde 38'de masumiyet karinesi vardır, hakkında kesinleşmiş bir hüküm bulunmayan bir kişinin hakları gasbedilemez ama zalim AK PARTİ iktidarı bu gaspları yapmaktadır ve ülkemizin sağlık hakkını da çiğnemektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aydınlık...

37.- *Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık'ın, Suruç ölüm yoluna ilişkin açıklaması*

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Suruç ölüm yolu can almaya devam ediyor. Neredeyse her gün bir kaza haberi alıyoruz. 2019 yılında soru önergemize dönemin Bakanı Cahit Turhan “Bölünmüş yol yapılması için proje çalışmaları devam ediyor.” yanıtı vermişti. Suruç ölüm yolunun Twitter'da gündem olduğu gün AK PARTİ yetkilileri kısık bir sesle projenin tamamlandığını duyurdu, yani üç yılın sonunda ancak proje çalışması bitmiş. Yazıklar olsun sizin gibi iktidara! Buradan soruyorum: Üç yılda proje çalışması biten yolu yapmak için daha kaç yıl bekleyeceksiniz, daha kaç vatandaşımızı kaybedeceğiz?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- *CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, SADAT şirketinin kamu kurumlarıyla ilişkilerinin açığa çıkarılması ve şirket hakkındaki iddiaların araştırılması amacıyla 17/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Mayıs 2022 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

18/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/5/2022 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından, SADAT şirketinin kamu kurumlarıyla ilişkilerinin açığa çıkarılması ve şirket hakkındaki iddiaların araştırılması amacıyla 17/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis Araştırması Önergesi’nin (3446 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/5/2022 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Aydın Milletvekili Sayın Bülent Tezcan.

Buyurun Sayın Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; paramiliter örgütlenmeler suçtur. SADAT, paramiliter bir örgütlenmedir. Bu paramiliter örgütlenmenin arkasında sarayın olması bunun bir suç olmasını ortadan kaldırmaz, tam tersine, sarayın da bu suçun ortağı olduğunu gösterir, suç olmaktan çıkarmaz. SADAT on yıl önce kuruldu, kurulduğu zaman soru önergesi verdim. O zaman sorduk: “Dayanağı nedir bunun? Silahlı Kuvvetlerin arazilerini bunlara kullanıyor musunuz?” diye. O zaman soru önergesi verdik. Bakın, SADAT’ın kuruluş izni İstanbul Valiliği tarafından verilmiş. Diyorlar ki: “Özel Güvenlik İzin Belgesi... Ben bununla çalışıyorum.” Kuruluş belgesi bu. Bu kuruluş belgesinin dayanağı ne? 5188 sayılı Kanun, Özel Güvenlik Hizmetleri Kanunu. Bu kanun ne biliyor musunuz arkadaşlar? Özel Güvenlik Hizmetleri Kanunu, yurt içinde özel güvenlik görevlilerini yetiştirip özel güvenlik sağlamaya dönük kanun. Yani o, bankaların önünde, şirketlerin önünde özel güvenlik görevlileri var ya, silahlı ya da silahsız, bu kanun onu söylüyor. Bu kanun “Uluslararası harp stratejilerini öğretebilirsin.” demiyor, böyle bir şey söylemiyor.

Bakın, şirketin adı ne? SADAT Uluslararası Savunma, Danışmanlık, İnşaat, Sanayi ve Ticaret Şirketi. Soruyorum size, izleyicilerimize soruyorum, vatandaşlarımıza soruyorum: İç güvenlikte özel güvenlik hizmeti vermenin uluslararası savunma hizmetiyle ne ilgisi var, ne ilgisi var? (CHP sıralarından alkışlar) Ha, aklımıza bir şey geliyor, hani var ya gayrinizami harp, kontrgerilla, özel harekât, özel harp; bunları çok duydu Türkiye, çok yaşadı bunları. Türkiye, beyaz Torosların dönemini de yaşadı, sonraki dönemleri de yaşadı. Bugün Türkiye, bu tip paramiliter suç örgütlerinin acısını hâlâ hesaplaşamadığı için çekmek zorunda. Şimdi, dönüp bakıyoruz, arkasına doğrudan doğruya devletin en yetkili kurumunu alıp bir de izin alarak bir şeyler yapmanın peşindeler. Ne diyor? Kendi sitesinden, ben söylemiyorum, bakın, SADAT'ın kendi sitesinden: "Gayrinizami Harp Kursu Başlangıç Yeterlilik Kriterleri." "Ben gayrinizami harp kursu veriyorum, gayrinizami harp kursu. Buraya herkesi almıyorum, bakacağım, sabotaj yapmaya yetenekli mi; bedenen, fiziken, aklen, manen buraya yatkın mı?" diyor. "Yapılacak test ve değerlendirmede başarı gösteren kursiyerler gayrinizami harp kursuna kabul edilir." diyor. Bitmedi, bu kurstan sonra ne yapacaklarmış? Bu da kendi sitesinden, oradan çıkardım, ben uydurmuyorum. "Ben bu kursta şu yetenekleri kazandıracığım katılanlara: Psikolojik harp yeteneği kazandıracığım. Sabotaj, baskın, pusu, tahrip, suikast, kurtarma ve kaçırma, tedhiş -yani Türkçesi terör- ben burada bunları yetiştireceğim." diyor. Son cümle: "Kursiyerler bu imkân ve kabiliyetlere ulaştırılır." diyor yani "Ben gelen kursiyerlere nasıl terörist olunur, nasıl tedhiş yapılır, nasıl pusu kurulur, nasıl adam kaçırılır, nasıl kaçırma işlemleri yapılır, nasıl sabotaj yapılır, nasıl tahrip yapılır, nasıl bomba atılır bunları göstereceğim." diyor. Bu, sitesinde, sitesinde bu. Şimdi, Sayın Erdoğan diyor ki: "Benimle ilgisi yok, beni bununla nasıl irtibatlandırırırsınız?" Ya, el insaf, bu fotoğrafı herkes gördü. Bu masanın başında Sayın Cumhurbaşkanı var, bu masada İstihbaratın en üst isimleri var, MİT Başkanı var, İstihbarat var, onun yanında da SADAT'ın kurucusu var, Adnan Tanrıverdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Allah muhafaza, Sayın Erdoğan, ilişkin olmayan kişinin masadaki yeri buyusa ilişkin olanın masadaki yeri ne olacak, nereye gelecek, merak ediyoruz, merak ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ben bir şeyi merak ediyorum, Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan bir şeyi merak ediyorum: Kendileri ilan etmişler ne yapacaklarını. Bu, danışmanındı -Sayın Erdoğan'ın danışmanıydı- buna neyi danıştın? "Sabotaj nasıl yapılır?" diye mi danıştın Sayın Erdoğan? "Pusu nasıl kurulur?" diye mi danıştın? "Bomba nasıl atılır?" diye mi danıştın?

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Senin Genel Başkanın FETÖ'cü danışmanlara ne danışıyor?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – "Terör nasıl işlenir?" diye mi danıştın? Neyi danıştın devletin en tepesinde? "Kurtarma ve kaçırma işlemleri nasıl yapılır?" diye mi danıştın?

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – FETÖ'cü danışmanlara ne danışıyor senin Genel Başkanın?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – "Suikast nasıl yapılır, baskın nasıl yapılır?" diye mi danıştın? Bu, benim danışmanım değil, senin danışmanındı; bu milletin parasıyla verdin onun maaşını, senin danışmanındı. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – FETÖ'cü danışmanlara ne danışıyor sizin Genel Başkanınız, onu da söyle.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Tamamlıyorum, selamlıyorum.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sizin belediye başkanlarınız FETÖ’cü danışmanlara ne danışıyor?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, bu arkadaş -beyefendi- istifa etti; affedersiniz, affını istedi; niye affını istedi biliyor musunuz?

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Terör örgütü danışmanlarına ne danışıyor sizin belediye başkanlarınız?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Demiş ki: “Mehdi gelecek; Mehdi’nin geleceği zaman biz boş durmayacağız.” “Peki, bizim bir işimiz yok mu? Mehdi’nin geleceği zamana ortamı hazırlamamız gerekir.” diyor. Akidesi kuvvetli olanlar bilir: Mehdi’nin geleceği zaman, ortalığın kan gölüne döneceği zamandır; Mehdi’nin geleceği zaman, tedhişin ve terörün yükseleceği zamandır; Mehdi’nin geleceği zaman, mazlumların, insanların boğazlandığı zamandır. Şimdi, biraz önce anlattığım sabotaj, tedhiş, terör... Bu söylediklerim ile bu taahhüt arasında bir bağ var mı yok mu? Bunun için bu araştırmayı istiyoruz, bunun için bu araştırmayı istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Hepinize teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tezcan.

İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun önerisi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, SADAT’ın Türk demokrasisine ve kamu güvenliğine oluşturduğu tehdit, ilk olarak 2018 yılında Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener tarafından ifade edilmiştir. Sayın Genel Başkanımızın işaret ettiği SADAT’ın faaliyetlerinin araştırılması hâlen göz ardı edilmektedir. AKP ise tıpkı zamanında FETÖ’de olduğu gibi SADAT’ı masum bir kuruluş gibi göstermeye çalışmaktadır. İYİ Parti olarak SADAT hakkında görüşlerimiz açık ve nettir. Türkiye’de hiçbir kuruluş “dernek” adı altında gayrinizami harp, suikast ve sabotaj gibi konularda kişileri ve grupları eğitemez. SADAT, kamu kaynaklarını ve iktidarın gücünü kullanarak kanun dışı yapılanmaktadır. Bu yapılanmaya “Dur!” denilmeli, Türkiye asla paramiliter kuruluşlara, kurumlara teslim edilmemelidir.

SADAT’ın düşünce kuruluşu olan ASSAM’ın hazırladığı 81 maddelik anayasa taslağı da bu örgütün kuruluş amacının bir delilidir. SADAT tarafından açıklanan konfederasyon anayasası taslağı incelendiğinde Türkiye’nin egemenliğine açıkça kastettiği görülmektedir. Söz konusu anayasa taslağı, bir devletin yasama, yürütme ve yargı erklerinin işleyişinden siyasi partilerinin tabii olduğu kanunlara, kişi hak ve hürriyetlerinden din ve vicdan hürriyetine kadar devletin siyasi ve sosyal hayatın her aşamasını düzenlediği âdeta paralel bir devlet tasavvuru üzerine inşa edilmiştir. “ASRIKA” adı altındaki bu paralel devlet hayali, bizzat AKP iktidarı vasıtasıyla kamu kaynakları tarafından desteklenmektedir. Bu girişim, doğrudan Türkiye Cumhuriyeti devletinin anayasal düzenini ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Anayasal düzeni ortadan kaldırmayı amaçlamak ve çalışmak Türk Ceza Kanunu’nda suç olarak düzenlenmiştir. Bu suçu işleyenlere gereği derhâl yapılmalıdır. Bakınız, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının devletin kurumlarını ve kaynaklarını FETÖ’ye pay etmesi sonucu başımıza bombaların yağdığı 15 Temmuz’u yaşadık. AKP, bundan hiçbir ders almamış gibi, şimdi de SADAT gibi oluşumlara devletin kaynaklarını seferber etmiştir.

Değerli milletvekilleri, maalesef, Türkiye’de son yirmi yıldır tekerrür eden aslında tarih değildir; tekerrür eden, Adalet ve Kalkınma Partisinin kendisini tekrarlayan hatalarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Sağ ol Başkanım.

AKP, Türk milletine çok ağır bedeller ödetmiştir, hâlen de bu eylemleriyle milletimize bedel ödetme hevesindedir. Bundan önce defalarca yaptığımız gibi, bir kez daha iktidar partisini uyarıyoruz; kamu kaynaklarını kullanarak “SADAT” adı altında bir paramiliter yapılanma hevesinden derhâl vazgeçin. Biz, Atatürk’ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devletini paramiliter kuruluşlara asla teslim etmeyiz. Şunu bilin ki: Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da Türkiye’nin ulus devlet kimliğine, anayasal düzenine ve Türk millî kimliğine karşı her kalkışma mutlak surette bozguna uğrayacaktır.

İYİ Parti olarak defalarca soru ve araştırma önergesi verdiğimiz bu konuda CHP’nin araştırma önergesini desteklediğimizi belirterek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

O kitapları kürsüde okuyacaksınız bayağı bir zaman alacak.

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, hiç kuşkusuz, önergeyi destekliyoruz ve SADAT’ın aslında bir arka plan hikâyesi olduğunu ifade etmek için bu kitapları getirdim buraya. Nedir? Mesela, Teşkilat-ı Mahsusa; Ahmet Tetik’in anlattığı Teşkilat-ı Mahsusanın hikâyesi SADAT’ın yapmak istedikleriyle aynıdır. Başka? Bakın, Türk Tarih Kurumu tarafından yayınlanmış “İttihatçılar ve İttihatçılık Sempozyumu: Bildiriler” okunduğunda -3 cilttir- bu çok açık bir şekilde görülecektir. Bir başka kitap, İttihat ve Terakki Fırkası’nın Paramiliter Gençlik Kuruluşları; bakınız, lütfen, bunu vekillerimiz ve değerli izleyiciler bulup okusunlar. Ve son olarak da “Teşkilat-ı Mahsusa’dan Ergenekon’a: Kayıplar, Yargısız İnfazlar ve Faili Meçhuller” Gülçiçek Günel Tekin.

Evet, şimdi, bir zaman -geçen sene, çok uzak bir zaman değil- bu kürsüde dedim ki: Hani, siz Sedat’ı gönderdiniz Birleşik Arap Emirlikleri’ne; Sedat’ı sakladınız da SADAT’ı ne yapacaksınız? SADAT’ı saklayamadılar, SADAT zaten 2012 yılından bu yana biliniyordu ve SADAT’ın yapmak istediği planlar açık bir şekilde ortalığa saçılmış oldu. Bakınız, Timaş Yayınlarından çıkan bu “Kıralık Ordular” kitabından -Timaş Yayınlarının sahibi de SADAT’ın ortaklarından birisidir- esinlenerek bu SADAT oluşturulmuştur; bu kitabın da okunmasında fayda var.

Bakın, bugün İbrahim Kaypakkaya’nın ölüm yılı dönümü. İbrahim Kaypakkaya’nın işkenceyle katledilmesinde de SADAT gibi gayrinizami, paramiliter, ırkçı, faşist kuruluşların ve yapıların parmağı vardır. Bu anlamda, bakınız, İttihat ve Terakki döneminden, Teşkilat-ı Mahsusadan, Şark Islahat Planı’ndan, Tunceli Kanunu’ndan, efendim, Seferberlik Tetkik Kurulundan, Özel Harp Dairesinden, JİTEM’den EMASYA’ya kadar bütün her şey araştırılmalı. 17 bin faili meçhul cinayet SADAT gibi bir kuruluş olan JİTEM tarafından işlenmiş ve SADAT da bu cinayetleri, bu tedhişleri, bu katliamları, bu ortalığı karıştırma planlarını yapmak üzere ortaya çıkmıştır; tıpkı Maraş’ta, Çorum’da, Sivas’ta “Aleviler, solcular cami bombaladı.” diyerek toplumu galeyana getirme planları gibi -tedhiş budur işte- tıpkı Uğur Kaymaz’ı katledip, yanına silah koyup da “Polisler meşru savunma yaptı.” diyecek kadar paramiliter bir yaklaşım gibi.

Bu anlamda, SADAT paramiliter bir yaklaşımdır, SADAT bir terör örgütüdür, terör örgütüyle aranızda mesafe koymanın zamanıdır. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Siz önce PKK’yla aranızda bir mesafe koyun da sonra bizden...

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Lütfen dinle.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – “Terör örgütüyle mesafe” mi dediniz! Çoluk çocuk binlerce insanın katiliyle el ele giden sizsiniz. İnsan utanır ya!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Evet, bu, Türk halkına, Kürt halkına, Alevi toplumuna, sosyalistlere, demokratlara, devrimcilere, HDP’lilere, CHP’lilere, sosyal demokratlara karşı suç işlemek için oluşmuş bir kurumdur.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK da terör örgütü müdür, PKK?

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Bu kurumun bir suç örgütü olduğu tüzüğünde, programında, kuruluşunda yazılıdır.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK da bir terör örgütü müdür, PKK?

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Bu kuruluşa karşı mücadele etmek, meşru, demokratik bir tutumdur.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK’ya “bir terör örgütüdür” desene! PKK’yla arana mesafe koysana!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Bu meşru, demokratik tutumu sonuna kadar sürdürüp bu Türk halkına karşı da işlenen bu suç nedeniyle diyorum ki ikide bir Türklükten, ikide bir Türkmenlikten, Türk halkından söz edenlere: Ey Türk, titre ve kendine gel!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Yavuz hırsız ev sahibini... Böyle bir şey olmaz ya! Olamaz böyle bir şey!

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – El insaf, el insaf!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Türk’e karşı da suç işleniyor burada, Kürt’e karşı da, devrimciye, Alevi’ye, sosyal demokrata, herkese karşı suç işlemek üzere kurulmuş bir SADAT projesi var; araştırılmalıdır... (HDP ve CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK bir terör örgütüdür.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Bize hikâye anlatma, bize hikâye anlatma!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK katil bir terör örgütüdür.

BAŞKAN – Sayın Özsoy...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – PKK bir terör örgütüdür, katil bir terör örgütüdür.

BAŞKAN – Sayın Özsoy, kadrolu laf atıcı gibi her konuşmacıya müdahale ediyorsunuz; yerinize oturun lütfen.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Sen bir teröristsin.” dedi. “Sen bir teröristsin.” dedi; kabul etmiyorum, iade ediyorum kendisine.

BAŞKAN – Yerinize oturun lütfen, yerinize oturun.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Sen bir teröristsin.” dedi bana.

BAŞKAN – Sayın Özsoy, yerinize oturur musunuz.

Sayın İdare Amiri, yerine oturtun Sayın Özsoy’u.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Sen bir teröristsin.” dedi. Teröristin ağa babaları sizsiniz, tamam mı!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sizsiniz, siz!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Terörle arana mesafe koymayan sensin, sen bana “Teröristsin.” diyemezsin. Terbiyesizlik yapma!

BAŞKAN – Sayın Özsoy, bunun bir yolu var, bunun yolu var; tutanakları alın lütfen, tutanakları alın.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Bana “Teröristsin.” diyemez.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Otur yerine!

BAŞKAN – Eğer size “terörist” demişe sizin de inandığınız Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerine başvurun lütfen ya.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Demek ki ilişkisi var.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; CHP grup önerisine ilişkin Adalet ve Kalkınma Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle aziz milletimizi ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, tüm vatandaşlarımızın 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı da kutluyorum.

Az önceki konuşmacı, terör örgütleri ile arasına mesafe koyması gerekenin kim olduğunu aziz milletimiz çok iyi biliyor.

HÜDA KAYA (İstanbul) - Saptırma konuyu ya! Konuyu saptırmayın ya!

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – SADAT! SADAT! Konu PKK değil, konu SADAT! Siz SADAT mısınız?

İSMAİL KAYA (Devamla) - PKK bir terör örgütüdür ve bu terör örgütüyle de arasına kimin mesafe koyması gerektiğini bu aziz milletimiz çok iyi biliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, bir gün de başka bir şey söyleyin, başka bir şey! Hiç değişmiyor ezberleriniz.

İSMAİL KAYA (Devamla) – Değerli milletvekilleri, dünyadaki gelişmeler net bir şekilde gösteriyor ki millî teknoloji ve güçlü ve bağımsız savunma sanayisi ülkeler için hayati önem taşımaktadır. Savunma sanayisi alanında yapılan hamlelerin önemi bu süreçte bir kez daha çok net bir şekilde görülmüştür.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Başdanışmanınızdı, şimdi tanımıyor reisiniz.

BAŞKAN – Sayın Koçyigit, müsaade eder misiniz. Lütfen, rica ediyorum...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, ne diyor, duyuyorsunuz.

BAŞKAN – Rica ediyorum...

İSMAİL KAYA (Devamla) – Çok değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte, Savunma Sanayii Başkanlığımız birçok firmayla çalışmaktadır; SADAT da bu firmalardan bir tanesidir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ne kadar masum(!)

İSMAİL KAYA (Devamla) - Bu firmaya özel bir anlam yüklemek çok da doğru değildir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kendileri yüklüyorlar.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Cumhurbaşkanı tanımıyor, Genel Başkanınız tanımıyor.

İSMAİL KAYA (Devamla) – AK PARTİ hükümetleri olarak iktidara geldiğimiz günden bu yana savunma sanayimizi nasıl daha güçlü bir hâle getirebiliriz diye var gücümüzle çalışıyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde savunma sanayisinde yerli ve millî proje sayımız yirmi yılda 62’den 750’ye ulaşmıştır, yine yerlilik oranı ise yüzde 20’lerden yüzde 80’lere dayanmıştır.

Millî teknolojiye verilen öncelik Türkiye’nin bölgesindeki caydırıcılığını da artırmıştır. Örneğin, Karabağ zaferinde büyük rol oynayan Bayraktar SİHA’ları için “Erdoğan’ın Katil ‘Drone’u” manşeti atan Avrupa basını, aynı SİHA’ların Ukrayna’da kullanılması hakkında “Umudun Silahı” başlığını attı. Bu gelişmeler, Türkiye’nin, dünya arenasında, savunma sanayisi alanında ve diplomaside çözümün merkezi konumunda olduğunu göstermektedir.

Ülkemiz, güçlü, karar verici, uzlaştırıcı, barışın ve istikrarın simgesi, dünya ülkelerinin saygı ve itibar duyduğu bir marka hâline gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, 2002 yılında yaklaşık 5 milyar dolar bütçeli savunma projeleri yürütülürken geldiğimiz noktada yaklaşık 11 kat artışla 64,8 milyar dolarlık proje hacmine ulaşılmıştır. Şu an savaş gemisi yapan 10 ülkeden biriyiz. Türkiye’nin ilk millî istihbarat Gemisi TCG Ufuk bu değerli çalışmaların meyvesidir.

Çok değerli milletvekilleri, geçmişte ülkemize uygulanan ambargoları hepimiz çok iyi biliyoruz. Şu an Türkiye, savunma sanayisinde ihtiyacı olan tüm ürünleri üretebilir duruma gelmiş ve dışa bağımlılığı ortadan kaldırmıştır. Savunma sanayisinde kendimize yeter olmanın dışında dünya ülkelerine de örnek olmaya başladık. Bu gurur hepimizin olmalıdır değerli milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İSMAİL KAYA (Devamla) - Geleceğin güçlü Türkiye için çok çalışacağız, üreteceğiz; güçlü bir savunma sanayisi bir tercih değil, mecburiyettir diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Özer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- *Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, milletin gündend güne yoksullaştığına ve Hükümetin millî servet olan Atatürk Havalimanı'nı yıkmasına ilişkin açıklaması*

AYDIN ÖZER (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dolar 16 lirayı gördü, benzin 22 lirayı geçti; şeker yüzde 20, Türk kahvesine yüzde 21, çaya yüzde 43,7 zam geldi. İlk üç aylık cari açık 18,1 milyar lira oldu yani Erdoğan ekonomisi ayda ortalama 6 milyar lira cari açık veriyor. Kur korumalı mevduat da çare olmadı, hazinenin sırtına binen yük 16,3 milyar lirayı buluyor. Tarım üretici fiyatlarında geçen aya göre yüzde 17,76'lık artış var; yıllık artış ise yüzde 118 yani tarlada hiperenflasyon yaşanıyor, tedirginlik çoğalıyor. Ekmek derindeki milletimiz gündend güne yoksullaşiyor, Hükümet ne yapıyor? Hükümet kan ter içinde, millete ait olan Atatürk Havalimanı'nı yıkıyor; Hükümet millî serveti katlediyor.

Bu izansızlığa karar veren, imza atan, rıza gösteren, göz yuman, sorumluluğu bulunanların hepsine yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ünsal...

39.- *Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, Mahzuni Şerif'in ölüm yıldönümüne ilişkin açıklaması*

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili Başkan, dostum, yoldaşım Mahzuni Baba'yı rahmetle anıyorum, dün ölüm yıl dönümüydü.

Arkadaşlar, elli yıl önce ne demiş bakın.

“Uzaktan yakından yuh çekme bana,

Sana senin gibi baktımsa yuh!

Efendi görünüp bütün insana,

Hakk'ın kullarını yıktım ise yuh!

Ne demek efendi, bey ve amele?

Fakir soymak yakışır mı kemale?

Rüşveti hak bilip her dakika hile,

Yapıp yapıp inkâr ettiysem yuh!

Bu kadar milletin hakkın alanlar,

Onları kandırıp zevke dalanlar,

Diplomayla olmaz hâkim olanlar,

Hakk'ın kullarını yıktım ise yuh!" demiş sevgili Mahzuni Baba. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Mahzuni için ne söylesek boş çünkü Mahzuni Baba'nın bu topraklara, kültüre kattığı çok önemli değerler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Bu anlamda geçmişi bugüne taşıyan, sazının telinden dökülen gerçeklerle tanınan bir ozandı Mahzuni Baba. Milyonların yüreğine değdiği için Pir Sultan'ımızı rahmetle anıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal..

40.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, AKP iktidarının cumhuriyetin bütün kazanımlarını tasfiye ettiğine ve İbrahim Kaypakkaya'yı andığına ilişkin açıklaması

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir tesadüften bahsetmek isterim; İstanbul Atatürk Havalimanı millet bahçesine dönüştürülüyor, Bursa Atatürk Stadyumu millet bahçesine dönüştürülüyor, Yalova Atatürk Bahçe Bitkileri Araştırma Kurumu içindeki bir parça millet bahçesine dönüştürülüyor. Bu kadar tesadüf herhâlde dünyada bir başka yerde olmaz. Bu yapılan, tamamen, cumhuriyetin bütün kazanımlarını tasfiye etmektir. AKP iktidarı bir ismi yok etmek amacıyla aynı zamanda kamuya ait çok kıymetli kurumları da yok etmeye çalışmaktadır çok net bir şekilde.

Elbette, bugün İbrahim Kaypakkaya'dan bahsetmemek olmaz. 70 kuşağının antiemperyalist devrimci liderlerini, bu ülkeye emperyalizmi getirmek isteyenlere direnen yürekli insanları bir kez daha anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.37

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.52****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Buyurun Sayın Çakırözer.

41.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’in, Kırım Tatarlarının ana vatanlarından koparılıp sürgün edilmişlerinin 78’inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bugün, Kırım Tatarlarının ana vatanlarından koparılıp sürgün edilmesinin 78’inci yıl dönümü. İnsan onuruna yakışmayan bu sürgünde yaşamını yitiren Kıımlı soydaşlarımızı saygı ve rahmetle anıyorum, geride kalanların acılarını paylaşıyorum.

Sürgünün ardından Kırım, 2014 yılında yeni acılar yaşadı, Rusya tarafından hukuksuzca işgal edildi, ilhak edildi. 2014’teki işgalden bu yana onlarca Kırım Tatarı Rus cezaevlerinde hayatını kaybetti; onlarca kayıp, siyasi mahkûm ya da tutuklu. Bugün de Rusya işgali altındaki Ukrayna’da, aralarında Kırım Tatar Türkü soydaşlarımızın da bulunduğu milyonlarca insan eziyet ve göçle karşı karşıya, yüzlerce insan şimdi de ülkemizde mülteci durumunda; sadece Eskişehir’imizde aralarında kadın ve çocukların bulunduğu 900 aileye ev sahipliği yapıyoruz. Eskişehir’imizde de, Anadolu’nun kadim topraklarında da soydaşlarımızla, akrabalarımızla her zaman her yerde dayanışma içinde olmaya devam edeceğiz.

Buradan Kırım Tatarlarının lideri Mustafa Abdülcemil Kıımoğlu’nu da saygıyla selamlıyor ve mücadelesine tam destek verdiğimizizi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifler ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 327 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerinde görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

(x) 327 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli.

Buyurun Sayın Cinisli. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

Esnafın, sanatkârın, çiftçinin, memurun, sanayicinin, öğrencinin, emeklinin, umutları kırılmış gençliğin hiçbir sorununa çare olmayan, fırsatçı, yeni bir yamalı torba kanun teklifiyle maalesef karşı karşıyayız. Yabancı yatırımcıya devletin olmadığını ispatlamaya çalışan, ülkenin parasının değerinin en dipte olduğunu gururla söyleyebilen bir bakanın başında bulunduğu, daha kötü yönetilemeyecek ve kritik önemde bir bakanlığı ilgilendiren kanun teklifi gündemimizde. Torba kanunlar, AK PARTİ'nin milletimize doğrudan sunamadığı tuzaklı maddelerin kamufleji olarak kullanılıyor. Bu yüreksiz ve sinsî tavra karşıyız. Bu sakıncalı tavrın ülkemize, milletimize yararı olduğunu kim düşünebilir?

Önümüze gelen kanun teklifinde KKM, Varlık Fonu, TMSF ve belediyelerle ilgili maddeler var. Kanun teklifinden anlıyoruz ki iktidar, cumhuriyet tarihinin en derin ekonomik krizinin farkında değil.

Kur korumalı mevduat uygulamasını İYİ Parti olarak son derece sakıncalı buluyoruz; Amerikan dolarına endeksli, ucu açık faizli, pimi çekilmemiş bir el bombası olarak görüyoruz, üstelik pim Amerikan Merkez Bankasının elinde. AK PARTİ iktidarı Türkiye'nin ekonomik kaderini dolara endeksleyerek Amerikan Merkez Bankasının insafına bırakmış durumda. Bu, çok sakıncalı bir durumdur. Amerikan Merkez Bankasının faiz artırmasıyla doların uluslararası hareketlenmesinden kırılan Türk ekonomisi menfi olarak fazlasıyla etkileniyor.

Teklifte Varlık Fonuyla ilgili düzenlemeler de bulunuyor. Cari fazla veren ülkelerde kurulan varlık fonu, mana itibarıyla ülkemizin mevcut ekonomik yapısına uygun değildir. Ülkemizde Varlık Fonu denetimsizliğin, hesapsızlığın, sorumsuzluğun sembolü olmuştur. Varlık Fonu âdeta paralel bir bütçe hâline gelmiştir, hatta paralel bir örtülü ödenek olarak kullanıldığından da şüphe ediyoruz.

Teklifte TMSF'yle ilgili yapılan düzenlemelerden anlaşılıyor ki Fon'a çok ciddi bir yük binmiş. TMSF, 714 şirketle Türkiye'nin en büyük holdingi hâline gelmiştir.

Belediyelerin vergi gelirleri üzerinden ayrılacak yüksek paylarla metro projelerinin finansmanının karşılanması da teklifte yer alıyor. Belediyelerin gelir kaynaklarına el atan bu düzenleme son derece düşündürücü.

AK PARTİ siyasetinin bu tavrı, Türk siyasetini yakından takip edenlerin yüzünde acı bir tebessüm oluşturuyor. AK PARTİ, kurulduğu dönemlerde, kendisine yapılan haksızlıkları haykıra haykıra, haksız uygulamaları eleştire eleştire büyük destekle iktidar oldu. AK PARTİ'den beklenti, kendilerine ve toplumun farklı kesimlerine yapılanları, tarihimizde bir daha yaşamak istemediklerimizi başkalarına yapmamaları, adil olmalarıydı. Hem adalete uygun şekilde rekabet ortamının tesis edilmesi hem de vicdani ve manevi ölçülerle devlet edilmesi beklendi. Aksine, AK PARTİ tarafından yapılan haksız uygulamaların, adaletsizliğin şiddeti günden güne arttı, artıyor. AK PARTİ güç kaybettiğe vicdanını da insafını da kaybediyor. Varılan ibretlik durum, samimiyetlerine bizi inandırmamasalar da sözüm ona adına hareket ettikleri millî, manevi ve demokrasi davamıza en büyük zararı vermiştir.

Değerli milletvekilleri, yamalı bir torba kanun olarak ifade ettiğim teklife makro açıdan bakıldığında bir planın parçası olarak görünmüyor. Anlaşılan, iktidar şu andaki ekonomik krizin özünü anlayamamış. Ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıyı çözmeye niyetinden uzak, âdeta sineğin yağını çıkarmaya çalışırcasına para tahsilatına dönük bir kanun teklifini görüşüyoruz. Diğer yandan, iktidar milletin paralarını farklı ve gereksiz yerlere büyük bir mürşiflikle harcıyor. Zannediliyor ki para gelirse bu sorunlar çözülür. Hayır,

plan ve bilgi olmadan, para da gelse bu yangın sönmez. Toplanan vergiler ve oluşturulan kaynaklar iktidarın hesapsız harcamalarına, mali disiplinsizliğine, yanlış para politikasına kurban edilmemeli, bu kaynakların milletin helal paraları olduğu unutulmamalı, milletin parasından oluşan bu vergiler helal ettirilmeli. İvedilikle yapılması gereken, gayriciddi yaklaşılan yüksek enflasyona ve hayat pahalılığına karşı doğru tedbirlerin alınmasıdır. Enflasyonla ilgili, milletimiz ve bizler şimdye kadar hayalî ve değişken düşme tarihlerini ve temennilerini yalnızca duyuyoruz. Milletimize sabır ve şükür telkin ediliyor. İktidarın yapması gereken bu değildir, iktidarın yapması gereken somut, hakiki tedbirlerle milletin karşısına çıkmaktır. Biz İYİ Parti olarak önerilerimizi her fırsatta sunuyoruz. Anlaşılan, iktidar enflasyonun düşmesine çare olarak iç talebin artık tamamen durma noktasına gelmesini ve milletimizin alım gücünün sıfırlanmasını bekliyor; bu çok insafsızca ve gaddar bir yaklaşımdır.

Enflasyonun en önemli iki kalemini enerji ve gıda sektörü oluşturuyor. Enerji arzında, fosil yakıtların ülkemizde olmadığını biliyoruz fakat yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılması ülkemiz için çok elzem. Gıda konusunda ise dışa bağımlı hâle getirilen, ithalat lobilerine teslim edilen tarım sektörünün bir an önce -tabiri caizse- bu canavarın elinden kurtarılması lazım. Vaktiyle bir tarım ülkesi olan, tekrar bir tarım ülkesi olmaması için hiçbir engeli bulunmayan Türkiye'mizin tarımını bir an önce ayağa kaldırmamız gerekiyor. Şu anki ekonomik sıkıntılara karşı kısa zamanda katma değer üretebilecek en ideal sektör olan tarımı toparlamak ülkemizin ekonomisini geliştirmede ve istikrarlı kalkınmamızın sağlanmasında en kestirme ve en hayırlı yol olacaktır. Bunları artık AK PARTİ iktidarından beklemiyoruz, İYİ Parti iktidarında biz çözeriz.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere, yapılan hesapsız harcamalar, eritilen döviz rezervleri ve Merkez Bankasının ihtiyat akçesi için ayırdığı paraların dahi sarf edilmesiyle elimizde kara gün parası da kalmadı. İçeride ve dışarıda güvenilmeyen bir iktidarın olduğu ortamda itibar da tesis edilemez. Hem itibarın hem de kasada paranın olmaması, bir kurumun ve ülkenin başına gelebilecek en kötü durumdur; AK PARTİ'nin Türkiye'yi düşürdüğü durum tam da budur. Bu şekilde enflasyonun nereye gideceği, kurların nereye varacağı maalesef hesap edilemiyor. Nasıl ve ne kadar sürede bu hâle gelindi, bunu soralım. Hepimiz çok iyi biliyoruz ki keyfi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bu gidişat inanılmaz bir şekilde hızlandı. Bu da Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ve keyfi uygulamalarının ülkemize hiçbir şey kazandırmadığının, ülkenin tekrar parlamenter demokrat kurumsal kimliğine dönmesi gerektiğinin en önemli kanıtıdır.

52 puanla dünya rekortmeni olduğumuz eksi faizle kullanılan krediler, bireysel krediler olmaktan ziyade ticari krediler olarak kullanılıyor. Çok zor durumdaki şirketler bu kredileri işletme sermayelerini güçlendirmek için kullanıyorlar. Bu da demek oluyor ki şirketlerin sermayeleri enflasyondan erimiş durumda ve bu krediler işletme sermayelerinin desteklenmesi için kullanılabilir hâle gelmişler. Uygulanan yüksek ihracatla cari fazla verip denge kurarak kurda istikrar, büyüme ve istihdam artışı tezi ithalattaki ara malı ihtiyacı hesaplanmadan rekor açıklar verilerek çöp olmuştur.

Ukrayna-Rusya krizinden gerekli derslerin çıkarılması tarımımız ve dış politikamız, dolayısıyla ekonomik kalkınmamız için son derece önem arz ediyor.

Hem dış politikamız hem de ekonomimizi direkt etkileyen hadiselerden çok ciddi itibar kayıpları yaşıyoruz. Buna en güzel örnek de maalesef, son zamanlarda yaşadığımız Cemal Kaşıkçı cinayeti dosyasının Suudi Arabistan'a verilmesi ve akabinde en üst düzeyde ziyaret yapılmış olmasıdır. Bu, sadece bir dış politika meselesi değildir, aynı zamanda, ülkenin her açıdan çok ciddi bir güven ve itibar kaybı meselesidir. Bu bir egemenlik ihlalidir. Dünyaya detaylarıyla bizim tarafımızdan anlatılan bu inanılmaz katliamın dosyasının hukuk sistemimizden tamamen farklı bir ülkeye teslim edilmesi AK PARTİ'nin yaptığı bir egemenlik ihlalidir. Kaşıkçı dosyasının neye karşılık verildiğini bilmek

istiyoruz. Kaşıkçı dosyasının verilmesi Rahip Brunson, Alman gazeteci Deniz Yücel, Mavi Marmara meselelerinden daha da vahim bir keyfi, sorumsuz uygulamadır. Bunu gören elin yabancıları ülkemizden devamlı taviz bekler, yatırımcıya hiç gelmez. İktidarın Birleşik Arap Emirlikleri git-geline kendi Grup Başkan Vekili bile intibak edememiş ki kendi yönetimi tarafından dışlanmış. Bu ibretlik hadise AK PARTİ'li siyasilere ve AK PARTİ'nin sorunlu kararlarına imza atan bürokratlara ders olmalı. Yarın AK PARTİ yönetiminin kimi, nasıl ortada bırakacağı kimse tarafından bilinemez. Biz İYİ Parti olarak devlet aklı ve sorumluluğuyla makul hareket edilmesini savunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, teklifin ilk 3 maddesiyle, ticari mevduatların sigorta kapsamına alınması öngörülmüyor. Ticari mevduatların ani bir kararla sigortalanması karşısında piyasalarda tedirginlik oluşabileceği endişesini taşıyoruz.

Teklifin 4, 5 ve 6'ncı maddeleri TMSF'nin idari yapılanmasını düzenliyor; yeni kadroların tahsis edilmesi öngörülmüyor. 3, 5, 7, 10 ve daha fazla maaş alan bazı idarecilerin olduğu bir ortamda her bir yeni kadro ihdası bizi haklı olarak şüphelendiriyor.

TMSF'den konu açılmışken başka bir hususu tekrar bilgilerinize sunmak isterim: Bazı önemli kurumlarımızın başkanlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi onayından geçirilmesinde fayda var. HSK, YSK, SPK, BDDK, Merkez Bankası, Kızılay ve TMSF gibi kuruluşlarımızın başkanlık atamaları Meclis onayından geçirilmeli. Hem partizanlıktan uzaklaşmada hem de bütün Türkiye'ye karşı sorumlu oldukları hissini uyandırmada katkı sağlar.

Teklifin 7'nci maddesiyle, TMSF'nin personelinin işlemleri neticesinde Fonun ödeme yapması hâlinde yapılan hatalı ödemenin ilgili personelden talep edilmesi kurum kararına bırakılıyor. Mahkemeyi devre dışı bırakan bu durum Fon içinde bir keyfiyetin olmasına sebep olacaktır. Ayrıca, kayyumların yanlış karar verme ihtimalini azaltmak için kurum içerisinde bir mekanizma oluşturulmalı.

Teklifin 11'inci maddesiyle KKM hesabına geçen şirketlere getirilen vergi istisnasının süresi uzatılıyor. Anlaşıyor ki iktidar, cumhuriyet tarihimizin en derin ekonomik krizini çözmek maksadıyla can simidi olarak gördüğü KKM sistemini yine bir istisnaıyla cazip kılmaya çalışıyor. KKM projesinin doğru olmadığı sık sık değiştirilmesiyle kendisini ispatlıyor. Değişiklik teklifleri, özensiz, keyfi ve ciddiyetten uzak bir proje olduğunun en net kanıtı. Basit bir ekonomik projeyi bile beş ay içinde 7 defa değiştirme ihtiyacı duyan bir yönetimin Türkiye'ye vereceği hiçbir katkısı kalmamıştır. KKM sisteminin kamuya maliyeti bilinmemektedir. Hazinesin üstleneceği yük hesaplanmadığı gibi bu teklif maddesinde öngörülen teşvik amaçlı vergi istisnalarıyla hazine ayrıca zarara uğramaktadır. Dolar kuru 7 liradan 18 liraya kasten uçurulurken ülkemizin Çin modeliyle büyüyeceği propagandası yapılıyordu fakat gözleri ışıldayan, bir dediği bir dediğini tutmayan Sayın Bakan aniden "Türkiye modeli" adlı yeni sisteme geçildiğini duyurup KKM bombasını can simidi diye bizlere sundu.

"Faiz sebep, enflasyon sonuçtur."la başlayan bu ekonomik macera çok başka noktalara evrilerek hem enflasyonun hem de mutfakların alevlenmesine sebep oldu. Doğru olmadığını, düşük hesaplandığını hepimizin bildiği, kısa zamanda yüzde 70'e yükselen TÜİK enflasyon rakamı bile bir hükümetin istifa etmesi için yeterli sebeptir. TL'nin yanlış para politikaları ve mali disiplinsizlik sebebiyle çok hızlı şekilde değer kaybı yaşamasını yeni bir sistem ve çok büyük bir maharet olarak anlatan AK PARTİ, işler sarpa sarınca yine farklı bir ekonomi modeline, Türkiye modeline geçildiği sözde müjdesini hangi yüzle verebildi? İktidar halkı aldatmaktan ve bu palavra siyasetinden bir an evvel vazgeçmelidir. Türkiye ekonomisi ve Türkiye Cumhuriyeti devleti bu şekilde yönetilemez. Ne aziz milletimiz ne de Türk devleti bu şekilde yönetilmeyi hak etmemektedir. İYİ Parti iktidarında milletimizin alın teriyle kazandığı her bir kuruş çarçur edilmeyecek, millî servet bugün gibi yağmalanmayacak, ödenen vergiler helal ettirilecektir.

Değerli milletvekilleri, şans oyunlarına ilişkin lisanslar Türkiye Varlık Fonuna ait bulunuyor. Elde edilen gelirler toplamından her türlü yatırım ve işletme giderleri düşüldükten sonra kalan tutar kamu payı olarak genel bütçeye gelir kaydediliyor. 12'nci maddede teklif edilen düzenlemeyle bu uygulamadan vazgeçilerek kamu payının Varlık Fonuna gelir kaydedilmesi öngörülüyor. Madde görüşmeleri sırasında bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu anlatılmadı. Kamu payı gelirinin ne kadar olduğu hakkında da bilgi verilmedi. Ayrıca, Varlık Fonunun ne kadar zarar ettiğine ilişkin sorum da yanıtsız bırakıldı. Yıllarca kâr eden şirketlerimizin Türkiye Varlık Fonuna devredilmesiyle yüksek zararlar açıkladıkları görülmektedir, ÇAYKUR ve PTT bunun en bilinen örnekleridir. Bugün ÇAYKUR'un zararını kapatmak için çaya yüzde 44 zam yapma insafsızlığını iktidar yüzü kızarmadan göstermektedir.

Dünyada benzeri olmayan gayriciddi bir denetim süreciyle AK PARTİ iktidarı yine özel bir uygulamayı hayata geçirmiştir. Cumhurbaşkanı kendini Yönetim Kurulu Başkanı olarak atadığı Varlık Fonunu kendi görevlendirdiği yabancı denetim şirketine ve yine kendine bağlı Devlet Denetleme Kurulu aracılığıyla belirlenen 3 denetçiyle sözde denettirmektedir. Yabancı bir şirket tarafından para karşılığı yapılan denetim Devlet Denetleme Kuruluna sunulmakta, oradan da süzgeçten geçirilerek düzenlenen rapor Meclise sansürlenmiş biçimde sunulmaktadır. Bu sürecin sonucunda bağımsız bir raporun ortaya çıkması beklenemez. Türkiye Varlık Fonunu denetleyen PricewaterhouseCoopers şirketinin denetim raporu sansürlenmeden Devlet Denetleme Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulmalıdır, asıl ideali ise tabii Sayıştay denetimidir.

Diğer bir varlık fonu şirketi olan TÜRK TELEKOM'un Türkiye Varlık Fonu tarafından satın alınması sürecinde de büyük kamu zararı oluşmuştur. Özelleştirmeyle Lübnanlı Hariri ailesine Türk bankalarının verdiği borçla satılan Türkiye'nin en değerli ve stratejik şirketlerinden biri olan TÜRK TELEKOM, üzerine düşen teknoloji ve haberleşme yatırımlarını yapmadığı gibi şirkete ait bakır kablo ve gayrimenkulleri satıp Türk bankalarından aldığı kredi borçlarını ödemediği devleti ve milleti büyük zarara uğratmıştır. Bu hadise açık bir dolandırıcılık ve soygundur. Bunun siyasi sorumlusu da AK PARTİ iktidarıdır. İçi boşaltılan TÜRK TELEKOM, lisans süresi sonu olan 2026 yılında aktif hâlde ve üzerindeki taşınmazlarla birlikte borçlarından arı olarak kamuya devredilecekken Türkiye Varlık Fonu tarafından 1 milyar 650 milyon dolar ödenerek geri alındı. 2026 yılında zaten kendiliğinden kamuya devredilecek bir varlığın Türkiye Varlık Fonu tarafından aceleyle satın alınmasının hazineye yüklediği maliyet soruşturulmalıdır.

Teklifin 18 ve 19'uncu maddeleriyle belediyelerin vergi gelirleri üzerinden ayrılacak yüksek paylarla belediyeler tarafından işletmeye alınan metro projelerinin finansmanının karşılanması öngörülüyor. 2019 yılında da AK PARTİ tarafından teklif edilen bu düzenleme kamuoyunda oldukça tartışılmıştı. Muhalefet partilerinin belediye seçimlerini kazanması durumunda belediyelerin çalıştırılmaması ve başarısız olmaları için teklifinin gündeme getirildiği aşikârdır. Cumhurbaşkanıca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının ise çok yüksek tutulduğu kaydedilmiştir. Süreç içerisinde Anayasa Mahkemesi oran belirleme yetkisinin Cumhurbaşkanıya verilmesini Anayasa'ya aykırı bulmuş ve kanun maddesini iptal etmişti. Eklenen fıkıyla anlaşılıyor ki devletimizin partili bir Cumhurbaşkanıyla idaresinin sonucu olarak yapılan projelerin milletimizin vergileriyle sonuçlandırılan hizmetler olduğu unutulmuş, partili bir Cumhurbaşkanı'nın lütfu olarak, iktidarın hizmetiymiş gibi sunulması yolu tercih edilmiş. Bu madde projeyi merkeze çekerek merkezî idare ve yerel yönetimler arasında lüzumsuz ve haksız bir rekabet oluşturacak. Bu maddeler "Devletin parasını harcadık ve devleti zarara sokamayız, bunun tahsilatı gerekiyor." düşüncesinden yola çıkılarak teklif ediliyorsa anlaşılabilir. Ancak bu durumda da "2019 yılı öncesinde yapılan ve AK PARTİ belediyelerinden tahsil edilmeyen harcamalarla da devlet zarara mı uğratılmıştır?" sorusunun yanıtının verilmesi gerekir.

Ayrıca “Ödenen vergiler tek bir şehrin menfaatine harcanmasın.” düşüncesiyle bu uygulama yapılıyorsa KÖİ projeleri nasıl açıklanacaktır? Yine, KKM uygulamasında yüzde 108 faiz ödemelerinin Hazine tarafından milletin tamamının vergileriyle ödenmesi insafsızlığı ve büyük günahı nasıl açıklanır? Bu soruların yanıtları AK PARTİ tarafından er ya da geç verilecek. Teklifin bu maddeleri AK PARTİ’nin panikle, tezatlar içinde giderayak tamamen bocaladığının göstergeleridir.

Sözlerimin sonunda Türkiye Cumhuriyeti devleti tarihinin en derin ekonomik krizi yaşanırken milletimizin hakiki dertlerine çarelerin teklifte bulunmadığını belirtmeliyim.

Türk gençliğine hediye edilen 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı’mız kutlu olsun. Önümüzdeki seçimlerden sonraki yeni dönemde 19 Mayıs 1919’da atılan ilk adımın ruhuna uygun şekilde, gençliğimizin hiçbir ayrımcılığa uğramadan eşit şartlarda yaşayacağına, tekrar heyecan ve girişimci millî ruhla rekabet ortamını sağlayacağımıza, kalbimizin gençlikle beraber atacağına İYİ Parti olarak söz veriyoruz.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geneli üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Kanun teklifinde mevduat ve katılım fonu sigortalama kapsamı genişletilerek resmî kuruluşlar ile kredi ve finans kuruluşlarına ait olanlar dışında kalan ticari mevduatlar sigorta kapsamına alınmaktadır. Böylelikle Uluslararası Mevduat Sigortacıları Birliği ve Avrupa Birliği kriterleriyle uyum sağlanmaktadır. Bu düzenleme, özellikle esnaf ve küçük işletmelerin mevduat ve katılım fonlarının güvence kapsamına alınması bakımından önem arz etmektedir.

2022 Mart ayı itibarıyla 97 milyar lirayı aşan mevduat sigorta rezervinin toplam sigortalı mevduatı karşılama oranı yüzde 7,5 olup gelişmiş ülkelere kıyasla oldukça yüksektedir. Güçlü bir mevduat sigortası sisteminin varlığını gösteren bu oran, mevduat sahiplerinin güvenini artırıcı en önemli unsurlardan biridir.

Kanun teklifinde TMSF Başkan Yardımcısı sayısı 2’den 3’e, daire başkanlığı sayısı 10’dan 12’ye, müdürlük sayısı da 4’ten 6’ya çıkarılmakta, ayrıca destek personeli için lisans mezunu olma şartının aranmaması sağlanmaktadır.

Fon personelinin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle yapılan ödemelerin ilgililerine rücu edilmesini öngören mevcut düzenleme “Fonun kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklı tutulması” şeklinde değiştirilmektedir. Bu konuda Devlet Memurları Kanunu ile İcra ve İflas Kanunu’nun ilgili hükümlerine benzer bir düzenleme getirilmektedir.

Fonun kayyum olduğu şirketlerde hukuki koruma getirilen kişiler arasına iflas idare memurları da dâhil edilmektedir. TMSF’nin kayyumluk göreviyle ilgili olarak devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığına verilen görevlere dair giderlerin Fon bütçesinden karşılanabilmesi düzenlenmektedir.

TMSF’nin ticari ve iktisadi bütünlük satışlarında finansal kiralama sözleşmeleri öncelikli alacaklar kapsamına alınmakta, satış bedelinden yapılacak ödemelerin kriterleri açık olarak belirlenmektedir.

Tasfiyesini TMSF'nin yürüttüğü bankalardaki tasfiye bakiyesinin başta hâkim ortaklar ve yöneticiler olmak üzere cezai ve hukuki sorumluluğu olanlara ödenmemesi düzenlenmektedir. Ayrıca TMSF'nin kayyumluk yetkisinin kullanılmasında şirketlerin etkin şekilde yönetimi ve çözümlenmesinin yanı sıra ticari hayatlarını ve ekonomiye katkılarını sürdürebilmeleri amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Kanun teklifinde Varlık Fonuyla ilgili yapılan düzenlemelerde Fona devredilen şans oyunları lisanslarıyla ilgili ortaya çıkan kamu payının Fon veya Fon tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, 6741 sayılı Kanun'un muafiyet ve istisnaları düzenleyen maddesinde hâkim hissedar olarak kurulacak şirketler ayrımı getirilerek "şirket" ifadelerindeki karmaşa giderilmekte ve bedelini ödemek suretiyle sermayesinin yarısından fazlasına sahip olunan şirketler ve bağlı ortaklıklarının KİT'lere uygulanan mevzuata tabi olmaması düzenlenmektedir. Varlık Fonu bünyesinde olup hâlen Sayıştay tarafından denetlenen kuruluşların denetim sisteminde bir değişiklik söz konusu değildir.

Teklifteki diğer bir düzenlemeyle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca yapılarak devredilmiş raylı ulaşım sistem ve metro projelerine dair borçlular için belediyenin genel bütçe vergi geliri paylarından yapılacak kesinti oranının yüzde 5'i aşmaması öngörülmektedir. Böylelikle, bu konudaki Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda Cumhurbaşkanına verilen yetkinin sınırları belirlenmektedir. Ayrıca, projenin müstakil işletilebilir durumda olması veya kombine taşımacılığa hizmet etmesi hâlinde mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilmesi, bu durumda belediyenin vergi gelirleri paylarından kesinti yapılmaması düzenlenmektedir.

Teklifteki bir başka düzenlemeyle kurumların 31 Mart 2022 tarihli bilançolarındaki yabancı paraların da Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda faiz ve kâr payı ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır. Kur farkı kazancı ise istisna kapsamında değildir. Bu maddeyle sağlanan istisnanın 30 Haziran ve 30 Eylül 2022 tarihli bilançolardaki yabancı paralar için de uygulanması konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Ayrıca, bu istisnanın 2022 yılı sonuna kadar yenilenen hesaplara da uygulanması düzenlenmektedir.

Kur korumalı mevduat hesaplarının toplam büyüklüğü 819 milyar lirayı aşmıştır. Komisyonca verilen bilgilere göre 8 Nisan tarihine kadar vadesi dolan kur korumalı hesaplara toplam 14,8 milyar liralık destek ödemesi yapılmıştır. Geçen ayki kur varsayımıyla bir yıllık toplam destek ödemesi öngörüsü 22,3 milyar liradır, ancak son günlerde kurda yaşanan yükselme nedeniyle maliyet de artacaktır. Kur şokuna karşı geçici olarak uygulamaya konulan kur korumalı mevduat hesabı banka bilançolarındaki Türk lirası payını artırırken fonlama vadesini uzatmış; yatırım, üretim, ihracat ve istihdam kararlılığını olumsuz etkileyecek gelişmeleri önlemiştir.

Değerli milletvekilleri, küresel ekonomi büyük ölçekte kırılganlıklara ve belirsizliklere neden olan salgından henüz tam olarak kurtulamamışken 24 Şubattan itibaren Rusya ile Ukrayna'nın savaşı enerji ve gıda güvenliğini tümüyle zedelemiş, bundan kaynaklı zincirleme sorunlar bütün coğrafyaları sarmıştır. Küresel tedarik zincirlerinde yeni dar boğazlar oluşmuş, küresel ham madde fiyatlarında büyük artışlar meydana gelmiştir. Küresel enflasyonun tırmanışı her ülkenin ortak sorunudur.

Bakınız, Dünya Bankasının emtia piyasaları verilerine göre son iki yılda fiyatlar yaklaşık olarak doğal gazda 10 kat, kömürde 5 kat, Brent petrolde 4 kat, üre gübresinde 4 kat, ayçiçeği yağında 3 kat artmıştır. Avrupa'da birçok ülkede temel gıda ürünlerine ulaşım zorlaşmış, marketlerde rafların boşaldığı ve gıda ürünleri satışlarına adet sınırlamaları getirildiği günler yaşanmıştır. Yüksek enflasyon ekonomiler için ciddi bir sorundur ve ekonomik dengelere zarar vermektedir. Ülkemizde de enflasyon yüksek seviyelere çıkmıştır, hayat pahalılığı her insanımızı vurmuştur. İnsanımızın refahını ve geçim

standartlarını olumsuz etkileyen enflasyonla mücadele kararlı biçimde sürdürülmektedir. Alınan etkili önlemlerle fiyat istikrarı mutlaka sağlanacaktır. Enflasyonda kalıcı düşüşleri yakalayacağımız günler uzakta değildir. Bu kapsamda yeni tedbirlerin uygulamaya konulacağına ve başta emeklilerin, çalışanların, küçük esnafın ve çiftçilerimizin gelirlerinde artış sağlayacak, mali yüklerini azaltacak yeni kararlar alınacağına inanıyoruz.

Emeklilerin ve kamu çalışanlarının aylıklarına temmuz ayında yüksek oranda artış yapılacak, enflasyon farkı aylıklara yansıtılacaktır. Ayrıca, milyonlarca kamu çalışanı ve özellikle de emeklilerin aylıklarında iyileşme sağlayacak ek gösterge çalışmasında sona geldiği açıklanmıştır.

Diğer yandan, esnaf ve sanatkâr kesimini güçlendirecek destek programları uygulamaya konulmalıdır. AVM ve zincir marketlerin şehir merkezinde şube açmaları, adil rekabet şartlarını bozmayacak şekilde kurallara bağlanmalıdır. Başta gıda ürünlerinde olmak üzere ihracat nedeniyle iç piyasada fiyatların artmasının önüne geçecek tedbirler alınmalıdır. Hem sebze ve meyve üreticimizin alın terinin karşılığını alabilmesi hem de tüketicinin ucuz ve kaliteli mal tüketmesi esas alınarak Hal Kanunu bir an önce yeniden düzenlenmelidir. Esasen hal esnafı, üreticimize girdi ve finansman desteği sağlamakta ve ürünlerini pazarlamaktadır. Bu yapı korunarak kayıt dışı ticaretin ve fahiş fiyatlandırma yapanların üzerine gidilmelidir. Her alanda fahiş fiyat artışı yapan fırsatçılara ve stokçulara yönelik denetimlere daha da etkinlik kazandırılmalı, cezalar mutlaka caydırıcı hâle getirilmelidir. Ticaret Bakanlığımızca özverili bir şekilde yapılan denetimlere vergi müfettişlerinin de dâhil edilmesi isabetli olacaktır.

Daha önce ayçiçeği yağı, şeker gibi ürünlerde yapıldığı gibi bugünlerde de buğday ve ekme fiyatları üzerinden spekülasyon yapılmaktadır. Fiyatları yükseltmek amacıyla spekülasyon yapanlar doğduklarına pişman edilmelidir. Türkiye’de buğday sıkıntısı yoktur. Ülkemizin, buğday ihracatını durduran Hindistan’dan buğday talebi söz konusu değildir. Buğdayda yeterlilik oranımız yüzde 100’ün üzerindedir. Anadolu coğrafyası, binlerce yıldır bereketin diyarıdır. Konya, ülkemizin tahıl ambarıdır. Bununla birlikte, dünyanın gıda krizine doğru gittiğini de dikkate alarak gerekli önlemleri almak zorundayız. Yüksek girdi maliyetleri altında üretimini fedakârca sürdüren çiftçimizin, besicimizin ve süt üreticimizin ürettiği ürünlerden elde ettiği geliri artıracak ve daha fazla üretmesini sağlayacak köklü tedbirleri uygulamaya koymamız lazımdır. Tarım sektöründe üretim planlaması yapılmalı; destekler üretici refahını artıran, verimliliği yükselten, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözetken bir anlayışla ve üretime başlanmadan önce belirlenmeli ve zamanında ödenmelidir. Temel ürünlerde gerçek maliyetlere göre alım garantisi verilmelidir. Ayrıca tarım sektörü üretim, işletme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulmalı, gençlerin ve kadınların tarım sektörüne yönelmeleri teşvik edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye büyüyen, güçlenen ve yükselen bir ülkedir, Türk ekonomisinde çarklar dönmektedir. Türkiye, tüm güçlüklerle rağmen üretmekte, üretimini var gücüyle devam ettirmektedir. 2021 yılında yüzde 16,6 büyüyen sanayi üretimi, 2022 yılının birinci çeyreğinde de yıllık bazda yüzde 10,3 artış kaydetmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı 2022 Nisan ayı itibarıyla yüzde 77,8 seviyesine kadar çıkmıştır. Sanayi üretimi, uzun süredir devam eden arz kıstlarına rağmen esnek ve dayanıklı yapısıyla büyümeyi ve iş gücü piyasasını desteklemektedir.

2020 yılında küresel ekonomi yüzde 3,3 daralırken Türkiye ekonomisi yüzde 1,8 oranında büyümeyi başarmıştır. Türkiye, 2021 yılında yüzde 11 büyüme oranıyla dünyada en yüksek büyüme kaydeden birkaç ülke arasında yer almıştır. Öncü göstergeler 2022 yılının ilk çeyreğinde de yüzde 7’nin üzerinde ekonomik büyüme kaydedeceğimizi göstermektedir. Büyümenin dinamiklerinden olan makine ve teçhizat yatırımları dokuz çeyrektir üst üste artış kaydetmiş olup yıllık ortalama büyüme oranı yaklaşık yüzde 20 seviyesindedir.

İstihdam 2022 yılı birinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre 188 bin, geçen yılın aynı çeyreğine göre 2 milyon 183 bin kişi artmıştır. İşsizlik oranı önceki çeyreğe göre cüzi bir artış gösterse de yıllık bazda 1,7 puan, genç işsizlik oranıysa 4,3 puan düşmüştür.

Son dönemde Türkiye'nin küresel ticaretteki konumu önem kazanmış, ekonomimizin sahip olduğu görelî avantajları değerlendirebileceği bir fırsat penceresi oluşmuştur. Bu dönemde ekonomimiz hızla bölgesel bir üretim ve lojistik merkezine dönüşmektedir.

Ülkemizde yerli ve millî üretimi artırma, stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönünde politikalar ağırlık kazanmıştır. Türkiye, 2021 yılı Küresel İnovasyon Endeksi'nde 10 basamak birden yükselerek tarihindeki en iyi sıralamaya ulaşmış; en büyük sıçrama kaydeden ülkeler arasında 2'nci, orta-üst gelirli ülkeler grubunda da 4'üncü sıraya çıkmıştır. Türkiye, özellikle yerli ve millî savunma sanayisinde zirvededir. Millî teknoloji hamlemizin sonuçları alınmaktadır. Yakın zamanda kara yollarında millî otomobilimiz TOGG, gökyüzünde de insansız savaş uçağımız Kızılelma Türk milletine büyük bir gurur daha yaşatacaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ekonomik büyümede ihracat odaklı bir dönüşüm yaşanmaktadır. İhracatçılarımız tüm zorluklara meydan okumakta, maşallah, her ay tüm zamanların en yüksek ihracat rakamlarına ulaşmaktadır. İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi nisan ayında 54,4'e yükselmiş olup ihracat ikliminde güçlenme sürmektedir. Salgına, savaşa, yaptırımlara, girdi fiyatlarındaki yüksek artışa ve nakliye sorunlarına rağmen ihracatta sağlanan başarının ithalat artışı öne sürülerek gölgelenmesi mümkün değildir. Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle enerji fiyatları keskin bir şekilde yükseldiğinden 2022 Ocak-Nisan döneminde gerçekleşen 33,2 milyar dolarlık ithalat artışının 20,7 milyar dolarlık kısmı enerji ithalatındaki artıştan kaynaklanmaktadır. Karadeniz'de keşfettiğimiz ve konutların otuz yıllık ihtiyacını karşılayacak seviyede olan 540 milyar metreküp doğal gaz rezervimiz inşallah 2023 yılında kullanılmaya başlanacaktır. Ayrıca, 2 milyon kişinin elektrik ihtiyacını karşılayacak Konya Karapınar GES başta olmak üzere devreye girecek yenilenebilir enerji kaynaklarımızla birlikte en fazla dışa bağımlı olduğumuz enerjide ithalatımız azalacaktır.

Türkiye turizmde de rekor kırmaktadır. 2022 yılı birinci çeyreğinde elde edilen 5,5 milyar dolarlık turizm gelirimiz, tarihî rekorlar kırdığımız 2019 yılının birinci çeyreği rakamını aşmış ve geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 122,4 artmıştır. Turizm gelirimiz bu yıl hedeflenen 35 milyar doları inşallah aşacaktır. İhracatta veya turizm gelirlerindeki yüksek artış ve enerji ithalatındaki azalma, ödemeler dengesinde olumlu katkı sunacaktır. Sürekli döviz fazlası verir hâle gelmemiz de hem finansal istikrar ve fiyat istikrarı hem de sürdürülebilir yüksek büyüme açısından önemlidir.

Türkiye, kamu borçluluğu, reel sektör borçluluğu ve hane halkı borçluluğu bakımından da benzer ülke ortalamalarının oldukça altında, düşük bir riskliliğe sahiptir. AB tanımlı borçluluk oranı ülkemizde yüzde 42 iken AB üyesi ülkelerde ortalama yüzde 90'ın üzerindedir. Bankacılık sektörümüz sağlam bir bünyeye sahip olup sermaye yeterliliği standart oranı yüzde 20'ye çıkmış, kredilerin takibe dönüşüm oranı ise yüzde 2,8 düzeyine kadar inmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı büyüme politikası ve millî teknoloji hamlesiyle; Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin güçlü yönetim yapısıyla; çok yönlü, insani, dengeli ve etkin dış politika anlayışıyla; millî birlik ve dayanışma ruhu içinde lider ülke Türkiye'ye doğru kutlu yürüyüşünü kararlılıkla sürdürmektedir. Yalanlarla, dezenformasyonla, algı operasyonlarıyla bu milletin önünü kesemezler, kutlu yürüyüşünü durduramazlar. Toplumsal mühendislik hesaplarıyla Türkiye'yi kavgaya, kargaşaya ve iç çatışma iklimine sokmaya, ülkemizin rotasını değiştirmeye de kimsenin gücü yetmeyecektir. Geleceğin parlak günleri kesinlikle Türk milletindir. Allah milletimizi her türlü musibetten, belalardan, kötü niyetlerden korusun ve namerde muhtaç etmesin.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak destek verdiğimiz bu kanun teklifinin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum. Büyük Türk milletinin ve değerli gençlerimizin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Millî Mücadele kahramanlarına ve aziz şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyor, muhterem anılarını hürmetle yâd ediyorum.

Bu arada, Süper Lig şampiyonu Trabzonspor'unuzu tebrik ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Bravo!

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Ayrıca, kuruluşunun 100'üncü yıl dönümünde Süper Lig'de 3'üncü olarak Avrupa Konferans Ligi elemelerine katılmaya hak kazanan Konya'mızın gururu, Anadolu Kartalı İttifak Holding Konyaspor'u kutluyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu başarıda emeği olan ve elim bir kazada hayatını kaybeden futbolcumuz Ahmet Çalık'ı rahmetle yâd ediyorum. Başta vefakâr taraftarlarımıza, tüm futbolcularımıza, İlhan Palut Hocamıza ve teknik kadroya, Kulüp Başkanımız Fatih Özgökçen ve yönetimine Konya'mıza bu sevinci ve gururu yaşattıkları için teşekkür ediyor, sevdamız Konyaspor'a Avrupa'da başarılar diliyorum. Ve diyorum ki: "Avrupa, Konyaspor geliyor." (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; 327 sıra sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde konuşmak için söz aldım.

Sonunda söylemem gerekeni başında söyleyeyim, Türkiye ekonomisinde makro ve mikro verilere ve değerlere baktığımızda, bu iktidarın büyük bir enkaz ve büyük bir çöküş yarattığı açıkça görülmektedir ve bu enkaz bütün uyarılara rağmen yaratılmıştır. Yanlış ekonomik ve politik tercihler, safsata bir faiz-enflasyon tezi ve ardı ardına ilan edilen ekonomik modeller ve hiçbir öngörüsü doğru çıkmayan planlar bu sürecin birer adımlarıdır. Getirdiğiniz kanun teklifi de yarattığınız bu enkazı kaldırmaya dönük değildir, tam tersine enkazı büyütme adımlarıdır. "Bizden sonra tufan." anlayışına sahipsiniz çünkü ve sizden sonra geleceklere enkaz devredeceksiniz 1970'lerin deyimiyle. Türkiye ekonomisi 2015 yılı itibarıyla kötü sinyaller vermiş, 2018 yılında ise kriz aşamasına geçmişti, 2021 yılı itibarıyla ise çöküş aşamasına geçilmiş ve bu aşama tüm hızıyla sürmektedir. Milyonlarca insana yoklukta "Sabredin." derken iktidarla birlikte hareket eden sermaye grupları, şirketler, holdingler milyarderler dolarlık servetler yapmaktadır.

Tarihin en büyük hastalıklarından birine yakalandınız; iktidar kibri. Bu hastalık sizleri "Gözleri var ama görmez, kulakları var ama duymaz." hâle getirdi, bu yüzden ekonomideki çöküşün taşlarını döşerken asla dönüp açlık, yoksulluk, yoksunluk çeken insanlara bakmıyorsunuz, onların dertlerini dert edinmiyorsunuz. Elitlere karşıydınız, en büyük elitler birliğini yarattınız. Devlet baskısına karşı olduğunuzu iddia ediyordunuz, devlete yerleşince Türkiye yakın tarihindeki en zalimleri, isimleri hayırla anılmayanları taklit ve takip ettiniz ve ediyorsunuz, hatta 1990'ların karanlık yüzlerine ve uygulamalarına sarıldınız sıkı sıkıya.

"Millet aç, aç!" diye bağırdığınız günlerden, vatandaşı "Vefasızlar, şükür bilmezler." şeklinde itham ettiğiniz günlere geldiniz. Sizler iktidar kibri hastalığıyla bu ülkedeki ekonomik çöküşü çözüm bulma kapasitenizi yitirdiniz, işte şimdi görüştüğümüz kanun teklifi gibi tekliflerle bu çöküşü derinleştiriyorsunuz çünkü halkın gündemi yoksulluk, işsizlik ve açlık iken iktidar bu teklifle kur korumalı mevduat düzenlemelerini, TMSF'yi ve bankacılık sektörünü düşünmektedir.

İçinde en çok “ekonomi” sözcüğü geçen bu kanun teklifinde bizler şunu bekledik: Artan enflasyon, yüksek faizli kamu borçları, baskılanan kur politikası, işsizlik, evsizlik, açlık, yoksulluk gibi herkesin, her kesimin sorunu olan temel meselelere dair birkaç gerçek önlem alınsın, “Temel gıda fiyatlarında indirim, adil ve eşit bir vergi sistemi olsa fena mı olurdu?” soruları tartışılsın, “Bayramda dahi yüzü gülmeyen, içi kan ağlayan yurttaş nefes alsaydı fena mı olurdu?” sorusu tartışılsın ama teklifte halkın derdine derman olacak tek bir madde yok. Asgari ücretin artmasını bekleyen emekçiye de; KYK borcunu ödeyemeyen genci de; pazarda son kalan sebze almaya bekleyen teyzeyi de; okula aç giden, parası olmadığı için bayılan ve öylece evine dönen öğrenciyi de; dükkân kirasını ödeyemeyip kapatan esnafı da; ay sonunu getiremeyen öğretmeni de; mazotu karşılamadı diye ineğinin sütünü satmak yerine onu kesime gönderen çiftçiye de görmüyoruz bu teklifin içinde, göremeyeceğiz de. Çünkü ekonomik kriz konuşulmasın diye dostlar alışverişte görsün misali projeler üreten bir başekonomist var. Ekonomi canlansın diye ev alımında faiz indiren muhteşem bir akılla karşı karşıyayız. “Geçinemiyorum.” diyene “O zaman ev al.” diyor bu akıl, enflasyon yangınına konut kredisi benzini döküyor. İktidar kibri, Adalet ve Kalkınma Partisinin gerçeklerle bağını koparmış vaziyette. Kanun teklifleri artık ekonomideki çöküşü durduracak nitelikte değil. Bugün içinde yaşadığımız, dedim ya, bir ekonomik çöküştür, büyük bir ekonomik çöküş ve bu ekonomik çöküş siyasi istikrarsızlık ve toplumsal bunalım yaratmaktadır. Biz “ekonomik çöküş” diyoruz ama siz inkâr ediyorsunuz; daha önce de sorunları ve ekonomik krizi inkâr ediyordunuz, şimdi onları kabul ediyorsunuz artık, yarın da bu çöküşü yarattığınızı kabul etmek zorunda kalacaksınız. Sizler de biliyorsunuz ki ekonomiyi bu çöküşten kurtaracak ve çıkaracak siyasi fedakârlık ve fikrî cesarete sahip değilsiniz; açıklar demokrasisi yarattınız, açıklar demokrasisi. Türkiye’de halk açlık sınırının altında yaşarken, ekonomide üst üste şoklar yaşanırken yirmi yıldır bu ülkeyi yönetmiş taklidi yaparak yeni ekonomi modelini ilan ettiniz. Bu modele göre, Türkiye ihracat yapacak, ihracat istihdamı artıracak ve döviz getirisiyle kur dengede tutulacaktı. Dediniz ki: “Yeni Ekonomi Programı’nda Türkiye’nin ihracat avantajını kalıcı hâle getirecek ve bu çerçevede ülkemizin refahını artırmaya devam edeceğiz.” Aradan dört ay geçmeden bu iddialarla birlikte yeni ekonomik modeliniz de çöktü. İhracat, nisanda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 24,6 artışla 23,4 milyar dolara çıktı. Peki, ithalat ne oldu? Yüzde 34,9 yükselerek 29,5 milyar dolara ulaştı. Bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 98’lik bir artış yaşandı. Şimdi ocak-nisan döneminde dış ticaret açığı 32,5 milyar dolara yükseldi.

“Ticaret Bakanı” diyoruz ama Sayın Mehmet Muş kendisini sadece ihracat bakanı sanıyor ve hep ihracat verilerini konuşuyor ve büyük rekorlara koşulduğu hikâyesini anlatıyor. Peki, ithalat verileri ne oluyor? Artıyor, ihracatın ithalatı karşılama oranı düşüyor, dış ticaret açığı büyüyor ama bu gerçeği Ticaret Bakanı anlatmıyor; bardağın dolu tarafına bakalım da boş tarafını görmezsek gerçekleri anlamayız direnci gösteriyor.

Şimdi diyeceksiniz ki: “Enerji fiyatlarındaki artış sebebiyle böyle oldu.” Gelin, bir de oraya bakalım. Ukrayna-Rusya savaşı başlamadan sadece dört gün önce Brent petrol fiyatı 96,5 dolardı, aynı gün Ankara’da 1 litre benzin 15 lira 29 kuruştı. Savaş başladı, Brent petrol 20 Martta 120 dolara çıktı; Brent petrol çıkınca benzinin fiyatı da fırladı ve 18 lira oldu. Sonra, Brent petrol fiyatları düşmeye başladı; en son 16 Mayıs’ta 109 dolara düştü, dün 114 dolardı ama her ne hikmetse burada benzin fiyatları bir türlü düşmedi. 1 litre benzin önce 21,12 kuruştı, son zamla birlikte benzin şimdi İstanbul’da 23,85, Ankara’da 23,96 oldu; son zamla birlikte. Yıl başından bu yana 18’inci kez benzine zam yapıldı. Fiyat artışı küresel gelişmelerden kaynaklanıyorsa dünyada Brent petrol düşerken burada neden düşmüyor? Brent petrol artarken zam yapıyorsunuz da Brent petrol fiyatları düşerken niye indirim yapmayıp zam yapmaya devam ediyorsunuz? Çünkü ekonomik çöküş karşısında çaresizsiniz. Ekonomik çöküntüden kurtulmanın maliyeti sizin iktidar koltuklarımız olacak; bunu bilin.

Görüştüğümüz kanun teklifindeki ilk maddeler kur korumalı mevduatla ilgili düzenlemeler içeriyor. Kur korumalı mevduat sistemi son açıklanan nisan ayı sonundaki rakamla 800 milyar Türk lirasının üzerine çıktı. Türkiye ekonomisi için değil AKP için yürürlüğe konulan ve yeni ekonomi modeli olarak reklamı yapılan kur korumalı mevduat sisteminin hazineye maliyeti arttıkça artıyor. Dövizin yükselişi Hazine ve Maliye Bakanı Nebati'nin kur korumalı mevduatla ilgili dediği köpük alma kadar basit bir konu değil; bunu hepimiz biliyoruz. Dövizin yükselişi Türkiye ekonomisi için kanserli hücredir. Çözüm kur korumalı mevduat değildir; köklü ve yapısal çözümler üretmek gerekiyor ama bunu anlamak istemiyorsunuz. “Köpük” diyerek fakir fukaranın, yoksulun, on iki saat tekstil atölyesinde çalışanların, maden ocaklarında güneşi göremeyenlerin, yetimlerin, gencecik yaşamların, emekçinin, işçinin, esnafın, çiftçinin, köylünün, kadının hakkını dövizi veya milyonları olanlara üç ayda bir teslim ediyorsunuz. Emeklilikte yaşa takılanlara çok gördüğünüz maddi kaynağı, KYK borçları olan gençlerin borçlarını silecek kaynağı, emekli maaşlarına zam yapılacak kaynağı götürüp bir azınlığa veriyorsunuz. Nisanda kur korumalı mevduata ne kadar ödeme yapılmış? 4,5 milyar Türk lirası. Kur korumalı mevduat ödemesi iki ayda toplam ne kadar olmuş? 16,2 milyar Türk lirası. Peki, koskoca tarım sektörüne 2022 yılı için yani on iki ay için öngörülen toplam destek ne kadardı bütçede? 29 milyar Türk lirası yani 16,2 milyar Türk lirasını iki ayda kur korumalı mevduata vermiş bu iktidar, tarıma bir yılda 29 milyar Türk lirası öngörmüş. Kimin parasını veriyor iktidar? Kimin vergisini harcıyor bu iktidar? Nereden veriyor? Ekmeğinden kesiyor yurttaşın, sofrasından kesiyor, ödediği vergilerden ve alın terinden kesiyor yurttaşın; kur korumalı mevduata, rantiyeye kaynak aktarıyor. Nasıl yapıyor bunu? Hazine ve Maliye Bakanı nasıl yapıyor bunu? Bu açıkları gidermek için ne yapıyor Hazine ve Maliye Bakanı? Karşılıksız para basıyor, para matbaası harıl harıl çalışıyor. Para basmak enflasyonu tetiklemez sanıyor Hazine ve Maliye Bakanı çünkü o “Yüreğimizle enflasyonu yeneceğiz.” diyor. Çok romantik bir Bakan, biliyorsunuz, gözlerden sonra, şimdi de yürek meselelerine takıldı; dünya ekonomi tarihine geçecek bir yürek maşallah. “Daha aşağıya düşmez.” dediği, değersizleştirdiği, pul ettiği paradan bol miktarda basıyor. E, ne olacak sonu? 5 lira ve 500 Türk lirası hazırlıklarında tamamladığınızda bunların üstüne de kendi fotolarınızı basarsınız artık. Döviz tutamıyorsunuz çünkü sorunları çözme kapasiteniz yok. Bakın, dolar yine 16 lirayı geçti; sadece kur korumalı mevduatla değil, aynı zamanda resmî ve arka kapıdan bu ülkenin dövizlerini satmanıza rağmen dolar artmaya devam ediyor. Neden? Doları frenlemek için -resmî olarak açıkladığımız- 7 milyar dolar sattınız; arka kapıdan ise -iddialara göre- 28 milyar dolar sattınız, döviz rezervlerini tükettiniz, yandaşlarınıza yüzlerce milyon dolar kazandırdınız. “Yeni modelle uçacağız.” dediğiniz günden beri gözlerimizin önünde ekonominin çöküşüne tanık olmaya devam ediyoruz. Sadece son altı ayda bu ülkenin yaklaşık 35 milyar dolarını satmanıza rağmen doları durduramıyorsunuz çünkü size güven kalmadı ne uluslararası alanda ne de bu ülkede.

Kur korumalı mevduatla yaratmak istediğiniz algı bu ülkenin ekonomisinde her türlü açıkla birlikte büyük bir yıkımı getiriyor. Cari açık ve bütçe açığı büyüdükçe ekonomi daha fazla kara deliğe doğru yuvarlanıyor. 2022 yılı Nisan ayında merkezî yönetim bütçe giderleri 214,3 milyar Türk lirası, bütçe gelirleri 164 milyar Türk lirası, bütçe açığı olmuş 50,2 milyar Türk lirası. Merkezî yönetim bütçesi 2021 Nisan ayında 16 milyar 917 milyon Türk lirası açık vermiş, 2022 yılı Nisan ayında 50 milyar 167 milyon Türk lirası açık vermiş. 2002 yılı bütçesi için hazine tarafından verilmesi öngörülen toplam borç miktarı -2022 yılı, on iki aydan bahsediyorum- 61 milyar Türk lirasıydı, bu hafta başı açıklanan verilere göre hazinenin dört ayda verdiği borç miktarı 75 milyar Türk lirasını buldu yani dört ayda bir yılı yediniz ve aşınız.

Adalet ve Kalkınma Partisi karşılıksız para basıyor, milyarlarca lira para basılırken Hazine Bakanı “İktisada Giriş-1” dersinde sınıfta kalacak bir açıklama yapıyor: “Enflasyon tek haneli rakamlara düşecek.” Buyurun. Peki, cari açık? Ekonomik model çökmüş durumda. Cari açık açısından baktığımızda

yani cari işlemler hesabı martta 5 milyar 554 milyon dolar açık vermiş, on iki aylık cari işlemler açığı 24 milyar 223 milyon dolar olmuş; durum bu cari açıktadır. Son üç ayda, ayda ortalama 6 milyar dolar cari açık vermiş Türkiye. İlk üç ayın cari açığı 18 milyar dolara ulaşmış. Bu şekilde gidilirse yılın tamamında cari açık 40-45 milyar dolara ulaşacak ama ne diyor Hazine ve Maliye Bakanı? “Modelimiz yüksek büyüme, düşük cari açık.” Bunu söylüyor; cari açık düşecek, dolar bollaşacak, Türk lirası değer kazanacak, enflasyon düşecek. Ne oldu? Hazine ve Maliye Bakanının söylediklerinin tam tersi oldu.

Bu hafta itibarıyla Türkiye'nin risk primi son küresel finansal krizden bu yana en yüksek seviyeyi gördü, CDS 714 baz puanı gördü ya. Bu seviye Ekim 2008'den bu yana risk priminde görülen en yüksek seviye olarak kaydedildi. Bir yandan kur korumalı mevduatın hazineye yükü ve artan faiz giderleriyle, diğer yandan da bütçe ve cari açıklarla bu ülkede tek bir pozitif makro göstergesi bırakmadınız.

Karşı karşıya bulunduğumuz durumun adı büyük çöküştür. “Büyük lokma yiyin, büyük söz söylemeyin.” demişler ya, siz çok büyük sözler söylediniz, açıklar yaratma iktidarı oldunuz; bütçede açık, cari açık, dış ticaret açığı... Bu çöküşe eşlik eden pembe tablo üreticisi TÜİK'in yüzde 70'e varmış TÜFE'sinden, yüzde 120 civarındaki ÜFE'sinden, dayanılmaz hayat pahalılığından, 8,5 milyon kişi civarındaki geniş tanımlı yüksek işsizlik oranlarından söz etmiyorum bile çünkü bunları, bu ülkede yaşayan herkes her gün görüyor ve derinden hissediyor.

Sayın vekiller, çöküşte hayatta kalabilmek için kamu, şirketler ve halk adına daha fazla borçlanıyor. Politikalarımız halkı borçlandırarak kendine tabi kılmayı amaçlıyordu ama artık insanlar borcu borçla bile idare edemez duruma geldi. Şubat sonu itibarıyla kısa vadeli dış borç stoku 2021 yıl sonuna göre yüzde 8,5 oranında artışla 130,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yani sizin iktidarımızın yarattığı ekonomik çöküntüye karşı milyonlarca insan borçlanmaya devam ediyor. Geçen yıl ilk iki ayda 132 bin kişi kart ve kredi borcundan takibe düşüyordu, bu yıl bu sayı 367 bin kişiye çıktı. Sadece çiftçilerin durumuna baktığımızda borç cehennemini görebiliyoruz. Çiftçilerin bankalara 192, Tarım Kredi Kooperatiflerine 13, özel sektöre 50 milyar olmak üzere toplam 255 milyar lira borcu var. Ayrıca son bir yılda kısa vadeli borçlar yüzde 58 artmış durumda. Bugün insanlar öğün atlıyorsa, geçinmek için kredi borcu almak zorunda kalıyorsa, devlet borçları alıp başını gitmişse, şirketler döviz borçları altında eziliyorsa bunun adı iflastır, ekonomik çöküştür; bunu bir kez daha vurgulamış olalım.

Sorunları çözemiyorsunuz ama algı yaratmaya çalışıyorsunuz. Faizle de şizofrenik bir ilişkiniz var. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan faize savaş açtığını iddia edip “Bir Müslüman olarak naslar neyi gerektiriyorsa onu yapmaya devam edeceğim.” diyordu ya, oysa gerçekler bambaşka. Merkez Bankası Erdoğan'dan aldığı talimatla faizi yüzde 14'e kadar indirilmişken piyasada faizler en az 2 katına çıkmış durumda. Aynı zamanda devlet bütçesi de faiz giderleri altında ezilmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığının açıkladığı verilere göre merkezî yönetim bütçesinden sadece ocak ve şubat aylarında toplam 57,9 milyar Türk lirası faiz lobilerine aktarılmıştır. Bu ortalamayla giderse yıl sonunda 350 milyar Türk lirası civarından bir kaynak faiz lobilerine bizzat Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı tarafından aktarılmış olacaktır.

Şimdi, bu gerçekler ortadayken halkı “nas” diyerek kandıracağını düşünen siyasi akıl, olsa halka üstten bakan bir akıldır, saraylı akıldır. Halk bu faiz ödemelerinin yoksulluğu, işsizliği, geleceksizliği beslediğini çok iyi biliyor ama iktidar hırsı halkı küçümseme hatasını yaptırmaya devam ediyor. Eğer gerçekten derdinizi nas ise çağrı yapıyoruz: Gelin, Merkez Bankası faiz oranlarını da hazine borçlanma faizlerini de konut, taşıt, ihtiyaç kredi faizlerini de sıfırlayalım. Hatta faiz haram ise bugüne kadar çekilmiş konut, taşıt, ihtiyaç kredilerinin faizlerini bir defada silelim, halk rahatlasın; öyle değil mi?

Biri, küçük azınlık, Harun gibi başlayıp Karun olanların Türkiyesini yarattınız. Diğeri ise, büyük çoğunluk Türkiyesi; açlık, sefalet, yoksulluk ve işsizlik içinde, hayat pahalılığıyla mücadele ediyor. Siz, öyle iki Türkiye yarattınız ki birinde, bir avuç genç arasında pudra şekerleri havada uçuşuyor, Lamborghini'lerle "drift"ler atılıyor; diğesinde, Boğaziçi Üniversitesine dereceyle giren ama düşünüp itiraz ettiği için cezaevine konulan onlarca genç yaşıyor. Birinde, siyasi gücü olanlar milyarder oluyor; diğesinde ise orta sınıf çöküyor, yaşam standardı gittikçe iniyor, yoksul sınıflar ise gıda kıtlığı yaşıyor, dibe batmaya devam ediyor. İşte böyle bir Türkiye yarattınız. Birinde günlük saray harcaması 10 milyon Türk lirası olan ve milyonlarca yoksula "Şükredin." diyenler var, diğesinde "Üretim yapamayacak hâle geldik, biz üretmezsek ekme bulamazsınız." diyen Elâzığlı çiftçiler var. Birinde her akşam manda yoğurduna hurma doğrayanlar var, diğesinde "Ekonomik sıkıntılar nedeniyle sürünüyoruz, geçinemiyoruz." diyen, yüzde 67'yi oluşturan 65 milyon insan var. Birinde çok sayıda maaş alan bir avuç bürokrat var, diğesinde 28 yaşında intihar eden, ataması yapılmayan gencecik Öğretmen Mustafa Küçük var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Tamamlıyorum.

Türkiye toplumunu siyasi olarak ortadan ikiye bölmek istediniz ama geldiğimiz noktada, ekonomik olarak bu toplumu, ekonomik krizde geçinemeyen büyük çoğunluk ve iktidardan nemalanan azınlık şeklinde böldünüz. Günlük geçimini sağlamak için öğün atlayanlar, borç bulmaya çalışanlar akşam eve giderken dünyanın bütün kederlerini omuzunda taşıyor, ekme ve özgürlük kavgası veriyor. Tarihte hiçbir azınlık böyle bir çoğunluğa karşı galip gelememiştir, bu defa da galip gelemeyecektir. Mutlaka ama mutlaka bu büyük çoğunluk bu ülkeye güzel günleri hep birlikte, sizden kurtularak getirecektir.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, 'in Mahzuni Şerif ile İbrahim Kaypakkaya, Haki Karer, Sinan Cemgil ve "dörtler"i saygıyla sevgiyle andığına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, dün Aşık Mahzuni Şerif'in ölüm yıl dönümüydü, Hakk'a yürüdüğü gündü; bu büyük halk ozanımızı saygıyla sevgiyle anarak başlamak istiyorum.

Ve yine bugün, 18 Mayıs; İbrahim Kaypakkayaların, Haki Karerlerin, Sinan Cemgillerin ve dörtlerin ölüm yıl dönümü. Türkiye'nin özgürleşmesi için; tam bağımsız, demokratik ve eşitlikçi, özgürlükçü bir Türkiye için hiçbir şeyini esirgemeyen, ser verip sır vermeyen bu büyük devrimci önderleri saygıyla sevgiyle anıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

43.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, astsubayların sorunlarına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vatani için canını vermekten çekinmeyen astsubaylarımız mesleğe başlangıçtan emekli oluncaya ve daha sonrasında da büyük sorunlar yaşıyorlar. Astsubay meslek okullarında, benzer görevdeki güvenlik güçlerinden daha ağır eğitim alan ve bu eğitimin ardından iki yıl süreyle göreve başlayan astsubayların başlangıç derecesi 9/1'de kalmıştır; bu çifte standart ve Anayasa'nın "eşitlik" ilkesine

aykırılık sona ermeli, astsubayların başlangıç derecesi 9/2'ye yükseltilmelidir. 1999'da çıkarılan kanunla kıdemli astsubay tazminat hakkı elde eden vatan savunucusu astsubaylarımız bu haklardan mahrum bırakılmıştır, her gelen iktidar söz vermesine rağmen hakları teslim edilmemiştir. Emekli kıdemli astsubayların görev, temsil tazminatı ödenmelidir. Yüz kırtarı ve terör suçları dışındaki suçlardan ceza alan astsubaylar da diğer memurlar gibi sicil affi kapsamına alınmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) (Devam)

BAŞKAN – Kanunun tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nız kutlu olsun.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Artık, iktidarın bu ülkede yapacağı bir şey kalmadı, bugüne kadar yapacağını yaptı ancak bundan sonra bu ülkenin gelişimi adına yapabileceği bir şey kalmadı. Bakın, her gün değişik uygulamalar yapmaya çalışarak kötü gidişatı sözde önlemeye çalışacak iken aldıkları her kararla ekonomiyi daha da çıkmaz hâle getirmekte, enflasyonu daha da artırmakta, fiyatları daha da katlamakta. Dolayısıyla bu ülkede yaşanan tüm olumsuzlukların tek bir sorumlusu var, o da iktidardır.

Şimdi, iş dünyası, esnaflarımız ve vatandaşlarımız açıkça şunu söylemekte: “Artık ülkemizde bir güven sorunu yaşanmakta.” Bunu açıkça dile getirmektedirler. Yine, uzun süredir de en önemli sorunun istikrar sorunu olduğu da ifade edilmekte. Tüketici enflasyonu yüzde 70'ler seviyesine çıkmış, üretici enflasyonu yüzde 122'lere dayanmış durumda. Yatırımcı, esnaf, üretici şöyle diyor: “Her alanda maliyetler kat kat arttı, 3 TL'ye aldığımız bir ürün 12-13 TL oldu; esnaf olarak şoktayız. Etiket değiştirmekten yorulduk.” “Başta inşaat sektörü olmak üzere fiyatlar katladı. İnsanların yüzü gülmez oldu, her geçen gün daha da kötüye gidiyoruz.” diyor vatandaş.

Enflasyon, faiz anormal derecede yükseldi. Üretimden kazanma dönemi bitti, ranttan kazanma dönemi devam etmekte. Plansızlık ülkenin en önemli sorunu olmakta. Kamu-özel iş birliği projeleri, kur korumalı mevduat, yabancıya mülk satışları en önemli sorunlar olarak devam etmekte. Esnaf, özellikle pandemi sürecinde çok mağdur oldu. Ekonominin bozukluğu, artan enflasyon ve fiyatların her gün değişmesi esnafı gerçekten zor duruma düşürdü, ekonomik istikrar kalmadı, hepimiz sıkıntılıyız, sattığımızı neredeyse aynı fiyata geri alamıyoruz diyor. Dövizdeki dengesizlik de piyasaları olumsuz etkilemekte. Taşımacı esnaf diyor ki: Bu ülkenin taşımacı sektörü arasında en önemli sorun akaryakıt fiyatlarının yüksekliği. Bu da her şeyi etkilemekte. Bakın, 2021 yılı, asgari ücreti 2.825 TL'yken 410 litrelik yakıt alınabilmekteyken 2022 yılı, asgari ücret 4.250 TL, 186 litre yakıt ancak alınabilmekte. Ziyaretine gittiğimiz taşımacı esnafımız aynen şöyle diyor: “Gaza basamaz olduk fazla yakıt gitmesin diye.” Yine, Antalyalı bir taşımacı diyor ki: “Antalya'da pazarlığımızı yapıp bir fiyat belirliyoruz ancak İstanbul'a gidinceye kadar maliyet katlanmakta, zarar etmekteyiz.” İnşaat maliyet artışları, kira artışları sorunu ülkemizin en güncel sorunları olarak ortaya çıkmış durumda. Vatandaşımızın bir çay keyfi vardı,

daha önceki gün yüzde 50'ye yakın -yüzde 43,5- yapılan zamla vatandaşımızın tek keyfi olan çay keyfini de elinden aldınız. Bugün 1 kilogram çay ortalama 80 TL'ye çıkmış durumda.

Çok özel bir konuyu burada ifade ederek devam etmek istiyorum. Bakın, özellikle turizm bölgelerinde pandemi öncesinde eğlence mekânları kapalı yerler 04.00'e kadar, açık alanlar 24.00'e kadar açıktı. Turizm bölgelerinde eğlence mekânlarında uygulamalar genellikle encümen kararıyla alınmakta ve iş yerlerinin ruhsatlarına işlenmekte. Şimdi pandemi koşulları hafifledi, birçok yaptırımdan vazgeçildi. İşte, eğlence mekânları işletenler şunu talep etmekte: Pandemi koşulları değiştiğine göre iş yerlerinde, eğlence mekânlarında ruhsat saatine göre iş yerlerinin açık kalma koşuluna artık geri dönmeli. Buradan taleplerini iletiyorum. Aksi hâlde, hem zaten pandemi koşullarında mağdur olmuş vatandaşımız, esnafımız mağdur olmaya devam edecek hem de gelen turistlerin beklentileri karşılanmamış olacaktır. Buradan, Türkiye'deki binlerce işletme adına bu talebi tekrar ediyorum.

Söz konusu düzenlemede daha önce mevcut uygulamada sadece bireysel mevduatlarda olan sigorta kapsamına ticari mevduatlar da alınmakta. Komisyonda da sorduk, buna hangi nedenle ihtiyaç var? "Yani ticari mevduata sigorta getirilmesinin, Sigorta Fonu kapsamına alınmasının gerekçesi nedir, ihtiyacı nedir? Bankacılık sektörüyle ilgili bir ihtiyaç mı var, bir sıkıntı mı var; niye buna ihtiyaç duyuldu?" diye sorduk, hâlâ bu konuda bir cevap alınmadı.

Yine, TMSF'de kadrolaşma bir taraftan devam etmekte. Bakın, başkan yardımcısı sayısı 2'den 3'e çıkarılmakta, daire başkanı sayısı 10'dan 12'ye çıkarılmakta, efendim, yine, müdürlük sayıları artırılmakta. Yani, şimdi, bu kadroların niye şişirildiği de... Yine, sadece bir kadrolaşma anlayışından öteye gitmediğini düşünmekteyiz çünkü TMSF daha sonraki maddelerde de göreceğimiz şekilde bir taraftan kendi denetiminde bulunan şirketleri satmaya devam ederken bir taraftan da kadrolaşmaya devam etmekte.

Yine, bu düzenleme içerisinde, dövizden kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi istisnasının süresinin 2022 yılı sonuna kadar uzatılmasıyla ilgili bir düzenleme var. Değerli arkadaşlar, bakın, bu ülkenin gerçekten çok önemli kritik konuları var, sorunları var. Bunlardan bir tanesi, ülkemize kontrolsüz giren yabancılar konusu, ülkemizin geleceği açısından gerçekten çok önemli bir risk oluşturmakta. Yine, bir tanesi, bu kamu-özel iş birliği projeleri, geleceğimizi neredeyse ipotek altına alan projeler bunlar ve bunların yanı sıra, yakın tarihte uygulamaya geçen kur korumalı mevduat. Bakın, Komisyonda ilgili Bakan Yardımcısı rakamları verdi, yaklaşık 1 milyon 250 bin gerçek ve tüzel kişi bu sisteme girmiş ve 8 Nisan itibarıyla hesapta 750 milyar civarında para var bu konuda, şimdi de bu rakam daha da artmış, 850 milyar seviyelerine çıkmış. İlk ödemeler yapıldığında, değerli arkadaşlar, yaklaşık 14,8 milyar TL'lik bir ödeme yapıldı bu kapsamda yani yatırılan paralara ödenen 15 milyara yakın faizler oldu. Yine -vazgeçilen vergiyle birlikte- 10,1 milyarlık vazgeçilen bir vergi var yani bunun anlamı nedir? Üç dört aylık bir süre içerisinde bunun ülke ekonomimize maliyeti yaklaşık 25 milyar oldu. Bu rakamın ne anlama geldiğini şöyle ifade edebiliriz değerli arkadaşlar ve bizi dinleyen vatandaşlarımızı: Şimdi, yakın tarihte 1915Çanakkale Köprüsü açıldı. Bu köprü'nün maliyeti 2 milyar 555 milyon euro, o günkü TL'ye çevirdiğimizde yaklaşık maliyeti 42 milyar yapmakta. Peki, 42 milyar yapan bu 1915Çanakkale Köprüsü nasıl yapıldı? İşte, kamu-özel iş birliği kapsamından yapıldı. Peki, bu yapılan proje karşılığında ne taahhüt edildi? Günlük 45 bin araç geçişi ve araç başına 15 euro artı KDV, on altı yıl üç ay boyunca. Şimdi, değerli arkadaşlar, siz bu kadar ağır bir yükün, ülkenin geleceğini ipotek altına alacak şekilde taahhüdün altına gireceksiniz. Neyin karşılığı? 42 milyar karşılığı ama bu tarafta da daha üç dört aylık süre içerisinde 25 milyar lirayı da bu kur korumalı mevduata harcayacaksınız. Bu düzenlemeden en kısa zamanda vazgeçilmesi gerektiği çok açıktır.

Yine, bir başka düzenlemede, Türkiye Varlık Fonunun hâkim hissedar olarak kurduğu şirketlere de vergi muafiyeti getirilmekte. 2016'da kurulan Türkiye Varlık Fonu artık sorgulanır durumda değerli arkadaşlar çünkü denetim yöntemi tartışmalı, şeffaflık ve hesap verebilmekten uzak, Sayıştay denetimi dışında olması, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutulması, böyle bir fonun oluşu artık tamamen sorgulanır durumda. Kaynak yaratacağı iddiasıyla kurulan bir fonun bugün borç yaratan bir fon hâline dönüştüğünü görmekteyiz. En son, Varlık Fonu, TÜRK TELEKOM'un yüzde 55 hissesini 1,6 milyar TL'ye satın aldı. Oysaki TÜRK TELEKOM'un altyapısı devlette olduğu için 2026 yılında zaten devlete tekrar dönecekti. Yani bu uygulamayla, bir kere daha, maalesef ki ciddi bir yük altına sokulmuş durumdayız.

Yine, TMSF'de kayyum atanan şirketlerin davası devam ederken ortaklık paylarını satabileceğine dair bir düzenleme de yine bu torba yasa teklifi içerisinde mevcut. Şimdi değerli arkadaşlar, bakın, bir yargılama süreci var ve yargılama süreci devam ederken sürdürülebilir durumda olan yani kâr eden, TMSF tarafından denetime tabi tutulan şirketlerin satılabilirliğine dair bir düzenleme. Şimdi, bu neyi getirmekte? Şimdi değerli arkadaşlar, biz bir hukuk devletinde bulunmaktayız. Bir hukuk devletinde yargılama süreci devam ederken, yargının sonrasında ne olacağı belli olmadan şirketlerin satımı esasen doğru değil ve üstelik de sürdürülebilir nitelikte olan yani bu şekilde şirketlerin satılması ileride ciddi bir mağduriyete ve tazminatlarla yol açabilir. Örneğin, Sürat Kargo bununla benzer değil ancak Sürat Kargo kâr eden bir şirketken bakın, öyle bir satış yöntemiyle satıldı ki gerçekten büyük bir zarara yol açıldı. Sürat Kargo işte kötü bir uygulama. Siz o kötü uygulamayı bugün bu düzenlemeyle yasallaştırmış hâle getireceksiniz. Örneğin, Sürat Kargoda 2019 yılı verileri esas alınmış, satış 2021'de. Oysaki 2020 ve 2021'de Sürat Kargo kâr elde etmekte ancak satışa esas rakamlar olarak 2019'daki rakamlar alınarak şirket sanki zarar etmiş gibi gösterilip satışa çıkarılmış. Böylelikle de Sürat Kargo kötü bir örnek olmuştur. İşte siz bu düzenlemeyle, Sürat Kargo gibi, diğer şirketleri de kötü bir şekilde satma yoluna gideceksiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu torba yasa teklifinde yine bir başka düzenleme var. Bu düzenleme açıkça şudur: Bu düzenlemede, başta Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olmak üzere, muhalefette bulunan belediyelerin, büyükşehir belediyelerinin iktidar tarafından bir anlamda cezalandırılmasına dönük bir düzenleme mevcut.

Şimdi, bu ne demektir? Daha önce Cumhurbaşkanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılarak büyükşehir belediyelerine devredilen metro ve şehir içi raylı sistemler belediyelere devredildikten sonra belediyeler AKP'de iken -örneğin, Antalya, Ankara, İstanbul gibi belediyeler- AKP'li belediyeler iken- bu metro ve şehir içi raylı sistemlerin Bakanlığa ücretlerinin yani bedellerinin geri ödenmesi şöyleydi: Hasılat üzerinden yüzde 15 ödenmekteydi. Bu ne anlama gelmekteydi? Örneğin, Antalya'daki mevcut 2'nci etap raylı sistem için hasılatla göre aylık 35 bin, 40 bin, 50 bin, 60 bin gibi rakamlarla ödemeler yapılmaktaydı; aynı şekilde, Ankara için bu geçerli; aynı şekilde, İstanbul için geçerli. Ancak daha sonra, bakın yani bu şekilde ödemeler devam ederken yerel seçimlerden sonra bu uygulama değişti. Her ne kadar bu düzenleme dayanak olarak ocak ayında çıkarılan bir kanuna dayanmakta ise de bu yüzde 5'lik kesintiye Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle 1 Mayıs'ta geçildi. Yani hasılatın yüzde 15 kesintiden neye geçildi? Belediyelere İller Bankasından yapılan kesintilerden yani aktarılan paralardan yüzde 5 kesilir hükmüne geçildi. Arada ne değişti? İşte arada aylık 35, 40, 50 bin lira gibi rakamlar ödenirken bir anda 5 milyon, 6 milyon, 7 milyon, şimdi de aylık 15-16 milyon gibi ödemeler kesilmeye başlandı. Böylelikle, bakın, başta size şunu söyleyeyim: CHP'li belediyeleri cezalandırdığınızı zannediyorsunuz ancak esas burada cezalandırılan vatandaşımız çünkü belediyelerin alması gereken, kendilerine gönderilmesi gereken, hak ettiği paralar kesilince vatandaşımıza eksik hizmetler gitmekte. Antalya Büyükşehir Belediyesinden örnek vermek gerekirse haksız kesinti yapılan

bu yöntemle, bakın, 2019'dan bugüne kadar 230 milyon fazladan para kesildi. Şimdi, ben bunu gündeme taşıdığımında Ulaştırma Bakanı şöyle söylemişti, demişti ki: "Efendim, söylenenler doğru değil -yani bizim sözde doğru söylemediğimizi ifade etmeye çalışıyor- aylık 4 milyon liradan yüz ay boyunca kesilecek." Ancak Bakan kendi söylediğiyle şu an çelişir vaziyette. Bakanı da dinleyen yok anladığım kadarıyla çünkü Antalya Büyükşehir Belediyesinden 2022 yılında Ocak ayında 12 milyon 450 bin, Şubat ayında 13 milyon 450 bin, Mart ayında 16 milyon kesinti yapıldı. Yani bakın, aynı kesinti Ankara Büyükşehir Belediyesi için de geçerli. Örneğin, Ankara Büyükşehir Belediyesinden 2019 yılında 10 milyon kesilmesi gerekirken bu uygulama nedeniyle 123 milyon, 2020'de 8 milyon 780 bin kesilmesi gerekirken 230 milyon, 2021'de 10 milyon 630 bin kesilmesi gerekirken 352 milyon gibi... Devam ediyoruz yani totalde Ankara Büyükşehir Belediyesinden 38 milyon kesilmesi gerekirken 903 milyon kesinti yapılmış durumda. Yani örneğin, hem Antalya Büyükşehir hem Ankara Büyükşehir hem İstanbul Büyükşehir Belediyeleri bu haksız uygulamalar nedeniyle çok büyük kesintilere maruz kalmış ve bu nedenle de vatandaşımızı, işte, sizin yarattığımız bu tablo nedeniyle eksik hizmet gitmesine sebebiyet vermiş bulunmaktasınız. Bu uygulamadan vazgeçilmesi gerektiğini defaatle ifade ettik. Şimdi, "Kanun var." diyeceksiniz. Cumhurbaşkanına bir yetki verilecekse eğer bu, yüzde 5'e kadar değil, en fazla yüzde 1 olarak ifade edilmelidir çünkü zaten haksız kesintiler devam etmiştir, bu haksız kesintilerin bir an evvel belediyelere iade edilmesinde fayda bulunmaktadır.

Komisyonunda görüşmeler devam ederken bir önerge verildi iktidar partisi mensubu milletvekilleri tarafından. Bu önergede şu ifade edilmekte: "Projenin mevcut şehir içi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması hâlinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi hâlinde Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları ve bu kuruluşların bağlı ortaklıkları ve iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilir." Bu kanun teklifinin, bu önergenin esasen adrese teslim bir teklif olduğunu buradan ifade etmek isterim. Şu an İstanbul'da yapılmakta olan, havaalanına giden metroyla ilgili bir teklif olduğunu açıkça ifade etmek isterim. Belki de tek kâr edebilecek olan raylı sistem metro burası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

CAVİT ARI (Devamla) – Onu da siz İstanbul Belediyesinden intikam almak için İstanbul Belediyesine vermemeye dair bir teklifte bulunmaktasınız. Ben buradan size şunu söyleyeyim: Bakın, bu teklif şu an belediyelere teslim edilmemiş olan raylı sistemler ve metrolar için geçerli. Peki, öncekiler ne olacak? Ankara'da zarar eden, İstanbul'da zarar eden mevcuttaki raylı sistemler ne olacak? Eğer siz Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu yerlerin işletmesini Bakanlığa geri alacaksınız ben de size şunu söyleyeyim: Bakın, Antalya'da şu an mevcut ikinci etap raylı sistem o kadar kötü bir yere yapıldı ki sırf siyaset olsun diye yapılan ve sırf sizin şovunuzla siyasete alet edilen bir yer. Bu yeri de gelin, alın; bu yerin işletmesini de Bakanlığa alın, 230 milyar lirayı da Antalya Büyükşehir Belediyesine iade edin diyorum, hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına ilk söz talebi Denizli Milletvekili Nilgün Ök'e aittir.

Buyurun Sayın Ök. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklif sahibi olduğum Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutluyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, millî mücadelemizin kahramanlarını rahmetle yâd ediyorum.

Bu kanun teklifini, AK PARTİ Grubu ve şahsım başta olmak üzere, teklifte imzası bulunan 60 milletvekili arkadaşımınla birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarımızdan gelen talepler doğrultusunda, milletimize daha iyi hizmet verme amacına yönelik olarak hazırladık. Teklifimizin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri, ticari mevduatların sigorta kapsamına alınmasına ilişkin düzenlemeleri içeriyor. Bu düzenlemelerle mevduat ve katılım fonunun sigortalanmasındaki kapsamını genişletiyoruz. Mevcut düzenlemede sadece gerçek kişilere ait ticari işlemlere konu olmayan mevduat ve katılım fonu tutarları sigorta kapsamındayken yapılan değişiklikle resmî kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki tüm ticari kuruluşların mevduat ve katılım fonlarını da sigorta kapsamına dâhil ediyoruz. Sigorta kapsamındaki maksimum tutar da 200 bin liraya kadardır. Böylece G20 üyesi ülkeleri değerlendiren ve beş yılda bir yapılması zorunlu olan finansal sektör değerlendirme programları kriterlerine, uluslararası mevduat sigortacılığının kurallarını belirleyen Uluslararası Mevduat Sigortacıları Birliğinin tavsiyelerine ve Avrupa Birliği mevduat sigortacılığı kriterlerine de uyum sağlanmış olacaktır.

Teklifimizin 4'üncü, 5'inci ve 6'ncı maddeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun teşkilat yapılanmasıyla ilgili düzenlemeleri içermektedir. Zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda diğer yasal düzenlemelerle ve idari makamlarca Fona verilen kayyumluk yetkisiyle Fondaki iş yükünün ve çeşitliliğin artmasına neden olmuştur. Fonun iş yükünü azaltmak için getirdiğimiz düzenlemeyle Fon Başkan Yardımcısının 2'den 3'e, daire başkanlığı sayısının 10'dan 12'ye, müdürlük sayısının da 4'ten 6'ya çıkarılmasını da teklif ediyoruz. Ayrıca, Fonda ihtiyaç duyulan mutfak görevlisi, şoför, güvenlik ve benzeri destek personelinin de istihdam kriterlerini belirliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimizin 7'nci maddesiyle 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 127'nci maddesinde değişiklik yapıyoruz. Düzenlemeyle Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin Bankacılık Kanunu'nda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle Fonun yaptığı ödemeyi ilgililerden talep etmesi hususunu düzenleyip netlik kazandırıyoruz. Fonun yaptığı bu ödemelerde kusurlu bulunan ilgililerden talep etme hakkını aynı 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13'üncü maddesi ile yine, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 5'inci maddesindeki düzenlemeye benzer bir şekilde düzenliyoruz. Teklifin 8'inci maddesinde ise mevcut durumda Fonun idari makamlarca kendisine verilen görevler doğrultusunda takibini yaptığı uluslararası davaların giderleri ve masrafları için yaptığı harcama kalemleri yönetmelikle sayılan harcama kalemleri arasında yer almadığından Fon bütçesinin bu işlemler yönünden kullanılmasında tereddüt yaşanmakta. Uygulamada karşılaşılan bu sorunun giderilmesi amacıyla devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığına verilen görevlerin ifasında yapılan giderlerin gerekli hâllerde Fon bütçesinden karşılanabilmesine imkân tanıyoruz. 9'uncu maddeyle ise Fon tarafından yapılan ticari ve iktisadi bütünlük satışlarında finansal kiralama sözleşmelerini öncelikli alacaklılar kapsamına alıyoruz. Ayrıca satış bedelinden alınacak ödemelerin kriterleri açık olarak belirlenmekte ve mevcut düzenlemeyle 6183 sayılı Kanun'la uyumlu hâle getiriyoruz.

Uygulamada Fon tarafından yapılan ticari iktisadi bütünlük satışlarında geçmiş dönem borcu kriterlerinin yargı konusu ihtilaflara neden olması ve ilgili yönetmelikte belirtilen şartların kanunda yazılı olmaması, yine, ilgili yönetmelikte geçen sıra cetveline karşı dava açma süresinin kanun metninde açıkça yer almaması, finansal kiralama sözleşmeleriyle kiralanan mal varlıklarının TİB kapsamına alınmamış olması, TİB satışından sonraki dağıtımın sıra cetvelinden masrafların düşümüyle sıralara göre garameten dağıtım yapılacağına kanun hükmünde açıkça yazılı olmamasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktaydı; getirdiğimiz bu düzenlemeyle bu sorunları ortadan kaldıracacağız.

Teklifimizin 10'uncu maddesiyle, iflas eden ve tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankalarda tasfiye bakiyesi kalması hâlinde bu tutarın bankaya zarar veren, bankanın iflasına neden olan, cezai ve hukuki sorumluluğu bulunanlara ödenmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu kişilere düşen tasfiye bakiyesi payları hazineye aktarılacaktır.

Teklifimizin 11'inci maddesinde bankacılık sistemindeki toplam mevduat içerisindeki Türk lirasının payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla dövizlerini Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüştüren kurumlara belli şartlar dâhilinde vergi istisnası getiriyoruz. Teklifimize göre, kurumlar vergisi mükelleflerinin 31 Mart 2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraları 2022 yılı sonuna kadar en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılma hesabına yatırmaları hâlinde Türk lirası vadeli mevduat hesabından vade sonunda elde edilecek faiz, kâr payına kurumlar vergisinden istisna getiriyoruz.

Yine, 12'nci, 13'üncü ve 14'üncü maddelerimizde 6741 sayılı Varlık Fonunun kuruluş kanununda düzenlemeler yapıyoruz. Türkiye Varlık Fonunun kendi kurduğu alt şirketlerine uygulanan imtiyazın ayınsının, Fonun, bedelini ödeyerek satın aldığı şirketlere de uygulanmasını sağlıyoruz. Fonun, bedelini ödeyerek satın aldığı şirketlerin değer kaybına uğramaması ve bu şirketlerin özel sektörle eşit şartlarda rekabet edebilmesi için kamu sermayeli şirketlere uygulanan mevzuat ve kısıtlamalardan muaf tutulmasını sağlamış olacağız. Ayrıca, düzenlemeyle muafiyet ve istisnalarda "hâkim hissedar" ifadesini getiriyoruz, muafiyet ve istisnalardan faydalanılması için hâkimiyetin Varlık Fonunda kalması şartını koşuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimizin 15, 16 ve 17'nci maddesi ise TMSF'nin kayyum olarak atandığı şirketlere ilişkin düzenlemeleri içeriyor. Fonun kayyum olarak atandığı şirketler ve mal varlığı değerlerinin satışı mevcut mevzuata göre koşula bağlanmıştır. Bu koşul, şirketin sürdürülebilir olmadığı bir rapora bağlanmasıdır. Bugüne kadar alınan satış kararlarında bu rapor hazırlanmış ve işlemler bu şekilde tamamlanmıştır ancak gelinen aşamada ceza davalarının altı yıldır devam ediyor olması, bu arada şirketlerin sermaye, yatırım, AR-GE ve inovasyon gibi ihtiyaçları doğmuştur. Fonun kayyum olduğu şirketlerin çoğunda bu ihtiyaçların karşılanması mümkün değildir. Zaman geçtikçe bu nedenle şirketlerin faaliyetlerinde kârlılık ve verim düşmekte ve değeri azalmaktadır. Kanunda yazılı olan "sürdürülebilirlik koşulu" sadece mali yapısının bozulması, nakit ihtiyacının doğması şeklinde algılandığından dolayı sürdürülebilirlik koşulunu maddeden çıkarmaktayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Teklifte şirket ve mal varlığı değerlerinde payları bulunan, aleyhlerinde kayyumluk kararı bulunmasa dahi mahkemece haklarında kaçak kararı verilen kişilerin bu payları kısmen veya tamamen satışı veya tasfiyesine imkân sağlanmaktadır.

Öte yandan kayyum atanmış şirketlerin terörle ilişkisi bulunmayan küçük ortak ve yatırımcılarına altı yıldır yargılanmalar devam ettiğinden yerine getirilemeyen kâr dağıtımının yapılmasına imkân getirmekteyiz. Bu vesileyle, birçok yerli küçük ve yabancı yatırımcının mağduriyetini de ortadan kaldırmış olacağız.

Teklifimizin 16'nci maddesinde ise Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun satış ve tasfiyeye ilişkin yetkilerinin belirlendiği 6758 sayılı Kanun'un 20'nci maddesine "banka" ibaresini de ekliyoruz.

Ayrıca, maddeye, kayyum şirketlerine atanmaların yanı sıra temsil yetkisini haiz olan görevlileri de ekliyoruz.

Fona atanan ya da atanan kişiler tarafından imza yetkisi verilen; örneğin, genel müdür, finans müdürü gibi görevlerde bulunanların da 37'nci madde kapsamında kanuni görevli sayılarak, cezai, hukuki ve mali açıdan yükümlülüklerini ve haklarını belirliyoruz.

Maddenin mevcut hâlinde, şirket hisselerinin satışından elde edilecek tutarların nemalandırılması düzenlenmekte. Bu nemalandırmalardan önce satışa hazırlık ve diğer masrafların düşülmesi hususu ilave edilmektedir.

Yine aynı maddede, şirket varlıklarının ve mal varlığı değerlerinin ticari ve iktisadi bütünlük satışından elde edilecek tutardan ise sıra cetveline göre dağıtımına yönelik bir düzenleme getiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

NİLGÜN ÖK (Devamla) – Yine, satış tutarının, alacaklıları mağdur etmeyecek şekilde nasıl kullanılacağını net olarak tanımladık.

17'nci maddede, müsadere kararından önce yapılan satışlarda alacaklıların alacaklarını tahsil etme imkânı varken, müsadere kararından sonra şirket ve varlıkların satışında söz konusu varlığın mülkiyeti değiştiğinden yani artık hazine varlığı olduğundan, alacaklıların artık bu varlık üzerinden alacaklarına kavuşma imkânı hukuken ortadan kalkmıştı. Bu durumda, alacaklılar arasında alacaklarına kavuşma imkânı bakımından ortaya çıkan bu eşitsizliğin giderilmesine yönelik de düzenleme getirerek, 6758 sayılı Kanun'un 19'uncu ve 20'nci maddelerindekine benzer bir düzenleme getiriyoruz.

Teklifimizin 18'inci ve 19'uncu maddeleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak işletilmek üzere büyükşehirlere devredilen şehir içi raylı ulaşım sistemleri ve metro projeleri için merkezî yönetim bütçesinden harcanan tutarların maksimum tahsil oranını belirliyoruz, bu oran da yüzde 5 olarak tanımlanmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Devamla) – Son bir dakika...

BAŞKAN – Bir selamlama yapın.

NİLGÜN ÖK (Devamla) – Bitiriyorum.

Eğer büyükşehirler derlense ki: Biz bu oranları ödeyemeyeceğiz. Yine bundan sonraki, bu tarihten itibaren Bakanlıkça yapımı tamamlanan bu metro gibi hafif raylı sistemlerin yapımını da Bakanlık işletebilecek, tamamen bu büyükşehir ya da Bakanlık arasındaki anlaşmaya bağlı.

Ben, bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen tüm milletvekili arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum, bürokratlarımıza da teşekkür ediyorum. Yüce Meclisi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde şahıslar adına son konuşmacı Konya Milletvekili Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken son günlerdeki yoğun yağış nedeniyle Konya'da ve diğer bazı illerimizde sel ve doludan etkilenen çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Ayrıca, önceki günden beri Konya Ereğli ilçemizde binlerce hemşehrımız baş dönmesi, mide bulantısı ve ishal şikâyetleriyle hastanelere koşmuşlardır, sebebi henüz tespit edilememiştir. Tüm Ereğlililerimize geçmiş olsun dileklerimi buradan iletiyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifinin amacı ne? Sade bir şekilde anlatmaya çalışacağım. Bu kanunla mevcut iktidar işe yaramaz 4 hedef belirlemiştir, 21 maddelik bu kanunu özetlersek bütün maddeler bu 4 hedef etrafında toplanmaktadır. Nedir bu hedeflerin amacı? Mevcut Hükûmetin dövize ihtiyacı var, bütçe açıkları patlamış, sadece dövize değil, Türk lirasına da ihtiyacı var; döviz ve Türk lirası ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla 4 alana göz dikmiş görünmektedir. Bunlardan birincisi, özel şirketlerin bilançolarındaki dövizlerdir. İkincisi, TMSF'nin el koyduğu şirketlerin satış bedelleri ve kârlarıdır. Üçüncüsü, büyükşehir belediyelerinin gelirleridir. Dördüncüsü de vergi muafiyeti sağlayıp satışa sunmayı düşündüğü Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulmuş ve kurulacak olan şirketlerdir. Yani bir hükûmet düşünün, beş senedir memleket yanıyor, tutuşmuş; korkunç bir ekonomik buhran var, bu buhrandan çıkış için 21 maddelik bir kanun teklifi getiriyor ve bu 21 maddelik kanun teklifi içerisinde özel şirketlerdi, TMSF'nin el koyduğu şirketlerdi derken Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin Hükûmete desteğinden umutlanıyor, medet umuyor. Bu, büyük bir âcizliğin ifadesidir, düpedüz, bu, sinekten yağ çıkarma yasasıdır, beceriksizliğin ve çaresizliğin de ilanıdır. 2017'den beri ekonomik kriz içerisinde, beş yıl boyunca ülkeyi krizin içerisinde, bir ekonomik buhranın içerisinde tutan tek cumhuriyet hükûmeti de mevcut Hükûmettir. Onun için bu içinde bulunduğumuz tablo, yaşadığımız sorun, millî bir sorundur değerli arkadaşlar. Yüz yıldır bu ülke beş yıldır ekonomik buhranın içerisindeki gibi inlemiyor. Artık insanlar günlük maişetlerini çıkaramaz olmuşlardır, yiyeceklerini, içeceklerini karşılayamaz hâle gelmişlerdir, ülkede çocuk sefaleti ayyuka çıkmıştır ve doğrudan doğruya ülkede millî bir sorun vardır. Bu millî sorunun çözümü için bu pakette de gördüğümüz gibi, bu kanun teklifinde de gördüğümüz gibi Hükûmetin hiçbir önerisi yoktur, hiçbir çaresi yoktur, hiçbir çözümü yoktur. Sorunlara çözüm bulamayan ama sürekli sorun üreten bir Hükûmetle karşı karşıyayız. Onun için bu millî soruna çözüm bulabilmek maksadıyla başta Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan, grubu bulunan siyasi partilerimizin katılımı olmak üzere, Mecliste grubu bulunmayan diğer partilerin de katılımıyla birlikte bir araştırma önergesi veya en azından bir genel görüşme önergesi verilmesi lazım ortak olarak. Ve bu önergede şu anda ülkenin içinde bulunduğu ekonomik buhrana çözüm bulamayan, çözüm üretemeyen, kafasını bir taştan diğer taşa çalan, her “Çözüm paketidir.” diye getirdiği, “Çözüm önerisidir.” diye getirdiği, ülkeyi daha büyük bir felakete savuran bu iktidarın politikalarını gözden geçirmek olacaktır. Ama sadece bu değil Cumhuriyet Halk Partisi çözümün adresidir, çözüm partisidir. (CHP sıralarından alkışlar) Her probleminizde, ülkeyi her felakete sürükleyişinizde sürekli olarak Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı, Cumhuriyet Halk Partisinin çözüm önerilerini önünüze koymuştur, basın toplantısıyla millete duyurmuştur.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hadi oradan!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ama başta Genel Başkanınız olmak üzere parti sözcüleri “Biz işimizi biliriz, sizin çözüm önerilerinize ihtiyacımız yok.” demiş durmuştur ve beş senedir memleketi inim inim inletiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

EROL KAVUNCU (Çorum) – Hiç yakışmıyor!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hadi oradan!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Yok çözümünüz, yapacağınız bir şey yok.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hadi oradan! Yazıklar olsun ya! Sana gerçekten yazıklar olsun!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Çözümünüz yok, çareniz yok çünkü otoriter rejimin etrafında, Sayın Cumhurbaşkanının sağında solunda kim vardır diye bakıyorsunuz; siyasetçisinden bürokratına kadar hepsi “Evet efendim.” diyen, liyakatli kimse kalmamış. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kamuda, siyasette liyakatli kim varsa etrafında hepsi tasfiye edilmiş, hepsi dışarıda bırakılmış ve çözüm önerisi getiremeyecek, yeteneği olmayan insanlar başta bürokraside olmak üzere etrafını doldurmuş vaziyettedir.

Değerli arkadaşlar, bu hâlinizle memleketi batırırsınız, memleketi batırırsınız. Bir önerge verilmesi lazım bütün partilerin imzasıyla, Cumhuriyet Halk Partisi de bu önerge tartışılırken önünüze, Türkiye’nin sorunlarını, ürettiğiniz sorunları nasıl çözeriz koyacaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Onu yerine getirdiğiniz takdirde seçimden önce bu ülkenin tüm sorunları çözüldür.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İnaniyor musun?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Eskiden Meclis farklıydı değerli arkadaşlar, ben hatırlıyorum 90’lı yılları, bir millî sorun olduğu zaman bütün partilerin Grup Başkan Vekilleri toplanırlardı, derlerdi ki: “Bu konuyu birlikte tartışalım, birlikte konuşalım, birlikte tavır sergileyelim.” Bütün grupların imzasıyla ortak önergeler verilirdi ve birlikte konuşulur, tartışılır ve millî bir çözüm ortaya çıkardı.

Şimdi, siz Meclisi yok sayıyorsunuz. Kendinizin dışındaki partileri yok sayıyorsunuz. Bilim insanlarını yok sayıyorsunuz. İlimi yok sayıyorsunuz, iktisadın evrensel kurallarını yok sayıyorsunuz. Türkiye’nin özel koşullarını yok sayıyorsunuz. Kendi kendinize bir şey yapmaya çalışıyorsunuz ama bunları çözecek kadronuz da yok, kurumlarınız da yok, kurallarınız da yok değerli arkadaşlar. Onun için şu anda beş yıldır sürmekte olan ekonomik buhranın çözümü için bütün partilerin iş birliği hâlinde konuya eğilmesine ihtiyaç vardır. Bakın, bu, acil ihtiyaçtır. Bütün göstergeleri berbat ettiniz ya! Ne yapıyorsanız daha kötüsü ortaya çıkıyor. Hani kuru düşürmüştünüz, 16’yı aştı, 17’ye doğru gidiyor, bu nasıl çözümdür? Bu nasıl çözümdür değerli arkadaşlar?

Bakın, bu çözümsüzlük nedeniyle maalesef, ülke kan gölüne dönmüştür ve vatandaş perişandır, tüketici perişandır, pazara giden yanyor, markete giden yanyor. Onun için millî bir çözüme ihtiyaç vardır ve piyasayı tükettiğiniz, tüketiciyi bitirdiğiniz yetmiyor gibi üreticiyi de perişan ettiniz. Ne tarımsal üretimde ne de sanayi üretiminde girdileri düşüremiyorsunuz, düşüremiyorsunuz arkadaşlar. Sürekli fiyatlar artıyor, sürekli kur artıyor. Esnaf perişan. Ya, TÜFE ile ÜFE arasında 52 puan fark var. Ne demek? Satıyor esnaf malını, sattığı fiyata aynı malı rafa geri koyamıyor çünkü yüzde 122 üretici enflasyonu var bu ülkede. “TÜFE yüzde 70” diyorsunuz. Aradaki 52 puanlık fark esnafı perişan ediyor. Şu paketin içine hiç değilse bir enflasyon muhasebesi koysaydınız da enflasyon nedeniyle ortaya çıkan, esnafın, tüccarın fiktif gelirlerini vergilendirmekten vazgeçseydiniz. Bunu dahi yapmıyorsunuz ya, bunu dahi yapmıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Emekliler, asgari ücretliler, tüm çalışanlar reel gelirlerinin erimiş olmasından dolayı yoksullaşmaktadır değerli arkadaşlar. İşsizlik can yakıyor. Her hanede bir işsiz var. Genç nüfusun yüzde 30’u işsiz. Böyle bir Türkiye olur mu, böyle bir ülke olur mu? Enflasyon rakamınız da, işsizlik rakamınız da 2002 düzeyinin çok üzerinde. 2002’de kaçtı devraldığında AK PARTİ? Enflasyon yüzde 29’du. Şimdi siz diyorsunuz ki: “Tüketici enflasyonu yüzde 70, üretici enflasyonu yüzde 122.” Onun için sorun millî bir sorundur ve Meclisin el koyması gerekir diyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teklifin maddelerine geçilmesini oylamadan önce Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun yoklama talebini karşılayacağım.

Sayın Altay, Sayın Aydın, Sayın Şevkin, Sayın Bulut, Sayın Süllü, Sayın Özer, Sayın Yeşil, Sayın Zeybek, Sayın Ceylan, Sayın Ünlü, Sayın Kaplan, Sayın Sümer, Sayın Arı, Sayın Girgin, Sayın İlhan, Sayın Ünsal, Sayın Sarıaslan, Sayın Barut, Sayın Taşcier, Sayın Aydınlık.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum, yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) (Devam)

BAŞKAN – Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.46

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.00****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Rümeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 10’uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurun Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Mücadele’mizin başlamasının 103’üncü yılında ilk adımın heyecan, azim ve kararlılığını taşıyor, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere istiklal kahramanlarımızı saygı ve rahmetle anıyorum. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’mız kutlu olsun.

Kıymetli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifinde her şey var ama yine vatandaşın yarasına merhem olacak bir çözüm yok. Meşguliyete tedavi, başka bir şey değil. Kur korumalı mevduatla ilgili yeni bir değişiklik var. İlk getirdiğinizde bu sistemin hazineye devasa maliyet yaratacak yanlış bir proje olduğunu ifade etmiştik. Siz ise cumhuriyet tarihimizin en büyük krize karşı bunu can simidi sandınız. Para politikalarınız yanlış, kur koruma mevduatınız yanlış, hedef yanlış; yönetim hazırlıksız. Sonuçta hüsrana ve milletimize külfet var. Ne kadar ayaküstü hazırlandığını da beş ay içinde tam 7 defa değiştirmenizden daha iyi anlayabiliriz.

“Yapsak, yapsak; ne yapsak?” projeniz kur korumalı mevduatın bugüne kadar hazineye maliyeti 16 milyar lira. Bu miktar mali amaçlı ödemelerin tam yüzde 67,4’üne denk. Öte yandan, evlere ve işletmelere yapılan toplam ödemelerin yüzde 33’ü kur korumalı mevduat tasarruf sahiplerine dağıtılmış. Özetle, sosyal ve ekonomik kaynağının üçte 1’ini yalnızca faizlere ayıran bir bütçe yönetimiyle karşı karşıyayız. Vatandaşa faydalı değil, gelir dağılımını bozan, yoksulu daha yoksul, zengini ise daha zengin yapan bir zihniyet.

Unutmadıysanız, bu sistemi başlattığımız 21 Aralıkta dolar 13 liraydı, 27 Aralıkta 11,4 liraya kadar geriledi; sonrası hep yukarı, bugün 16. Yani “Döviz sabit tutacağız.” diye bir yandan döviz yakıp patinaj çekmeye devam ederken diğer yandan tasarruf sahiplerine 16 milyar lira aktardınız. Fakat beş ayda Türk lirası dolara karşı tam yüzde 27 değer kaybetti. Yani ne döviz düştü ne de faiz.

Her seferinde ne kadar bir yükü karşılayacağımıza dair projeksiyonlar hazırlıyorsunuz ama bu projeksiyon hangi döviz kuruna göre yapılıyor belli değil. Sadece son on günde dolar karşısında Türk lirasının kaybı yüzde 5. Sizin tüm projeksiyonlarınız da milletimizin geleceği de altüst. Hatırlayın, Hazine Bakanlığı ocak ayında yayınladığı Etki Analizi Raporlarında bu sistemin vatandaşlara olan yükünü “Ölçülemez.” evet, yanlış duymadınız “Ölçülemez.” diye tanımlamıştı. Açık seçik belli ki “Ne olacak bilmeden; faydası nedir, zararı nedir ölçmeden ekonomi yönetilir.” diyorsunuz. Siz doğru öngöremedikçe CDS risk primleri tarihî zirveyi gördü ve 714’e ulaştı. Yalnızca altı ay önce bu değer 392’ydi. Anlaşıyor ki Türk ekonomisinin risk faktörü sizsiniz. Risk yükseldikçe borçlanma maliyetleri artacak, yatırım ve girişimler azalacak ve zaten zor durumda olan ekonomimiz de daralacak.

Ne hayaldi, ne gerçek oldu bir bakalım: Geçtiğimiz yılın ilk üç ayında doğrudan yabancı yatırımları 1,15 milyar dolar, bu sene ise bu 1 milyar dolara düşmüş. Peki, bu süreçte bizden dışarıya giden doğrudan yatırım var mı? Var. Artmış mı? Artmış. Geçen sene 841 milyon dolardı, bu sene 1,2 milyar dolar yani bırakın yabancıların bizde fabrika kurmasını, kendi vatandaşlarımız bile artık ülkesine yatırım yapmıyor. Sadece doktorlar değil, sanayiciler de kaçıyor, siz kaçıyorsunuz. Portföy yatırımlarında da durum farklı değil; yılın ilk üç ayında 2,1 milyar dolarlık yatırım ülkemizden çıkıp gitmiş. Yeni ekonomik modelinizle güya döviz bolluğu yaşayacak, refaha kavuşacaktık. Öngörüleriniz ile gerçekler, paketi hayata geçirdiğiniz gün yol ayrımına gidiyor, U dönüşü yapıp kaçıp gidiyor hem evdeki tavuk hem eldeki kaz tam gaz kaçıyor.

Kıymetli milletvekilleri, “Dış ticaret fazlası vereceğiz.” dediniz, “Döviz girişini arttıracacağız.” dediniz, “Kur ve fiyat istikrarı sağlayacağız.” dediniz, ilk dört ayda da pes ettiniz. “İhracat oranları uçuyor, rekor üstüne rekor kırılıyor.” diyorsunuz, iş ithalat rakamlarına gelince ıslık çalıp havaya bakıyorsunuz çünkü bu iki başlığı birlikte okuyunca maalesef acı sonuç ortaya çıkıyor. Yoksullaştık, tüketim malı ithalatı düştü. Para yok, alamıyoruz. Tüketim ithalatında düşüş var ama ara mallarda da ithalat patladı. Geçen yılın ilk çeyreğinde 46 milyar dolarlık ara mal ithal ederken bu yılın ilk çeyreğinde ara mal ithalatımız 71,7 milyar dolar olmuş. Oran açısından, toplam ithalat içerisindeki ara mal ithalatının payı geçen sene yüzde 75’ken bu sene yüzde 83’e yükselmiş yani ihracatımızı artırmak için bolca ithalat yapmışız, istasyon olmuşuz, trenle geçene el sallıyoruz, bize bir faydası yok. İhracat patlaması yaşatacaktınız ya hani, önceki yılın ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 82; bu sene o da düşmüş, yüzde 70. İhracatı artırmak için çıkılan yolda ithalatı patlatmışsınız, dış ticaret açığı geçen yıla oranla yüzde 138 artarak 11 milyar dolardan 26,4 milyar dolara fırlamış; ya, bir dediğiniz bile olmamış. Dün de söyledik, bugün de söylüyoruz: Altyapı yok, strateji yok; ekonomi bilimiyle kavga var. İthal modeller, ezbere söylemler, çeviri metinlerle siz bu ekonomiyi düzeltemezsiniz. Bizi anlamadan, sormadan, öğrenmeden bizim problemlerimiz çözemezsiniz. Cam kulelerden inme vakti geldi, inecesiniz.

Mesela, ihracatçının sevinci ithalat ödemesi geldiği an bitiyor. Bu da yetmezmiş gibi, şirketin sattığı mal karşılığında elde ettiği dövizini zorunlu olarak Merkez Bankasına satıyorsunuz. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 70 olmuş, siz ocakta yüzde 25 dediğiniz zorunluluğu bir anda, nisanda yüzde 40’a çıkarıyorsunuz. Konuşmanın başında bahsettiğim öngörü problemi işte tam da bu. Siz önünüzü göremediğiniz gibi, ihracatçının da gözünü bağlıyorsunuz. İhracatçıların “Bunu hemen yapmayın, en azından sekiz hafta verin.” çağrısını bile dikkate almadınız. Siz üretmiyorsunuz ya, hayat size güzel. İhracatçı, ödemelerini nasıl yapıyor, nasıl yapacak; bunlar sizi hiç ilgilendirmiyor. Nasıl yaptıklarını ben size anlatayım. İhracatçı önce getirip dövizini satıyor, sonra sattığını dönüp tekrar alıyor ki ödeme yapabilsin; aradaki fark, işlem ücreti, hepsini de hanesine eksi olarak yazıyor ama sorsak ihracatçının yanındasınız. İhracat patlaması, işte, sizin yüzünüzden oluyor. İşin aslı, ihracatçı da sanayici de üretici de tüketici de size rağmen ayakta durmaya çalışıyor.

Değerli milletvekilleri, öngöründen bu kadar bahsetmişken dâhiyane “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” tezini ilk ortaya attığımızda dolar 2 lira, enflasyon tek haneliydi diye de hatırlatmak isterim. Bugün dolar 16 lira, TÜİK’in açıklamalarına göre enflasyon yüzde 70, çarşıya pazara göre yüzde 160. Yalnızca yılın ilk dört ayında memur 1.438 lira, asgari ücretli 1.024 lira, emekli memur 991 lira kaybetmiş yani öve öve bitiremediğiniz maaş artışları yalnızca ilk çeyrekte buhar olmuş. Vatandaşın elinde iki hafta üst üste aynı fiyata alamadığı ürünlerin zamları kalmış. TÜİK’e göre gıda enflasyonu tüketici tarafında yüzde 89’a, üretici tarafında ise yüzde 115’e dayanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Tüm bunlar, iktidarın yoksullukla mücadele yerine yoksulluğu yönetmeye çalışma tercihinin bir sonucudur. Mersin Milletvekili olarak “yoksulluk” dedim ya, güçlü bir tarım, sanayi, ticaret ve lojistik potansiyeline sahip olan memleketim Mersin’in iktidar tarafından yıllardır göz ardı edilişi artık resmî devlet belgelerine de yansdı; unutmayacağız. Mersin ve Adana’dan oluşan TR62 bölgesi görece yoksulluğun en fazla arttığı bölgeler arasında yüzde 14,4’le 1’inci sırada yer aldı, gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu bölgeler sıralamasıysa 3’üncü sıradan girdik. Bu vahim tablo, işte, sizin iktidarınızın eseri.

Söylenecek çok şey var, maalesef vaktim kalmadı ama sizin de vaktiniz kalmadı. Çok az kaldı, sabredin, göreceksiniz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katırcıoğlu.

Buyurun Sayın Katırcıoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu, 327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ilk bölümü yani 1 ila 10’uncu maddesi esas itibarıyla TMSF’ye ayrılmış diyebiliriz. TMSF’nin bir anlamda faaliyet alanını genişleten, yetki alanını genişleten birtakım maddelerden oluşan bir bölüm bu bölüm.

Şimdi, TMSF dediğimiz yani Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bütün dünyada olan bir kurum esas itibarıyla ve daha çok küçük tasarrufların bankalardaki mevduatlarının, kredi kurumlarındaki mevduatlarının sigortalanması, korunması amacıyla düşünülmüş olan bir kurum, bizde de ta 1930’lardan beri olan bir kurum. Fakat bu kurum ilginç kılan şey esasında, sanırım, bu 2015’teki darbe girişimiyle bağlantısı. Nasıl bir bağlantısı var, hepiniz biliyorsunuz; darbe girişiminden sonra, darbe girişimine soyunan siyasi grubun veya toplumsal grubun -ne dersiniz- Gülen cemaatinin -özetle- sahip olduğu mal varlıklarının, bankalarının, ticaret kurumlarının TMSF’ye tasfiye edilmesi veya işletilmesi bağlamında verilmiş olması bu kurumu ilginç kılıyor. Çünkü değerli arkadaşlar, burada büyük bir servet var, bu grubun sahip olduğu büyük servet var. Hatırladığım kadarıyla 26 banka vardı, efendim, bir sürü medya şirketi vardı, Koza Altın vesaire gibi birçok önemli şirket vardı ve bu şirketlerin tümü iltisaklı veya irtibatlı olduğu iddiasıyla bir anlamda TMSF’ye tasfiye edilmek üzere verilmiş oldu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayıştay raporlarını hatırlarsanız -okumuşsunuzdur- Sayıştay raporları en azından TMSF’nin faaliyetleriyle ilgili olarak daha şeffaf olmasını gerektiren durumların varlığına dikkat çekiyor. Bu da çok doğal; sonuç olarak, tasfiye edilen veya tasfiyesi beklenen kurumları bir anlamda yöneten kurumsal bir yapı ve bu yapı çok büyük miktarda sayılabilecek olan paralarla bir anlamda işlem yapıyor. Dolayısıyla da içinde bazı usulsüzlüklerin olma ihtimalinin oldukça yüksek olduğunu ima ediyor Sayıştay raporları. Bu çerçevede, bu kanunun gündeme gelmesi de bir anlamıyla bana ilginç geliyor çünkü anlıyorum ki bugüne kadar geçen süre içinde TMSF’ye devredilmiş olan bu şirketlerin bir kısmı çok ciddi miktarda büyüme sağladılar -yanılmıyorsam yüzde 60’tı 2021’de- yani cirolarında artışlar sağladılar. Bunların bir anlamda tasfiye edilmesi lazım fakat mevcut yasalar bu tasfiyeyi çok da mümkün kılmıyor. Dolayısıyla da bazı yeni tedbirlere ihtiyaç var ve öyle anlıyorum ki bu kanun bizim önümüze bu sebeple gelmiş durumda.

Şimdi, TMSF’nin yapısı itibarıyla benim dikkatimi çeken birkaç şeyi de söylemeden geçmek istemiyorum. Şöyle diyor TMSF’nin kendini tanıtan sayfasında: “Kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip bir kuruluştur.” Ve sonra diyor ki: “TMSF görevini yaparken bağımsızdır.” Mesela, bu cümle bana tuhaf geldi; bu “TMSF görevini yaparken bağımsızdır.” ne demek? Yapmadığı zaman bağımlı mıdır? Biz, esas itibarıyla bağımlı olduğunu biliyoruz zaten. Yani, biz biliyoruz ki “TMSF”

dediğimiz kuruluş -her ne kadar kanununda böyle yazıyor olsa bile, idari ve mali bakımdan özerk bir kurum olduğu yazıyor olsa bile- piyasa ekonomisinin veya ekonominin kurumsal yapısını oluşturan bütün bu kurumlar, esas itibarıyla, artık doğrudan doğruya Cumhurbaşkanının emriyle oluşan siyasi bir alanda yönetilmektedir. Dolayısıyla, hiçbiri özerk değil, hiçbiri bağımsız değil; hepsi doğrudan saraya veya Cumhurbaşkanına bağlı gibi gözüküyor.

Şimdi, bu kanunda getirilen en önemli meselelerden bir tanesi şu: Tasarruflarla yani mevduatlarla ve tasarruf mevduatlarıyla ilgili olan bu yaklaşıma ticari mevduatları da katıyor olması. Yani, bundan böyle ticari şirketlerdeki mevduatlar da esas itibarıyla sigorta kapsamına dâhil ediliyor; bu, önemli bir değişiklik. Bunu, Plan ve Bütçe Komisyonunda sorduğumuzda da “Avrupa Birliği uyum çalışmaları için de gerekiyor.” dediler. Evet, gerçekten öyle bir gereklilik var gibi gözüküyor fakat -yanlış hatırlamıyorsam- bu zaten yedi sekiz senedir konuşulan bir konuydu ve bir türlü gündeme getirilmemişti; bu vesileyle gündeme getirildiği anlaşılıyor ya da en azından böyle söyleniyor. Fakat ben öyle sanıyorum ki bu, sadece Avrupa Birliği kurallarına uyumla ilgili olduğu iddiası, nasıl söyleyeyim, bana fazla zorlama bir iddia gibi geliyor çünkü “Avrupa Birliği” diye bir meselemiz var mı artık, bilmiyorum ama ben kaldığını da sanmıyorum; olsa bile, bu, şimdi, durup dururken, öneriyi getirenlerin “Avrupa Birliği uyum çalışmaları çerçevesinde bir ihtiyaçtı, onun için buraya koyduk.” demesi, doğrusunu isterseniz, bana fazla ciddi gelmedi. Ama şu ciddi: Biliyoruz ki TMSF tasfiye edilecek bankalardaki tasarruf mevduatlarını bankalara devretme hakkına sahip. Şimdi, ticari mevduatların da bu işin içine girmesinden dolayı, esasında, ticari mevduatları da başka bankalara devretme imkânını bu yasayla sağlamış oluyor. Dolayısıyla da burada belki, yani 1’inci ve 10’uncu maddelere toplam bakarsanız eğer, hem yetkileri itibarıyla bir genişlemesi öngörülüyor hem kurumsal yani örgütsel yapısı itibarıyla bir genişlemesi öngörülüyor, üçüncü başkan yardımcılığı vesaire gibi; bunun dışında, çalışanlarla ilgili bazı öneriler bize şunu düşündürüyor: Gerçekten de TMSF için ayrılmış olan bu 1’inci ve 10’uncu maddelerin asıl amacı; şu anda Gülen cemaatinden veya onunla irtibatlı, iltisaklı olduğu söylenen kuruluşların ticari mevduatlarını da manipüle etme veya en azından yönlendirebilme imkânını böylelikle idare veya iktidar elde etmiş olacak.

Şimdi “Ne söyler ki bu?” diyebilirsiniz ama gerçekten de ülke ekonomisinin geldiği nokta itibarıyla bakarsanız parasal kaynak konusunda ciddi sıkıntılar yaşayan bir iktidar var, enflasyonla çok ciddi bir şekilde mücadele edilmesi gerekiyor; çok yüksek bir enflasyon bu ve gerçekten de Türkiye halkı bunun altında ezilmiş durumda. Şimdi, denebilir ki: “Ya, kardeşim, tamam da biz bakıyoruz, petrol fiyatı, benzin fiyatı şu kadar oldu arabalar filan trafikten hiç eksilmiyor.” Hakikaten öyle, ben İstanbul’a bakıyorum, Ankara’ya bakıyorum trafikten arabalar eksilmiyor; doğru, öyle gözüküyor fakat değerli arkadaşlar, şunu hemen söyleyeyim size: 2019’dan itibaren Türkiye’deki gelir dağılımı çok ciddi bir şekilde bozulmuştur. Bunun hesabı daha, henüz ortaya çıkmadı; belki “yüzde 41” diye Gini katsayısıyla ilgili bir laf söylüyor TÜİK ama ben bunun çok daha ötesinde bir gelir dağılımı bozukluğunun olduğunu düşünüyorum. Yani Türkiye’de son üç yılda zenginler daha zengin oldu, fakirler daha fakir oldu. Onun için, arabası olanlar, orta sınıfın biraz üzerinde geliri olanlar esas itibarıyla gelirlerini artırdılar çünkü bana göre çaresizlikten sağma sapan iktisat politikaları izlemek durumunda kalan Hükümetin sağladığı birtakım imkânlarla ellerindeki kaynakları, gelirlerini artırmış olan veya servetlerine servet katmış olan insanlar var. Efendim, dolayısıyla da bu insanlar, sonuç olarak, sanki her yerde lokantalar dolu, arabalar trafikte vesaire gibi, sanki Türkiye’deki iddia ettiğimiz yoksulluğun yaşanmadığına dair bir düşünceye karşı bir iddia olarak ifade ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

EROL KATIRICIOĞLU (Devamla) – Tamam, bitiriyorum.

Evet, bunun ötesinde, teklifin maddeleri itibarıyla -arkadaşlarımız konuşacaktır- sıkıntıları var, bir sürü maddede... Gerçekten de nasıl olacağı çok belli olmayan maddeler var. Mesela “Tasfiyeden sonra eğer bir miktar para kalırsa bu paranın dağıtımıyla ilgili olarak kararlar Fona ait olacak.” deniliyor ve bir anlamda Fon da bu şekilde yönlendirilmiş oluyor. Yine “Terör örgütleriyle vesaire iltisaklı, irtibatlı olursa onlara da pay verilmeyecek.” biçiminde... Yine “iltisaklı, irtibatlı” lafının ne anlama geldiği meçhul olan bir Türkiye’de böyle bir kanunda bunun görülmüş olması, yazılmış olması da ayrıca tuhaf geliyor bana.

Evet, hepinize iyi akşamlar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Muğla Milletvekili Sayın Süleyman Girgin.

Buyurun Sayın Girgin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nızı kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, halkı yoksulluğa sürükleyenler, vergi istisnalarıyla milletin parasını sermayeye peşkeş çekmeye devam ediyorlar. Dün TÜRK TELEKOM’la kamuyu 1 milyar 650 milyon dolar zarara uğratanlar bugün de halkın maaşı daha cebine girmeden vergisini kesmeye devam ederken milyon dolarlık şirket sahiplerini o vergiden, bu vergiden azat etmekten çekinmiyorlar. Şirketlerin döviz mevduatlarını kur korumalı mevduata geçirmelerini sağlayıp kurumlar vergisinden istisna kılmıştınız. Şimdi bu istisnanın süresini 2022 yılı sonuna kadar uzatıyorsunuz. Komisyona sunulan bilgiye göre, 8 Nisana kadar 40 milyar TL kambiyo kârının vergilendirilmemesinin sağlandığı, vergilendirilmesinden vazgeçildiği ve bu nedenle 10 milyar TL kurumlar vergisi kaybı olduğu ifade edildi. Yıl sonuna kadar oluşabilecek yükün hesabı ise belli değil. Kur korumalı mevduat için son iki ayda vergilerimizden 16,2 milyar TL ödendi. Bu, devletin önemli oranda bir gelirini zengine bırakması anlamına geliyor. Bu uygulamaya, herkesin mali gücüne göre vergi ödemesi hükümlerini içeren Anayasa’nın 73’üncü maddesine aykırıdır. Çiftçinin borçlarının faizini dahi silmiyorsunuz ama parası olanın kur korumalı hesabından gelir vergisi almıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, devletin elde edeceği gelirden vazgeçmek demek, vazgeçilen gelir kadar piyasadan borçlanmak demektir. Pekâlâ, bu, devletin borçlanacağı tutarı ve faizini 84 milyon vatandaşa ödetmek değil midir? Vatandaş gıda fiyatlarına mı yetişsin, kiraya mı yetişsin, elektrik ve doğal gaz fiyatına mı yetişsin, kredi kartına mı yetişsin yoksa kur korumalı soyguna dönüşen icadınız yüzünden zenginin parasının faizini ödemeye mi yetişsin? Eskiden hane halkının gider kalemleri belliydi; kira, elektrik, su, doğal gaz, telefon ve mutfak giderleri. Şimdi bu kalemlere iktidar sayesinde şunlar da eklendi: Geçilmeyen köprü ve otoyollara kesinti, parası olanların paralarının kur karşısında kaybının telafisi, arpalıklarda üç beş yerden alınan maaşların karşılanması, vergileri silinecek yandaş şirketlerin vergi borçlarının finansmanı ve daha niceleri. Soru şu: Tüm bu gider kalemlerini vatandaş nasıl karşılayacak? Cevap da şu: Başekonomistin dünyada eşi benzeri görülmemiş bir teziyle yani “faiz sebep, enflasyon sonuç” teziyle, şahlanan enflasyon karşısında günden güne eriyen maaşıyla. Ya insaf, bir koyundan bir post çıkar; vatandaşın derisini yüzdünüz hâlâ “Durmak yok, yılmaya devam.” diyorsunuz; ayıptır, yazıktır! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, unutanlara hatırlatmak istiyorum: Sosyal devletin temeli vergide adalettir. Vergide adalet demek, çöken ekonomiden çıkışın yolunu milyon dolarlık şirketlere vergi istisnalarında aramak değil, herkesin mali gücüne göre vergilendirilmesi demektir. İktidara söylüyorum: Halka sabır temennisinde bulunarak, “Milletimizi enflasyona ezdirmeyeceğiz.” diyerek kur korumalı mevduat sisteminin bedelini yine halkın omzuna yüklüyorsunuz.

Muğla'da bir kasap kardeşim şöyle diyor: "Halk 20 liralık, 30 liralık et istemeye utanıyor, biz de etiket değiştirmeye utanıyoruz." Halkın değişen etiketleri gördükçe pazara gitmeye mecali kalmadı. Sermayeye, devletin kasasına "teşvik belgesi" adıyla 100 milyonlar çıkarıyorsunuz halkın mecali kalmamışken. Milletimizin alın teri bir avuç sermayedarın kasasına girsin diye çabalyorsunuz. Kur korumalı mevduat sisteminiz krizi aşmıyor, krizi derinleştiriyor. Sabır temennileriniz milletimizin karnını doyurmuyor, ocağını söndürüyor. Ancak ant olsun ki halkımızı ekonomik köleliğe sürüklemenize izin vermeyeceğiz; ant olsun ki yarattığınız krizin faturasını halkın omzuna yüklemenize seyirci kalmayacağız.

Değerli milletvekilleri, Varlık Fonu hakkında 2 ana değişiklik öngörülüyor. İlkiyle, yandaş sermaye ile Varlık Fonunun kuracağı ortaklıklar vergiden istisna kılınıyor. Diğeriyle, TÜRK TELEKOM ve ileride muhtemelen piyasadan veya TMSF'den yüzde 50'den fazlası Türkiye Varlık Fonu tarafından satın alınacak şirketler Sayıştay denetiminden kaçırılıyor. Bu, açık bir kamu kaynağı talanıdır. Burada çok büyük bir cezai sorumluluk çıkabileceğini gördüğünüz için TÜRK TELEKOM gibi şirketleri kamuya ilişkin tüm mevzuatın dışına çıkarmak istiyorsunuz. Yapılan düzenlemeyle, bir yandan, yandaş sermaye ile Varlık Fonunun kuracağı ortaklıklar vergiden istisna kılınıyor; yetmiyor, Varlık Fonunun şirketlerdeki payı yüzde 50'yi geçerse bu şirketler de Sayıştay denetiminden kaçırılıyor.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifiyle idareye keyfi hareket etme yetkisi verilemez. Varlık Fonunun tüm işlemleri kamu mevzuatına tabi olmalı ve geçmişe yönelik Sayıştay denetimine açılmalıdır. Gizli kapılar ardında iş yapan kamu kurumu olamaz milyarlarca dolarlık şirketler, Varlık Fonu içinde hesap vermeden yönetilemez. Soruyorum: Bu iktidar kamu malını kamu denetiminden niçin kaçırmak ister?

Varlık Fonunu, kamu malları talanını gözlerden uzak bir şekilde yapabilmek için kullanılan bir demir perde olarak kullanılır hâle getirdiniz. Bu yapıyla kamu şirketlerini çöpsüz üzüm hâline getirerek yandaşlarınıza afiyetle yemeleri için sunuyorsunuz. Devleti arpalığınız olarak, hazineyi kendi keseniz olarak görüyorsunuz. Halk vermekten usandı, siz almaktan usanmadınız; doyuramadık, doymadınız, doymayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Komisyona son dakika getirilen önergeyle, at yarışlarından elde edilecek gelirden Tarım ve Orman Bakanlığına gidecek kamu payının Varlık Fonunda kalması sağlanıyor. Denetimsizlik ve keyfiliğin atbaşı gittiği Varlık Fonu, at yarışlarından alınan kamu payına da göz koymuş. Hâlihazırda at yarışlarıyla ilgili tüm lisanslar 2018'de Varlık Fonuna devredilmişti. Bu yarışlardan elde edilen gelirin kamu payı, at yetiştirme tesisleri ve hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla Bakanlığa devrediliyordu; teklifle, kamu payı Varlık Fonunda kalacak. Sormak istiyorum: Bu teklifin yasalaşması hâlinde hayvancılığın geliştirilmesi görevini de Varlık Fonu mu yapacak? Hayvancılığın geliştirilmesine akan damarları kesmeye maalesef doymadınız. Ayrıca, neden yeni bir şirket kuruluyor, at yarışları lisansının da Varlık Fonu eliyle satışının ön hazırlığı mıdır bu?

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin adı "Bankacılık Kanunu'nda değişiklik" ama içinde banka çalışanları yok. Birçok banka çalışanı, yüksek performans beklentisi, hedef ve zaman baskısı gibi sebeplerden dolayı iş stresi ve tükenmişlikle karşı karşıyadır. Kredi kartı satma, vadeli-vadesiz hesap açma, kredi verme, BES satma, sigortalama derken personelin hayatı hedef üzerine kurulu bir hâle geliyor. Bu hedefler gerçekleşmez ise iş yerlerini ve sağlıklarını kaybediyorlar. İktidara çağrımız, banka emekçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıdır. Ayrıca, özel sandıklardan emekli olan 300 bin banka, sigorta, oda ve vakıf emeklisi de bayram ikramiyesi almalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

Değerli milletvekilleri, “Kadını satın aldığı gün adalet ölür, adaleti öldürdüğü gün devlet ölür.” diyor Fatih Sultan Mehmet. İktidarı kaybettiğinizi biliyorsunuz, memleket borç batağında, enflasyon rekor kırıyor, paramız pul oldu ama siz baskı ve yasaklara sarılıyorsunuz; yürümek yasak, konuşmak yasak, sosyal medya yasak, türkü söylemek yasak. Siz demokrasiyi ortadan kaldırmaya kararlıysanız biz de onu korumaya kararlıyız. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim kavgamız zulme karşı, bizim kavgamız istibdadı karşı, bizim kavgamız milletimizin aşına, işine göz koyanlara karşı; bizim kavgamız hak, hukuk, adalet kavgasıdır. Yeni bir hayat başlamak üzere, kimse umutsuz olmasın, her bir vatandaşın onuruyla özgürce yaşayabileceği bir ülke yaratacağız; ant olsun!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu.

Sayın Aksu, şahıslar adına da söz talebiniz var, ikisini birleştiriyorum.

Süreniz on beş dakika.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, yurt içinde ve sınırlarımız dışında ülkemizin ve milletimizin huzur ve güvenliğini temin etmek için yürütülen terörle mücadelede bölücü teröre önemli darbe vuran başta Pençe-Kilit ve Eren olmak üzere tüm operasyonlarda yer alan Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarımıza, jandarma, polis ve tüm güvenlik güçlerimize teşekkür ediyor, Allah onlardan razı ve onlara yardımcı olsun diyorum; operasyon şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine sabır, milletimize başsağlığı diliyorum.

Terör, bir insanlık suçu, demokrasinin en büyük düşmanıdır. Teröre destek vermek, iş birliği yapmak, göz yummak veya görmezden gelmek de işlenen insanlık suçuna ortaklıktır. Demokratik değerlere, hukuka ve insan haklarına inanan her kişi, kurum ve devletin, teröre ve terör örgütlerine karşı açık tavır alma mecburiyeti vardır. Kim ne derse desin, Türkiye, milletimizin güvenliğini başka ülkelerin insaf ve inisiyatifine terk etmeyecek, terörün kökünü kazıyacaktır. Yapılan destansı mücadeleyle, inanıyoruz ki cumhuriyetimizin 100'üncü yılına girerken ülkemiz bu cinayet döngüsünden Allah'ın izniyle tamamen kurtulacaktır.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifi ağırlıklı olarak finans piyasalarına, TMSF'ye, Türkiye Varlık Fonuna, mevduat sigortasına ve liralasma stratejisinin desteklenmesine, vatandaşlarımızın bazı mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkindir. Bu kapsamda, ticari mevduatın sigorta kapsamına alınması, TMSF kapsamında bulunan şirketlerin aktif hâle getirilerek alacaklılarına olan ödeme yükümlülüklerini daha kolay yapabilmesi, TMSF'nin işlemlerinden kaynaklanan sorumluluğa ilgililer bakımından açıklık getirilmesi, kur korumalı mevduatla sağlanan kurlardaki istikrarın devam ettirilmesi, uluslararası sisteme ve Anayasa Mahkemesi kararlarına uyum sağlanması gibi ekonomik ve sosyal hayata dair hususlara yer verilmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Ukrayna-Rusya savaşının tüm dünyayla birlikte bölgemizi ve ülkemizi etkilediği süreçte ekonomik ve sosyal hayata dair gelişmeleri dikkate alan düzenlemeler yapılmasını, yürütme yanında yasama organının da gelişmeleri yakından takip etmesinin ve yeni çözümler üretmesinin olumlu bir sonucu olarak değerlendiriyoruz. Küresel düzeyde ekonomik etkileri hâlen devam eden Covid-19 salgını ve ardından gelen bölgesel savaşın yarattığı olumsuz şartlara rağmen, Türkiye ekonomisi, Hükümetimizce alınan yerinde tedbirler, atılan önemli adımlar ve gösterilen kararlılık sayesinde üstün performans göstermeye devam etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kanun teklifinin ilk 3 maddesiyle Bankacılık Kanunu'nda değişiklik yapılarak resmî kuruluşlar ve kredi kuruluşları ile finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm ticari mevduat ve katılım fonunun sigorta kapsamına dâhil edilmesi öngörülmektedir. Bilindiği gibi, ülkemizde mevduatın ve katılım fonlarının sigortalınması yetki ve görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna aittir ve mevduat sigortası kapsamında gerçek kişilere ait hesaplar yer almaktadır. Mevcutta tüzel kişilere ait mevduat ve katılım fonları ile gerçek kişilere ait mevduat ve katılım fonlarından ticari işlemlere konu olanlar ise sigorta kapsamı dışında bulunmaktadır. Yapılan değişiklikle resmî kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm mevduat ve katılım fonunun 200 bin TL'lik kısmı mevduat sigortası kapsamına alınarak sigorta kapsamı genişletilmektedir. Getirilen bu düzenlemeyle Uluslararası Mevduat Sigortacıları Birliğinin tavsiyelerine ve Avrupa Birliğinin mevduat sigortacılığı kriterlerine de uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Teklifin 4, 5 ve 6'ncı maddeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu teşkilat yapılanmasıyla ilgili düzenlemeleri içermektedir. Zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar ile yasal düzenlemeler ve idari makamlarca Fona verilen kayyumluk görevleriyle birlikte kurumun iş yükü ve iş çeşitliliği ciddi oranda artmıştır. Düzenlemeyle, TMSF'nin başkan yardımcısı ve hizmet birimi sayısı bu ihtiyaca cevap verecek şekilde artırılmakta, ayrıca kurumda istihdam edilecek destek personeli için üniversite mezunu olma şartı kaldırılmaktadır.

7'nci madde ise 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 127'nci maddesinde değişiklik yaparak Fon Kurulu üyeleri ve Fon personelinin Bankacılık Kanunu'nda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle Fonun yaptığı ödemeleri Anayasa'nın 40'ıncı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13'üncü ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 5'inci maddesindeki hükümlere benzer bir düzenlemeyle kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkının saklı tutulması öngörülmektedir.

Teklifin 7'nci maddesiyle, getirilen bir diğer değişiklik ise uluslararası davaların takibine ilişkin giderlerin gereken hâllerde Fon bütçesinden karşılanabilmesi hususuna açıklık getirilerek uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi öngörülmektedir.

Teklifin 9'uncu maddesiyle, Fon tarafından yapılan ticari ve iktisadi bütünlük satışlarında finansal kiralama sözleşmeleri öncelikli alacaklar kapsamına alınarak satış bedelinde yapılacak ödemelerin kriterleri açık olarak belirlenmektedir.

10'uncu maddede ise iflas eden ve tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankalarda tasfiye bakiyesi kalması hâlinde bu tutarın cezai ve hukuki sorumluluğu bulunanlara ödenmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Tasfiye işleminin uzunluğu ve batık bankaların kamuya olan maliyetleri de dikkate alındığında oluşan bu bakiyenin bankanın iflasına neden olanlara, millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenlere ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlara dağıtılmayarak ilgili payların hazineye ödenmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payının da beraat, kovuşturmayla veya ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında, blokede bekletilmesi öngörülmektedir.

Teklifle, bu düzenlemelerin yanı sıra, bankacılık sistemindeki mevduat içerisinde Türk lirası payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla dövizlerini Türk lirasına ve mevduat katılma hesaplarına dönüştüren kurumlara belli şartlar dâhilinde vergi istisnası sağlanmasına ilişkin süre genişletilmektedir. Buna göre kurumlar vergisi mükelleflerinin 31 Mart 2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, 2022 yılı sonuna kadar en az üç ay vadeli TL mevduat veya katılım hesabına yatırmaları hâlinde Türk lirası vadeli mevduat hesabından vade sonu elde edilecek faiz ve kâr payı

kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Düzenlemeyle, Cumhurbaşkanına vergi muafiyetini 30 Haziran 2022 ve/veya 30 Eylül 2022 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulama yetkisi verilmektedir. Bu şekilde, kurlarda istikrarı korumak ve liralasma stratejisine yönelik atılan alternatif adımları desteklemek öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, küresel enflasyonun tırmanışı her ülkenin ortak sancısı; fiyat artışlarındaki konjonktürel sıçrayışlar bugünkü dünya manzarasında tüm ülkeleri meşgul eden, Covid -19 salgını ve Ukrayna kriziyle daha da karmaşıklaşan bir vakıdır. Küresel ölçekteki bu sorunun nasıl ortaya çıktığı da bellidir. Ülke olarak alınan tedbirlerle birlikte, dayanışma ve yardımlaşma anlayışıyla sürecin olumsuz etkileri el birliğiyle aşılabacaktır. Nitekim gelişmeler Hükümet tarafından dinamik bir şekilde izlenmekte, ekonomik ve sosyal politika tedbirleri Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı etkin icra, sevk ve idare kabiliyetiyle süratle devreye konulmaktadır.

Bir yandan enflasyonla mücadele politikaları uygulanırken bir yandan da gelir artırıcı politikalarla vatandaşımızın enflasyona ezdirilmemesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda temel gıda ve temizlik maddelerinde, enerjide, konutta ve günlük kullanıma ilişkin birçok mal ve hizmette vergi indirimlerine gidilmiş, doğal gaz ve elektrikte indirimli tarife kapsamı genişletilmiş, tarımsal destekler artırılmış, esnafa yönelik destek ve teşvikler verilmiş, çalışanların ücret artışları da buna göre düzenlenmiştir. Zorlu şartlara rağmen Türkiye hak ettiği seviyelere, layık olduğu gelişmişlik mertebesine aşama aşama ulaşmaktadır. Ekonomik büyüme, sosyal gelişme ve millî bütünleşme yolunda atılan sağlam ve sağlıklı adımlar umutlarımızı kamçulamaktadır.

İhracat rekorları kırılırken hızlanan yatırım seferberliği, yaygınlaşan hizmet siyaseti Türkiye'mizin çehresini değiştirmekle kalmayıp geleceğimizi lehimize çevirme iradesini de güçlendirmektedir. İnaniyoruz ki pazarda, markette ve diğer alanlarda insanımızın refahını ve geçim standartlarını olumsuz etkileyen fiyat artışlarının da önüne geçilecek, enflasyon canavarının başı mutlaka ezilecektir; enflasyonun arkasına saklanarak Türkiye'yi taşa tutmaya, atılan her adımı sekteye uğratmaya çabalayan karanlık mahfiller ise hüsrana uğrayacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak kanun teklifiyle yapılan düzenlemelerin vatandaşlarımızın sıkıntılarının azaltılmasına, üretim ve istihdamın artırılmasına, ekonomik istikrar ve toplumsal refahın yükseltilmesine ve uygulama birliği sağlanmasına katkı yapacağımızı değerlendiriyoruz.

Bu düşüncelerle kanun teklifinin hayırlı olmasını diliyorum, aziz milletimizin yarın kutlayacağımız Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı tebrik ediyorum. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in ifadesiyle "Türk gençliği öz ufkumuz, göz nurumuz, gönül sürurumuzdur." Türk gençliğine en büyük hediyemiz; bağımsız ve güçlü bir ülke, kutlu bir millet varlığı, parlak bir gelecek, iş ve aş sorunlarının tamamen çözüldüğü huzurlu ve güvenli bir ortam bırakmak olacaktır. Gençlerimiz, geleceğe yazılmış ve henüz açılmamış mesajlarımızdır; hepsi var olsun, hepsi mutlu olsun, yolları ve bahtları açık olsun.

Bu vesileyle, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, yüz üç yıl önce başlatılan İstiklal Mücadelesi'nin tüm kahramanlarını ve aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına son söz İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Nuhoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan torba kanun teklifi üzerine aleyhte söz aldım. Selamlarımı sunarım.

Her defasında karşı çıksak da iktidarın yasama kalitesine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına zarar veren torba kanun yöntemi devam etmektedir. Birbirine ilgisiz, farklı kanunlarda değişiklik öngören bu yöntem, milletimizin tepki göstereceği maddeleri teklifteki diğer ihtiyaç duyulan maddelerin arasına gizleme yöntemi olarak kullanıldığı ve bu şekilde, sakıncalı hususların ambalajlı olarak sunulması anlamı taşımaktadır. Bu sebeple, tekliflerin çoğuna şüpheyle bakılmaktadır; aynı zamanda, teklifler kanunlaşsa bile kısa zaman sonra yeniden düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Asıl maksat, ülke gündeminden kopuk bu düzenlemelerle gerçek sorunların ve buhrana dönüşen ekonomik krizin gizlenmek istenmesidir.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda yapılmak istenilen değişikliklerle yetkiler artırılıyor; personel sayısı, Kurul üyeliği sayıları, şirketlere atanan kayyum sayıları da artırılıyor. Acaba yandaşlara yer mi açılmak isteniyor? Ayrıca, buradan sağlanacağı hesap edilen kaynağın millete bir faydası olacak mı? At yarışları ve şans oyunları ile Türkiye Varlık Fonu arasındaki bağlantılardan kimler faydalanacaktır? Devlet hazinesine paralel bir nitelik kazandırılan Türkiye Varlık Fonu “Nasıl olsa denetlenemiyor.” diyerek her türlü şaibeli iş oradan mı gerçekleştirilmek isteniyor? Ulaştırma ve altyapı alanına ilişkin kararnamede Anayasa’ya aykırılığı gidermek için yapılmak istenen değişiklikle Cumhurbaşkanına yetki verilmesi, 2019’da yapılan Mahallî İdareler Seçimlerinde, başta İstanbul ve Ankara olmak üzere, kaybedilen büyükşehir belediyelerinden intikam alma duygusu olduğunu düşündürmektedir. Aradan üç yıl geçmesine rağmen, bu hırsı son derece tehlikeli bulunduğumu ifade etmek isterim. Bir mühendis olarak da metro hatlarının bu şekilde belediye yönetimi ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı arasında bölüştürülerek işletilmesine Cumhurbaşkanı tarafından karar verilecek olmasını son derece yadırgamakta ve partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin bir ayıbı olarak görmekteyim. Zira, böyle bir uygulamada hiçbir kamu yararı olamayacağı gibi, iki farklı sistem işletmeciliği başlatacağı için ulaşımında ikili yapı oluşturmaktan; en basitinden, hatlardaki tarife ve bilet entegrasyonunun bile sağlanmasını zorlaştırmaktan başka bir işe yaramayacağını söylemek isterim.

Değerli milletvekilleri, torba kanunun adına bakılacak olursa ekonomik konuları kapsadığı anlaşılabilir ama gerçek hiç de öyle değildir, güncel hiçbir soruna çözüm yoktur. Sürekli yükselmekte olan enflasyon oranı, baskılamaya rağmen artan döviz kurları, kur garantili mevduat uygulamasından kaynaklanan haksız faiz giderleri, kur garantili tahvil satışı hazırlıkları, yüksek enflasyon karşısında ezilen çiftçi, küçük esnaf, memur, emekli, EYT’li, asgari ücretli ve bütün sabit ve dar gelirli, artan işsizlik, gelir dağılımındaki artan adaletsizlikler, tarım ve hayvancılıkta girilen darboğaz, enerji fiyatlarından aşırı etkilenen sanayicilerin sorunları ve çözüm bekleyen daha birçok sorun; hiçbirine çare yoktur.

Değerli milletvekilleri, diğer taraftan, yaşanan onca olumsuz gelişmeler arasında hem de 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Günü’nde İstanbul’da Atatürk Havalimanı’nı yıkma faaliyetinin izah edilecek, makul görülebilecek ve kabul edilebilecek tarafı yoktur. Sözde, millet bahçesi yapılacakmış. Daha önceki birçok örnekte olduğu gibi, kupon arazi görülen alanda iyi niyet olmadığı çok açıktır. Hiç kimsenin şüphesi olmasın, Türk milleti yapılmak istenen hilelerin, soygun ve talanların hesabını elbette soracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bazı maddelerin Anayasa’ya aykırılık dolayısıyla tartışmaya açık olduğu bu torba kanun teklifinin de alışkanlık hâline getirildiği gibi, tali komisyonlardan kaçırılarak sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan aceleyle geçirilmiş olmasını da doğru bulmuyorum. Bu yolun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kanun yapma gelenek ve ilkeleriyle bağdaşmadığı açıktır.

Buhrana dönüşme eğiliminde olan, tarihimizin en derin ekonomik krizinin yaşandığı bugünlerde milletimizin sıkıntılarına çare olabilecek hiçbir hususun olmadığı bu teklife olumlu bakmak mümkün değildir. İktidarın günü kurtarma anlayışına destek vermenin doğru olmayacağını bilmesini istiyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılması az ve teklif ederiz.

Hüda Kaya	Zeynel Özen	Ali Kenanoğlu
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Dilşat Canbaz Kaya	Erol Katırcıoğlu	Mahmut Celadet Gaydalı
İstanbul	İstanbul	Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz talep eden Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı.

Buyurun Sayın Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, 1'inci maddeyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu üzerinde kur korumalı TL vadeli mevduat sistemine dair düzenlemeler yapılmaktadır. Bu doğrultuda kur korumalı mevduatlarla ilgili sigorta kapsamı genişletilmektedir. Kur korumalı TL mevduat, halktan alıp zengine dağıtmak amacıyla ortaya çıkarılmıştır. Bu model AKP iktidarının ekonomideki beceriksiz ve basiretsiz politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Hikâyesi şu: İktidar diyor ki: “Eğer sizin bankada bulunan TL mevduat hesabınız aynı süredeki dolar kuru altında ezilirse ben bunu size ödeyeceğim.” Bu, halkın parasını sermaye sahiplerine dağıtmayı taahhüt etmektir yani halkın “Bana hizmet yapılınsın.” diye doğrudan ödediği ya da KDV, ÖTV adı altında dolaylı ödediği vergilerle doldurduğunuz kasadan sermaye sahiplerine peşkeş çekmenin mekanizmasıdır. Şimdi de diyorsunuz ki: “Bunun kapsamını genişletelim.”

AKP-MHP ittifakının Türkiye gerçekliğinden koptuğu, halkı anlamak ve sorunlarını çözmekten uzaklaştığı artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Artık, mesele mutfaktır ve mutfakta tencerede kaynatacak bir şey olmamasıdır. İktidar tarafından gerçeği kabul etmenin vakti geldi, o da ne Sayın Nebati'nin ne de ekonomi kurmaylarının gözünde ışık olmadığı gerçeğidir. Bırakın Sayın Nebati'nin gözündeki ışığı, ampulünüzü yakacak kadar bile enerjiniz kalmadı ama Sayın Nebati de sönmüş ampulü kimse görmesin diye, dikkati gözlerindeki olmayan ışığa çevirmek için büyük bir gayret sarf ediyor; partisi için fedakârlık, kendisini feda ediyor.

Ülke koyu bir karanlığa ve umutsuzluğa saplanmış durumda. “Aynı gemideyiz.” diyorsunuz ama su size ulaşmaya kadar geminin battığını dahi kabul etmiyorsunuz. Alt kamaralarda halk nefes alamıyor, boğulmak üzere. Düşünün, bir zamanlar “Alın, verin, ekonomiye can verin.” diye bir sloganınız vardı; şimdi halk, canını veriyor, en temel ihtiyaçlarını bile giderecek gelire sahip olamıyor. Yani asgari ücrete zam yapıyorsunuz, emekçiyi işinden, kiracıyı evinden, araba sahibini arabasından, çiftçiyi tarlasından, memuru maaşından ediyorsunuz. Alım gücü kalmamış, borcuna borç katan, “Döviz almayacağım.” sözüyle bankadan krediler almak zorunda kalan bir halk yarattınız. Akşam 1 zamlı uyuyup sabah 5 zamlı uyanıyoruz. Ücretlere zam yapıp 10 misli geri alıyorsunuz ve bununla da övünüyorsunuz çünkü yoksul bırakılmış, unutulmuş bu halkla aynı kaygılara sahip değilsiniz. Sizin kaygınız şatafatlı yaşantınıza devam etme, halkın kaygısı ise akşam evde çocuklarının karnını nasıl doyuracağı.

Değerli milletvekilleri, hayat pahalılığı her hanede, her sektörde yani dokunduğumuz her yerde giderek daha da derinleşerek artıyor. Bu ülkede emeğiyle çalışarak bir şeyin sahibi olmak artık mümkün değil. İşte Cumhurbaşkanının müjde olarak açıkladığı konut kredisinde 2 milyon TL kredi kullanan birinin faizle beraber ödemesi gereken aylık tutar 28.500 lira. Bir deyimimiz vardı “Hayaldi, gerçek oldu.” diye; artık, AKP sayesinde “Ev almak hayaldi, yalan oldu.” diyebilirsiniz.

İnanırsanız, TÜİK’in Nisan 2022 verilerine göre, bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE’de artış yüzde 69,97, ulaşımda artış yüzde 105,86, gıda ve alkolsüz içkilerde yüzde 89. Bu rakamlara artık inanan da kalmadı zaten. Gerçekten, insan biraz utanır.

Biliyoruz, halkın yüzüne bakacak durumunuz kalmadı, bari dürüst olarak, cesaretli bir şekilde gerçekleri söyleyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – Dolar almış başını gidiyor, halk geçim kaygısı içinde yaşıyor, insanlar bitmek bilmez zamlar ve yüksek kredi faiz oranları altında eziliyor, sizler de burada kur korumalı mevduat hesaplarının kapsamını genişletmeyi gündeminize alıyorsunuz. “Ülkeyi şirket gibi yöneteceğiz.” diyerek halkı şirketlere, “yerli ve millî” diye TL’yi de dolara ezdirdiniz. Bu ülke halkına daha fazla ne kadar kötülük yapabilirsiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ikinci fıkrasında yer alan “tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait” ifadesi “mevduat ve” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “Kredi kuruluşlarının iflası” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tasfiyesi” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasında yer alan “Fon kaynaklarından” ibaresi “Fon tarafından mevduat sigorta rezervinden” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

“Kredi kuruluşları nezdilerindeki resmi kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm mevduat ve katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir.”

“Sigortaya tâbi olacak mevduat ve katılım fonlarının kapsamı ve tutarı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Kurulun olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir. Risk esaslı sigorta priminin oranı, yıllık bazda sigortaya tabi mevduat ve katılım fonunun binde yirmisini aşamaz. Risk esaslı sigorta priminin tarifesi, tahsil zamanı, şekli, mevduat sigorta rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviyesi ile diğer hususlar Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

“Kredi kuruluşları sigortalı mevduat ve katılım fonunun hesaplanmasına, takibine, doğrulanmasına ve ödenmesine esas teşkil edecek her türlü bilgiyi Fona iletmekle ve buna ilişkin sistemlerini kurmakla yükümlüdür. Bu sistemin kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Kurulun görüşü alınarak Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

Süleyman Girgin

Utku Çakırözer

Cavit Arı

Muğla

Eskişehir

Antalya

Vecdi Gündoğdu

Abdüllatif Şener

Kırklareli

Konya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Konya Milletvekili Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 1’inci maddesi mevduatın sigortalanmasıyla ilgilidir. Bildiğiniz gibi, mevduatı sigortalayan TMSF’dir, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonudur. Ancak bu Fon şu ana kadar tasarruf mevduatlarını sigortalamaktadır, kişilerin bankalara yatırmış oldukları mevduatlar sigorta kapsamına dâhildir. Ancak öteden beri ticari mevduatlar sigorta kapsamı dışındadır. Şimdi, bu maddeyle ticari mevduat da sigorta kapsamına alınmaktadır. Ancak bu madde her ne kadar gerekçesinde “Avrupa Birliği standartlarına ve uluslararası değerlendirme programlarındaki usul ve esaslara uyum sağlama maksadıyla yapılmıştır.” deniliyor ise de bu uluslararası düzenlemeler yeni değildir, öteden beri vardır ama Hükümetin gündemine bugün düşmesinin sebebi, doğrudan doğruya dövize duyduğu ihtiyaçtan ve kurla ilgili politikalarından kaynaklanmaktadır. Bildiğiniz gibi, bu maddenin devamında diğer maddelerde şirketlerin döviz mevduatlarının Türk lirasına çevrilmesi hâlinde bunlardan kurumlar vergisi alınmayacağıyla ilgili düzenlemeler vardır. Dolayısıyla bu, orayla bağlantılı olarak yapılan bir düzenlemedir. Ancak burada önemli bir nokta var, o önemli nokta da şu: Evet, ticari mevduatı sigorta kapsamına dâhil ediyorsunuz, ediyorsunuz ama bunu sigortalayan kuruluşun ismi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonudur yani Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tasarruf mevduatını sigortalamasından kaynaklanarak spesifik olarak isimlendirilmiştir. Peki, şimdi ticari mevduatı da bu kurum tarafından sigortalanan bir mevduat hâline getirdiğiniz takdirde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun ismi değiştirilecek mi? Nitekim, bu teklifin 3’üncü maddesinde şöyle bir düzenleme var: 107’nci maddede geçen “sigortaya tabi tasarruf mevduatı” ibaresi “sigortaya tabi mevduat” hâline dönüştürülüyor 3’üncü maddeyle. Yani maddenin içerisindeki “tasarruf mevduatı” ifadesi sadece mevduat şeklinde

düzenlenirken bunu sigortalayan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun ismi aynen kalacak mı? Kaldığı takdirde ismine uygun olmayan bir sigortalama faaliyetinin içerisinde bulunacaktır. Öyle zannediyorum ki bu teklifi düzenleyenler, hazırlayanlar bu ayrıntıya dikkat etmemiş gözükmektedirler, üzerinde düşünülmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bu vesileyle de şunu ifade etmek istiyorum. Böyle ticari şirketlerin, özel şirketlerin dövizlerini Türk lirasına çevirmek suretiyle kuru zapt edeceğinizi düşünüyorsanız böylesi palyatif tedbirlerle bu işin yapılmayacağı şu ana kadar anlaşılmiş bulunmaktadır zaten. Nitekim her gün kur yükselmektedir, kurun başı yukarıdadır ve cari açık sürekli olarak artmaktadır ve bu düzenlemeler hiçbir zaman sadra şifa olacak nitelikte değildir. Türkiye'nin sorunlarını çözecek nitelikte değildir, Hükümetin döviz beklentisini ve ihtiyacını karşılayacak nitelikte değildir ama Türkiye Büyük Millet Meclisini sonuç alınmayacak maddelerle meşgul etmek, torba yasalarla palyatif tedbirler peşinde koşmak bu iktidarın anlayışı hâline dönüşmüştür. Bu anlayıştan vazgeçmediğiniz takdirde bu ülkedeki hiçbir ekonomik sorunun çözülmeceği ve ortadan kalkmayacağı da açıktır diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Aytun Çıray

Ayhan Altıntaş

Adana

İzmir

Ankara

Feridun Bahşi

Dursun Ataş

Antalya

Kayseri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Ayдын) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bankacılık Kanunu Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerine İYİ Parti adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün yine bir torba yasayla karşı karşıyayız. Komisyonları etkisiz hâle getiren, yasama faaliyetlerini değersizleştiren bu AKP uygulaması yüzünden sorunlar çözülememekte, aceleyle çıkan kanunlar eksik ve yetersiz kalmakta, çıkan her kanun kısa bir süre sonra yeniden Meclis gündemine gelmektedir. Bu yüzden bu torba yasa uygulamasından dönülmedikçe vatandaşın sorunlarını çözecek kanunların buradan çıkması mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin görüşülen maddesi bireysel mevduat hesapları için geçerli olan sigortanın ticari hesaplar için de geçerli olmasına yönelik bir düzenlemedir. Bu düzenlemenin amaçlarından biri de uluslararası kuruluşların Hükümete önerilerinin yerine getirilmesidir. Ancak AKP iktidarının uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye'yi getirdiği nokta net bir şekilde görülmektedir.

Gelinen noktada yabancı kuruluşlar ve yatırımcılar ekonomimize güvenmiyor, yatırım yapmıyor, mevcut yatırımcılar da ülkemizi bir bir terk ediyor. Bakınız, AKP “ilk 10” masalları anlatırken Uluslararası Para Fonunun raporuna göre Türkiye dünyanın en büyük 20 ekonomisinin bile dışına çıkmıştır. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları ise ülkemizin kredi notunu sürekli düşürmektedir. Şu an, Jamaika, Bolivya, Tanzanya, Uganda gibi ülkeler aynı kredi notuyla bizlerle aynı sınıftadır.

Diğer yandan, ülkemizin beş yıllık risk primi başkanlık sistemine geçilmeden önceki yıl sonunda 157 baz puanken bugün bu prim 715 baz puana çıkmıştır yani ülkemizin risk primi sadece beş yılda yaklaşık 5 katına çıkarak dünyanın en riskli 3’üncü ekonomisi olmuştur.

Değerli milletvekilleri, ekonomik görünümü etkileyen diğer konulara bakacak olursak AKP’nin yine ülkemizi derin bir felakete sürüklediği görülmektedir. Bakınız, Türkiye, dünya demokrasi sıralamasında 167 ülke arasında 103’üncü sırada, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 139 ülke arasında 117’nci sırada, Siyasi İstikrar Endeksi’nde 194 ülke arasında 170’inci sırada, Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 180 ülke arasında 153’üncü sırada bulunmaktadır. Tablo açıkça ortadadır, Türkiye’nin siyasal ve sosyal göstergeler açısından dünyadaki yerinin çok gerilerde olduğu aşikârdır. Bu utanç tablosunun sorumlusu olan AKP iktidarının böyle kanunlarla bir yere varması mümkün değildir. Nitekim, bugünkü görünüm itibarıyla Türkiye borç ve swap işlemleriyle günü kurtarmaya çabalayan bir ekonomi politikası içerisinde ancak AKP’nin politikası bugünü kurtarmak için ülkenin geleceğinin yitirilmesine yol açacak maliyetleri ekonomimiz üzerine yüklemektedir. Nitekim kur korumalı mevduat hesaplarında bu yaşanmıştır. AKP iktidarının hatalı ekonomi politikaları sonucu 2017 yılı sonunda 4 lira civarında olan dolar 18 liraya kadar çıkmış, maliyetler artmış, alım gücü düşmüş, enflasyon canavara dönüşmüş, üretim durma noktasına gelmiş, ülke ekonomisi çıkmaza girmişken AKP ekonomideki bu geri gidişi tersine çevirebilmek için başkanlık sistemine geçildikten sonra yapılanların tersini yapmak ve yapısal reformları tavizsiz uygulamak yerine günü kurtarma amacıyla döviz garantili hesap gibi akıl almaz bir uygulamaya geçmiştir. Bu durum döviz kısmen geriletse de bu uzun sürmemiş, sadece son yedi günde Türk lirası yüzde 7 değer kaybetmiştir. Bunun yanında enflasyon, işsizlik artmaya devam etmiştir. Kur korumalı sistem yüzünden milletin parası zenginin cebine gitmiştir. Kur korumalı mevduat hesaplarının bütçeye toplam maliyeti nisan ayı sonu itibarıyla 16,3 milyar Türk lirasıdır. Ayrıca kur korumalı sisteme geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen vergi tutarı da 10 milyar lirayı aşmıştır. Kur korumalı sistemle kurun tekrar 18 lira seviyesine ulaşması hâlinde ise bu maliyet 165 milyar liraya kadar yükselebilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Böylece, milletin refahı için harcanması gereken, halkın vergileriyle oluşan milyarlarca liralık bütçe bu sistemle döviz ve faiz baronlarının cebine aktarılmaktadır. Sonuç olarak, AKP iktidarı ülkemizi ekonomik felakete sürüklemiş, uluslararası arenada Türkiye’yi itibarsızlaştırmış, iktidarını sürdürebilmek için günü kurtarma adına giriştiği politikalarla ülkenin geleceğini feda etmiştir ancak AKP bu yaptıklarıyla ilk seçimde kaçınılmaz sonunu getirecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüda Kaya	Zeynel Özen	Dilşat Canbaz Kaya
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Ali Kenanoğlu	Erol Katircioğlu	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
İstanbul	İstanbul	Muş

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Ayдын) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Muş Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit. (HDP sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞIT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, yine bir torba yasa konuşuyoruz. Aslında 6 kanun maddesinde 1 tane de kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngören 21 maddeli bir mini paketten bahsediyoruz ve normalde baktığımızda bu yasa teklifinin hani bir ihtiyaca, bir derde derman olması beklenir ama ne yazık ki güncelden çok uzak, aksine işte, Meclisin gündemini işgal etmek için, “Ya, bu vekiller de burada boş yere oturmasınlar, hele bir şey konuşsunlar, Meclis de işlevsizmiş gibi görünmesin.” diye getirildiğini düşündüğümüz bir kanun teklifi olduğunu ifade etmemiz gerekiyor.

Şimdi, Meclisin özellikle nitelikli yasa yapma meselesinin çok gerilediğini ifade etmiş olalım. Normalde kanun yapma yetkisi devredilemez bir şekilde Meclise tanınmıştır ama Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi dediğimiz -aslında- tek adam rejiminde ne yazık ki bu hak gizli bir şekilde devredilmiştir, gasbedilmiştir. Bugün teklifi verenlerin dahi teklifin içeriğini bilmediği bir yasa yapma süreciyle karşı karşıyayız. Peki, teklif geliyor, normalde, komisyonda ilk olarak anayasal açıdan denetlenmesi gerekir değil mi? Anayasa'ya uygunluk, esası ve özü açısından ilk bakılması gereken ve resen ele alınması gereken bir şey ya da ileri sürüldüğünde karara bağlanması gereken bir şey ama hiçbir torba kanun teklifinde bunun yapılmadığını, alt komisyonlara, tali komisyonlara gönderilip rapor tutulmadığını ve hiçbir şekilde derinlikli tartışılmadan, birbirine benzemezlerin aynı torbaya konulup birine “evet” diyeceksek onuna “hayır” diyeceğimiz yasaların yan yana getirildiğini görüyoruz. Bu anlamıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin aslında yasa yapmadığını, iktidarın hayatını, iktidarın ömrünü uzatmak, iktidarın yandaşlarının yaşamını kolaylaştırmak için buradan maddeler geçirdiğini ama bu maddelerin de iyi tartışılmadığı için çok hızlı bir şekilde ya yeniden revizyona geldiğini ya da Anayasa Mahkemesi eliyle düzeltildiğini görüyoruz. Bu anlamıyla aslında, bundan vazgeçmeniz ve gerçekten Meclisin itibarını da hakkını da hukukunu da teslim etmeniz gerekiyor.

Şimdi biz burada yasayı konuşuyoruz ama Türkiye'de neler oluyor? Bakınız, son bir hafta içerisinde olanlar; Aysel Doğan'ın cenazesine saldırı gerçekleştirildi, kendisi Dersimli Kızılbaz bir Kürt'tü. Aynur Doğan'ın konseri iptal edildi Derince'de; kendisi Kızılbaz bir Kürt'tü, Alevi ve Kürt'tü. Metin-Kemal Kahraman kardeşlerin Muş Valiliği tarafından konseri iptal edildi, yasaklandı; kendileri Dersimli ve Alevilerdi. Pervin Çakar'a konser salonu verilmiyor; kendisi Mardinli bir dünya sanatçısı, opera sanatçısı. Amed Şehir Tiyatrosu'nun Don Kişot oyunu sahneye verilmiyor, nedeni Kürtçe icra edilmesi. Ve en sonunda Bitlis'te bir grup müzisyen Kürtçe müzik söylediği için yasaklandı. Şimdi sizin hakikatiniz bu. Yani Filistin'de cenaze taşınırken İsrail polisi barbar bir şekilde oradaki cenazeye

saldırırken burada herkes “ah” ediyor, “vah” ediyor ama bu ülkede bu ülkenin eşitliği, özgürlüğü ve barışı için mücadele etmiş, on yedi yılını cezaevinde geçirmiş, cezaevine gireceğini bile bile Avrupa’dan, barış grubundan çıkıp Türkiye’ye gelmiş bir siyasetçi kadının cenazesine siz saldırdınız, siz tazyikli su sıkıttınız, gaz sıkıttınız ve Dersim gibi bir kadim coğrafyanın tarihini, geleneğini siz yok etmeye çalışıyorsunuz. Yetmiyor, nedir? Soruyorum buradan: Dersimle derdiniz nedir? Dersim Alevleriyle derdiniz nedir? Dersim kültürüyle derdiniz nedir? Kürtlerle derdiniz nedir? Çıkmı söyleyin. Bakın, dört bir yandan FETÖ’nün yarım bıraktığı asimilasyon politikalarını tamamlamaya çalışıyorsunuz. Ne yapıyordu FETÖ? Gidiyordu orada dernekler kuruyordu, adına “Munzur” diyordu, adına oranın kutsallarının adını veriyordu ama temel amacı oradaki Kürt Alevilerini asimile etmekte, öz yurdundan, öz kimliğinden çıkarmaktı. Aynısını şimdi siz Munzur Üniversitesi eliyle yapıyorsunuz, vakıflar eliyle yapıyorsunuz. Ya kabul edin, Aleviler sizin gömlek biçeceğiniz bir inanç değil, Kürtler sizin asimile ederek yok edeceğiniz bir halk değil, bunu kabul edin artık. İnsanların inancını tanımlamaktan vazgeçin, insanların inanç değerlerini asimile etmekten vazgeçin; insanların inançlarına saygı duyun, kim olursa olsun inancına ya da inançsızlığına; inanç özgürlüğü ya da inançsızlık özgürlüğü, neyse, adına ne diyorsanız. Herkesin inancı kendisi için kutsaldır ama bu kutsalları siz bugün içini boşaltarak yok etmeye çalışıyorsunuz ki biz bu tutumu hiçbir şekilde kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – İkinci bir mesele: Bakın, ekonomi konuşuyoruz, az önce önergemizde de söyledik asgari ücret açlık sınırının altında, yoksulluk sınırı 10 bin liralara üzerine çıkmış. Bu ülkede bilmiyorum, kim alıyor o maaşı yani öyle bir maaş var mı? Hakikaten yoksulluk sınırının üzerinde yaşayan var mı? Benim tanıdığım yok, demek ki siz zenginlerle yaşıyorsunuz, zengin tanıdıklarınız var. Benim 10 bin liranın üzerinde maaş alan tanıdığım yok, demek ki çok fakir bir kesimden geliyorum. Ama şunu söyleyelim değerli arkadaşlar, bu yoksulluk içerisinde de bölgesel eşitsizlik başı çekiyor. Bakın, en yoksul iller sıralamasında vekili olduğum Muş 1’inci sırada geliyor; Hakkâri, Van, Şırnak 1’inci sırada geliyor. Muş’un nüfusu düşmüş. Neden biliyor musunuz? Herkes ülkeyi terk ediyor; gençler kafile, kafile yurt dışına gidiyorlar bir hayat için, bir ekmek için ve bu ülkeyi siz yönetiyorsunuz ama gelip söz kurunca da bütün muhalefete laf etmeden geri duramıyorsunuz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 2- 5411 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde bulunan “Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı” ifadesi “Aşağıda sayılan mevduat” şeklinde ve fıkranın (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) İlgili kredi kuruluşunun hâkim ortakları ya da nitelikli pay sahiplerine, bunların kontrolünde bulunan tüzel kişilere, gerçek kişi hakim ortakların ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,

b) İlgili kredi kuruluşunun yönetim veya müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile bunların tek başına veya birlikte kontrol ettiği tüzel kişiler ve ortaklıklar ile ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,”

“d) Fon Kurulu tarafından Kurulun görüşü alınmak suretiyle belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.”

Süleyman Girgin	Cavit Arı	Utku Çakırözer
Muğla	Antalya	Eskişehir
Veçdi Gündoğdu	Abdüllatif Şener	Engin Altay
Kırklareli	Konya	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Engin Altay.

Buyurun Sayın Altay. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Önce bir anma yapmak istiyorum. Kendisini mesleğine ve insana, insanı yaşatmaya vakfeden Türkan Saylan Hocamızın aramızdan ayrılışının 13’üncü yılındayız. Evet, hastaydı ama herkes biliyor ki onu öldüren kumpas davalarıdır. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Bir ülkenin ekonomisi ve demokrasisi risk altındaysa ülke de risk altındadır. Şimdi tam da bu günlerden geçiyoruz. Bankacılık Kanunu Teklifi’ni görüşüyoruz ve bu teklifin 11’inci maddesiyle de şirketler bakımından kur garantili mevduat hesaplarının vergi muafiyetini uzatıyoruz. Bu kur garantili mevduat hesabını getirirken muradınız neydi? Dövizli stabil tutmak, aşağı çekmekti. Peki, ne oldu? Tam tersine 11,60’la bu işe başladınız, muradınız TL’yi dolar karşısında korumaktı; şimdi “Bugün 16’yı buldu dolar.” diyor arkadaşlar. Olan milletin kaç milyarına oldu, onu söyleyeyim hemen: 26 milyarına oldu, 26 milyarına.

Değerli milletvekilleri, kur garantili mevduat kamuoyunda herhâlde çok fark edilemedi; yoksa, çarşıda, pazarda, tarlada “Yangın var!” diye bağırın herkesin buna isyan etmesi lazım.

Mesele şu, çok somut bir şekilde bunu anlatalım: Bugün 18 Mayıs, üç ay geriye gidiyoruz, 18 Şubat 2022’de Mustafa Bey döviz bozdurup bankaya, kur garantili mevduat hesabına 1 milyon yatırıyor. Üç ay sonra banka, Mustafa Bey’e, 1 milyonuna, 1 milyon 169 bin lira olarak “Buyur Mustafa Bey, ister uzat, ister parayı al.” diyor fakat bu 169 bin lira faizin sadece ve sadece 35 bin lirasını banka ödüyor, 134 bin lirasını devlet ödüyor yani millet ödüyor, millet, 134 bin lirasını. Mustafa Bey memnun, zenginliğine zenginlik katıyor, Ayrancı Pazarı’nda millet de çürük domates topluyor. Ya, bu, Allah’tan reva mıdır? Böyle bir şey olabilir mi? Bu yapılırken de... Evet, millî ekonomiyi korumak önemlidir, Türk lirasını korumak önemlidir ama Sayın Maliye Bakanı 14 için “Dibin dibi.” dedi. Ne zaman dedi? 22 Martta dedi, “Bunun üstü olmaz.” dedi. E, şimdi 16 oldu.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Olmaz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Oldu, oldu, 15’i aştık, 16 oldu bugün bir ara, 16’yı gördü. Şimdi, yetkililer de... Komisyon üyesi arkadaşlarımız var, zaman zaman Sayın Bakan Yardımcısını da burada görüyorum. Sayın Abdüllatif Şener güzel bir şey söyledi, dedi ki: “Kardeş, bir mesele varsa, bu, millî bir meseleyse biz hazırız. Bu ekonomik krizden çıkışı böyle palyatif tedbirlerle yapamazsınız,

daha da batırırsınız; çözüm, çare noktasında biz elimizi taşın altına koymaya hazırız.” Ama zenginin zenginliğini korumak, muhafaza etmek için, Mustafa Bey’in milyonunu korumak için, onu katlamak için, fakirin fukaranın rızkından yemeyin arkadaşlar; bu, doğru bir yaklaşım değil. Tekrar söylüyorum: 1 milyon yatırdı, 1 milyon 169 bini üç ay sonra cebine koydu; 169 bin, bunun 134 bini hazineden. “Hazine” dediğin nedir? Milletin parasıdır, milletin kesesidir.

İşte, şimdi, benzine bugün gene zam, dün çaya zam. Beyefendi de -yani Erdoğan’ı söylüyorum- diyor ki: “Ben fahiş fiyatla mücadele timi kurdum.” Bu timin başında kim var bilmiyorum ama buradan bir şey soruyorum: Türkiye’de son dönemde fiyatı en çok artan gübredir, yüzde 400 artmış. Bu tim yetkilileri bu gübrenin fiyatını yüzde 400 kim arttırdıysa, benzinin fiyatını yüzde 221 kim arttırdıysa, mazotu yüzde 240 kim arttırdıysa gitsin onun yakasına yapışsın kardeşim, bakkalla çakkalla uğraşmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ve millet zararda, haramiler kârda. Bu, doğru bir iş değil, bu yanlış, bu yanlış. AK PARTİ’nin kurulduğu günleri hatırlayın, o günkü mantığınızı ve yaklaşımınızı hatırlayın. Abdüllatif Şener de oradaydı, niye terk etti orayı? Sorun kendisine söylesin. Bülent Arınç niye şakır şakır AK PARTİ’yi eleştiriyor? Abdullah Gül niye AK PARTİ’ye soğuk? Niye biliyor musunuz? AK PARTİ mutasyon geçirdi, AK PARTİ başkalaştı. Bunun için, yola birlikte çıkanların bu yağmaya, bu talana, bu hırsızlığa gönülleri daha fazla rıza göstermedi ve AK PARTİ’yi terk ettiler. AK PARTİ’nin seçmeni de AK PARTİ’yi terk edecek diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Seçmen terk etmedi ki, seçmen duruyor, sadece Abdüllatif Bey terk etti.

BAŞKAN – Sayın Altay, “Mustafa Bey” derken Sayın Elitaş’ı kastetmediniz herhâlde, yoksa söz vereceğim Elitaş’a.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Elitaş’ı kastetmedim tabii.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kastetmiştir Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, etmedim efendim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Belki etmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Ataş

Ayhan Altıntaş

Adana

Kayseri

Ankara

Aytun Çıray

Ümit Beyaz

Feridun Bahşi

İzmir

İstanbul

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Ümit Beyaz.

Buyurun Sayın Beyaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili kanun teklifinin 2’nci maddesi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Edirne’den Kars’a kadar kalbi memleket için atanlara selam olsun. Hürriyeti Namık Kemal gibi, meşvereti Ahmet Rıza gibi, müsavati Nezihe Muhiddin gibi savunanlara selam olsun. Bağımsızlığın ateşi Tıbbiyeli Hikmet’in inancından, kurtuluşun neferi Çuhadar Ali’nin kararlılığından, cumhuriyetin siperi şehit Öğretmen Kubilay’ın cesaretinden güç alanlara selam olsun. Ziya Gökalp’in, Yusuf Akçura’nın, Mehmet Emin Yurdakul’un fikrinden beslenen Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün çocuklarına selam olsun.

Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, istiklal kahramanlarımızın ruhları şad, mekânları cennet olsun. Yüce Allah bizi onlara karşı mahcup etmesin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’mız kutlu olsun.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ’yle özdeşleşmiş olan torba kanun yöntemi, kanun yapım sürecinin kalitesizliğini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. İçinde birbirinden ilgisiz ve farklı kanunlarda değişiklik öngören bu yöntem, iktidar tarafından milletimizin rahatsız olacağı maddeleri teklifin diğer masum maddelerinin arasına gizleme yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Yani torba kanun yöntemi, AK PARTİ iktidarı tarafından sakıncalı maddelerin perdelenerek sunulması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi verilerine göre, bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından kullanılan bireysel krediler ocak ayında geçen yıla göre yüzde 21 artarak 1 trilyon 52 milyar liraya yükselmiştir. Bireysel kredilerin yüzde 45’ini ihtiyaç kredileri, yüzde 29’unu konut kredileri, yüzde 20’sini kredi kartları ve yüzde 5’ini de taşıt kredileri oluşturmuştur. Bireysel kredi kullanan kişi sayısı ise son bir yılda yaklaşık 1,3 milyon kişi artarak 35,6 milyon kişiye ulaşmıştır. Ortalama kredi bakiyesi ise 30 bin TL olmuştur.

Ekonomik koşulların bu kadar acımasız olduğu bir süreçte milletimiz artık borçlarını ödeyememektedir, her geçen gün borç rakamları katlanarak artmaktadır. Vatandaşlarımızın toplam borcuna bakacak olursak 837 milyar lirası bireysel -konut, otomobil, ihtiyaç- kredilerden, 239 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 5,1 milyar liralık, kredi kartları borçlarında ise 8,5 milyar liralık artış yaşanmıştır. Bireysel kredilerdeki artış, vatandaşlarımızın cebinde olmayan parayı tüketerek enflasyonu daha da artırmaktadır. Türk lirasının güven kaybı yaşaması ve enflasyon oranlarının üç hanelere çıktığı bu süreçte AK PARTİ iktidarı Türk lirasında duran tasarrufları acı bir şekilde cezalandırmaya devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımız borçlarını zamanında ödeyememektedir. Bankalar tarafından icra takibi başlatılan borçlar, nisan ayında 27,7 milyar liraya ulaşmıştır. Yani yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28,8 oranında artmıştır. İcra dairelerinde işlem yapılmak üzere bekleyen dosya sayıları yıllık bazda 1 milyon 702 bin adet artarak 23 milyon 500 bine ulaşmıştır. 2022 yılıyla birlikte artan gıda, enerji, eğitim gibi masrafların yanında maaşların aynı kalması vatandaşlarımızı büyük bir borç sıkıntısıyla baş başa bırakmaktadır. AK PARTİ iktidarı işçiye, memura, sağlık personeline, emekliye kulaklarını kapatan, ülke gündeminden uzak tavırlardan vazgeçmeli, bir an önce enflasyon farklarını aylık olarak maaşlara yansıtmalıdır.

Değerli milletvekilleri, başka bir konuya değinmek istiyorum zamanım yettiği kadar. İstanbul'da konutların kira ve satış fiyatlarında fahiş artışlar yaşanıyor. Bazı ilçelerde yeni yapılan konutların neredeyse tamamı yabancılar tarafından satın alınıyor. Ülkemize döviz girmesi için bulunan önce 250 bin dolara, şimdi 400 bin dolara vatandaşlık satılması büyük sosyal sorunlara kapı aralıyor. İstanbullu hemşehrilerimiz kira fiyatlarını çok yüksek buluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen, buyurun.

ÜMİT BEYAZ (Devamla) – Tabii, bitiriyorum efendim.

Bu sorunun üzerine gidilmezse büyük toplumsal yıkım yaşanması tehlikesine dikkat çekiyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.36

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.41****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeymus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3’üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sıralarına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüda Kaya	Zeynel Özen	Ali Kenanoğlu
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Erol Katırcıoğlu	Dilşat Canbaz Kaya	Kemal Bülbül
İstanbul	İstanbul	Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şu saatlerde, Kadıköy’de İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşlarını anmak isteyen demokrasi güçlerine karşı bir AKP klasiği, bir saldırı, yoğun gözaltı ve otobüste taciz ve işkence devam ediyor. Yarın muhtemelen Kadıköy Kaymakamı veya Emniyet Müdürü “Kahraman polisimiz Kadıköy’deki teröristleri etkisiz hâle getirdi.” diyecek oysa Kadıköy’de savunmasız, sadece düşüncelerini ifade etmek için meydana çıkmış gençler, insanlar ve halk var.

“Eğer bana gel gel olsa yüceden/Çırpır kanadımı uçar giderim/İsteğim yok gündüz ile geceden/Ben bir Mahzuni’yim naçar giderim.” yazar, Mahzuni’nin mezar taşında; Hacibektaş’ta, Anadolu yaylasının bağrında şu anda çok sevdiği ve murat ettiği o mekânda yatmaktadır sevgili Âşık Mahzuni. Sevgili Âşık Mahzuni’nin hikâyesi biraz Türkiye’nin hikâyesidir; çok ilginç. Ordonat astsubay okulunda çantasında Alevi şathiye şiirleri kitabı yakalandığı için okuldan atılmıştır; Alevi şiirleri yakalandığı için ordonat astsubay okulundan atılmış; iyi ki atılmış, Âşık Mahzuni olmuş ve Türkiye insanlığına, dünya insanlığına bu güzel mirası bırakmış. “Yürü bre Osmanlı’nın ovası/Dağlarına çadır kurulur bir gün/Kolay mı dağıtmak yiğit yuvası/Bunların hesabı sorulur bir gün/Ağlama Mahzuni yiğit ol ne olur/Her akşamın sonu sabahla gelir/Sanma ettiklerin yanına kalır/Sana da bir çorap örülür bir gün.” diye

Osmanlı'ya sesleniyor gibi yapıp aslında “Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla.” misali günün zorbalarna, günün çetelerine, günün Osmanlı'yı taklit eden ama devşirmelikten öteye gidemeyen siyaset bezirgânlarına seslenmektedir.

Afşin Elbistan yöresi âşıklar, sadıklar, ermişler, dervişler diyarıdır; sadece Mahzuni değil, Emekçi'nin, Erdem Baba'nın, Perişan Ali'nin, Vicdani'nin, Tacim Baba'nın, Elif Ana'nın -bizde kadınlar da erkekler de hikmet ve hidayet sahibidir- çıktığı bu âşıklar, sadıklar diyarında... Oradan devam edersek, yürüdüğümüzde Kürecik de aynı şekilde, biraz yürüdüğümüzde Sarız da aynı şekilde âşıklar ve sadıklar diyarı; İbreti Baba'dan daha sayamayacağımız birçok âşık ve sadığa kadar. Yukarıda Emlek yöresi, Çamşılı... Emlek yöresi dendiğinde Âşık Veysel, Ali İzzet Özkan, Nigâhî Baba... O Nigâhî Baba ki İstanbul'a gitmiş, İstanbul'da iş bulamamış, fukara, bir yerde oturuyor; içeriden çıkan külhan beyleri nara atarak gidiyor, yanındakilere sormuş, demiş ki: “Bunlar kim?” Demişler ki: “Padişahın kulları.” Tiril tiril elbiseler giymişler, nara atarak gidiyorlar. Padişahın kullarını görünce yukarıya doğru bakıp demiş ki: “Ya Rabb'im bir padişahın kullarına bak bir de senin kuluna bak.” Aradaki farkı ifade etmek için bu ironiyi yapmış Nigâhî Baba. Yine, Çamşılı yöresinden Feyzullah Çınar'dan, Mahmut Erdal'dan daha sayamayacağım birçok âşık, sadığa... Hacı Bektaş yöresinden, Orta Anadolu'dan, Çorum'dan Hüseyin Çırakman'a, Samsun'a doğru, Tokat Hubyar âşık ve sadıklarına doğru... Elbette ki sevgiyle saygıyla anmak lazım. O âşık ve sadıklar ki hem edebiyatın hem hikmetin hem adaletin hem merhametin hem de insan ilişkisinin yaşanması konusunda büyük hizmetler sarf ettiler.

Trakya'ya doğru gittiğimizde çoğu kimsenin ismini unuttuğu, bilmediği Derviş Kemal'i ve onun, Şeyh Bedreddin için yazdığı şiiri -okuyacağız ama zamanımız yok ne yazık ki- iyi bilmek lazım, Mahzuni Baba'nın 17 Mayıs 2002'de Hakk'a yürümesi vesilesiyle biraz da bu âşık ve sadıkları anmış olduk. Tabii, bir Arguvanlı olarak Arguvan yöresinin âşık ve sadıklarını, Derviş Muhammed'i, Muharrem Yazıcıoğlu'nu ve Arguvan türkülerini, Arguvan'ın sazını sözünü söylemeden geçmek de tabii ki olmayacak ve bu âşık ve sadıkların söylediği, çizdiği yol ve erkâna, mücadeleye, bu âşık ve sadıkların adalet ve hikmetine bugün her zamankinden daha çok ihtiyaç var. O zaman bugün her zamankinden daha çok Mahzunileşmek ve Mahzuni Baba'yı anlamak, güncellemek gibi bir görev ve sorumluluğumuz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Madem Mahzuni Baba'dan başladık, “Güzelliğin on par'etmez/Bu bendeki aşk olmasa/Eğlenecek yer bulaman/Gönlümdeki köşk olmasa/Kim okurdu, kim yazardı/Bu düğümü kim çözerdi/Koyun kurt ile gezerdi/Fikir başka başk'olmasa/Senden aldım bu feryadı/Bu imiş dünyanın tadı/ Anılmazdı Veysel adı/O sana âşık olmasa.” diyelim ve Mahzuni Baba'yla başladığımız bu hakikat yolculuğunu Veysel Baba'yla bitirmiş olalım. Bu âşık ve sadıklığın en önemli halkasını teşkil eden iki güzide, iki değerli, iki hikmet sahibi insanımızı da halk nezdinde, hakikat nezdinde sevgi ve saygıyla anmış olalım.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 3- 5411 sayılı Kanununun 107 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde bulunan "sigortaya tâbi tasarruf mevduatı" ifadesi "sigortaya tâbi mevduat" şeklinde değiştirilmiştir.

Süleyman Girgin	Cavit Arı	Vecdi Gündoğdu
Muğla	Antalya	Kırkarelci
Utku Çakırözer	Abdüllatif Şener	Faruk Sariaslan
Eskişehir	Konya	Nevşehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Nevşehir Milletvekili Sayın Faruk Sariaslan.

Buyurun Sayın Sariaslan. (CHP sıralarından alkışlar)

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türk devletinin kuruluşunun meşalesinin yakıldığı 19 Mayıs Bayramı'nı kutluyorum.

Bugün sizlere Türkiye'nin ekonomisinin ne kadar kötü olduğunu, vatandaşın nasıl yoksullaştığını, gelir dağılımının nasıl bozulduğunu; ekonomide üreten, adaletli paylaşan değil, tüketim ekonomisi içerisinde nasıl çırpınıp durduğumuzu anlatmayacağım. Bunları her ne kadar reddetmeye kalksanız da AKP sıralarındaki milletvekillerinin tamamının bildiği kanaatindeyim.

Bugün dünyada ve ülkemizde, 1923-1938 yılları arasında olduğu gibi, devletin rolü yeniden dikkate alınarak yeni bir ekonomik model -21'inci yüzyılın ekonomik modeli- oluşturulmalıdır. Yeni model de hane halkının müşterekleri ve piyasaları destekleyen ekonomik bir model olarak görülmelidir. Bu model, öncelikle kamusal eğitimden sağlık hizmetlerine, yollardan sokakların aydınlatılmasına, çeşitli kamu mallarının sadece parası olanlara değil, herkese tedarik edilerek bir toplumun ortaya çıkmasına ve ekonominin gelişmesine olanak tanınmalıdır.

İkincisi: Aileleri güçlendiren annelik ve ebeveynlik izinleri, erken yaşta verilecek eğitimlere yapılan yatırımlar ve yaşlı insanlara yönelik bakım hizmetleri gibi önlemlerle hane halkının insanların bakımını sağlama konusunda oynadığı roller desteklenmelidir.

Üçüncüsü: müştereklerin iş birliğini, potansiyelini gözler önüne seren ve onları saldırıdan koruyan yasa ve kurumlarla müştereklerin dinamizmi açığa çıkarılmalıdır.

Dördüncüsü: Pazarı herkesin refahını gözeten, zehirli atıkların yasaklanmasından şeffaf olmayan ticaretin engellenmesine, biyoçeşitliliğin korunmasından işçi haklarının gözetilmesine uzanan kurum ve düzenlemeler acilen gündeme getirilmelidir.

Devlet tüm iyi yardımcı aktörler gibi sahnenin ortasına çıkmalı, bu ekonomik modelde yerini almalıdır. İnsanlarımızın acil ihtiyaçlarından olan ve vazgeçemeyeceği millî ve yerli tarıma, gıda sektörüne dayalı; çatışmadan, doğayla barışık, kendi tohumunu üretecek, insanlara daha ucuz, daha kaliteli ürünler sunacak modellere geçilmelidir. Bu model üretenin de kazandığı, tüketenin de kazandığı, aracı ve tefecilerin ortadan kaldırıldığı bir model olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu modelin gerçekleşmesi için öncelikli koşullardan bir tanesi, bilimin ve aklın ışığında sorgulayan, soran, aklını din simsarlarına kiraya vermeyen, bilgi ve birikimini ülkenin hizmetine sunan genç nesillere ihtiyaç vardır. İkinci esas önemli koşullardan bir tanesi ise, hukukun üstün kılındığı, adalet duygusunun her bir bireye yerleştiği, insanların “Benim etkin yerlerde adamım var.” dediği değil, “Türkiye’de haksızlığa uğradığımda, sadece, adalet dağıtan Allah’a ve millete hesap veririm.” diyen... “Hukuktan başka kimseden talimat almam.” diyen hâkimlere ve hukukçulara ihtiyaç vardır.

Sayın milletvekilleri, esas önemli olanlardan bir tanesi de eylem ve işlemlerinde, hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlayan bir devlete ihtiyaç vardır. Bugün, üzülerek söylüyorum ki Türkiye Cumhuriyeti devleti hukuk devletinden ayrılmış, tek adam rejimine kaymıştır; onun için de hiçbir sorun çözülememekte, çözüm de üretilememektedir.

Sözlerime Batı’dan, Batılı düşünürlerden örnek vererek son vermek istemiyorum çünkü Batı’dan örnek verdiğimde milliyetçi muhafazakâr kesimde dış güçler hastalığı yeniden depreşebilir; onun için, ünlü Türk düşünür Yusuf Has Hacib’in 1050 yılında yazılmış Kutadgu Bilig adlı eserinden alıntı yaparak sözlerime son vermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

FARUK SARIASLAN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, bir toplumun ileriye gitmesi için, bir devletin başarılı olabilmesi için, bir devletin güçlü olabilmesi, halkının refah içerisinde yaşayabilmesi için öncelikle adalete ihtiyaç vardır. Türk devletlerinin geçmişine baktığımızda, ne zaman ki adalete sarılmış o zaman başarılı olmuşlardır. O zamanın aydınlarını, düşünürlerini dinlemişlerdir. Size şimdi Kutadgu Bilig’den bir alıntı yaparak sözlerime son vermek istiyorum. Yusuf Has Hacib Kutadgu Bilig adlı eserinde diyor ki: “Adalete istinat eden kanun bu göğün direğidir; kanun bozulursa gök yerinde durmaz. Kanun su gibidir; zulüm ise ateş gibi her şeyi mahveder.”

Ülkeyi yakıyorsunuz, mahvediyorsunuz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Feridun Bahşi

Dursun Ataş

Adana

Antalya

Kayseri

Ayhan Altıntaş

İmam Hüseyin Filiz

Aytun Çıray

Ankara

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Gaziantep Milletvekili Sayın İmam Hüseyin Filiz.

Buyurun Sayın Filiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle ticari mevduatın da sigorta kapsamına dâhil edilmesinin öngörüldüğü ve uluslararası kuruluşların Türkiye'ye yönelik önerilerinin de yerine getirilmesinin amaçlandığı 1'inci maddedeki değişikliğe uygun olarak 5411 sayılı Kanun'un 107'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “sigortaya tâbi tasarruf mevduatı” ibaresinin “sigortaya tâbi mevduat” olarak değiştirilmesi teklif edilmektedir. Buna göre mevduat ve katılım fonunun sigortalılaşmasında kapsam genişletilmektedir. Yalnızca gerçek kişilere ait olup ticari işlemlere konu olmayan mevduat ve katılım fonu tutarları değil; resmî kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar dışındaki tüm ticari mevduat ve katılım fonları da TMSF tarafından sigorta edilecek ve böylece Avrupa Birliği mevduat sigortacılığı kriterlerine uyum sağlanacaktır.

Değerli milletvekilleri, Mart 2022'de yayınlanan TMSF 2021 Yılı Raporu'nda, 2016 yılından bu yana TMSF'nin 709 şirkette kayyumluk görevini yerine getirdiği, 2021 yılında TMSF üzerinden 21 tasarruf finansman şirketinin tasfiye işlemlerinin yürütüldüğü anlatılmakta ve ayrıca, TMSF'nin toplamda 26 bankayla yürüttüğü banka çözümlene ve geri kazanım çalışmalarına devam edildiğinden bahsedilse de katılımcılarına yirmi yılı aşkın süredir mağduriyet yaşatan İhlas Finansın TMSF'nin görev alanı dışında bırakılmaya devam edildiği görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, 2021 krizinden sonra BDDK, batık olduğu gerekçesiyle halktan mevduat toplayan 23 banka ve finans kurumuna el koydu. Bunlardan 22 banka TMSF'ye devredilmiş, mudilere paralar ödenmiştir ancak İhlas Finans devredilmeyerek TMSF kısılcısından kurtulmuştur. Dönemin TMSF Başkanı Ahmet Ertürk, İhlas Finans hakkında “Burada yaşananlar diğer batık bankalardan farkı olmayan bir hortumlama operasyonudur.” açıklamasını yapmış, sadece finansal ve hukuksal ihlal yapılmadığını, aynı zamanda ahlaki bir suç işlendiğini söylese de ilgililer duymamakta ısrar etmişlerdir. 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülen Bankacılık Kanunu Tasarısı'nda İhlas Finansın TMSF tarafından el konulacağı hükme bağlanmasına rağmen, AK PARTİ milletvekillerinin hamlesiyle madde metni kanun tasarısından çıkarılmış ve İhlas Finansın TMSF'ye devri yine gerçekleşmemiştir. İhlas Finans mağdurları yirmi bir yıldan beri paralarını alamamaktadır; maalesef, bugüne kadar mağdurları rahatlatacak bir çözüm de üretilmemiştir. 5 Şubat 2019 tarihinde İhlas Finans mağdurlarının alacaklarının iadesiyle ilgili Sayın Hamzaçebi'nin verdiği kanun teklifi de iktidar milletvekilleri tarafından karşılık bulamamış, bir başka deyimle diğer adaletsiz uygulamalara benzer şekilde “Neme lazım.” denilmiştir.

Değerli milletvekilleri, hükümetlerin bu haksızlığı bilip “Neme lazım.” deme lüksü yoktur. Beşiktaşlı Yahya Efendi'nin Kanuni Sultan Süleyman'a “Sultanım, bir devlette zulüm yayılsa, haksızlıklar ayyuka çıksa işitenler de ‘Neme lazım.’ deyip uzaklaşırsalar, böyle durumlardan sonra halkın itimadı sarsılır, halkta hürmet duygusu yok olur, devletin çöküşü mukadder hâle gelir.” sözü devletin bekası açısından çok önemlidir. Bu anlayıştan hareketle, bu kanun teklifinde daha önce yapılan haksız uygulamayı ortadan kaldıran bir düzenlemenin getirilmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum. Böyle olsaydı yirmi bir yıldan beri faizle uğraşmak istemediği için parasını İhlas Finansın yatıran ancak rezil olan, yürekleri yanan, üzüntüsünden kanser olan vatandaşlarımız bir nebze olsun sevinir, mülkün temeli olan adaletin gerçekleştiğini görürlerdi. Hep adalet diyoruz ama adalet felç olmuş durumda.

Merhum büyük şairimiz Abdurrahim Karakoç “Hasan’a Mektuplar” adlı şiir kitabında tam da İhlas mağdurlarının durumlarına tercüman olan bir dörtlükte şöyle demiştir:

“Adalet felç oldu, yürür değnekle,
Neşe ne halt etsin soğan ekmekle,
Gönül delirdi de yol beklemekle,
İsyân bayrağını açtı be Hasan.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Hazreti Ali’nin “Devletin dini adalettir.” sözünü bir defa daha hatırlatıyor; adaleti ve liyakati esas alan, tüm haksızları ortadan kaldıracak sistemi biz kuracağız, biz hazırız diyor; zafere ve bağımsızlığa olan inancın ilk adımının atıldığı gün olan 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nızı kutluyorum. Bu vesileyle Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ve kahramanlarımızı rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

4’üncü madde üzerinde aynı mahiyette 3 önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinde yer alan “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dilşat Canbaz Kaya	Zeynel Özen	Hüda Kaya
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Ali Kenanoğlu	Erol Katırcıoğlu	Mehmet Ruştü Tiryaki
İstanbul	İstanbul	Batman

İkinci önerenin imza sahipleri:

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Dursun Ataş	Ayhan Altıntaş
Adana	Kayseri	Ankara
Aytun Çıray	Hüseyin Örs	Feridun Bahşi
İzmir	Trabzon	Antalya

Üçüncü önerenin imza sahipleri:

Süleyman Girgin	Cavit Arı	Vecdi Gündoğdu
Muğla	Antalya	Kırklareli
Abdüllatif Şener	Utku Çakırözer	
Konya	Eskişehir	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüyoruz. Şu anda gördüğümüz madde, 4'üncü madde. 4'üncü maddeyle getirilmek istenen şey şu: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun 2 başkan yardımcısı var, 2 olan başkan yardımcısı sayısını iktidar 3'e çıkarmayı teklif ediyor. Hangi amaçla yaptığını söylüyor, diyor ki: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun iş yükü çok fazla, 2 başkan yardımcısı yetmez, başkan yardımcısı sayısını 3'e çıkaralım. Bir Kurumun başkan yardımcısı sayısı 2'den 3'e, 3'ten 4'e çıkarılmaz mı? Elbette çıkarılabilir ama bu yirmi yıllık süre içerisinde kadrolaşmayı bırakın, o kadar çok yeni kadro yaratılması için bu iktidar uğraş verdi ki emin olun bürokrasiyi hantal, iş yapamaz bir hâle getirdi desek yanlış olmaz. Gerçekten kamu hizmeti sunacak kişilerin istihdam edilmesi yerine kurumların, şirketlerin en üst düzey yöneticilerinin sayısını arttırmaya çalışıyor.

Ben söz almışken aslında başka bir konuya değinmek istiyorum.

Şimdi, anımsarsınız, İkinci Körfez Savaşı sırasında gazetecilerle ilgili şöyle bir ifade kullanılıyordu: "İliştirilmiş gazeteci" deniliyordu. Neden? Amerikan askerî araçlarıyla birlikte savaş muhabirliği yapan gazeteciler vardı ve onlara "İliştirilmiş gazeteci" diyorlardı. Türkiye'de de uzunca bir süredir iliştirilmiş gazeteler ve iliştirilmiş gazeteciler var. Tek işleri sadece iktidarın tetikçiliğini yapmak, muhaliflere hakaret etmek ve muhalifleri hedef göstermek. Bugünkü bir haberi göstereceğim size. Haber şu, diyor ki: Türk Silahlı Kuvvetleri vurdukça HDP, PKK'ye gitti, üç yılda 100 tane ziyaret gerçekleştirdi. Bu, bir haber, içinde diyor ki: PKK'yle mücadele için seri operasyonlar başladığı 2018 yılından itibaren HDP'lilerin Irak'ın kuzeyine gidiş gelişleri arttı, HDP'li 34 milletvekili üç yılda Irak'ın kuzeyine 100'e yakın ziyaret gerçekleştirdi.

Şimdi, bir düşünün arkadaşlar, herhangi bir vatandaşın, Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi bir vatandaşının kaç kez yurt dışına çıktığını kim bilebilir? Bir gazete bunu bilebilir mi arkadaşlar? Bir gazete herhangi bir vatandaşın, herhangi bir milletvekilinin kaç kez yurt dışına gittiğini ve kaç kez hangi ülkeye gittiğini bilebilir mi?

Şimdi, sorun, gittiği ülkede ne yaptığı değil. Yayınladıkları resimde de bizim -şöyle göstereyim, belki oradan görünmüyordur ama görünebilir- HDP'nin Erbil temsilciliği ve Erbil temsilciliğinde bir grup milletvekilimiz var, arkada büyük bir HDP bayrağı var, HDP temsilciliğini ziyaret etmiş arkadaşlarımız fakat bunun üzerinden milletvekilleri sanki Irak'a gittiklerinde bambaşka işler yapıyorlarmış algısı yaratılıyor. Devletin çivisini çıkardı Adalet ve Kalkınma Partisi. Kişilere ait bilgileri bu pervasızlıkta hiç kimseyle paylaşamazsınız, herhangi bir gazeteyle paylaşamazsınız. Türk Hava Yollarının yöneticileri bir milletvekilinin kaç kez yurt dışına çıktığını bu biçimde hiç kimseyle paylaşamaz; eğer paylaşıyorsa orada emin olun devlet bitmiştir, devlet; herhangi bir devletten söz edilemez. Bunu ya Türk Hava Yollarının yönetimi yapıyor ya da İçişleri Bakanlığı yapıyor. İçişleri Bakanlığı yaptığımız işlerin suç olduğunu mu düşünüyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – E, suç işleri bakanlığı zaten.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Her hafta hakkımızda fezleke düzenleniyor, yaptığımız her konuşmadan sonra fezleke düzenleniyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderiliyor. Sustağumuz yerlerde bile fezleke düzenleniyor. Genel Başkanımız konuşuyor, biz sessiz bir şekilde Genel Başkanımızı dinlemişiz diye fezleke düzenleyip Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderiyorsunuz. Dolayısıyla İçişleri Bakanlığı eğer bir suç işlediğimizi düşünüyorsa alınımız açık, başımız dik, herkese hesap veremeye hazırız ama böyle bir yöntem olmaz. (HDP sıralarından alkışlar) Bu yönetime hakaret edesim var ama gerçekten bu Meclise saygısızlık yapmak istemiyorum. Bir kez daha söylüyorum: Varsa herhangi bir milletvekilimizle derdin, çık, açık açık söyle. Öyle, milletvekillerimizle ilgili şu milletvekili 5 defa Irak’a gitti, şu milletvekili 3 defa Irak’a gitti... Ne yaptı? Bunun önemi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

“Biz Türk Silahlı Kuvvetleriyle operasyon yapıyoruz. Milletvekilleri de Irak’a gitmiş.” Gitmiş, ne olmuş? HDP’nin temsilciliğini ziyaret etmiş. Var mı haberin içinde başka bir şey? Algı yönetimi mi dersiniz, insanları hedef gösterme mi dersiniz, tetikçilik mi dersiniz, kişisel verilerin çalınması mı dersiniz, her suç var bu haberin içerisinde. İşte, tetikçiliğinizi yapan gazeteler bunlardır. Bunlara güveniyorsanız, emin olun, sonunuz yakın. Eskiden böyle değildiniz, her gün geriye gidiyorsunuz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 4’üncü maddesi üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yarın 19 Mayıs. Tarihimizin en önemli dönüm noktalarından biri olan 19 Mayıs 1919’un 103’üncü yıl dönümündeyiz. 19 Mayıs 1919’da Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Türk milletinin kurtuluşu ve vatanın bölünmez bütünlüğü için başlattığı hareketle sonsuza kadar yaşayacak olan Türkiye Cumhuriyeti’nin temelleri atılmıştır. Başta Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bağımsızlık uğrunda can veren şehit ve gazilerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyor, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı en içten duygularıyla kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz, söz aldığım 4’üncü maddeyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulunun Başkan Yardımcısı sayısının 2’den 3’e çıkarılması öngörülmektedir.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ iktidarının “Benim dediğim dedik. Ben yaptım, oldu.” tavrıyla muhalefetten gelen önerilere kulak tıkadığı, muhalefetin verdiği değişiklik önerilerini toptancı bir tavırla reddettiği bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız yine. Ayrıca, söz konusu kanun teklifi tali komisyonlara havale edilmemiş, orada görüşülmemiş, Komisyon üyesi milletvekillerine görüşlerini beyan etme fırsatı verilmemiştir. Torba kanun yöntemiyle milletimizi rahatsız edecek maddeleri tekliftteki diğer maddelerin arasında gizliyorsunuz yani kamuflej yapıyorsunuz yapmasına da getirdiğiniz ve kanunlaştırdığımız her teklif bir müddet sonra derde deva olmuyor yani dikiş tutmuyor, yeni bir yama ihtiyacı doğuyor. Ben de merak ediyorum bunu görmüyor musunuz diye. Gelin, çağrımıza kulak verin, yasama kalitesini ve yüce Meclisin itibarını zedeleyen bu torba kanun uygulamasına bir son verin derim ben.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde özel öğrenci yurdu işletmelerinin karşı karşıya olduğu sorunlara ilişkin birkaç hususu arz etmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, Türkiye’de Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 2 bin civarında ruhsatlı özel yükseköğrenim yurdu mevcuttur. Bu yurtların

barındırdığı öğrenci sayısı 275 bin civarındadır. Bugün, bu yurtlar zor durumdadır arkadaşlar. Bu yurtlar, Gençlik ve Spor Bakanlığının izni dışında öğrenci barındıran yurtlar ya da apartlar değildir, bunu altını çizerek söylüyorum. Bu yurtlar, devlet denetimine açık, yasal tüm şartlarını yerine getiren yükseköğrenim yurtlarıdır. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı çeşitli vakıf yurtlarının mevcudiyetini hepimiz biliyoruz. Yine, biliyoruz ki Hükümet bu vakıf yurtlarına son dönemlerde, son yıllarda önemli destekler vermekte ve bu yurtlarda kalan -yani vakıf yurtlarında kalan- öğrencilere nakdi yardımlarda bulunmaktadır. Bir de hepimizin bildiği, sorunları olduğunu da bildiğimiz YURTKUR'a bağlı devlet yurtlarımız vardır.

Değerli arkadaşlar, günümüzün ekonomik şartlarında yurt yapmak artık zor, kolay değil; önceden yapılmış ve hâlen öğrencisi olan özel yurtlar bugün, ekonomik olarak zor günler geçiriyorlar. Genellikle, bu yurtlar, FETÖ'den ders çıkarıp çocuğunu vakıf yurduna vermek istemeyen ya da devlet yurdu imkânından faydalanamayan orta gelirli ailelerimizin çocuklarını barındırıyor, arkadaşlar. Bugün, bu yurtlar mevcut ekonomik sıkıntılar ve artan maliyetler nedeniyle kapanma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Özel sektörün yaptığı, ruhsat aldığı bu yurtlar hem öğrencileri barındırıyor hem istihdam sağlıyor hem de vergi veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, şartlarını yerine getiren ruhsatlı öğrenci yurtlarının işletmecileri diyorlar ki: Özel yurtlarda kalan öğrencilere de vakıf yurtlarındaki çocuklara yapılan gibi nakdi yardım yapılsın, bu yurtların mevcudiyeti devam etsin; aksi takdirde, orta gelir düzeyindeki vatandaşlarımızın çocukları önümüzdeki yıllarda, gelecek yıllarda, üniversite kazandıkları takdirde kalacak yurt bile bulamayabilirler.

Ben de bu özel yurt işletmecisi kardeşlerimizin talebini yüce Meclise arz ediyor, hepimizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Konya Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin bu 4'üncü maddesi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Başkan Yardımcısı sayısını 2'den 3'e çıkarmaktadır yani yönetimde bir fazlalık ortaya çıkmaktadır ama sonraki maddelere baktığımızda da benzer düzenlemeler var. 5'inci maddede TMSF yeni birimler kurmakla yetkilendirilmektedir. Bir sonraki maddeye yani 6'ncı maddeye baktığımızda da orada, TMSF'nin personel sayısını artırmaya yönelik bir düzenleme var, bunun sebebi nedir? “İş yükü artmıştır.” diyor. TMSF'nin iş yükü arttığı için başkan yardımcılarını, birimlerini ve personelini artırmayı hedefleyen 3 madde peş peşe gelmektedir. İş yükü neden artmıştır? Normalde TMSF'nin geçmişteki uygulamalarına baktığımız zaman, bankalar Fona devredildiği zaman doğru TMSF'ye giderdi ama bu dönemde özellikle pek çok şirket Fona devredilerek Fon tarafından yönetilmektedir, tasfiye edilmektedir ve satılmaktadır yani iş yükünün artmış olması, TMSF'nin asli faaliyetleri dışında ortaya çıkan bir gelişmeden dolayı meydana gelmiş olmaktadır. Bu şirketlerin aktifleri toplamına baktığımızda da yapılan son açıklamalara göre 70 milyar liraya kadar ulaşmış vaziyettedir. Bine yakın şirket TMSF'ye devredilmiş, bunların aktifleri toplamı 70 milyar Türk lirasına ulaşmış. Bu nedenle de bunların hem yönetiminde hem tasfiyesinde hem de satışlarında sorunlar olduğu için TMSF de buna bağlı olarak asli faaliyet alanı dışında genişletilmektedir.

Değerli arkadaşlar, burada önce, birinci sorgulanması gereken nokta şudur: Bu şirketlerin bu hâliyle, mevcut uygulamalarla Fona devredilmesi hukuki midir? Bana göre bu, hukuki bir nitelik taşıyor çünkü yargı kararları oluşmadan, kesinleşmeden, birilerinin malına el koymak, el koyduğunuz malı satmak, tasfiye etmek, doğrudan doğruya müsadere anlamına gelir yani bugün, mevcut iktidar, TMSF eliyle, TMSF vasıtasıyla Tanzimat'la ortadan kaldırılmış olan müsadereyi tekrar ortaya çıkarmış vaziyettedir. 1839 tarihli Tanzimat Fermanı'nı okursanız, bu birkaç sayfalık Tanzimat Fermanı'nın ana maddelerinden biri müsadereyi artık yapılmayacağı yönündedir yani müsadereyi lağvedildiği, ortadan kaldırdığı ve bir daha böyle bir şeye tevessül edilmeyeceği devlet tarafından garanti altına alınmaktadır ama aradan geçen birkaç yüzyıl sonra, iki yüz yıla yakın bir süre sonra bakıyoruz ki mevcut iktidar hukuka uymadan, mahkeme kararları kesinleşmeden ve de paraya ihtiyacı olduğu için “müsadere” denilen tarih olmuş bir kurumu tekrar ihdas ediyor ve uyguluyor, buna bağlı olarak da TMSF'nin ilgi alanı ana mihverinden sapıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu ülkede askerî müdahaleler olmuştur, -1960 müdahalesi, 1980 müdahalesi- bu müdahalelerde pek çok siyasetçi hapsedilmiştir, bakanlar, Başbakan idam edilmiştir ama bu askerî müdahalelerde dahi “mala çökme” diye bir şey ortaya çıkmamıştır ama gördüğümüz tablo... Bir de hukukun hassasiyetine uyulmadan böyle, görülen mala çökme işinin hiç de doğru olmadığı, çağdaş bir devletin görüntüsünü resmetmediği açıktır ve kesindir ama bunun dışında başka bir şey var: Siz girişim özgürlüğü konusunda, mülkiyet hakkı konusunda tereddütler oluşturursanız -ki oluşturuyorsunuz- bu, ekonominin tahrip edilmesi anlamına gelmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu, iç ve dış yatırımcıların iş yapmasını engelleyen, caydırıcı bir hükümet etme biçimidir. Şu anda yaşadığımız ekonomik sorunların büyük bir bölümünde de bu uygulamalar vardır. Bakın, yabancı sermaye gelmiyor, doğrudan yatırım yapmıyor. Yabancı sermaye diye verdiğiniz rakamların içerisinde yarıdan fazlası gayrimenkul satışlarıyla ilgilidir. Türkiye'nin bu denli kısırlaştığı bir dönemi görebilmek de mümkün değildir. Bu kısırlaşmanın altında, hukuk tanımaz, adalet ilkelerine uymaz bir hükümet anlayışı vardır ama Maide suresinde şöyle bir ayet vardır, buyruluyor ki: “Bir topluma olan düşmanlığınız sakın ha sizi adaletsizliğe sevk etmesin.”

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Canbey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, Çerkezler ile Kırım Tatarlarının ana vatanlarından sürgün edilmişlerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Çerkezler 21 Mayıs 1864'te, Kırım Tatar Türkleri ise 18 Mayıs 1944'te ana vatanlarından zorla kopararak insanlık dışı şartlarda sürgün edilmiştir. Çerkez ve Tatarların yarısı açlık, susuzluk ve hastalıktan ötürü hayatlarını kaybetmişlerdir. Bu iki sürgünde yaşananlar, tarihe utanç verici kara bir leke olarak geçmiştir. Bu gayriinsani sürgünün yol açtığı zulmü ve acıyı unutturmamak insanlık vazifemiz ve gönül borcumuzdur. Bu acımasız sürgünde şehit olan tüm Kırım Tatarlarını ve Çerkez kardeşlerimizi rahmetle anıyorum. Bu insanlık dışı sürgünde hayatlarını kaybeden Çerkez ve Tatar kardeşlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) (Devam)

BAŞKAN – 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

5’inci madde üzerinde 2 önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 5- 5411 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “daire başkanlıkları” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve bağlı müdürlükler” ifadesi eklenmiş, fıkranın ikinci cümlesinde bulunan “onu” ibaresi “onikiyi, müdürlüklerin sayısı altıyı” şeklinde, ikinci fıkrasında bulunan “bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev” ifadesi “bu Kanun ve ilgili kanunlarda belirtilen görev, faaliyet alanı” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Vecdi Gündoğdu	Abdüllatif Şener	Cavit Arı
Kırklareli	Konya	Antalya
Ali Haydar Hakverdi	Utku Çakırözer	Süleyman Girgin
Ankara	Eskişehir	Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi.

Buyurun Sayın Hakverdi. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Sayın Türkan Saylan Hocamızın ölümünün 13’üncü yılı. Kendisini sevgi ve özlemle buradan anmak istiyorum. Ben de 1996-2000 yılları arasında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinden burs alan öğrencilerdendim ve bana gerçekten ciddi katkısı olmuştur. O dönemki birçok üniversite öğrencilerine, özellikle de kız çocuklarına Türkan Hocamızın çok katkısı olmuştur. O dönem FETÖ’yle, ortağımız olan, iktidar ortağı olan FETÖ’yle mücadele etti, hastalığının son evresinde de FETÖ zulmüyle maalesef öbür dünyaya göçtü; hâlâ içimizde vardır.

Bugün geldiğimiz... Ensara baktığımızda, vakıfların, cemaatlerin o yurtlarına baktığımızda Sayın Saylan’ı tekrar tekrar saygı, rahmet ve özlemle anmak istiyorum.

Benzer kumpaslar devam etmiyor mu? Evet, ediyor, benzer kumpaslar devam ediyor. En son, İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu yedi yıl önce attığı bir “tweet” sebebiyle bir ceza aldı, üstüne bir de siyasi yasaklılık getirdiniz; sizin mahkemeleriniz, sizin operasyonel hâkimleriniz tarafından getirildi. Şimdi, bakıyorum da bu karar gerçekten emsal bir karar olabilir mi? Evet, olabilir. Özellikle AK PARTİ’li milletvekilleri şöyle bir “tweet”lerine, bir geçmişlerine baksınlar. O “tweet”leri

silseler bile, arkadaşlar, o sosyal medya silinmiyor. Sizin için de emsal kararlar çıkabilir yarın öbür gün. “Fetullah Hocam, aman geri gel, aman Hocam, bu hasret bitsin.” dediğiniz günler, o attığınız “tweet”ler yarın karşınıza çıkıp emsal olabilir. Hukuk herkese ama herkese bir gün mutlaka lazım olacak diyorum arkadaşlar.

Şimdi, önemli ve acil bir düzenleme yapmamız gereken bir hususu da son olarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Şimdi, 14 Nisan 2020 tarihinde Covid sebebiyle, cezaevinde bulunan, açık hakkı kazanmış ve açıkta olan mahkûmlar izinli olarak salıverildi. Bugün itibarıyla bu mahkûmların sayısı 91 bin. 91 bin kişi bugün itibarıyla dışarıda. Birkaç sefer uzatma yapıldı ve yirmi beş aydır bu mahkûmlar dışarıda. Aile kurmuşlar, iş kurmuşlar, evlenmişler, çoluk çocuk sahibi olmuşlar yani topluma adapte olmuşlar. Aslında burada cezanın hedefi olan ıslah gerçekleşmiş. Yani bir mahkûmu almışsınız, izinli çıkartmışsınız, şimdi tekrar çağırıyorsunuz. Bakanlık süreyi uzatmadı, Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü tarafından da bir genelge yayınlandı, 91 bin kişiye “Artık uzatmayacağız, geri dönün.” diyorlar. Bakın, hani içeride yatarken cezasını tamamlaması, evet, olabilir ama zaten cezalarının büyük oranını tamamlamış, açık hakkını kazanmış bu mahkûmlara “Hadi iki yıldan sonra tekrar içeri gelin.” demek zulümdür, eziyettir; cezanın amacına da aykırıdır; bu konuda bir düzenleme yapılması gerekir, kanuni bir düzenleme. Madem bunlar ıslah olmuş, gelin, bunları tekrar içeriye almayalım ve yeni bir suç işlemeleri hâlinde mükerrer olarak cezalarını yeniden misliyle çekmelerini de düzenleyelim. Bakın, bu düzenlemeyi yapmazsak, açık söylüyorum, 91 bin kişiyi tekrar cezaevine almakla çok zorlanırsınız. Bugün itibarıyla 384 cezaevi var, 270 bin kapasite var ve 314 bin mahkûm var, “38 de yeni cezaevi yapacağız.” diyorsunuz. Bugün bu 91 bin mahkûmu aldınız, nereye koyacaksınız? Şimdi dışarı çıkmış mahkûmun da psikolojisi bambaşka, bu mahkûmların bir kısmı geri dönmek istemeyecek, cezası az kalmış olsa bile içeriye tekrar o psikolojiyle girmek istemeyecek ve ciddi anlamda da firariler olacak arkadaşlar. Bu firariler yarın toplumda kaçak hâldeyken yeni yeni suçlara karışmak durumunda kalacaklar çünkü darda kalmış olacaklar; gelin, buna müsaade etmeyin.

SALİH CORA (Trabzon) – Önerge verin.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Önerge verelim, tamam, Sayın Cora, önerge verelim, siz de kabul edin.

SALİH CORA (Trabzon) – İmza atacağım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Siz de kabul edin. Bakın, tutanaklara da geçsin.

SALİH CORA (Trabzon) – Tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – “Siz önerge verin, biz de kabul edelim.” diyorlar. Evet, haftaya bu önergeyi vereceğiz, umarım, Sayın Cora, partiniz de sözünüzün arkasında durur.

Son olarak cezaevleri demişken, bir de infaz koruma memurları var arkadaşlar. İnfaz koruma memurları da bu pandemi sürecinde on beş gün boyunca evlerine gitmeden, karantınada cezaevinde kaldılar, bu süreci onlar da zor geçirdi. Bugün infaz koruma memurları da aslında güvenlik görevi yapıyor, jandarma gibi, polis gibi güvenlik görevi yapıyor ama güvenlik sınıfı kabul edilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Ceza infaz koruma memurlarının da bu süreçte haklarının kendilerine teslim edilmesi lazım, 3600 ek göstergelerinin verilmesi lazım. Güvenlik sınıfına alınmak istiyorlar; mutlaka güvenlik sınıfına alacak bir kanuni değişiklik yapmak zorundayız. Onun dışında, kendi aralarında da sözleşmeli ve kadrolu ayrımı var. Sözleşmeli ve kadrolu ayrımında da sözleşmeliler özellikle görevde yükselmiyorlar

ve statüleri aynı kalıyor, farklı maaşlar alıyorlar ve kendi aralarında da bir eşitsizlik var. Bu eşitsizliği de giderecek bir düzenlemeyi Meclis yapmalı mutlaka ve haklarını teslim etmeli diyorum, buradan Sayın Genel Kurulu ve kıymetli milletvekillerimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 327 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan ilk "ve" ibaresinin "ve/veya" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüda Kaya	Zeynel Özen	Dilşat Canbaz Kaya
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Ali Kenanoğlu	Erol Katırcıoğlu	Muazzez Orhan Işık
İstanbul	İstanbul	Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Van Milletvekili Sayın Muazzez Orhan Işık.

Buyurun Sayın Işık. (HDP sıralarından alkışlar)

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, tüm torba yasalarda olduğu gibi halkın en temel sorunu olan ekonomik krizi ve yoksulluğu umursamayan antidemokratik bir torba yasayı daha görüyoruz. OHAL döneminin hukuk dışı KHK uygulamalarını olağanlaştıran ve memleketi bir OHAL çöplüğüne dönüştüren AKP, yama tedbirlerle günü kurtarmaya çalışıyor. Halkın gündemi ekonomik kriz, yoksulluk ve devam eden savaş politikalarıyken iktidarın gündemi koltuk, saray ve ranttır. Neredeyse her gün kadınların, işçilerin, mültecilerin, engellilerin şiddete uğradığı, katledildiği ve failerin cezasız bırakıldığı bir ülkede yaşıyoruz. İş cinayetlerini ve kadın cinayetlerini önlemek yerine saltanatınızın sonu geldiği için yangından mal kaçırma derdindesiniz. Bu ekonomik kriz ve savaş politikaları, halkların üzerine karabasan gibi çökmüştür. İktidarın ekonomi politikaları emekten çalmaya, kaynakları rant ve savaş aktarmaya yöneliktir. "Bir merminin fiyatı kaç lira biliyor musunuz?" diyerek halkı azarlayan Cumhurbaşkanı, bir ekmeğin, bir çuval unun, şekerin, çayın, mutfak tüpünün kaç lira olduğunu bilmiyor mu? Halkın vergileriyle kurulan saray sofralarında kriz görünmüyor tabii. Saray ve eşrafının etrafında; işsiz kalan, borcunu, faturasını ödeyemediği için intihar eden kimse yok.

Tasarruf mevduatı sigortaları üzerine çeşitli fonlar ve kurumlar birçok ülkede mevcuttur ancak bu ülkedeki gibi, sermayeye rant aktarımına aracı olan, iktidarın arka bahçesine dönen kurumlar AKP Türkiye'sine özgüdür. AKP'nin, 20 Temmuz OHAL darbesiyle, görev alanını hukuk dışı bir yere çevirdiği birçok kurumda olduğu gibi, TMSF'de de altı yıldan sonra ilave personele, müdürlüklere, başkan yardımcılıklarına ihtiyaç duyduğunu fark etmiş. Buradaki ihtiyaç, toplumun ya da söz konusu kurumun değil; gideriyak, AKP'nin kadrolaşma ihtiyacıdır. Bütün bakanlıkların genel müdürlüklerinden il ilçe müdürlüklerine kadar torpil, liyakatsizlik devletin tüm kurumlarına sirayet etmiştir. Kurumlardaki liyakatsizliğin ve her alandaki derin krizin en önemli nedeni halkların temel talebi olan barış yerine savaş baronlarının sözünün esas alınmasıdır. AKP iktidarı bir savaş ve yolsuzluk kabinesine dönüşmüştür. Deniz Poyraz'ın katiliyle boy boy poz verenler, Çiftlik Bank soyguncusuyla, Thodex hırsızıyla, mafya ve çetelerle fotoğraf çekenler AKP'nin savaş başkanlarıdır. Libya maceralarının hesabını vermeden Ukrayna semalarında söz kurmaya çalışan bu savaş kabinesinin ülkeye çıkardığı fatura bugün yüzde 100'ü aşan enflasyon, açlık sınırının altında kalan asgari ücret ve 10 milyonu aşkın işsizdir.

Değerli halkımız, AKP iktidarının Türkiye hukuksuzluk tarihi içinde çok önemli bir yeri var. AKP ülkede ikili ve paralel bir hukuku ortaya çıkardı. Yandaşsan veya iktidarın tetikçisiysen yargı sırtını sıvazlayıp evine gönderiyor. Muhafızsan, emekten, barıştan, ekolojiden yana, demokratik bir yaşam ve ülke istiyorsan yargı sopa olup karşına çıkıyor. Bu hafta merkeze çekilen Van kayyumunun altı yıldır süresiz, kesintisiz yasaklarına karşı açılan dava mahkeme koridorlarında, Van’da işinden edilen 306 işçinin işe iade kararı ise Van Büyükşehir Belediyesi koridorlarında bekletiliyor. Binlerce ihracın dosyası OHAL Komisyonunda, yüz bini aşkın ihracın dosyası ise OHAL idare mahkemelerinde bekliyor. Geçtiğimiz hafta Van’da 80 yaşındaki Makbule, 79 yaşındaki Hadi Özer çifti herhangi bir delil olmaksızın cezaevine konulurken Şenyaşar ailesinin katilleri yıllardır aklanmaya çalışılıyor. Zırlı araçlar her gün kadınları, çocukları eziyor ama failer ceza almıyor. Kemal Kurkut’u gözlerimizin önünde öldüren polis Servet Turgut’un katilleri cezasızlıkla ödüllendiriliyor.

Hukuksuzlukların başka bir boyutu da cezaevlerinde yaşanmaktadır. İşkence ve ölüm evlerine dönüşen cezaevlerinde binden fazla ağır hasta tutsak ölüme mahkûm edilmiştir, sadece son iki yılda 110 cenaze çıktı cezaevlerinden. Verilen cezayı bitirmesine rağmen infazları yakılan çok sayıda hükümlü de rehin olarak tutuluyor. Daha birkaç gün önce İsrail’de bir gazetecinin cenazesine saldırıyı kinayan iktidarın suç işleri bakanının kolluk kuvvetleri barış elçisi, Kürt siyasetçi Aysel Doğan’ın cenazesine aynı şekilde saldırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Üstelik, bu ilk de değil. Hacı Lokman Birlik, Ekin Van, Garibe Gezer, Agit İpek, Hatun anne ve daha birçok cenazeye ırkçı saldırılar yapıldı. Cenazelerden ne istiyorsunuz? Cenazelere saldırmak, işkence etmek nasıl bir ahlak, nasıl bir din anlayışıdır? Ahlakınız, vicdanınız, insanlığınız kalmamıştır, ölüye saygınız yok. İnsanı diyen böyle bir vahşet karşısında sessiz kalabilir mi? Umrede beyaz ihramlar giyerek suçlarınızı, günahlarınızı temizleyemezsiniz. Tarih boyunca tüm zalimler yaptıklarının hesabını verdi. Emin olun ki siz de her iki cihanda bu zulmünüzün hesabını vereceksiniz. “...”(x) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Işık.

SALİH CORA (Trabzon) – Başkan, ne bu ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kürtçeyi de tam bilmiyor ha, bilmiyor ya, Kürtçeyi düzgün bildiği yok ya!

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Hangi parlamentoda konuşuyorsun?

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Bu ülkede Kürtler de var.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Türkiye Cumhuriyeti burası, Türkiye Cumhuriyeti.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.36

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.37****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

327 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan 127 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 127)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonun bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 24 Mayıs 2022 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

İyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 21.38

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına,

2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara,

Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,

Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına,

Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,

2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara,

İlişkin soruları ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63521), (7/63522), (7/63523), (7/63524), (7/63525), (7/63526)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların Malatya ilinde depreme karşı hassas olduğu tespit edilen ve güçlendirme çalışması yapılan bina sayısı nedir? Bunlardan kaç tane kamu binasıdır?

2-Malatya ilinde Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların binalarının depreme karşı dayanıklılık testi yapılmış mıdır? Dayanıklılık testi yapılan bina sayısı kaçtır? Kurum ve kuruluşlar ile il merkezi ve ilçelere göre dağılımı nedir?

3-Malatya ilinde Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların binalarının deprem tahkikat raporları çıkarılmış mıdır? Çıkarıldıysa sonuçları nedir?

4-Malatya iline 2021 yılında Bakanlığınız tarafından depreme karşı önlem almak için ayrılan kaynak miktarı nedir? Ne kadarı harcanmıştır? 2022 yılında ne kadar kaynak ayrılmıştır?

5-Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların Malatya ilinde sivil savunma konusunda yaptıkları çalışmalar nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

- 1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Bartın iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Bartın ili kaçınıcı sıradadır?
- 2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

- 1-Bartın ilinde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımızın kullanımı için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?
- 2-Bartın ilinde engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır? Bu kontenjanlar dolu mudur? Boş kadrolar varsa sebebi nedir?
- 3-Bu kontenjanlarda engelli olmayan vatandaşlar görev almakta mıdır? Alıyorsa sebebi nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

- 1-Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların Bartın ilinde depreme karşı hassas olduğu tespit edilen ve güçlendirme çalışması yapılan bina sayısı nedir? Bunlardan kaç kamu binasıdır?
- 2-Bartın ilinde Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların binalarının depreme karşı dayanıklılık testi yapılmış mıdır? Dayanıklılık testi yapılan bina sayısı kaçtır? Kurum ve kuruluşlar ile il merkezi ve ilçelere göre dağılımı nedir?
- 3-Bartın ilinde Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların binalarının deprem tahkikat raporları çıkarılmış mıdır? Çıkarıldıysa sonuçları nedir?
- 4-Bartın iline 2021 yılında Bakanlığınız tarafından depreme karşı önlem almak için ayrılan kaynak miktarı nedir? Ne kadarı harcanmıştır? 2022 yılında ne kadar kaynak ayrılmıştır?
- 5-Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların Bartın ilinde sivil savunma konusunda yaptıkları çalışmalar nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

- 1-Malatya ilinde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımızın kullanımı için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?
- 2-Malatya ilinde engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır? Bu kontenjanlar dolu mudur? Boş kadrolar varsa sebebi nedir?
- 3-Bu kontenjanlarda engelli olmayan vatandaşlar görev almakta mıdır? Alıyorsa sebebi nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 18.04.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

- 1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Malatya iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Malatya ili kaçınıcı sıradadır?
- 2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-501
Konu : Soru Önergeleri

16.05.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.04.2022 tarihli ve 1007842 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/63521, 7/63522, 7/63523, 7/63524, 7/63525 ve 7/63526 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK/
Bakan

Ek: Cevap Metinleri

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63521 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların hizmet verdiği binalarda performans analizi ve güçlendirme çalışmaları, "Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği" ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır.

Bütçe sınıflandırmasında deprem önlemlerine ilişkin özel bir harcama kalemi bulunmamaktadır. Bakanlığımızda deprem güçlendirme onarımları ile depremsellik araştırma testleri etüt-proje ödeneğinden karşılanmaktadır.

Malatya ilinde Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluş binalarının tamamında deprem analizi ve 1999 yılı öncesinde yapılmış tüm binalara depreme dayanıklılık testi yaptırılmış olup, hazırlanan raporlar doğrultusunda ihtiyaç duyulan binaların tamamında güçlendirme projeleri yürütülmektedir.

İl Müdürlüklerimiz ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızda her birimin Sivil Savunma Planları, Sivil Savunma Tedbir Planları, Yangın Yönergesi vb. planları mevcuttur. Söz konusu planlar dâhilinde görev verilen personellere ilgili mevzuat çerçevesinde rutin olarak her yıl eğitim ve tatbikatları yaptırılmaktadır. Ayrıca huzurevleri, çocuk evleri sitesi vb. diğer kuruluşlarımızda kalan (yaşlı, engelli, çocuk vb.) sivillere yönelik eğitim ve tatbikatlar yıl içerisinde yaptırılmaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63522 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Bartın iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63524 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların hizmet verdiği binalarda performans analizi ve güçlendirme çalışmaları, "Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği" ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır.

Bütçe sınıflandırmasında deprem önlemlerine ilişkin özel bir harcama kalemi bulunmamaktadır. Bakanlığımızda deprem güçlendirme onarımları ile depremsellik araştırma testleri etüt-proje ödeneğinden karşılanmaktadır.

Bartın ilinde Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluş binalarının tamamında deprem analizi ve 1999 yılı öncesinde yapılmış tüm binalara depreme dayanıklılık testi yaptırılmış olup, hazırlanan raporlar doğrultusunda ihtiyaç duyulan binaların tamamında güçlendirme projeleri yürütülmektedir.

İl Müdürlüklerimiz ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızda her birimin Sivil Savunma Planları, Sivil Savunma Tedbir Planları, Yangın Yönergesi vb. planları mevcuttur. Söz konusu planlar dâhilinde görev verilen personellere ilgili mevzuat çerçevesinde rutin olarak her yıl eğitim ve tatbikatları yaptırılmaktadır. Ayrıca huzurevleri, çocuk evleri sitesi vb. diğer kuruluşlarımızda kalan (yaşlı, engelli, çocuk vb.) sivillere yönelik eğitim ve tatbikatlar yıl içerisinde yaptırılmaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63523 ve 7/63525 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevap Metni

Erişilebilirlik hem temel bir hak hem diğer hakları kullanabilmek için en önemli araçtır. Yapılı çevrede ve hizmetlerde erişilebilirliğin sağlanmasında Bakanlık olarak çalışmalarımız her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu çalışmalarımız Bakanlığımız kuruluş ve hizmet binaları için de sürdürülmektedir. Bakanlığımız Yatırım Programında yer alan yeni kuruluş ve hizmet binalarımız erişilebilirlik standartlarına uygun olarak tasarlanmakta ve inşa edilmektedir. Mevcut kuruluş ve hizmet binalarımız ile ilgili tespit çalışmaları ve yapılması gereken tadilatlarla ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu bu tadilatlar için bütçe programında "Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması" faaliyeti kapsamında ödenek bulunmaktadır ve söz konusu tadilatlar bu ödenekten karşılanmaktadır.

Engelli kontenjanında istihdam, Engelli Sağlık Kurulu Raporuna göre EKPS ve kura yöntemi ile yapılmaktadır. Bu kapsamda engelli kontenjanı dâhilinde engelli olmayan birinin görev yapması mümkün bulunmamaktadır.

Bakanlığımız görev alanları itibarıyla engelli bireylerin istihdamına büyük önem vermektedir. 2022 Mayıs ayı itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesi kapsamında toplam 632 engelli memur görev yapmaktadır. Anılan maddeye göre dolu kadro sayısının %3'ü oranında engelli memur istihdamı öngörülmekte olup, Bakanlığımız dolu memur kadrosunun %3'ü 444 kadroya tekabül etmektedir. 2022 yılı için de 500 adet engelli personel alımına ilişkin talep kamu e-uygulama sistemine girilmiş olup, Bakanlığımıza ataması yapılan engelli personelin yerleştirme işlemleri devam etmektedir.

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63526 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergisine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Malatya iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Kırşehir ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63989)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim.

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Kırşehir ilinde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımızın kullanımı için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?

2-Kırşehir ilinde engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır? Bu kontenjanlar dolu mudur? Boş kadrolar varsa sebebi nedir?

3-Bu kontenjanlarda engelli olmayan vatandaşlar görev almakta mıdır? Alıyorsa sebebi nedir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-602
Konu : Soru Önergesi (7/63989)

16.05.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2022 tarihli ve 1012159 sayılı yazımız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/63989 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait 7/63989 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Erişilebilirlik hem temel bir hak hem diğer hakları kullanabilmek için en önemli araçtır. Yapılı çevrede ve hizmetlerde erişilebilirliğin sağlanmasında Bakanlık olarak çalışmalarımız her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu çalışmalarımız Bakanlığımız kuruluş ve hizmet binaları için de sürdürülmektedir. Bakanlığımız Yatırım Programında yer alan yeni kuruluş ve hizmet binalarımız erişilebilirlik standartlarına uygun olarak tasarlanmakta ve inşa edilmektedir. Mevcut kuruluş ve hizmet binalarımız ile ilgili tespit çalışmaları ve yapılması gereken tadilatlarla ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu bu tadilatlar için bütçe programında “Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması” faaliyeti kapsamında ödenek bulunmaktadır ve söz konusu tadilatlar bu ödenekten karşılanmaktadır.

Engelli kontenjanında istihdam, Engelli Sağlık Kurulu Raporuna göre EKPS ve kura yöntemi ile yapılmaktadır. Bu kapsamda engelli kontenjanı dâhilinde engelli olmayan birinin görev yapması mümkün bulunmamaktadır.

Bakanlığımız görev alanları itibarıyla engelli bireylerin istihdamına büyük önem vermektedir. 2022 Mayıs ayı itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesi kapsamında toplam 632 engelli memur görev yapmaktadır. Anılan maddeye göre dolu kadro sayısının %3'ü oranında engelli memur istihdamı öngörülmekte olup, Bakanlığımız dolu memur kadrosunun %3'ü 444 kadroya tekabül etmektedir. 2022 yılı için de 500 adet engelli personel alımına ilişkin talep kamu e-uygulama sistemine girilmiş olup, Bakanlığımıza ataması yapılan engelli personelin yerleştirme işlemleri devam etmektedir.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

**92'NCİ BİRLEŞİM
18 MAYIS 2022 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00**

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 18, 24, 25, 26 ve 31 Mayıs 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

327 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 10 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 21 inci maddelerden oluşması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 19.04.2022 tarihli 81’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

***Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu**

18.05.2022 Çarşamba - Saat: 14.30

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

92'NCİ BİRLEŞİM

18 MAYIS 2022 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 327) Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022) (**) (X)

2.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

3.- (S. Sayısı: 313) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

4.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

5.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

6.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

9.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

10.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

(**) İctüzüğü'nün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

12.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

13.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

15.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

16.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

25.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

26.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

27.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

28.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

29.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

30.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

31.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

32.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

33.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 258) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

37.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

38.- (S. Sayısı: 326) 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

39.- (S. Sayısı: 328) Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan ve 44 Milletvekilinin Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4364) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022)

40.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

41.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

42.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

43.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

44.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

45.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 327

**Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45
Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı
Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde
Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/4389 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları5

- Genel Gerekçesi9

- Madde Gerekçeleri10

• **Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**15

• **Muhalefet Şerhleri**23

• **Teklif Metni**107

• **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin**107

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Nilgün Ök</i> Denizli	<i>Cemil Yaman</i> Kocaeli	<i>Öznur Çalık</i> Malatya
<i>Erol Kavuncu</i> Çorum	<i>Ahmet Tan</i> Kütahya	<i>Abdullah Güler</i> İstanbul
<i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i> Kocaeli	<i>İsmail Kaya</i> Osmaniye
<i>Lütfiye Selva Çam</i> Ankara	<i>Ahmet Çakır</i> Malatya	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i> İstanbul
<i>Ekrem Çelebi</i> Ağrı	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>İsmail Güneş</i> Uşak
<i>Tülay Kaynarca</i> İstanbul	<i>Kemal Çelik</i> Antalya	<i>Adil Çelik</i> Balıkesir
<i>Zafer Işık</i> Bursa	<i>Murat Baybatur</i> Manisa	<i>Mehmet Altay</i> Uşak
<i>İbrahim Aydın</i> Antalya	<i>Yavuz Ergun</i> Niğde	<i>İffet Polat</i> İstanbul
<i>Semiha Ekinci</i> Sivas	<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i> Sakarya	<i>Ahmet Akay</i> Şanlıurfa
<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i> Manisa	<i>Mehmet Ali Özkan</i> Manisa	<i>Çiğdem Koncağül</i> Tekirdağ
<i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	<i>Halis Dalkılıç</i> İstanbul	<i>Hüseyin Yayman</i> Hatay
<i>İbrahim Yurdunuseven</i> Afyonkarahisar	<i>Tahir Akyürek</i> Konya	<i>Yusuf Başer</i> Yozgat
<i>Veysel Eroğlu</i> Afyonkarahisar	<i>Yavuz Subaşı</i> Balıkesir	<i>Metin Yavuz</i> Aydın

Yaşar Kırkpınar
İzmir

Cemal Bekle
İzmir

Cihan Pektaş
Gümüşhane

Mehmet Habib Soluk
Sivas

Orhan Yegin
Ankara

Selim Gültekin
Niğde

Necip Nasır
İzmir

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 12/04/2022 tarihinde sunulan 2/4389 Esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

15.04.2022

Sena Nur Çelik
Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.
Gereğini arz ederim.

12/04/2022

Muhammet Müfit Aydın
Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimize katılıyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

13.4.2022

Jülide İskenderoğlu
Çanakkale

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

12/04/2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile bazı kanunlarda ve 655 sayılı kanun hükmünde Kararnamede Değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

13.04.2022

Süleyman Karaman

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4389 esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

13.04.2022

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

13.04.2022

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile ilgili verilen Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

12.04.2022

Bülent Tüfenkci

Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Uğur Aydemir

Manisa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Yelda Erol Gökcan

Muğla

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum,

Gereğini arz ederim.

13/04/2022

Ergün Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Mücahit Durmuşoğlu

Osmaniye

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4389 esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzamn olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

13.04.2022

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Salih Cora

Trabzon

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4389)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Teklifle, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 6758 ve 7076 sayılı Kanunlar ile diğerk bazı Kanunlar ve 655 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede değişiklik yapılmaktadır.

5411 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle;

- Sigorta kapsamının genişletilmesi ile, sadece gerçek kişilere ait olup ticari işlemlere konu olmayan mevduat ve katılım fonu tutarlarının değil, resmi kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm ticari mevduat ve katılım fonunun sigorta kapsamına dahil edilmesi, Avrupa Birliği Mevduat Sigortacılığı kriterlerine uyum sağlanması,

- Hakkında iflas kararı verilmeyen veya iradi tasfiyeye giren kredi kuruluşunun tasfiyesinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki sıralamanın geçerli olacağı, öte yandan bankalarda söz konusu teknik alt yapının kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin kuralların Fon Kurulu tarafından belirlenmesi yönünde değişiklik yapılması,

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun idari yapılanmasındaki görev dağılımının, artan iş yükünün etkin ve süreçleri hızlandıracak şekilde yürütülmesini teminen kurulacak yeni daireler vasıtasıyla değiştirilmesi ve ihtiyaca binaen müdürlük sayısının artırılması ile destek personelinin istihdamına yönelik değişiklik yapılması,

- Bankacılık Kanunu ve ilgili diğerk kanunlar ile Devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin işlemler nedeniyle yapılan giderlerin, gerektiği hallerde Fon bütçesinden karşılanabilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

- Fonun alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin maddelerinde zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar kapsamında düzenleme yapılarak ticari ve iktisadi bütünlük satışlarında finansal kiralama sözleşmelerinin de öncelikli alacaklılar kapsamına alınması, satış bedelinden yapılacak ödemelerin kriterlerinin belirlenmesi ve 6183 sayılı Kanun ile uyumlu hale getirilmesi,

- İflas eden ve tasfiyesi Fon eliyle yürütölen bankalarda tüm kanuni yükümlölüklerin ifasından sonra tasfiye bakiyesi kalması halinde bu tutarın bankanın iflasına neden olanlar, hukuki engeli bulunan ve Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlara dağıtılmaması ve bunlara ait olan payların Hazineye aktarılmasına imkân verecek düzenleme yapılması, soruşturma veya kovuşturma devam edenlere isabet edecek tasfiye payının Fon hesaplarında tutulması, soruşturma veya kovuşturma sonucuna göre işlem yapılması,

amaçlanmaktadır.

Teklif ile; 6758 sayılı Kanunla Fona verilen kayyımlik görevi ile ilgili olarak karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik olarak,

- Fonun kayyım olarak atandığı şirketler ve malvarlığı değerleri ile ilgili olarak şirketlerin etkin ve hızlı yönetilebilmesi amacıyla mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğerk sorunları nedeniyle şirketin, şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin Fon tarafından kısmen veya tamamen satışına veya feshi ile tasfiyesine imkan sağlanması, böylelikle sadece mevcut halde sürdürülemez olan şirketlerin değil yakın zamanda ticari, sektörel veya finansal şartlar nedeniyle varlığını sürdürmek için yatırım veya sermaye ihtiyacı olan şirketlerin satışı veya tasfiyesiyle, oluşması muhtemel zararların önlenmesi,

- Hakkında şahıs kayımlık kararı bulunmasa dahi şirket ve/veya malvarlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satışına veya feshi ile tasfiyesine, ticari ve iktisadi bütünlük satışından elde edilecek tutarın nemalandırılmasına, dağıtımına ve bakiyenin şirket işlerinde kullanılabilmesine yönelik düzenleme yapılması,

- Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle haklarında mahkûmiyet kararı bulunmayan hissedarlara sermaye payları oranında kâr payı ödemesi yapılması, soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin hissesine isabet edecek kâr payının Fon hesaplarında tutulması, soruşturma veya kovuşturma sonucuna göre işlem yapılması,

amaçlanmaktadır.

Teklif ile; 7076 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle;

- 6758 sayılı Kanuna uyum sağlanmasını teminen, kayımlık görevi Fon tarafından yürütülen şirket, ortaklık payları ve malvarlığı değerlerinin müsaderesine karar verilmesi halinde bu kararın Hazine ve Maliye Bakanlığının onayı ile satış veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilmesine,

- Müsade kararından önce yapılan satışlarda alacaklıların alacaklarını tahsil etme imkanı varken müsade kararından sonra yapılan satışlarda da alacaklıların sıra cetveli kapsamında alacaklarını tahsil edebilmesine imkan sağlanarak, 6758 sayılı Kanunun 19 ve 20 nci maddelerindeki esaslar çerçevesinde satışların yapılması, tasfiye komisyonlarınca tasfiyenin tamamlanması ayrıca şirketin yönetim kontrolünü elinde bulundurmayan ve/veya şirketin yüzde ellinin altındaki ortaklık paylarının müsaderesinden sonra kamunun bu ortaklıktan satış yoluyla çekilmesine,

ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca Teklif ile;

- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinde değişiklik yapılarak 31/12/2021 tarihli bilançolarda yer almasa dahi 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda, bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır.

- 6741 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak bedeli ödenerek hakim hissedar haline gelinen şirketler, fonlar ve bunların bağlı ortaklıkları da muafiyet kapsamına alınmaktadır.

- 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yapılması öngörülen değişiklikle; Anayasa Mahkemesinin 22/12/2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan, 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E., 2021/54 K. sayılı kararına uygun olarak düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddenin mevcut halinde sadece gerçek kişilere ait olup ticari işlemlere konu olmayan mevduat ve katılım fonu tutarları sigorta kapsamında iken, yapılan değişiklikle ticari mevduatın da sigorta kapsamına dahil edilmesi öngörülmektedir. Mevduat sigortacılığının kuralları IADI tarafından yürürlüğe konulan “Etkin Mevduat Sigortacılığı için Temel Prensipler” ile belirlenmekte ve bu doğrultuda IADI Değerleme Sonuç Raporunda ticari mevduatın sigorta kapsamı içine alınmasına yönelik tavsiyede bulunulmuştur. Ticari mevduatın sigorta kapsamına dahil edilmesi hususu aynı zamanda

Avrupa Birliği'nin 2014 tarihli ve mevduat sigortacılığı faaliyetlerinin AB bünyesindeki kurallarını düzenleyen EU/49 sayılı Mevduat Sigortacılığı Direktifi'nin 5 no'lu "Sigortalanabilir Mevduat" başlıklı maddesinde de yer alan bir husustur. Ülkemizin AB direktiflerine uyum değerlendirmesinde daha önce ticari mevduatın kapsam dışında olması sebebiyle ülkemiz "büyük ölçüde uyumlu" sayılmış ancak "tam uyumlu" sayılmamış ve bu yöndeki eksikliğin giderilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca her 5 yılda bir yapılan FSAP (Finansal Sektör Değerlendirme Programı) değerlendirmelerinde de ticari mevduatın sigorta kapsamında olmaması kritik edilen ve eleştirilen hususlardan biridir.

IADI'nin 11 no'lu prensibi ile AB'nin EU/49 sayılı direktifinin fonlama ile ilgili 10 no'lu maddesinde mevduat sigorta rezervi için limit tanımlaması yapılması önerisi bulunduğundan, maddenin üçüncü fıkrasına "mevduat sigorta rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviye" şeklindeki ilaveyle buna yönelik düzenleme yapılmakta, dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile; hakkında iflas kararı verilmeyen veya iradi tasfiyeye giren kredi kuruluşunun tasfiyesinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki sıralamanın geçerli olacağına ilişkin ilave getirilmekte, altıncı fıkrasına, Fon kaynaklarının çözümleme rezervi ile mevduat sigortası rezervinden oluşması nedeniyle ödemenin, mevduat sigortası rezervinden yapılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Öte yandan maddeye yeni fıkra ilavesiyle bankalarda söz konusu teknik alt yapının kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin kuralların Fon Kurulu tarafından belirlenmesi hakkında düzenleme getirilmektedir.

Madde 2- Maddede sigorta kapsamı dışında tutulacak ticari mevduatlar açıkça sayılmakta, kapsam dışında kalacak hesapları belirleme yetkisi Fon Kuruluna verilmektedir.

Madde 3- 5411 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde yapılan düzenlemeye uygun olarak 107 nci maddede de gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Madde 4- Fon başkan yardımcıları sayısının artırılması suretiyle, Fonun idari yapılanmasında artan iş yükünün etkin ve süreçleri hızlandıracak düzeyde takibinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 5- Fon bünyesinde fiilen yürütölmekte olan ve mevcut daire başkanlıklarının görev alanında bulunmayan işlemlerle müdürlükler nezdindeki bir kısım işlemlerin, Bankacılık Kanunu dışında verilen yeni görevler ile bu doğrultuda gelişen ihtiyaçların kurulacak yeni hizmet birimlerince yürütölmeleri öngörölmekte olup bu ihtiyaçlara binaen hizmet birimi sayısı artırılmaktadır.

Madde 6- Fonda ihtiyaç duyulan destek personelinin (kat ve mutfak görevlisi, şoför, güvenlik vb.) istihdam edilebilmesi amacıyla maddede değişiklik yapılmaktadır.

Madde 7- Maddede, Fon Kurulu üyeleri ve Fon personelinin Bankacılık Kanununda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle Fonun yaptığı ödemeyi ilgililerinden talep etmesi hususunda düzenleme yapılarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13 üncü maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 5 inci maddesindeki düzenlemeye benzer şekilde Kurumun yaptığı bu ödemeleri kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklı tutulmaktadır. Ayrıca 5411 sayılı Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen kişilerin de madde kapsamına dâhil edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 8- Bankacılık Kanunu ile Fona verilen görevlerin yanı sıra ilgili diğer kanunlar ve Devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığınca verilen görevlerin ifası sırasında yapılan giderlerin de gerektiği hallerde, daha sonra ilgililerinden tahsili koşuluyla Fon bütçesinden karşılanabilmesi amacıyla ilave düzenleme yapılmaktadır.

Madde 9- Maddede, Fon tarafından yapılan ticari ve iktisadi bütünlük (TİB) satışlarında mevcut düzenlemeler ve yargı içtihatları gözetilerek maddede ifade edilen geçmiş dönem borcuna dair kriterlerin daha açık ve anlaşılır olmasının sağlanması, finansal kiralama sözleşmelerinin ticari ve iktisadi bütünlük kapsamına alınması ve ihale bedeline isabet eden tutarın sıra cetveli kesinleşmeden ödenmesi, sıra cetveline karşı dava açma süresinin düzenlenmesi, ayrıca mer’i düzenlemenin 6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesine uyumlu hale getirilmesi amacıyla değişiklik yapılmaktadır.

Madde 10- 5411 sayılı Kanuna ilave edilen geçici 34 üncü maddenin yürürlüğünden önce iflas edenler dahil tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankaların tasfiyesinde, söz konusu bankaların TL ve yabancı para alacakları sözleşme faizi üzerinden tahsil edilirken bu paralar bankaların en yüksek faiz oranı üzerinden nemalandırılmakta, buna karşın bankaların; yabancı para borçları Yargıtay Hukuk Dairelerinin istikrar kazanmış kararlarında da yerini bulan “iflasta alacaklılar arasında eşitliğin ön planda olduğu, tüm alacaklılar için belirli bir satış kuru esas alınarak yabancı paranın iflas tarihi itibarıyla Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği” şeklindeki gerekçeye uygun olarak iflas tarihindeki kur üzerinden TL olarak sabitlenerek bu borçlara ve bankaların TL borçlarına ödeme tarihine kadar kanuni faiz işletilmekte, tasfiye süresince alacakların daha yüksek sözleşme faiz oranıyla tahsil edilmesi, yabancı para olarak tahsil edilen alacaklardan kaynaklanan kur farkı ve işbu tahsilatların yüksek faiz oranıyla nemalandırılması sebebiyle tasfiye bakiyesi oluşmaktadır. Kamu eliyle yapılan tasfiyenin uzunluğu ve batık bankaların kamuya olan maliyetleri de dikkate alındığında oluşan bu bakiyenin, bankanın iflasına neden olanlar, Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlara dağıtılmayarak bunlara düşen payların Hazineye ödenmesine, soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payının da, kovuşturmaya yer olmadığına, beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında blokede bekletilmesine imkan verecek düzenleme getirilmektedir.

Madde 11- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin mevcut halinde kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında mevcut olan yabancı paralarını maddede belirtilen sürelerde Türk lirasına çevirmeleri durumunda istisna düzenlemeleri yer almaktadır. Maddeyle 31/12/2021 tarihli bilançolarda yer alması dahi 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda, bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır. Ayrıca Cumhurbaşkanına 30/6/2022 tarihli veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda bulunan yabancı paraların Türk lirasına dönüşümünde de istisnanın uygulanabilmesi hususunda yetki verilmektedir. Eklenen diğer fıkrayla da Türk Lirasına dönüşen bu hesapların 2022 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere vade sonunda Merkez Bankasının düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi durumunda istisnanın yenilenen hesaplara da uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 12- 6741 sayılı Kanunun mevcut halinde alt fon ve alt şirketlere yönelik olarak “Şirket tarafından kurulacak” ifadesi kullanılmaktadır. Alt fon ve şirketlerin Türkiye Varlık Fonu adına tescilli gerektiğinden; birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda yapılan ekleme ile Kanunda yer alan muafiyet ve istisnalardan Türkiye Varlık Fonu’nun hak sahibi olduğu şirket ve alt fonlara ilişkin açıklama getirmektedir. Eklmeler ile Kanundaki kurucunun Türkiye Varlık Fonu A.Ş. mi yoksa Türkiye Varlık Fonu mu olması gerektiğine ilişkin mevcut belirsiz durumun fıkralar özelinde giderilmesi ve

düzenlemenin diğer maddeler ile uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır. 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yapılmakta olan düzenleme ile TVF'nin veya kurmuş olduğu alt şirketlerin ve fonların bedelini ödeyerek satın almış olduğu şirketlerin değer kaybına uğramaması ve şirketlerin özel sektörle adil bir şekilde devam edebilmesi için kamu sermayeli şirketlere uygulanan mevzuat ve kısıtlamalardan arı tutulması amaçlanmaktadır. Yapılan değişiklik ile stratejik yatırımların Türkiye Varlık Fonu'nun sektöre (finans, teknoloji, liman yatırımları gibi) özgülenmiş şirketleri tarafından yapılmasının önünün açılması hedeflenmektedir.

6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında yapılmakta olan düzenleme ile dördüncü fıkrada yapılan değişikliğe uygun olarak satın alınan şirketlerin kamu sermayeli şirketlere uygulanan mevzuata tabi olmamaları ve özel sektörde rekabetlerine devam edilebilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan 6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesine eklenmekte olan fıkra ile; kurulacak fon veya şirketin tamamen veya hakimiyeti kaybedecek şekilde elden çıkarılması halinde muafiyetlerin ve istisnaların devam etmeyeceği hususunun açığa kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Madde 13- 6741 sayılı Kanuna geçici madde eklenmek suretiyle; Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara tanınan muafiyet ve istisnaların, maddenin yürürlüğe gireceği tarihten önce kurulmuş şirket ve fonlara da uygulanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, bu şirket ve fonlara sağlanan muafiyet ve istisnalar sebebiyle kamu idareleri tarafından geçmişe doğru herhangi bir ödeme veya iade yapılmaması sağlanmaktadır.

Madde 14- Fonun kayyım olarak atandığı şirketler ve malvarlığı değerleri ile ilgili olarak şirketlerin etkin ve hızlı yönetilebilmesi için şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin, şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayyım kararı bulunmasa dahi bu şirket ve/veya mal varlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satışına veya feshi ile tasfiyesine imkan sağlanması amaçlanmakta, satılan şirketlerle ilgili kayyım kararının, hisselerin devrini müteakip Fonun talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimlik tarafından kaldırılacağına ilişkin cümle ilave edilmekte, yeni şirket kuruluşuna ilişkin Fon Kuruluna yetki verilmesine, Fonun kayyım olarak atandığı şirketlerin bölünmesine karar verilmesi halinde Fonun bölünme yoluyla kurulan şirkete kayyım olarak atanacağına, maddede yazılı koşulların oluşması şartıyla hissedarlara kâr dağıtımına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 15- Fonun kayyım olarak atandığı şirketlerin satışından elde edilecek tutardan satışa hazırlık ve diğer masrafların düşülmesinden sonra kalan tutarın yargılamanın sonuçlanmasına kadar bir hesapta nemalandırılmasına dair mevcut düzenlemeye “şirket ortaklık payları” ilave edilmektedir. Yine aynı maddede Fon tarafından şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin ticari ve iktisadi bütünlük satışından elde edilecek tutardan, sıra cetveline göre dağıtımından bakiye kalması halinde, bu tutarın şirket işlerinde kullanılabilmesini teminen 6758 sayılı Kanunun 19 uncu maddesindeki düzenleme bu maddeye de taşınmakta, ortaklık paylarının satışında, satışa ilişkin masraflar ile dava veya avukatlık masraflarının milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı bulunmayan hissedarların payından düşülmeyeceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 16- Müsadere kararından önce yapılan satışlarda alacaklıların alacaklarını tahsil etme imkânı varken müsadere kararından sonra yapılan satışlarda söz konusu varlığın mülkiyeti değiştiğinden ve alacaklıların alacaklarına kavuşma imkânı ortadan kalktığından, alacaklılar arasındaki eşitsizliğin giderilmesini teminen 6758 sayılı Kanunun 19 ve 20 nci maddelerine uygun düzenleme yapılmakta, şirketin yüzde ellinin altındaki ortaklık paylarının müsaderesine karar verilmesi ve müsadereye konu payların satışına ilişkin olarak fıkra ilave edilmektedir.

Madde 17- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak büyükşehir belediyelerine devredilen metro projeleri için merkezi yönetim bütçesinden harcanan tutarlar, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 15 inci maddesi ile 1014 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan her ay %5 oranında kesilerek tahsil edilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E., 2021/54 K. sayılı kararı ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "... Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının..." ibaresi Cumhurbaşkanına verilen yetki sınırı belli olmadığı gerekçesiyle iptal edilmiştir. Madde ile Anayasa Mahkemesi kararına uyum sağlayacak şekilde Cumhurbaşkanına verilen kesinti oranını belirleme yetkisinin ölçüt ve sınırlarını belirleyen açık bir yasal düzenleme yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda belediyelerin şehir içi raylı ulaşım sistem ve metro projeleri borçlarına karşılık olarak yapılacak kesinti oranı, belediyelerin aylık vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan %5'i aşmayacak şekilde düzenlenmektedir.

Madde 18- Madde ile, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak 18/1/2019 tarihinden önce işletilmesi büyükşehir belediyelerine devredilmiş olan şehir içi raylı ulaşım sistem ve metro projelerinin ödenmeyen bakiye tutarları için de vergi gelir paylarından kesinti yapılması usulü benimsenmekte, Anayasa Mahkemesi'nin 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E., 2021/54 K. sayılı iptal kararı ile uyumlu şekilde Cumhurbaşkanına verilen kesinti oranını belirleme yetkisinin ölçüt ve sınırlarını belirleyen açık bir yasal düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 19- Yürürlük maddesidir.

Madde 20- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

18/04/2022

Esas No: 2/4389

Karar No: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4389 esas numaralı, “*Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 15/04/2022 tarihinde yaptığı 32 nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 45 Milletvekili tarafından 12/04/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4389 esas numaralı '*Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' Başkanlıkça 12/04/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 15/04/2022 tarihinde yaptığı 32 nci birleşiminde 2/4389 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Türkiye Varlık Fonu (TVF), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/4389 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/4389 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde; Teklifte;

- AB mevzuatı ile tam uyumun sağlanması ve mevduat kapsamının genişletilmesi amacıyla, kişilere ait olup ticari işlemlere konu olmayan mevduat ve katılım fonu tutarlarını kapsayan sigortaya, yapılan değişikliklerle ticari mevduatın da kapsama alınması, sigorta kapsamına alınacak ticari mevduatlardan hangilerinin sigorta kapsamı dışında tutulacağı diğer tasarruf mevduatlarına benzer şekilde açıkça belirtilmesi ve kapsam dışında kalacak hesapları belirleme yetkisinin ise TMSF Kuruluna verilmesi,

- TMSF bünyesinde fiilen yürütülmekte olan ve mevcut daire başkanlıklarının görev alanında bulunmayan işlemlerle müdürlükler nezdindeki bir kısım işlemlerin, Bankacılık Kanunu dışında verilen yeni görevler ile bu doğrultuda gelişen ihtiyaçların TMSF bünyesinde kurulacak yeni hizmet birimlerince yürütülmesinin sağlanması amacıyla hizmet birimlerinin sayısının artırılması, TMSF'de ihtiyaç duyulan destek personelinin (kat ve mutfak görevlisi, şoför, güvenlik vb.) istihdam edilebilmesi amacıyla personellerde aranan en az lisans düzeyi mezuniyet gereksiniminin bu kadrolar için aranmaması ve TMSF'nin iki olan başkan yardımcısı sayısı üçe çıkarılması,

- TMSF Kurulu üyeleri ve TMSF personelinin Bankacılık Kanununda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle TMSF'nin yaptığı ödemeleri kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkının saklı tutulması ve 5411 sayılı Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen kişilerin de madde kapsamına dâhil edilmesi,

- Kanunla TMSF'ye verilen kayımlık ve ilgili diğer kanunlarla ve Devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığınca verilen görevlerin yerine getirilmesi nedeniyle yapılan giderlerin, gerektiği hallerde Fon bütçesinden karşılanabilmesi,

- Ticari ve iktisadi bütünlük satışlarında geçmiş dönem borcuna dair kriterlerin belirginleştirilerek Yönetmelikte yer alan hükümlerin Kanuna taşınması, finansal kiralama sözleşmelerinin ticari ve iktisadi bütünlük kapsamına alınması, ihale bedeline isabet eden tutarın sıra cetveli kesinleşmeden ödenmesi, sıra cetveline itiraz süresinin cetvelinin Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren 15 gün olması,

- İflas eden ve tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankalardaki tasfiye bakiyesinin bankanın iflasına neden olanlar, Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler

ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlara dağıtılmayarak bunlara düşen payların Hazineye ödenmesi, soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payının da kovuşturmaya yer olmadığına, beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında blokede bekletilmesi,

- Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarda yer alması dahi 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda, bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançların istisna kapsamına alınması, Cumhurbaşkanına 30/6/2022 tarihli veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda bulunan yabancı paraların Türk lirasına dönüşümünde de istisnanın uygulanabilmesi hususunda yetki verilmesi, Türk lirasına dönüşen bu hesapların 2022 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere vade sonunda Merkez Bankasının düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi durumunda istisnanın yenilenen hesaplara da uygulanması,

- Türkiye Varlık Fonu ile Türkiye Varlık Fonu A. Ş. tarafından kurulan şirket ve alt fonlar arasında ayırım yapılarak Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara da çeşitli muafiyet ve istisnalar sağlanmakta ve bu şirket ve fonlar kamu sermayeli mevzuat ve kısıtlamalardan arı tutulması, ilgili fon ve alt şirketlerde Türkiye Varlık Fonunun hakimiyetinin sona ermesi durumunda muafiyet ve istisnaların da sona ermesi,

- Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara tanınan muafiyet ve istisnaların, maddenin yürürlüğe gireceği tarihten önce kurulmuş şirket ve fonlara da uygulanması,

- TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlerin veya hakkında şahıs kayyımlık kararı bulunmamasına rağmen bu şirket ve mal varlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde kaçak kararı verilmiş kişilerin mevcut paylarının TMSF tarafından tasarrufta bulunulabilmesi, ilgili şirketlerin satılmasıyla birlikte kayyımlık kararının TMSF'nin talebi üzerine ilgili mahkeme ve hakimliklerce kaldırılması, belirli şartlar dahilinde, TMSF'nin kayyım olarak görevlendirildiği şirketlerde kâr payı dağıtımına karar verebilmesi,

- TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlerin satışını gerçekleştirilmesi durumunda yargılamanın sonuçlanmasına kadar satış tutarının bir hesapta nemalandırılması ve bu bakiyeye şirket ortaklık paylarının da dahil edilmesi, Ortaklık paylarının satışında, satışa ilişkin masraflar ile dava veya avukatlık masraflarının, terör örgütleri veya milli güvenliği tehdit edecek bir yapı ile bir iltisakı bulunmayan kimselerin hesaplarından düşülmemesi,

- Müsadere kararından sonra yapılan satışlarda da alacaklıların sıra cetveli kapsamında alacaklarını tahsil edebilmesine imkan sağlanması, tasfiye komisyonlarının tasfiyenin tamamlanması ayrıca şirketin yönetim kontrolünü elinde bulundurmayan ve/veya şirketin yüzde ellinin altındaki ortaklık paylarının müsaderesinden sonra kamunun bu ortaklıktan satış yoluyla çekilebilmesi,

- Belediyelerin şehir içi raylı ulaşım sistemi ve metro projelerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına ödeyecekleri borçlarına karşılık olarak borcun ifası tamamlanıncaya kadar ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylarından her ay azami %5 oranında Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kesinti yapılabilmesi,

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak 18/1/2019 tarihinden önce işletilmesi büyükşehir belediyelerine devredilmiş olan şehir içi raylı ulaşım sistem ve metro projelerinin ödenmeyen bakiye tutarları için de ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylarından her ay azami %5 oranında kesinti yapılabilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Ticari mevduatın bu zamana kadar mevduat sigortası kapsamına alınmamasının önemli bir eksiklik olduğu ancak yapılacak bu düzenleme ile TMSF'nin ticari mevduata sağlanacak sigorta kapsamında üstleneceği risk miktarının da açıklanmasının yerinde olacağı, bunun yanı sıra AB'nin Türkiye'ye yönelik finansal piyasalar alanında önerdiği diğer yasal düzenlemelerin de bir an önce hayata geçirilmesinin yerinde olacağı,

- TMSF'nin iş yükünün 15 Temmuz sonrası gelişen süreçte oldukça arttığı ancak gün geçtikçe bu iş yükünün görece azalma eğilimi içinde olduğu, bu nedenle teşkilat yapısında bu denli bir genişlemeye duyulan gereksinimin nedeninin tam olarak anlaşılmadığı, TMSF'de mevcut destek personelinin sayısı ile düzenleme kapsamında kaç kişinin istihdam edilmesinin planlandığının da açıklanması gerektiği, benzer şekilde TMSF'nin teşkilatındaki genişleme ile birlikte Kurum tarafından atamaları yapılan kayımlar ve kayımlık makamlarında da uzmanlaşmaya gidilmesinin yararlı olacağı,

- Bilançolarında kayıtlı olan yabancı paraları Türk lirasına çeviren kurumlara kur korumalı mevduat uygulaması kapsamında mevduatlarının faiz ve kâr payları ile diğer kazançlarının istisna kapsamına alınmasının döviz kurlarında istikrarın sağlanmasında yararlı olacağı, bu kapsamdaki mevduatların kambiyo kârından muaf olmamasının doğru karşılandığı ancak kur korumalı mevduat uygulamasının ülke hazinesine getireceği yükün tam olarak bilinmediği, yapılan düzenleme ile kur korumalı mevduat uygulamasında bu kazançların istisna kapsamına alınmasının hazineye gelecek yükü artırmayacağı ve bu durumun bir takım endişelere neden olduğu,

- Türkiye Varlık Fonunun şeffaf bir şekilde çalışmalarını sürdürdüğü ancak sürecin yeni olması nedeniyle çalışmaların ülke ekonomisine yansımalarının henüz çok belirginleşmediği, uzun vadede TVF'nin kaynak yaratımının ve ekonomiye katkılarının daha belirgin olacağı, bunların yanında TVF'nin yönetimindeki şirketlerin etkin ve kârlı çalıştırılmasının da önemli olduğu, TVF'nin tüm aşamalarındaki denetim raporlarının TBMM ile paylaşılmasının ve Fonun yatırım kararlarının nedenlerinin açıklanmasının TVF'nin şeffaflığının artırılması açısından yerinde olacağı, yapılan düzenleme ile TVF'nin kuracağı şirket ve alt fonlara sağlanacak muafiyetler ile bu şirketlerin işlem yürüttüğü piyasalarda serbest rekabet yapısının bozulmamasına da dikkat edilmesi gerektiği,

- TMSF'nin bünyesinde bulunan ve kayımlar eliyle bir şekilde finansal açıdan tekrar ekonomiye kazandırılmaya çalışılan şirketlerin piyasa koşullarında kârlı bir şekilde satılmasının olumlu karşılandığı, ancak TMSF bünyesinde bulunan ve haklarında hukuki sürecin devam ettiği işletmelerin süreç tamamlanmadan satılmasının altında yatan iktisadi nedenlerin tam olarak anlaşılmadığı, bu satış işlemlerinin şeffaf bir şekilde Kurum tarafından kamuoyu ile paylaşılmasının ve bu işletmelerin hukuki süreç sonuçlanana kadar fon tarafından idare edilip kârlılık ve verim seviyelerinin artırılmasının yerinde olacağı,

- Şehir içi raylı ulaşım sistemlerine ilişkin belediyelerce Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yardım sağlayan belediyelerin bu borçlanmalarında Bakanlığın belediyelere her türlü kolaylığı sağladığı, bu kolaylıkların yanında belediyelerin de ilgili borçlarını zamanında Bakanlığa ödemesi gerektiği, ancak şehir içi raylı ulaşım sistemlerine ilişkin belediyelerce Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına ödenmesi gereken bu borçların belediyelerin raylı sistemlerdeki hasılat payı üzerinden değil de İller Bankası payından azami yüzde 5 olarak alınmasının borcun vadesini kısaltacağından belediye gelirlerinde kısa vadede bir kayba neden olabileceği, bu durumun belediyelerin hizmetlerinde aksamalar oluşturma

riskini barındırdığı, bu nedenle borçların tahsilinde ya kesinti oranının azaltılmasının ya da tahsilin belediyelerin hasılat payları üzerinden yapılmasına yönelik bir düzenlemenin belediyelerin hizmet kalitesini artırmada daha yerinde bir uygulama olacağı,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Mevduat sigortacılığı standartlarının Uluslararası Mevduat Sigortacılığı Birliği tarafından belirlendiği ve Türkiye’de tüzel kişilerin mevduatlarının mevduat sigortası kapsamında bulunmamasının Birlik tarafından eleştiri konusu yapıldığı, G-20 ülkeleri için 5 yılda bir yayınlanan Finansal Sektör Değerleme Raporunda da ticari mevduatların mevduat sigortası kapsamına alınmasının raporun değerlendirme kriterlerinden biri olduğu, düzenlemenin yapılmasıyla ilgili raporda ülke puanımıza da katkı sağlanacağı, bunun yanında gelişmiş ülkelerin neredeyse tamamında ticari mevduatların mevduat sigortası kapsamında olduğu, Ticari mevduatların sigorta kapsamına alınması ile birlikte Bankalar tarafından TMSF’ye yıllık yaklaşık 1,3 milyar Türk lirası sigorta primi sağlanacağı,

- TMSF’nin teşkilat yapısında iş yükünde meydana gelen artışa paralel olarak bir genişlemenin öngörüldüğü, bu genişleme ile birlikte Fon teşkilatında bulunan Başkan yardımcılıkları ile genel müdürlüklerin sayısının artırılacağı, yine düzenlemede TMSF’ye alınacak destek çalışanlarında aranan en az lisans düzeyi mezuniyet şartının kaldırılmasının ve zamanla ortaya çıkan destek çalışanı gereksiniminin giderilmesinin öngörüldüğü, bununla birlikte destek çalışanlarının başka kadrolara atanmasının önünde kanuni bir engel bulunduğu ve bu çalışanların başka kadrolara atanması olanağının bulunmadığı, mevcut durumda TMSF’de 35 destek personeli kadrosu bulunduğu ve 5 sürücü 2 muhaberat görevlisi olmak üzere 7 kişinin etkin olarak çalıştığı diğer kadroların ise boş olduğu bu kadrolara alım yapılmasının öngörüldüğü,

- TMSF Kurul üyeleri ile çalışanlarının Bankacılık Kanunu kapsamında sayılan görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri nedeniyle doğacak zararların Fonun rücu hakkının saklı olarak kalması kaydıyla koruma altına alınmasının öngörüldüğü, düzenleme ile birlikte Fonun kendi çalışanlarının 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 127 nci maddesi kapsamında koruma altında olduğu ve düzenleme ile birlikte bu hükmün Fonun dışarıdan atadığı ve kamu çalışanı olmayan Fon çalışanları için de uygulanır olmasının amaçlandığı,

- Kur korumalı mevduat uygulamasının ülkemizin karşı karşıya kaldığı döviz kurlarındaki oynaklığı durdurmada etkili bir yöntem olduğunun açık şekilde görüldüğü, getirilen düzenleme ile kurumların mevduatlarının faiz ve kâr payları ile diğer kazançlarına bir istisna sağlandığı ancak kambiyo kârına karşı bir istisna getirilmediği ve kârın hala vergi matrahı içerisinde bulunduğu, kur korumalı mevduat uygulamasının hazineye bir miktar yük getirdiğinin doğru olduğu ancak uygulama kapsamında hazineye gelen yükün tahmin edilen sınırlar içerisinde olduğu, buna göre uygulama kapsamında Hazine tarafından 8/4/2022 tarihi itibarıyla destek sağlanan mevduat hesaplarındaki toplam tutarın 363,4 milyar Türk lirası olduğu ve bu tutarın 1 milyon 15 bin hesaptan, TCMB tarafından destek sağlanan kur korumalı mevduat hesaplarında ise 387,1 milyar Türk lirası tutarına karşılık geldiği ve bu tutarın 202.728’i gerçek, 30.640’ı tüzel kişiler olmak üzere toplam 233.268 hesaptan oluştuğu, yine aynı tarih itibarıyla kur korumalı mevduat hesaplarına Hazine tarafından 13,2 milyar Türk lirası ve TCMB tarafından 1,6 milyar Türk lirası destek ödemesinin yapıldığı, getirilecek bu düzenlemenin önceki dönem uygulamalarında ise Hazine’nin 10 milyar 164 milyon Türk lirası büyüklüğünde bir vergiden vazgeçtiğinin belirlendiği,

- Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara çeşitli daha önceden de muafiyet ve istisnaların sağlandığı, ancak teklif ile getirilen düzenlemenin kapsadığı şirketlerin TVF'nin yüzde 51 ve/veya daha üstünde paya sahip olacağı şirketler olduğu, TVF bünyesindeki şirketlerin Rekabet Kanununa tabi şekilde işlemlerini yürüttüğü ve düzenleme ile şirketlerin daha rekabetçi yapıya kavuşturulmasının amaçlandığı, TVF bünyesindeki bir takım şirketlerin kârlılık amacının yanında sosyal amaçlarının da bulunduğu ve bu nedenle ilgili şirketlerin sadece kâr amacıyla çalışma yürütmediği,

- Teklifte Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyeleri arasındaki anlaşmalar kapsamında Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılması gereken ödemeler için Bakanlığa, Belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylarla aylık yüzde 5'lik bir kesinti olanağı sağlandığı, bu düzenleme sayesinde Belediyelerin raylı sistem inşalarında Bakanlığın olanaklarından yararlanabileceği ve raylı sistem inşaları için Bakanlıktan elde ettikleri kaynaklara faiz ya da kur farkı işlenmeden borçlarını vadeli şekilde ödeme olanağına kavuşacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10

Teklifin çerçeve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 11

Teklifin çerçeve 11 inci maddesi; kanunların yapılmasında uyulması gereken usul ve esaslar çerçevesinde anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesine eklenen dördüncü fıkrasında yer alan “30/6/2022 veya” ibaresinin “30/6/2022 ve/veya” şeklinde değiştirilmesi ve aynı maddeye eklenen beşinci fıkrasında yer alan “istisna” ibaresinin “istisnalar” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Yeni Madde

10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun ek 2 nci ve 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddeleriyle 49 yıllığına Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslara ilişkin olarak ortaya çıkan kamu payının maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren anılan sürenin sonuna kadar Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilmesini sağlayan düzenleme teklife yeni çerçeve 12 nci madde olarak eklenmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi; 6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına eklenen cümlede yer alan “yukarıdaki Kanunlardan” ibaresi kanun yazım tekniğine uygun olarak “bu fıkradaki” şeklinde ve aynı maddeye eklenen yedinci fıkrada yer alan Türkiye Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketine atıf yapan “Şirket” ibaresi ile TVF'nin bünyesindeki şirketlere atıf yapan “şirket” ibarelerinin anlam karışıklığı olmaması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle 13 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 13 ve 14

Teklifin çerçeve 13 ve 14 üncü maddeleri; sırasıyla 14 üncü ve 15 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 15

Teklifin çerçeve 15 inci maddesi; 6758 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin değiştirilen birinci fıkrasında yer alan ancak Anayasa Mahkemesinin 24/12/2020 tarihli ve E.:2017/21; K.:2020/77 sayılı Kararı ile iptal edilen 6755 sayılı Kanunun 38 inci maddesine yapılan atfın madde metninden çıkarılması suretiyle 16 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 16

Teklifin çerçeve 16 ncı maddesi; 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17

Teklifin çerçeve 17 nci maddesi; proje maliyet bedeli yüksek olan ve bu nedenle belediye gelirleri ile yapımı güçlükle arz eden, Bakanlıkça yapılması durumunda da Belediyelere uzun yıllar borç yükleyen ve işletme gelirleri yatırım giderlerini karşılamayacak nitelikte olan projenin mevcut şehir içi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; teleferik, füniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin Bakanlıkça yapımının tamamlanmasının ardından Bakanlık veya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları tarafından işlettilmesini sağlamaya yönelik değiştirilmesi suretiyle 18 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; 19 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 19 ve 20

Teklifin yürürlüğe ilişkin 19 uncu maddesi ile yürütmeye ilişkin 20 nci maddesi sırasıyla 20 nci ve 21 inci maddeler olarak; aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,

- Trabzon Milletvekili Salih CORA

- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Cevdet Yılmaz</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Bingöl	İstanbul	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Ağrı	Ankara	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Cavit Arı</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Necdet İpekyüz</i>
Antalya	Aydın	Batman
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Garo Paylan</i>
Antalya	Denizli	Diyarbakır
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Muhammet Naci Cinisli</i>
Bursa	Erzurum	Erzurum
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Erol Katurcıoğlu</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Abdüllatif Şener</i>	<i>Uğur Aydemir</i>
Konya	Konya	Manisa
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Süleyman Girgin</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Muğla	Trabzon	Uşak
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4389) sıra sayılı “Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Ekonomik krizin buhrana dönüşerek derinleştiği, sorunları çözme umudunun tamamen raflardaki ürünlerin fiyat kontrollerine bırakıldığı, narh uygulamasının tartışıldığı, TÜİK verilerinin eğilip büküldüğü, ülke ekonomisinin çok kötü yönetildiği, enflasyonun bizzat iktidar tarafından izlenen politikalarla köpürtüldüğü, devlet kapasitesinde ciddi bir erozyonun olduğu, bir dönemde TBMM’ Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen “((2/4389) sıra sayılı “Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 6 ayrı kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan 21¹ maddeden oluşan mini bir torba kanun teklifidir.

Söz konusu kanun teklifi güncel ekonomik problemlerin (kalıcı yüksek enflasyon oranı, yüksek faizle kamu borçlanması, baskılanan kur politikası, artan dolarizasyon, kur garantili mevduat uygulamasının yaratacağı haksız kaynak aktarımı, artan işsizlik, gelir dağılımındaki adaletsizliklerin giderilmesi, dar gelirlili asgari ücretli, memur, emekli, küçük esnaf ve çiftçilerin yüksek enflasyon karşısında eriyen ve açlık sınırının altındaki sabit gelirleri, tarımsal üretimde girdilerdeki aşırı fiyat artışı, tarım sektöründeki üretim darboğazı, çiftçi borçlarının silinmesi, enerji ve doğalgaz fiyatlarındaki aşırı artışların sanayi üretiminde neden olduğu problemler, vb.) çözümüne yönelik esaslı düzenlemeler içermemektedir.

21 maddeden oluşan bu kanun teklifinde; ticari mevduatların mevduat sigortası kapsamına alınması ve bununla ilgili teknik düzenlemeleri içeren maddeler, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun teşkilat ve işleyişine ilişkin bazı düzenlemeler, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurul üyeleri ve personeliyle, diğer görevlilerine belli ölçülerde

¹ Komisyona sunulduğu anda 20 maddeden oluşan teklife Komisyondaki görüşmeler sırasında verilen son dakika önergesiyle yeni bir madde ilave edilmiştir.

koruma ve güvence getiren maddeler, Tasarruf Mevduatı Fonuna devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığınca verilen görevlerin ifası sırasında yapılan giderleri karşılama ödevi verilmesine ilişkin düzenlemeler, TMSF tarafından yapılan TİB satışların yeniden düzenlenmesine ilişkin maddeler, TMSF tarafından OHAL Kararnameleri ile el konulan, yönetilen şirketlerin satış ve tasfiyesinde yeni yetki veren düzenlemeler, Türkiye Varlık Fonu ile ilgili yeni muafiyet ve istisna düzenlemeleri, Dövizden kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi istisnasının süresinin 2022 yılı sonuna kadar uzatılmasına ilişkin yeni düzenlemeler, At Yarışları ve şans oyunları gelirlerinin Türkiye Varlık Fonuna aktarılmasını kesinleştirici bazı düzenlemeler ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca yapımı üstlenilen ancak işletmesi belediyelere devr olunan raylı sistem ve metro projeleri için vergi tahsilatından belediyelere ayrılan paylardan yapılacak kesintinin oranının en fazla %5 olacak şekilde belirlenmesi ve bu projelerden bazılarının belediye devredilmemesi Cumhurbaşkanınca kararlaştırılanların adı geçen Bakanlık veya kuracağı şirketlerle işletilmesini sağlayacak, **biriyle ilgisiz çok sayıda konudan oluşan ve torba yasa mantığıyla hazırlanan aynı zamanda ülke gündeminden kopuk düzenlemeler bulunmaktadır.**

Bu düzenlemeler üzerindeki gereksiz tartışmalarla ekonomik buhran perdelenmeye çalışılmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi de; geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan, yaklaşık kırk dört aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi (?) olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı tablosunun mahzurlarının ortaya konulmasına örnek teşkil edebilecek yeni bir mini torba kanun teklifi hüviyetinde bulunmaktadır.

Yukarıda bahsedilen konularla ilgili olarak kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, **T.B.M.M'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı** ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi(?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa’nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.’nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 44 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 98 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen kırk dört aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan bazı düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin kırk dört aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanlığı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa’da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM’ üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık kırk iki aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM’nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM’de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul’da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM’de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa’ya aykırı bir biçimde hazırlanan “torba yasa” tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri² vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yürürlüğe konulduğu görülmektedir.

Örneğin kanun teklifinin 18.maddesinde yer alan düzenleme, Anayasa Mahkemesinin Cumhurbaşkanına verilen kesinti yetkisinin sınırı belli olmadığı için iptal ettiği, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 15 inci maddesindeki düzenlemenin, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının tamamlayarak belediyelere devrettiği raylı sistem ve metro projeleri için vergi tahsilatından belediyelere ayrılan paylardan yapılacak kesintinin oranının en fazla %5 olacak şekilde belirlenmesi ile ilgilidir.

Anayasa Mahkemesi'nin 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E. ve 2021/54 K. sayılı kararı ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" ibaresi,

"..belediyelerin, kendilerine verilmiş olan görevleri gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları en önemli gelir kaynaklarından birisi olan genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamından ayrılacak paylar üzerinden hesaplanacak kesinti tutarının herhangi bir ölçüt ve sınır belirlemeksizin Cumhurbaşkanınca belirlenmesine imkân tanıyan kural, belirlilik ilkesi ve yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ile yerel yönetimlerin özerkliği ilkesiyle bağdaşmadığı" gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 7. ve 127. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Kanun teklifinde Anayasa Mahkemesinin iptal kararına uygun düzenleme yapıldığı ifade edilirken, maddenin görüşmeleri sırasında söz konusu maddeye Anayasanın 127 ve 104. maddelerine aykırı düzenlemeler ilave edilmiştir.

² Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 15.04.2022 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından 2638 maddeden oluşan 98 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

2018 yılı temmuz ayından itibaren 44 ay geçmesine karşın TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekili tarafından verilen (2/4389) esas numaralı "Bankacılık Kanunu ve Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu "Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme" bir an önce geçilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

1.1 Kanun Teklifinin bütününün Anayasa'ya uygunluk açısından değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir:

"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." (İçtüzük, md.38).

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeden komisyon, görüşmelere

başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya red kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibarıyla maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2 Torba yasa uygulamasının anayasaya uygunluğunun da sorgulanması gerekir.

Söz konusu 21 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi toplam biri birinden farklı 6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararıyla yapılmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı kararname (CBK) yoluyla bir tür "paralel yasama"ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıda Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa'ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesinin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özellikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifini TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadır.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; *“Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez”*

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” (md.11).

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken 6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmakta olan 21³ maddeden oluşan ” mini torba kanun teklifi” nin bu haliyle anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerlendirmemiz kabul görmemiştir.⁴

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; **teklifin 2 maddesinin** Anayasa’ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.3 Kanun teklifinin 11. maddesinin Anayasa’ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmektedir.

“(4) Kurumların 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır. Cumhurbaşkanlığı istisnayı 30/6/2022 ve/veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulamaya yetkilidir.

(5) Bu madde kapsamındaki istisnalar 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanır.”

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin mevcut halinde kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında mevcut olan yabancı paralarını

³ Komisyonu sunulduğu anda 20 maddeden oluşan teklife Komisyondaki görüşmeler sırasında verilen bir önerge ile 1 madde ilave edilmiştir

⁴ Bu konudaki geniş değerlendirmeler 196 sıra sayılı Denizli Milletvekili Nilgün Ök ile 46 Milletvekilinin” Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/2633)” ile ilgili Plan ve Bütçe Komisyonu Raporununun 30 ila 35. Sahifeleri ile İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037) ile ilgili Plan ve Bütçe Komisyonu Raporununun 22 ila 28. Sahifelerinde yer almaktadır.

maddede belirtilen sürelerde Türk lirasına çevirmeleri durumunda istisna düzenlemeleri yer almaktadır.

Maddeyle bu kez 31/3/2022 tarihli (ara dönem) bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda, söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır.

Ayrıca Cumhurbaşkanına 30/6/2022 tarihli veya 30/9/2022 tarihli (ara dönem) bilançolarda bulunan yabancı paraların Türk lirasına dönüşümünde de istisnanın uygulanabilmesi hususunda yetki verilmektedir.

Eklenen diğer fıkayla da Türk Lirasına dönüşen bu hesapların 2022 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere vade sonunda Merkez Bankasının düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi durumunda istisnanın yenilenen hesaplara da uygulanması amaçlanmaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında maddenin mevcut uygulaması nedeniyle 40 Milyar TL kambiyo karının vergilemesinden vazgeçildiği, bu nedenle yaklaşık 10 Milyar TL civarında Kurumlar Vergisi kaybı olduğu ifade edilmiştir.

Ancak yeni düzenleme ile ne kadarlık Kurumlar Vergisi açısından kayıp gerçekleşeceği konusunda komisyon çalışmaları sırasında yapılan projeksiyonlar döviz kurundaki belirsizlikler nedeniyle tatmin edici ve inandırıcı bulunmamıştır.

Bozdurulan yabancı döviz mevduatının artması halinde söz konusu düzenlemenin kamu maliyesinin vazgeçmek zorunda kalacağı vergi miktarını artıracığı anlaşılmaktadır.

Vergi mevzuatında yapılacak değişikliklerle kurumlar vergisi mükelleflerinin kur farkından doğan gelirlerinin vergiden istisna edilmesi, bazı şartlarla dönüşen mevduatlara ilişkin faiz gelirlerinden vergi alınmaması gibi teşviklerle, kuru dizginlemek için mevduata örtülü faiz artışı uygulaması niteliğinde bulunan kur korumalı TL mevduat düzenlemesinin yaygınlaştırılması ve bu uygulamadan daha fazla sonuç alınmak istenilmektedir.

Söz konusu madde düzenlemesi değişik açılardan Anayasa'nın 73. maddesine de aykırıdır.

Anayasanın "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesi;

"Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.”

hükümünü taşımaktadır.

Mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla; kurumlar vergisi mükelleflerine bazı koşullarla kur farkı ve faiz geliri istisnası getirilmesi düzenlemesi“ herkesin mali güce göre vergi ödeme ilkesine” ve “*Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır*”. hükümlerini içeren **Anayasa madde 73'e aykırılık teşkil etmektedir.**

1.4 Kanun teklifinin 18. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifte yer alan ve komisyonda verilen değişiklik önergesi ile değiştirilen 18. madde;

“MADDE 18- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “paylardan” ibaresi “paylarının” şeklinde değiştirilmiş, Anayasa Mahkemesince iptal edilen “Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” ibaresi “azami %5'i oranında Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve fıkraya beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Projenin mevcut şehiriçi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması halinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; bu cümleyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce hizmete açılmış olanlar hariç olmak üzere, mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları, bu kuruluşların bağlı ortaklıkları veya iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar

verilebilir. Bu durumda ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından kesinti yapılmaz.”

hükümünü taşımaktadır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak büyükşehir belediyelerine devredilen metro projeleri için merkezi yönetim bütçesinden harcanan tutarlar, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanununun 67. maddesiyle değişik 15 inci maddesi ile 1014 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan her ay %5 oranında kesilerek tahsil edilmektedir.

655 sayılı KHK'nın “Altyapı Yatırımları” başlıklı 15. maddesinin 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanununun 67. maddesiyle değişik 2. fıkrası;

“2) Cumhurbaşkanınca yapımının üstlenilmesine karar verilen teleferik, füniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin Bakanlıkça yapımının tamamlanmasından sonra, Bakanlık bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşları dışında bir kuruluşa mülkiyetinin maliyet bedeli üzerinden devri düzenlenecek protokoller ile gerçekleştirilir. Ancak proje, projenin tümü tamamlanmadan önce işletmeye açılacak durumda ise düzenlenecek protokoller ile mülkiyet devrine kadar işletmenin devri ile hizmete açılabilir. Devralan kuruluş, merkezi yönetim bütçesinden karşılanan ve/veya karşılanacak olan toplam proje maliyet bedelini, mülkiyet ve/veya işletme devir tarihinden itibaren bu bedelin ifa tarihine kadar her ay ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilgili hesaba aktarılmasıyla öder. Devralan kuruluşun belediye bağlı idaresi, belediye bağlı idaresinin ve/veya belediyenin sermaye payına sahip olduğu şirket olması halinde ilgili belediye, yükümlülüklerin yerine getirilmesinden devralan kuruluş ile birlikte müteselsilen sorumludur. Vadesinde kısmen veya tamamen ödenmeyen taksit tutarlarının tahakkuk eden gecikme zammıyla birlikte vade tarihinden itibaren yirmi beş iş günü içerisinde ödenmemesi halinde bu tutarlar için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulamasına ilişkin diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir”

hükümünü içermektedir.

Söz konusu maddede 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanununun 67. maddesiyle yapılan değişikliğin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa Mahkemesinde açılan iptal davası sonucu Anayasa Mahkemesi'nin 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E. ve 2021/54 K. sayılı kararı ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" ibaresi,

"..belediyelerin, kendilerine verilmiş olan görevleri gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları en önemli gelir kaynaklarından birisi olan genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamından ayrılacak paylar üzerinden hesaplanacak kesinti tutarının herhangi bir ölçüt ve sınır belirlemeksizin Cumhurbaşkanınca belirlenmesine imkân tanıyan kural, belirlilik ilkesi ve yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ile yerel yönetimlerin özerkliği ilkesiyle bağdaşmadığı" gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 7. ve 127. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Teklifte yer alan madde ile Anayasa Mahkemesi kararına uyum sağlama amacına yönelik şekilde Cumhurbaşkanına verilen kesinti oranını belirleme yetkisinin ölçüt ve sınırlarını belirleyen açık bir yasal düzenleme yapılması amaçlandığı ifade olunmaktadır.

Bu kapsamda belediyelerin şehir içi raylı ulaşım sistem ve metro projeleri borçlarına karşılık olarak yapılacak kesinti oranı, belediyelerin aylık vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan %5'i aşmayacak şekilde düzenlenmektedir.

Belediyeler arasında ayırmacılık ve kayırmacılık uygulamalarının olduğu bu dönemde böylesi bir yetkinin partili Cumhurbaşkanlığına verilmesinin anayasal açıdan bazı sakıncaları da içermekte olduğunu düşünüyoruz.

Bu düzenleme ile parti mensubiyeti bulunan Cumhurbaşkanı'nın, belediyeler açısından kesinti tutarlarını % 5'e kadar belirleme yetkisi verilmektedir. Zira getirilen düzenlemede üst sınır getirilmekle beraber Cumhurbaşkanlığı tarafından karar verilecek kesinti oranının hangi kriterler ölçüt alınarak tespit edileceği ortaya konulmamıştır. Bu durum Cumhurbaşkanının mensubu olduğu partinin yönettiği

belediyeler ile diğer partilerin yönettiği belediyeler arasında ayrıksı bir durum da yaratabilecektir.

Bu itibarla söz konusu düzenleme, Anayasa'nın eşitlik ilkesini ve ayrımcılık yasağını düzenleyen madde 10'a aykırı uygulamalara da neden olabilecektir.

Anayasa'nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri ayrıntılı bir vaziyette tadat edilmiştir. Anayasa'nın 104. maddesinde "Cumhurbaşkanı her konuda yetkilidir, Cumhurbaşkanına her konuda yetki verilebilir" denilmemektedir.

Bu düzenlemede yer alan hüküm Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini de düzenleyen 104. maddesine de aykırı bulunmaktadır.

Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca mahallî idarelerin kuruluş amacı olarak gösterilen mahallî müşterek ihtiyaç, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayanların, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan somut durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve sürekli güncelleştirdiği, özünde etkinlik, ölçek ve sağladığı yarar bakımından yerel sınırları aşmayan, bölünebilir ve rekabet konusu olabilen yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade etmektedir.

Mahallî idareler, kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmek için yeterli gelir kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır. Yerel yönetim birimi olarak belediyelerin etkin ve verimli hizmet sunabilmeleri, belediyelere verilen görevlerin etkin şekilde yerine getirilmesi, bunların mali açıdan güçlü olması ile yakından ilgilidir. Bu nedenden dolayı mahallî idarelere, merkezî idarenin kontrolü altındaki birtakım maddi kaynaklardan pay ayrılmaktadır.

İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylara ilişkin usul ve esasların düzenlendiği 5779 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verileceği; (2) numaralı fıkrasında, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının %1,50'sinin büyükşehir dışındaki belediyelere, %4,50'sinin büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve %0,5'inin il özel idarelerine ayrılacağı; (3) numaralı fıkrasında, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının %6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden

büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'unun büyükşehir belediye payı olarak ayrılacağı belirtilmiştir.

Bu maddede, Cumhurbaşkanınca yapımının üstlenilmesine karar verilen teleferik, föniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin yapımının tamamlanmasından sonra, merkezî yönetim bütçesinden karşılanan ve/veya karşılanacak olan toplam proje maliyet bedelinin, belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan ödeneceği, belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan yapılacak kesinti tutarının azami % 5 olarak Cumhurbaşkanınca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında, mahallî idarelerin il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları ifade edilmiştir. Anayasa'da merkezî yönetim-yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması, bu idarelerin özerkliklerinin göstergeleridir.

Anayasa'nın anılan maddesinde öngörülen *yerel yönetimlerin özerkliği* ilkesi, yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği de kapsamaktadır. Mali özerklik kavramı ise mahallî idarelerin mali kaynaklarının bir bölümünü yerel vergi ve harçlardan oluşturmalarını, gelirlerini ve varlıklarını kendi amaçlarına uygun bir biçimde kullanabilmelerini ve esnek bir bütçe sistemine sahip olmalarını öngörmektedir. Diğer bir ifade ile mahallî idarelerin mali özerkliği, merkezî yönetimin mal varlığından ayrı mal varlığı, bağımsız gelir kaynakları ve bütçeleri olması esasına dayanır. Nitekim Anayasa'nın 127. maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesinde de "*Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır*" hükmüne yer verilerek suretiyle mahallî idarelerin mali özerkliği teminat altına alınmıştır.

Madde metninde yapılan düzenleme ile kesinti oranının azami % 5'le sınırlanması bu düzenlemenin Anayasa'nın 127. maddesine aykırılığını gidermemektedir. Mahalli idarelerin hizmet sunabilmesi için mali kaynaklarının fazlaca kısıtlanmaması gerekir.

Buna ilaveten maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile madde metnine;

“Projenin mevcut şehiriçi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması halinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; bu cümleyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce hizmete açılmış olanlar hariç olmak üzere, mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları, bu kuruluşların bağlı ortaklıkları veya iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. Bu durumda ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından kesinti yapılmaz

düzenlemesi eklenmiştir.

Bir kentte hangi metronun belediye hangi metronun Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından işletilmesine Cumhurbaşkanı tarafından karar verilmesini “tek adam rejiminin” bir göstergesi olarak algılamaktayız.

Bu düzenlemenin de Cumhurbaşkanını görevlerini düzenleyen Anayasanın 104.maddesi hükümleri açısından tartışmalı olduğunu düşünüyoruz.

Bu düzenleme ile yeni metroları belediyeler yerine Ulaştırma Bakanlığı işletecektir.

Bu düzenleme aynı şehirde birbirine paralel iki farklı metro işletmeciliğini başlatacaktır. İkili yapı oluşacaktır. Bu düzenleme ile bilet, hat, tarife entegrasyonunun nasıl sağlanacağı belirsizdir. Şehir içi toplu taşımada kşgüdüm ve entegrasyon sağlanmaması nedeniyle kaos yaşanma ihtimali vardır. Bu düzenlemede kamu yararı bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 104 ve 127. maddelerine aykırı olan bu düzenlemenin teklif metninden çıkartılması gerekliliğine inanıyoruz.

Teklifin yukarıda belirtilen 2 maddesi ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

Ayrıca Kanun teklifinde yer alan 10.ve 15. maddelerdeki düzenlemeleri Anayasanın 35. maddesinde yer alan “mülkiyet hakkı”, 16. maddede yer alan düzenlemeleri ise Anayasa'nın 2. Maddesinde tanımını bulan “hukuk devleti” ilkesine uygunluk açısından sorunlu bulmaktayız. Bu maddelerin Adalet Komisyonunda tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun bulmamaktayız.

2. Yaklaşık kırk dört aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlık Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 5.Yasama döneminde de ısrarla sürdürülmektedir. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, “11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile

635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” , 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 21.12.2019 tarih ve 7201 sayılı “Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 20.02.2020 tarih ve 7222 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 25.03.2020 tarih ve 7226 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılması Hakkında Kanun”, 16.04.2020 tarih ve 7244 sayılı “Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 18.06.2020 tarih ve 7247 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 23.07.2020 tarih ve 7252 sayılı “Digital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 16.10.2020 tarih ve 7254 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 11.11.2021 tarih ve 7256 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 15.04.2021 tarih ve 7316 sayılı numaralı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 29.04.2021 tarih ve 7318 sayılı “Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 20.05.2021 tarih ve 7319 sayılı “Sigortacılık ile Diğer Bazı Alanlara İlişkin Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 03.06.2021 tarih ve 7326 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun” , 18.07.2021 tarih ve 7333 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 22.12.2021 tarih ve 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 19.01.2022 tarih ve 7351 sayılı “Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 08.04.2022 tarih ve 7394 sayılı “Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gibi Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekili tarafından verilen (2/4389) esas numaralı “Bankacılık Kanunu ve Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 21⁵ maddeden oluşan maddelik bir mini torba yasa hüviyetinde bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Örneğin teklifin 18. maddesinde yer alan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının tamamlayarak belediyelere devrettiği raylı sistem ve metro projeleri için vergi gelirlerinden belediyelere ayrılan paylardan yapılacak kesintinin oranının belirlenmesi ile ilgili düzenleme konusunda Belediyeler Birliğinin ve Belediyelerin görüşlerine başvurulmadığı teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında öğrenilmiştir.

Söz konusu mini torba kanun teklifi 12.04.2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına sevk edilmiştir.

Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 15.04.2022 günü saat 10.30'da Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının yine 12.04.2022 tarih ve Z-13922241-130.02-999587 sayılı yazıları ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Kanun teklif metninin Komisyonda görüşülmesine başlanılmadan önce tarafımızca yapılan mutlaka yasalaşması gereken ivedi düzenlemelerle, detaylı teknik çalışmayı gerektirmeyen maddelerle ilgili çalışmanın teklifin diğer maddelerinden ayrılarak süratle yasalaştırılması, diğer maddeler ile ilgili olarak daha detaylı bir çalışmanın yapılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

⁵ Komisyona sunulduğu anda 20 maddeden oluşan teklife Komisyondaki görüşmeler sırasında verilen bir önerge ile 1 madde ilave edilmiştir

Kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 15.04.2022 günü saat 10.30 'da başlayan toplantısında yaklaşık 7 saatlik bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntılı ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal

güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında bazı maddelerle ilgili olarak özensiz bir şekilde hazırlanan mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmuştur. Komisyon çalışmaları sırasında bu konuda yöneltilen sorulara da tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

21 maddeden oluşan söz konusu mini torba kanun teklifinin;

-1, 2, 3, 7, 9, 10, 13, 14 ve 15. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, ve Bilgi Teknolojileri Komisyonunda,

-7, 9, 10, 15, 16 ve 17. maddelerinin Adalet Komisyonunda,

-18 ve 19 maddelerinin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda aynı zamanda İçişleri Komisyonunda

ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İÇTÜZÜĞÜNÜN 23'ÜNCÜ MADDESİNDE "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İÇTÜZÜĞÜN 34'ÜNCÜ MADDESİNDE "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İÇTÜZÜKLE uygun olacaktır.

Söz konusu 21 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi toplam 6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389)

(Toplam 6 Kanun ve 1 KHK'da değişiklik yapmaktadır.)

Teklif Maddesi	Kanun / KHK No.	Düzenleme Yaptığı Kanun / KHK
1	1	19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu 'nun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi, ikinci fıkrasında yer alan "tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait" ibaresinin "mevduat ve" şeklinde ve üçüncü fıkrasının değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına Kredi kuruluşlarının iflası" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya tasfiyesi" ibaresi eklenmesi, altıncı fıkrasında yer alan "Fon kaynaklarından"

	<p>ibaresinin "Fon tarafından mevduat sigorta rezervinden" şeklinde değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi.</p>
2	<p>5411 sayılı Kanunun 64'üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı" ibaresinin "Aşağıda sayılan mevduat" şeklinde ve fıkranın (a), (b) ve (d) bentlerinin değiştirilmesi.</p>
3	<p>5411 sayılı Kanunun 107'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sigortaya tâbi tasarruf mevduatı" ibaresinin "sigortaya tâbi mevduat" şeklinde değiştirilmesi.</p>
4	<p>5411 sayılı Kanunun 119'uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "iki" ibaresinin "üç" şeklinde değiştirilmesi.</p>
5	<p>5411 sayılı Kanunun 120'nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine "daire başkanlıkları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bağlı müdürlükler" ibaresinin eklenmesi, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "onu" ibaresinin "onikiyi, müdürlüklerin sayısı altıyı" şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev" ibaresi "bu Kanun ve ilgili kanunlarda belirtilen görev, faaliyet alanı" şeklinde değiştirilmesi ve maddenin dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması.</p>
6	<p>5411 sayılı Kanunun 121'inci maddesinin birinci fıkrasına cümle eklenmesi.</p>
7	<p>5411 sayılı Kanunun 127'nci maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "Fon bu meblağı, ilgililerinden talep eder" ibaresinin "Fonun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır" şeklinde değiştirilmesi ve dördüncü cümlesinin yürürlükten kaldırılması, beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Kanunun 71 inci maddesi" ibaresinin "Kanun" şeklinde ve fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder" ibaresinin "kurumun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır" şeklinde değiştirilmesi, fıkranın üçüncü cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri," ibaresinin "Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri ile bu Kanun uyarınca görevlendirilen, atanmış veya aday gösterilerek seçilen" ibaresi şeklinde değiştirilmesi.</p>

8		5411 sayılı Kanunun 129'uncu maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi.
9		5411 sayılı Kanunun 134'üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkları" ibaresinin "iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklar ile bunlarla bağlantılı finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelere konu varlıkları" şeklinde ve "mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını" ibaresinin "mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını; ticari ve iktisadi bütünlük içinde yer alan mal, hak ve/veya varlıklar ile ilgili olması veya ticari ve iktisadi bütünlüğün değerinin korunması için gerekli veya değerini artırır mahiyette olması, taraflarca borç miktarının tespitinde mutabakata varılmış olması, varlıkları ticari ve iktisadi bütünlük satışına konu edilen tarafça bahsi geçen mutabakattan sonra Fona müracaat edilmesi ve işlemlerin en geç Fon Kurulunun ihaleyi onay tarihine kadar tekemmül ettirilmesi şartıyla öncelikli olarak" şeklinde değiştirilmesi ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklenmesi, fıkranın mevcut onuncu cümlesinde yer alan "düzenlenir" ibaresinin " düzenlenir ve Resmi Gazetede ilan edilir" şeklinde değiştirilmesi ve fıkraya mevcut onuncu cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklenmesi, fıkranın mevcut onüçüncü cümlesine " maliklerinin iflasına karar verilemez," ibaresinden sonra gelmek üzere "finansal kiralama sözleşmelerinin feshi talep edilemez, işbu sözleşmeler kapsamındaki varlıkların iadesine karar verilemez," ibaresinin eklenmesi ve maddenin sekizinci fıkrasının değiştirilmesi.
10		5411 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
11	2	13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 'nun geçici 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesi ve müteakip fıkraların teselsül ettirilmesi.
12	3	14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun 'a ek madde eklenmesi
13	4	19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 'un 8 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket" ibarelerinden sonra gelmek üzere "veya Türkiye Varlık Fonu" ibareleri ile

		"tarafından" sonra gelmek üzere "hakim hissedar olarak" ibareleri eklenmesi; dördüncü fıkrasının değiştirilmesi ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya Türkiye Varlık Fonu" ibaresi ile "tarafından" sonra gelmek üzere "hakim hissedar olarak" ibaresinin eklenmesi ve bu cümleden sonra gelmek üzere cümle ve maddeye fıkra eklenmesi.
14		6741 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
15	5	10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun 'un 19 uncu maddesinin üçüncü, sekizinci, dokuzuncu fıkralarının değiştirilmesi, onuncu fıkrasının yürürlükten kaldırılması, maddeye fıkra eklenmesi.
16		6758 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının değiştirilmesi.
17	6	1/2/2018 tarihli ve 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun 'un 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "varlıkların" ibarelerinin "malvarlığı değerlerinin" şeklinde, fıkra da yer alan "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satış ve tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir" ibaresinin "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve/veya şirket yönetim/müdürler kurulu/malvarlığı değerleri kayıym temsilciliği tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığının onayı ile satış veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir" şeklinde, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "ve" ibaresinin "veya" şeklinde değiştirilmesi, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümleler eklenmesi, mevcut üçüncü cümlesinin değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi.
18	1	26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 'nin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "paylardan" ibaresinin "paylarının" şeklinde değiştirilmesi ve Anayasa Mahkemesince iptal edilen "Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" ibaresinin "azami %5'i oranında Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" şeklinde yeniden düzenlenmesi.

19		655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci cümlesinin yeniden düzenlenmesi.
20	Yürürlük maddesi.	
21	Yürütme maddesi	

21(yürürlük ve yürütme dahil) maddeden oluşan söz konusu mini torba kanun teklifinin, 13 maddesi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu (Bunlardan 4 adedi aynı zamanda OHAL kapsamında el konulan şirketleri ve eski sahip ve yöneticilerini) 2 maddesi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile belediyeleri, 3 maddesi Türkiye Varlık Fonunu, diğer maddeleri ise Hazine ve Maliye Bakanlığını (Gelir İdaresi Başkanlığını) ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

21 maddeden oluşan Kanun Teklifinde;

-Mevduat sigortasının ticari mevduatları da içerecek şekilde genişletilmesi,

-Sigortaya tâbi olacak mevduat ve katılım fonlarının kapsamı ve tutarının, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun olumlu görüşü alınmak suretiyle Tasarruf Mevduatı Sigortası Fonu Kurulu tarafından belirlenmesi,

-Bankalarda sigortaya tabi mevduatla ilgili söz konusu teknik alt yapının kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin kuralların TMSF Kurulu tarafından belirlenmesi,

-Sigorta kapsamı dışında tutulacak ticari mevduatların açıkça belirlenmesi,, kapsam dışında kalacak hesapları belirleme yetkisinin TMSF Kuruluna verilmesi,

-Sigorta kapsamına alınan ticari mevduatların da başka bankalara devredilebilmesine olanak sağlanması,

-TMSF Başkan yardımcısı sayısının ikiden üçe çıkarılması,

-TMSF teşkilat yapısına yeni müdürlükler eklenmesi, Destek Hizmetler Dairesi Başkanlığının kaldırılması,

-TMSF'nin istihdam edeceği destek personeli için "lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak" koşulunun kaldırılması,

-Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri ile Fon personeli aleyhine, Fon Kurulunun veya Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra,

açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası nedeniyle yapılan yargılama sonucunda Fon aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Fonun ödeme yapması hâlinde, Fonun bu meblağı, ilgililerinden “talep eder” şeklindeki mevcut kanunda yer alan kesin hükmün “talep etme haklı saklıdır” şeklinde değiştirilmesi,

-Bankacılık Kanunu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen görevlerin yanı sıra ilgili diğer kanunlar ve devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığınca verilen görevlerin ifası sırasında yapılan giderlerin de gerektiği hallerde, daha sonra ilgililerinden tahsili koşuluyla Fon bütçesinden karşılanabilmesine olanak sağlanması,

-TMSF tarafından yapılan iktisadi ve ticari bütünlüklerin (TİB) satış bedelinin dağıtımına ilişkin esaslarda değişiklik yapılması, finansal kiralama sözleşmeleri iktisadi bütünlük kapsamına alınması, geçmiş dönem borcuna kavramına açıklık getirilmesi,

-TMSF tarafından tasfiye edilen bankaların tüm borçları ödendikten sonra kalan paranın dağıtımından, bankanın hakim ortaklarına, yöneticilerine, iflasa neden olanlara ve terör örgütlerine üyeliği, iltisakı veya irtibatı nedeniyle mahkum olanlara pay verilmemesinin sağlanması,

-Dövizden kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi istisnasının süresinin 2022 yılı sonuna kadar uzatılması,

-10.07.1953 tarih ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanununun ek 2 nci ve 04.04.1988 tarih ve 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddeleriyle 4 9 yıllığına Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslarla ilgili olarak bu Kanunda tanımlanan kamu payı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren anılan sürenin sonuna kadar Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilmesinin sağlanması,

-Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurduğu şirketlere de vergi muafiyeti getirilmesi, bu muafiyetin bu değişikliğin yürürlüğe gireceği tarihten önce kurulmuş şirket ve alt fonlar için de uygulanmasının sağlanması,

-Türkiye Varlık Fonu Şirketi ve Türkiye Varlık Fonu ile şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurulacak şirketler ve alt fonlar, ile bunların bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin veya katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler ve alt fonlar ile bunların bağlı ortaklıklarına hisse devir tarihinden

itibaren kamu iktisadi teşebbüsleri de dâhil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan veya özel kanunla kurulan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat, uygulama ve kısıtlamalara tabi olmamasının sağlanması,

-Bu muafiyet ve istisnaların söz konusu Şirket veya alt fonlarda Türkiye Varlık Fonu, Şirket veya alt fonlar doğrudan veya dolaylı olarak hakimiyetinin bulunduğu sürece devam etmesinin sağlanması,

--6758 Sayılı OHAL Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK'nın Değiştirilerek Kabul Edilmesine İlişkin Kanunun el konulan kayyım atanmış şirketlerin satış devir, bölünme, tasfiyeyi ve kar dağıtım esaslarını düzenleyen maddelerinde değişiklik yapılması ve bu maddelerde yer alan bazı yetkilerin doğrudan TMSF'ye Fon Kuruluna devredilmesi, satış ve tasfiye işlemlerinde müdürler kuruluna da yetki verilmesi, mahkemenin bir kişi hakkında "kaçak kararı" vermiş olması durumunda, bu kişinin üzerinde kayyım kararı olmasa dahi, TMSF'ye onun paylarını satabilmesine ve tasfiye etmesine yetki verilmesi,

-TMSF'nin kayyım atandığı şirkette kar payı dağıtımına karar verebilmesinin sağlanması, hakkında terör örgütü üyeliği, iltisakı v.b. mahkûmiyet kararı olan hisse sahiplerine kar payının ödenmemesi, soruşturma/kovuşturması süren kişinin ancak mahkemede aklandığı takdirde kar payını alabilmesi, o zamana kadar payının fon hesabında tutulması,

-6758 Sayılı OHAL Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK'nın Değiştirilerek Kabul Edilmesine İlişkin Kanunun TMSF'nin satış ve tasfiyeye ilişkin yetkilerini düzenleyen 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası kısmen değiştirilerek TMSF, devraldığı şirketler gibi, bankalar üzerinde de aynı yetkilerle kayyımlik yapabilmesinin, satış ve tasfiye işlemlerinde Bankacılık Kanunu hükümlerinin kıyasen uygulanmasının sağlanması,

-TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketin "ortaklık payları"nı da satabilmesine, şirketin/ortaklık paylarının satışından elde edilen tutardan TMSF'nin satış, yargılama ve avukatlık giderleri düşülerek nemalandırılmasına olanak tanınması,

-Şirketler gibi, kayyım atanmış "bankalar"ın da iflas ve tasfiye sürecini yönetecek denetleyecek kişiler için de mali, idari, hukuki, cezai sorumsuzluk getirilmesi,

-4/2/2018 tarihli ve 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine

Dair Kanunun 1. maddesinin bazı hükümlerinin değiştirilerek; müsadere karar verilen şirketlerin, ortaklık paylarının ve malvarlığı değerlerinin satışı veya tasfiyesi usullerinin yeniden düzenlenmesi düzenlenmesi, şirketlerin, %50'nin altındaki ortaklık payları hakkında müsadere kararı verilirse, TMSF'nin bunları satışa çıkarmasına olanak sağlanması,

-Anayasa Mahkemesinin Cumhurbaşkanına verilen kesinti yetkisinin sınırı belli olmadığı için iptal ettiği, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 15 inci maddesindeki düzenlemenin, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının tamamlayarak belediyelere devrettiği raylı sistem ve metro projeleri için vergi tahsilatından belediyelere ayrılan paylardan yapılacak kesintinin oranının en fazla %5 olacak şekilde belirlenmesi, söz konusu değişikliğin 18/1/2019 tarihinden önce işletilmesi devredilmiş olan projelerin ödenmeyen bakiye tutarları için de uygulanması,

gibi yaklaşık biri birinden farklı 25 ayrı konuda, toplam 6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Birbiriyle ilgili bulunmayan toplam 6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 21 madde içeren söz konusu teklif, aynı zamanda mini torba yasa teklifi hüviyetindedir.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temelinde dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan içtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirmektedir, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir değildir. Konu ve kapsam itibarıyla biri biriyle ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracığı kanaatindeyiz.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin

komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış(veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Örneğin kanun teklifinin 18 ve 19. Maddesi bazı büyükşehir belediyelerini yakından ilgilendirmesine karşın bu belediyelerin, Belediyeler Birliğinin görüşlerinin alınmadığı, temsilcilerinin komisyonda hazır bulundurulmadıkları gözlenmiştir

-Teklifteki kanun maddelerinin bazıları ile ilgili olarak tam ve kapsamlı bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

6 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişiklik yapan 21 maddelik yasa teklifinin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşığında yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1, 2 ve 3. maddelerinin değerlendirilmesi:

Kanun teklifinin 1. maddesiyle; 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63'üncü maddesinde yapılması önerilen değişiklikle, halen Türkiye'de tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonlarıyla sınırlı bulunan mevduat sigortasının kapsamı, ticari mevduatı da kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Resmi kuruluşların mevduatı ve bankalararası mevduat yine sigorta kapsamı dışında tutulmaktadır.

Sigortaya tâbi olacak mevduat ve katılım fonlarının kapsamı ve tutarının, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun olumlu görüşü alınmak suretiyle Tasarruf Mevduatı Sigortası Fonu Kurulu tarafından belirlenecektir.

Teklifle, yine IADI tavsiyelerine ve AB direktiflerine uyum amacıyla TMSF Kuruluna, "mevduat sigortası rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviye" belirleme yetkisi verilmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile; hakkında iflas kararı verilmeyen veya iradi tasfiyeye giren kredi kuruluşunun tasfiyesinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki sıralamanın geçerli olacağına ilişkin ilave getirilmekte, altıncı fıkrasına, Fon kaynaklarının çözümleme rezervi ile mevduat sigortası rezervinden oluşması nedeniyle ödemenin, mevduat sigortası rezervinden yapılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Yapılması önerilen bu değişiklikle de, faaliyet izni kaldırılan bankalar nezdinden sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım hesaplarının, "mevduat sigorta rezervinden" karşılanması öngörülmektedir. Mevcut düzenlemeye sigorta ödemeleri Fon varlıklarından ödenmekte idi. Bu yolla TMSF'nin çözümleme rezervinden sigorta kapsamındaki mevduatları ödemesinin önüne geçilmektedir.

Öte yandan maddeye yeni fıkra ilavesiyle bankalarda söz konusu teknik alt yapının kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin kuralların Fon Kurulu tarafından belirlenmesi hakkında düzenleme getirilmektedir. Bu düzenlemeyle, bankalar ve katılım bankalarına da sigortalı mevduat ve katılım fonunun hesaplanmasına, izlenmesine, doğrulanmasına ve ödenmesine esas oluşturacak her türlü bilgiyi TMSF'ye iletme ve buna yönelik olarak bir sistem kurma yükümlülüğü getirilmektedir.

Teklifin gerekçesinde;

“Mevduat sigortacılığının kuralları IADI tarafından yürürlüğe konulan “Etkin Mevduat Sigortacılığı için Temel Prensipler” ile belirlenmekte ve bu doğrultuda IADI Değerleme Sonuç Raporunda ticari mevduatın sigorta kapsamı içine alınmasına yönelik tavsiyede bulunulmuştur. Ticari mevduatın sigorta kapsamına dahil edilmesi hususu aynı zamanda Avrupa Birliği’nin 2014 tarihli ve mevduat sigortacılığı faaliyetlerinin AB bünyesindeki kurallarını düzenleyen EU/49 sayılı Mevduat Sigortacılığı Direktifi’nin 5 no’lu “Sigortalanabilir Mevduat” başlıklı maddesinde de yer alan bir husustur. Ülkemizin AB direktiflerine uyum değerlendirmesinde daha önce ticari mevduatın kapsam dışında olması sebebiyle ülkemiz “büyük ölçüde uyumlu” sayılmış ancak “tam uyumlu” sayılmamış ve bu yöndeki eksikliğin giderilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca her 5 yılda bir yapılan FSAP (Finansal Sektör Değerlendirme Programı) değerlendirmelerinde de ticari mevduatın sigorta kapsamında olmaması kritik edilen ve eleştirilen hususlardan biridir.

IADI’nin 11 no’lu prensibi ile AB’nin EU/49 sayılı direktifinin fonlama ile ilgili 10 no’lu maddesinde mevduat sigorta rezervi için limit tanımlaması yapılması önerisi bulunduğundan, maddenin üçüncü fıkrasına “mevduat sigorta rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviye” şeklindeki ilaveyle buna yönelik düzenleme yapılmaktadır.”

açıklaması yer almaktadır.

Kanun teklifinin 2. maddesiyle; Bankacılık Kanununun 64’üncü maddesinde değişiklik yapılarak, tasarruf mevduatında olduğu gibi hangi tür ticari mevduatların sigorta kapsamına alınmayacağı belirlenmektedir.

Buna göre, bankanın hakim ortakları ya da nitelikli pay sahiplerine, yönetim ve müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcılarıyla bunların tek başına veya birlikte kontrol ettiği tüzel kişiler ve ortaklıklarla ana, baba, eş ve velayet altındaki çocuklara ait mevduat ve katılım fonu ve diğer hesapları sigorta kapsamında değerlendirilmeyecek.

Ayrıca TMSF Kurulu tarafından BDDK’nın görüşü alınarak belirlenecek diğer mevduat ve katılım fonları da sigorta kapsamına alınmayabilecektir.

Kanun teklifinin 3. maddesiyle; Bankacılık Kanununun, TMSF’ye devredilen bankalarla ilgili hükümleri düzenleyen 107’nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Faaliyet izninin kaldırılmasına veya TMSF’ye devredilmesine izin verilen bankalardaki sigortaya tabi tasarruf mevduatının başka bankalara devredilmesi konusunda TMSF’nin yetkisi bulunmaktadır. Bu teklifin birinci maddesiyle yapılan değişikliğe paralel olarak sigorta kapsamına alınan ticari mevduatların da başka bankalara devredilebilmesine olanak sağlanmaktadır.

Mevduat sigorta sisteminin amacı, banka iflasları karşısında küçük tasarruf sahiplerinin çıkarlarını korumak olarak açıklanmaktadır. Mevduatın sigortalanmasının, tasarruf sahiplerinin bankacılık sistemine güvenmelerini sağlayarak, tasarrufların sistem dışına çıkmasını önlediği savunulmaktadır.

Ancak, mevduat sigortasının kapsamının çok fazla genişletilmesinin de hem tasarruf sahiplerini hem de bankaları yüksek risk almaya yönelttiği (ahlaki risk) için sistemi tehdit edebileceği uyarısı da yapılmaktadır.

Yasanın mevcut haliyle, Türkiye'de faaliyet gösteren bir kredi kuruluşunun (bankalar ve katılım bankaları) yurt içi şubelerinde gerçek kişiler adına açılmış olan ve münhasıran çek keşide edilmesi dışında ticari işlemlere konu olmayan Türk Lirası, döviz ve kıymetli maden cinsinden;

1.Tasarruf mevduatı hesaplarının anaparaları ile bu hesaplara ilişkin faiz reeskontları toplamının,

2. Katılma hesapları birim hesap değerleri ve özel cari hesapların,

200 bin TL'ye (iki yüz bin TL) kadar olan kısmı sigorta kapsamında bulunmaktadır. *2022 yılı başından itibaren 200 bin lira olarak uygulanan bu tutar her yıl yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak TMSF tarafından belirlenmektedir..)*

BDDK'nın verilerine göre 1 Nisan 2022 tarihi itibarıyla 3 trilyon 613 milyar lira olan Türkiye'deki toplam tasarruf mevduatı gerçek kişilere ait katılım fonunun 1 trilyon 309 milyar liralık kısmı sigortaya tabi bulunmaktadır.

Bu teklifle sigorta kapsamına alınması öngörülen ticari kuruluşlar mevduatı ise 1 trilyon 991 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Sigorta edilen tutarla ilgili bir üst sınır olduğu için sigortaya tabi olacak ticari mevduat tutarı bu tutarın altında bir rakam olacaktır.

TMSF'nin mevduat sigorta rezervi Aralık 2021 itibarıyla 91,2⁶ milyar lira düzeyindedir. Bu rezerv tutarı, sigorta kapsamındaki toplam mevduat ve katılım fonunun 8,6'sına karşılık gelmektedir. TMSF bunun uluslararası standartların üzerinde çok güçlü bir seviyeyi gösterdiğini iddia etmektedir.

Maddenin gerekçesinde Avrupa Birliği'nin 2014 tarihli ve mevduat sigortacılığı faaliyetlerinin AB bünyesindeki kurallarını düzenleyen EU/49 sayılı Mevduat Sigortacılığı Direktifi'nin 5 no'lu "**Sigortalanabilir Mevduat**" başlıklı maddesine atfta bulunulmasına karşın, söz konusu değişikliğin neden 8 yıldır bekletildiği yönündeki sorularımıza komisyonadaki görüşmeler sırasında tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

⁶ Söz konusu tutarın Mart sonu itibarıyla 97.1 Milyar TL olduğu tüzel kişi mevduatlarında eklenmesi durumunda bu tutarın 1 trilyon 457 Milyar TL'ye çıkacağı TMSF yetkilileri tarafından ifade edilmiştir.

Bu maddelerin komisyonda görüşülmesi sırasında, G20 üyesi ülkelerin tabi olduğu “Finansal Değerlendirme Programı”nın beş yılda bir yenilendiği, bugünlerde ülkemizin de bir denetim sürecinden geçtiği, hazırlanan ön raporda tüzel kişilerin mevduatlarının da sigorta kapsamına alınmadığıyla ilgili bir eleştirinin bulunduğu, bu nedenle söz konusu değişikliğin TMSF bürokratlarınca önerildiği yönünde açıklamada bulunulmuştur.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında, aslında bu değişikliğin küçük esnaf açısından da yararlı olacağı, TMSF’nin bu değişiklik sayesinde bankalardan gelecek olan 1.3 Milyar TL. ilave kaynağa sahip olacağı da ifade edilmiştir.

Ancak sistemik risk durumunda 1.4 trilyonluk ilave bir riskin de ortaya çıkacağı belirtilmiştir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasındaki açıklamalardan her ne kadar söz konusu değişikliğin gerekçesinin AB standartlarına uyum olarak ifade edilmesine karşın, **“faiz neden enflasyon sonuç”** dilemmasına dayanılarak izlenen örtülü kur sabitlemesine ve Merkez Bankasının politika faizini artırmasını baskılayacak ekonomik politikaların bankalar sistemini içerisine sokabileceği ilave risklerden korunmak ve güvence sağlamak amacıyla söz konusu değişikliğin yapıldığı, ayrıca bu değişiklikle TMSF’ye kullanabileceği ilave kaynağın temin edileceği kanaatine ulaşılmaktadır.

3.2 Teklifin 4, 5 ve 6. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 4. maddesiyle Bankacılık Kanununun 119’uncu maddesinde yapılan değişiklikle, TMSF Başkan yardımcısı sayısı ikiden üçe çıkarılmaktadır

Teklifin 5. maddesiyle Kanunun 120’nci maddesinde değişiklik yapılarak, Fonun hizmet birimlerinden olan daire başkanlıklarına bağlı olarak müdürlükler oluşturulmakta, Daire başkanlığı sayısı ondan onikiye çıkarılırken müdürlüklerin sayısı altı ile sınırlandırılmakta, hizmet birimlerinin görev alanı bankacılık kanunu dışında ilgili kanunları kapsayacak şekilde değiştirilmekte, maddenin 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı lağvedilmektedir.

Teklifin 6. Maddesiyle; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu personeline ilişkin 121 inci maddeye bir cümle eklenerek, ihtiyaç duyulan destek personelinin (kat ve mutfak görevlisi, şoför, güvenlik vb.) istihdam edilebilmesi için Kanunun 113 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan *“En az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak”* koşununun aranmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Değişikliğin, Anayasa Mahkemesinin 22/03/2007 tarihli ve E.2005/139, K.2007/33 sayılı kararı dolayısıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Karar ile “Fonun her türlü personeli”

için 113 üncü maddede yer alan eğitim koşulunun aranmayacağı düzenlemesi iptal edilmiştir. Getirilen düzenleme ile de genel kural olarak eğitim koşulunun aranmaya devam edeceği ve sadece destek personeli için bu eğitim koşulunun aranmayacağı hususu düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının üzerinden 15 yıl geçmesine karşın bu düzenlemeye bugüne kadar ihtiyaç duyulmayıp bugün ihtiyaç duyulmasının nedeni tam olarak anlaşılammıştır. Komisyondaki görüşmeler sırasında bu konuda değişiklik yapılmasında geç kalındığı belirtilmiştir.

Komisyondaki görüşmeler sırasında; söz konusu maddelerle getirilen hükümlerin ihtiyaca binaen getirildiği, TMSF'nin özellikle 2016 yılından sonra artan şirketlere el koyma, kayyım atama operasyonlarından ve son dönemde el konulan 21 adet finansman şirketine yönelik işlemlerin yoğunluğundan ilave personele ihtiyaç duyulduğu yönünde açıklamalarda bulunulmuştur.

Ancak şirketlerle ilgili tasfiye işlemlerinin sonuna gelindiği bu nedenle personel ihtiyacının azalıp azalmadığı konusundaki sorularımıza ise tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

3.3 Teklifin 7 maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 127. maddesinde değişiklik yapılarak; Fon Kurulu üyeleri ile Fon personeli aleyhine, Fon Kurulunun veya Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası nedeniyle yapılan yargılama sonucunda Fon aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Fonun ödeme yapması hâlinde, Fonun bu meblağı, ilgililerinden "talep eder" şeklindeki kesin hüküm "talep etme hakkı saklıdır" şeklinde değiştirilmektedir.

Benzer hüküm, mülga Bankacılık Kanunları ve cari Bankacılık Kanunu uyarınca "işlem yapılan bankalarla ilgili olarak" da geçerli kılınmakta ve kapsama giren görevlilerin (bu Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen, iflas ve tasfiye memurları) sayısı da artırılmaktadır.

Her ne kadar gerekçede 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13 üncü maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 5 inci maddesindeki benzer düzenlemeler emsal olarak gösterilmekte ise de bu hükümler Devletin kişilerin kusuru nedeniyle ödemek zorunda kaldığı paraların ilgililerinden tahsil edileceği hususunun saklı tutulduğunu ifade etmekte olup bu hükümler ihtiyari bir takdir hakkı gibi yorumlanmamalıdır.

Maddenin mevcut halinde ödenmiş olan paraların ilgilerinden “talep edileceği” belirtilmektedir. Yapılan değişiklikle bu kesin hüküm ihtiyari hale getirilmekte olup bunun geçerli bir gerekçesi de yoktur. Bu değişiklikle amaçlananın bazı durumlarda kurumun sorumlulara rücu etmek zorunda kalmaması olduğu anlaşılmaktadır.

Bu düzenleme ile TMSF kurul üye, görevli ve bazı işlemler için görevlendirilen iflas idare memurları, tasfiye memurları ve kayımlara ilave koruma getirilmesini uygun bulmamaktayız.

3.4 Teklifin 8.maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 129. maddesinde değişiklik yapılarak, Bankacılık Kanunu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen görevlerin yanı sıra ilgili diğer kanunlar ve devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığıınca verilen görevlerin ifası sırasında yapılan giderlerin de gerektiği hallerde, daha sonra ilgililerinden tahsili koşuluyla Fon bütçesinden karşılanabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Maddenin görüşülmesi sırasında bu madde kapsamında Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan uluslararası düzeyde açılan tahkim dava sayısının 5'e ulaştığı, bunlardan bazılarının 2016 sonrası OHAL KHK'ları ile el konulan şirketlerle ilgili olduğu beyan edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine veya adına açılan uluslararası düzeyde görülen davalarla ilgili işlemlerde hizmet alınmak üzere yardımcı olarak seçilen yurt dışı hukuk firmalarının seçim ve izlenmesinde ve bunlara Fon bütçesinden yapılacak ödemelerin seyirinde farklı bir hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

3.5 Teklifin 9. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 134. maddesinde değişiklik yapılarak finansal kiralama sözleşmeleri, dolayısıyla bu sözleşmelere konu varlıklar da iktisadi ve ticari bütünlük (TİB) kapsamına alınmaktadır.

Maddedeki, TİB satışında ihale bedelinden ödenecek geçmiş “dönem borcuna” açıklık getirilmektedir.

Buna göre söz konusu borcun, TİB bünyesinde yer alan mal, hak ve/veya varlıklarla ilgili olması, TİB'in değerinin korunması için gerekli ya da değerini artırıcı olması, tarafların borç miktarında anlaşmaya varmış olması, anlaşmadan sonra Fon'a başvurulması ve ihalenin onay tarihinden önce tamamlanması koşulları aranılacaktır.

Bu koşulları taşımayan geçmiş dönem borcuna ilişkin başvurular Fon tarafından işleme alınmayacaktır.

Gerçek ve tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların TİB kapsamında satışından elde edilecek bedelden, satış giderleri düşüktükten sonra kalan kısmından, öncelikle;

1.Rehinle teminata alınmış borçlar

2.Varlıkların ayınından kaynaklanan kamu borçları (Emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi vb.)

3.Geçmiş dönem borçları

4.Devlete ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Ululü Hakkındaki Kanun kapsamındaki borçları

5.GSM imtiyaz sözleşmelerinden doğan Hazine payı borçları

ödemeleri yapıldıktan sonra kalan kısım, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten (oransal olarak) taksim edilerek ödenecektir.

Finansal kiralama kapsamındaki varlıklara ait ihale bedelinden isabet eden tutar ile finansal kiralama sözleşmesi kapsamındaki borç tutarından hangisi düşükse o tutarın, finansal kiralayana öncelikli olarak ödemesi yapılacaktır.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“Fon tarafından yapılan ticari ve iktisadi bütünlük (TİB) satışlarında mevcut düzenlemeler ve yargı içtihatları gözetilerek maddede ifade edilen geçmiş dönem borcuna dair kriterlerin daha açık ve anlaşılır olmasının sağlanması, finansal kiralama sözleşmelerinin ticari ve iktisadi bütünlük kapsamına alınması ve ihale bedeline isabet eden tutarın sıra cetveli kesinleşmeden ödenmesi, sıra cetveline karşı dava açma süresinin düzenlenmesi, ayrıca mer’i düzenlemenin 6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesine uyumlu hale getirilmesi amacıyla değişiklik yapılmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

3.6 Teklifin 10. maddesinin değerlendirilmesi:

Bu maddeyle 5411 sayılı Bankacılık Kanununa, TMSF tarafından tasfiye edilen bankaların tüm borçları ödendikten sonra kalan tasfiye bakiyesinin paylaşılmasıyla ilgili geçici bir madde (34) eklenmektedir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında tasfiye bakiyesinin bankanın alacakların tahsili ve borçlarının ödenmesi arasındaki zaman farkından kur farklarından, kaynaklanabileceği ifade olunmuştur.

Maddeyle yapılan düzenleme ile TMSF tarafından tasfiye edilen bankaların tüm borçları ödendikten sonra kalan paranın dağıtımından, bankanın hakim ortaklarına, yöneticilerine, iflasa neden olanlara ve terör örgütlerine üyeliği, iltisakı veya irtibatı nedeniyle mahkum olanlara pay verilmeyecektir.

Maddeye göre, kalan bakiyeden iflasına karar verilen bankanın,

-Hakim ortakları ve yöneticileri,

-Yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları

-Yönetim ve denetimine sahip olduğu iştirakleri,

-Hakim ortağı olan tüzel kişiler, bunların gerçek ve tüzel kişi hakim ortaklarının hakim ortağı olduğu şirketler,

-Bu gerçek kişilerin kan ve kayın hısımları ile bu kişilerin hisselerini ciro, devir veya temlik yoluyla edinen üçüncü kişiler,

-Ortaklığın sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde onunun altında kalan paylara sahip olsa bile yönetim kurullarına üye belirleme ve kontrol imtiyazı veren paylara sahip olanlar,

-Bankanın iflasına neden olanlar,

-Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisaklı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlara

dağıtımdan pay verilmeyecektir.

Bunlara düşen pay Hazineye ödenecek,

Soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payı da; kovuşturmaya yer olmadığına, beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulacaktır.

Düzenleme, bu haliyle OHAL'i kalıcılaştırma çabalarından birisi olarak görülebilir. Diğer pay verilmeyenler daha çok şirket yönetiminde görev almaları sebebiyle sorumluluk hukuku açısından paylarına erişemezken; iltisak veya irtibat nedeniyle gerçekleşen mahkumiyetlerin mülkiyet hakkı önünde bir engel olarak düzenlendiği görülmektedir.

Kaldı ki, "milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı" ibaresinde, tespit işlemini hangi makamın yaptığı veya yapacağı belirgin değildir. Bunun, idari veya siyasal bir merci olması, mülkiyet hakkı açısından olduğu (Anayasanın 35. maddesi)

gibi, hukuk devleti ilkesi açısından da, bu düzenlemenin anayasallık sorunu yaratabileceği düşünülmektedir.

3.7 Teklifin 11. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmektedir.

“(4) Kurumların 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır. Cumhurbaşkanı istisnayı 30/6/2022 ve/veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulamaya yetkilidir.

(5) Bu madde kapsamındaki istisnalar 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanır.”

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin mevcut halinde kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında mevcut olan yabancı paralarını maddede belirtilen sürelerde Türk lirasına çevirmeleri durumunda istisna düzenlemeleri yer almaktadır.

Maddeyle bu kez 31/3/2022 tarihli (ara dönem) bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk lirasına dönüştürülmesi durumunda, söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır.

Ayrıca Cumhurbaşkanına 30/6/2022 tarihli veya 30/9/2022 tarihli (ara dönem) bilançolarda bulunan yabancı paraların Türk lirasına dönüşümünde de istisnanın uygulanabilmesi hususunda yetki verilmektedir.

Eklenen diğer fıkrayla da Türk Lirasına dönüşen bu hesapların 2022 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere vade sonunda Merkez Bankasının düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi durumunda istisnanın yenilenen hesaplara da uygulanması amaçlanmaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında maddenin mevcut uygulaması nedeniyle 40 Milyar TL kambiyo kararının vergilemesinden vazgeçildiği, bu nedenle yaklaşık 10 Milyar TL. civarında Kurumlar Vergisi kaybı olduğu ifade edilmiştir.

Ancak yeni düzenleme ile ne kadarlık Kurumlar Vergisi açısından kayıp gerçekleşeceği konusunda komisyon çalışmaları sırasında yapılan projeksiyonlar döviz kurundaki belirsizlikler nedeniyle tatmin edici ve inandırıcı bulunmamıştır.

Maddenin görüşülmesi sırasında 08.04.2022 tarihi itibarıyla Kur Korumalı Mevduat uygulamasının sonuçları, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Merkez Bankasının üstlendiği maliyetler konusunda detaylı bilgiler verilmiştir.

Komisyonu sunulan bilgilere göre; 08.04.2022 tarihi itibarıyla

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından destek sağlanan hesapların büyüklüğü 363,4 milyar TL'ye ulaştığı, bunun 1 milyon 15 kişilik bir mevduat sahibi grubuna tekabül ettiği,

Merkez Bankası tarafından destek sağlanan hesapların büyüklüğü 387.1 Milyar TL'ye ulaştığı, bunun gerçek kişiler itibarıyla 114.7 Milyar TL. olduğu, 202.728 kişiye tekabül ettiği, tüzel kişiler itibarıyla bu meblağın 272.4 Milyar TL.'ye ulaştığı, 30.640 tüzel kişiyi ilgilendirdiği,

Kur Korumalı Mevduat açısından toplam 750,5 milyar TL. bir büyüklüğün mevcut bulunduğu,

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan destek ödemesi tutarının 13.2 Milyar TL.'ye Merkez Bankası tarafından yapılan destek ödemesi tutarının ise 1.6 Milyar TL.'ye ulaştığı ifade edilmiştir.

Ancak yıl sonuna kadar söz konusu hesaplar dolayısıyla oluşabilecek toplam yükün hesabı ile ilgili olarak komisyon çalışmaları sırasında yapılan projeksiyonlar döviz kurundaki belirsizlikler nedeniyle tatmin edici ve inandırıcı bulunmamıştır

Bozdurulan yabancı döviz mevduatının artması halinde söz konusu düzenlemenin kamu maliyesinin vazgeçmek zorunda kalacağı vergi miktarını artıracığı anlaşılmaktadır.

Vergi mevzuatında yapılacak değişikliklerle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkının vergiden istisna edilmesi, bazı şartlarla dönüşen mevduatlara ilişkin faiz gelirlerinden vergi alınmaması gibi teşviklerle, kuru dizginlemek için mevduata örtülü faiz artışı uygulaması niteliğinde bulunan kur korumalı TL. mevduat düzenlemesinin yaygınlaştırılması ve bu uygulamadan daha fazla sonuç alınmak istenilmektedir.

Ancak söz konusu düzenleme yakın geçmişte yaşanan 128 Milyar Dolarlık Merkez Bankası rezervlerin bazı finans cambazlıkları ile kamu bankaları aracılığıyla arka kapıdan satışı sırasında döviz alanlar ile 2016 yılından beri Kredi Garanti Fonu

olanakları çerçevesinde dağıtılan kaynakları yağmalayarak almış buldukları kredileri yatırıma değil döviz alımında kullanan kesimi ödüllendirici niteliktedir.

Söz konusu madde düzenlemesi değişik açılardan Anayasa'nın 73. maddesine de aykırıdır.

Anayasanın "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesi;

"Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükümünü taşımaktadır.

Mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla; kurumlar vergisi mükelleflerine bazı koşullarla kur farkı ve faiz geliri istisnası getirilmesi düzenlemesi" herkesin mali güce göre vergi ödeme ilkesine" ve "Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır". hükümlerini içeren **Anayasa madde 73'e aykırılık teşkil etmektedir.**

3.8 Teklifin 12. maddesinin değerlendirilmesi:

Söz konusu madde ile **14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde ilave edilmesi suretiyle** 10.07.1953 tarih ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun ek 2 nci ve 04.04.1988 tarih ve 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddeleriyle 49 yıllığına Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslarla ilgili olarak anılan Kanunda tanımlanan kamu payının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren anılan sürenin sonuna kadar Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilmesi sağlanmaktadır.

Teklifin bu maddesi komisyonda verilen son dakika önergesi ile üzerinde çok fazla tartışma yapılmadan oylanarak iktidar partisi milletvekillerinin oyları ile kabul edilmiştir.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“10.07.1953 tarih ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun ek 2 nci ve 04.04.1988 tarih ve 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddeleriyle 49 yıllığına Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslarla ilgili olarak anılan Kanunda tanımlanan kamu payının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren anılan sürenin sonuna kadar Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilmesinin sağlanması,amaçlanmaktadır.”

şeklinde madde metninin içeriğine tamamen benzeyen bir açıklamaya yer verilmiştir.

Madde gerekçesinde söz konusu değişikliğe neden ihtiyaç duyulduğu ifade edilmemiştir.

Bu değişikliğin aceleyle getirilmesinin nedeni tarafımızca anlaşılamamıştır.

Anılan madde ile ek madde ile ilavesi öngörülen 5602 sayılı Kanun şans oyunlarından elde edilen hasılatın tâbi tutulacağı esasları düzenlemektedir. Bu kanunda Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisansların gelirinin nasıl bir işleme tabi tutulacağına dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Anılan Kanunun “Kamu payının dağıtımı” başlıklı 7. Maddesinin son fıkrası; “Şans oyunları hasılatından yapılacak her türlü kesinti ve ayrılacak paylar ancak, bu Kanuna hüküm eklenmesi veya bu Kanunda değişiklik yapılması ile mümkündür.” hükmünü taşımaktadır.

Bilindiği üzere; 10.07.1953 tarih ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna 21.07.2017 tarih ve 680 sayılı OHAL KHK'nın 77. Maddesi ve onu kanunlaştıran 01.02.2018 tarih ve 7072 sayılı Kanunun 75. Maddesi ile eklenen Ek madde 2;

“Yurt içinde at yarışları düzenleme, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen at yarışları üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etme hak ve yetkilerine ilişkin lisanslar, topluca 1/1/2018 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı

Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri uyarınca kurulan Fona verilmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına at yarışları düzenleme amacına yönelik olarak tahsis edilmiş veya fiilen bu amaçla kullanılan taşınmazlar ile üzerlerindeki yapı ve tesisler, 49 yıl süre boyunca lisans sahibi Fonun kullanımına verilir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, lisans süresince yurt içinde at yarışları düzenleyemez, düzenlemez, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen at yarışları üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul edemez.

Lisans konusu faaliyetlerin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesini izlemeye ve denetlemeye Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkilidir.”

hükümünü taşımaktadır.

04.04.1988 tarih ve 320 sayılı Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye 2.01.2017 tarih ve 680 sayılı OHAL KHK'nın 82 ve onu kanunlaştıran 01.02.2018 tarih ve 7072 sayılı Kanunun 80. maddesiyle eklenen ek 2 nci madde;

“Karşılığı nakit olmak üzere oynatılan Piyango, Hemen-Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Loto oyunları ile ilgili mevzuat çerçevesinde izin verilebilecek olan benzer şans oyunlarına ilişkin lisans, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 49 yıl süreyle 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri uyarınca kurulan Türkiye Varlık Fonuna verilmiştir. Lisansın Türkiye Varlık Fonu tarafından üçüncü kişilere devredilmesinden sonra, İdare lisansa konu şans oyunlarını düzenleyemez ve bu oyunlar için ayrı bir lisans veremez. Lisans konusu faaliyetlerin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesini izlemeye ve denetlemeye İdare yetkilidir.”

hükümünü taşımaktadır.

At yarışları ve şans oyunlarına ilişkin lisansın 49 yıllığına Türkiye Varlık Fonuna devrine ilişkin düzenlemeler aceleye getirildiği, ayrıca 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda gerekli yasal değişiklik yapılmadığı için bu lisans devirlerinden kaynaklanacak gelirlerin Türkiye Varlık Fonuna aktarılmasında sıkıntı yaşandığı, bu

nedenle söz konusu maddenin komisyona son dakika getirilerek gerekli değişikliğin yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ancak söz konusu maddenin komisyondaki görüşülmesi sırasında bu konuda detaylı izahat verilmemesinin nedeni de tarafımızca anlaşılamamıştır.

3.9 Teklifin 13 ve 14. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 13.maddesiyle 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesi değiştirilerek Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş (şirket) tarafından **hakim hissedar** olarak kurulacak şirketler de gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır.

Kanunun mevcut halinde, Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş ile bunların kurduğu şirketler ve alt fonlarına muafiyet sağlanmaktaydı.

Maddede yapılan bir başka önemli değişiklikle de TVF veya TVF Yönetim A.Ş'nin hakim hissedar olarak kurduğu şirketlerle, bedelini ödeyerek sermayesinin veya katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler, KİT'ler, sermayesinin yarısı kamuya ait veya özel kanunla kurulmuş kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat, uygulama ve kısıtlamalara tabi tutulmayacaklardır.

Ayrıca, TVF ve TVF A.Ş'nin hakim hissedarı olarak kurduğu ve kuracağı şirketler, kurucusu olduğu veya bedelini ödeyerek sermayesinin ya da katılım payının yarısına sahip olduğu şirketler Sayıştay Kanunu, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında KHK; 399 sayılı KHK, Devlet Memurları Kanunu, 631 sayılı KHK, 190 sayılı KHK, 527 sayılı KHK, Harcırah Kanunu, KİT'ler ile Fonların TBMM'ce Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Devlet İhale Kanunu, Taşıt Kanunu, Kamu Konutları Kanunu, Basın-İlân Kurumu Teşkiline Dair Kanun, Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümlerinden muaf tutulmaktadır

Kanunun mevcut halinde TVF, TVF A.Ş, alt fonlar ve bunların kurdukları şirketler, bu kanunların yanı sıra Sermaye Piyasası Kanunu ile Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanundan muaf tutulmaktadır.

Yine yapılan düzenleme ile bu muafiyet ve istisnaların söz konusu Şirket veya alt fonlarda Türkiye Varlık Fonu, Şirket veya alt fonlar doğrudan veya dolaylı olarak hakimiyetinin bulunduğu sürece devam etmesinin sağlanmaktadır.

Teklifin 14.maddesiyle 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna geçici bir madde eklenmesi suretiyle, bir önceki madeyle, TVF tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara sağlanan muafiyet ve istisnaların, bu değişikliğin yürürlüğe gireceği tarihten önce kurulmuş şirket ve alt fonlar için de uygulanması öngörülmektedir. Ayrıca, yapılan değişikliğe bağlı olarak, kamu tarafından önceki dönemlere ilişkin olarak bu şirket ve alt fonlara geriye dönük herhangi bir ödeme veya iade yapılmayacağı kuralı getirilmektedir.

Değiştirilen 4. fıkranın yeni haline göre; Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurulacak şirketler ve alt fonlar ile *bunların bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin veya katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler ve alt fonlar* ile bunların bağlı ortaklıklarına hisse devir tarihinden itibaren kamu iktisadi teşebbüsleri de dâhil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan veya özel kanunla kurulan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat, uygulama ve kısıtlamalara tabi olmayacağı düzenlenmektedir.

TVF, ve TVF A.Ş.'in hâkim hissedar olarak kuracağı şirketlere gelir ve kurumlar vergisi istisnası getirmek, kurulacak *şirketin diğer ortak veya ortaklarının ortaklık payları kadar bu vergi muafiyetinden yararlanması sonucunu doğurabilir.*⁷

Geçen ay (Mart 2022'de) Ojer Telekom (OTAŞ)'tan kredi alacaklısı bankaların alacakları karşılığında el koydukları Türk Telekom'un % 55 oranındaki hissesi, TVF tarafından satın alınmıştır. Bunun sonucunda TT hisselerinin yüzde 61,68'i Türkiye Varlık Fonu'na, %25'i Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait hale gelmiştir(Geriye kalan yüzde 15'lik hissesi halka arz edilmiş durumdadır). Yani, Türk

⁷ Bu düzenleme, bu haliyle değil TVF ve TVF A.Ş.'nin gelirlerinin kurumlar ve gelir vergisinden muaf tutulması şeklinde yapılmalıydı. Böylece TVF ve TVF A.Ş.'ye sağlanan vergi muafiyetinden, bunların kurduğu ve hakim ortak olduğu şirketlerin diğer ortaklarının da yararlanması engellenirdi.

Telekom'daki doğrudan ve dolaylı kamu payı (TVF'nin tamamı da Hazinesinin olduğu için) % 50'yi aşmış olduğundan bu durumda Türk Telekom yeniden bir Kamu İktisadi Teşebbüsü haline gelmiştir. Aslen bir KİT'e dönüşmüş olan TT AŞ'nin KİT denetiminin dışında çıkarılması da bu fıkra ile formüle edilmektedir. Yeniden düzenlenen 4. fıkra gereğince TT AŞ ve ileride çoğunluk hisseleri TVF-TVF Yönetim AŞ tarafından devralınacak bütün şirketler, TVF üzerinden hazinenin sahiplenmesine dolaylı olarak tabii olsalar bile TBMM'nin KİT denetimine tabii olmayacaklardır.

Diğer yandan, kurulacak şirketlerin dışında devralınacak şirketlerin de 6741 sayılı kanunun 5. maddesinde düzenlenen TBMM denetimine de tabii olmayacakları düşünülmektedir. Çünkü 5. madde ile kurulacak şirketlerin bağımsız denetim raporları üzerinden Cumhurbaşkanlığında düzenlenecek raporlarının TBMM'ye sunulması öngörülmekte ve devralınacak şirketlere ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamaktadır.

Komisyonadaki görüşmelerde, söz konusu düzenlemelerin teknik düzenleme oldukları, Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki şirketleri özel sektörle rekabetleri için bu düzenlemelere gereksinim duyulduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenlemeler, Türkiye Varlık Fonu Şirketi, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonlar, hakim hissedar olarak kurulacak şirketler, devralınacak şirketlerin bir bütün olarak denetimini güçleştirici özellikler taşımaktadır. Zaten paralel bir hazine niteliğine kavuşan Türkiye Varlık Fonunun denetimini güçleştiren bu düzenlemelerin teklif metninden çıkartılması gerekmektedir.

3.10 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 6758 Sayılı OHAL Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK'nın Değiştirilerek Kabul Edilmesine İlişkin Kanununun 19 uncu maddesi kısmen değiştirilmektedir.

3üncü fıkra değişikliğiyle; TMSF, Temmuz 2018'den beri Cumhurbaşkanlığının ilgili kurumu olduğundan, mevcut Kanunda geçen "TMSF'nin ilişkili olduğu Bakan" ibareleri kaldırılıyor ve kararı doğrudan TMSF'nin vereceği belirtiliyor. Buna göre; soruşturma ve kovuşturma bitene kadar, şirketlere kayyım yönetici atama/görevden alma kararını ilişkili Bakan değil, TMSF verecektir. "İlişkili Bakan" ibareleri

çıkarıldığından, Bakanın yetki devri yapabileceğine dair 10 uncu fıkra da tümüyle kaldırılmaktadır.

(3)üncü fıkraya eklenen cümleyle; TMSF, mahkemenin “kaçak kararı” verdiği kişiler hakkında satış/fesih işlemi yapabilecektir. Buna göre; hakkında “şahıs kayımlık” kararı olmasa dahi, bu madde kapsamında TMSF'nin yönetici atadığı şirket ve/veya mal varlığı değerinde payı bulunan ve aleyhinde mahkeme tarafından kaçak kararı verilmiş kişilerin payları, TMSF tarafından kısmen/tamamen satılabilecek, fesih ile tasfiye kararı verilebilecektir.

Satış ve tasfiye işlemleri mevcut Kanunda şirketin yönetim kurulu veya TMSF'nin ilişkili olduğu Bakan kararıyla yerine getirilirken; teklifle yönetim kuruluna ek olarak “müdürler kurulu” da yetkili kılınacak ve “ilişkili Bakan” yerine doğrudan TMSF karar verecektir.

Eklenen yeni cümleyle; satılan şirketler hakkındaki kayımlık kararı, hissenin devrinden sonra, TMSF'nin talebi üzerine mahkeme/hakimlikçe kaldırılacaktır.

(8) ve (9)uncu fıkra değişikliğiyle; mevcut fıkrada TMSF'ye devredilen ya da TMSF'nin kayyım atadığı şirketler üzerinden yeni şirket kurulmasına karar verme yetkisi “TMSF'nin ilişkili olduğu Bakan”ın kararına bağlı iken, değişiklikle bu yetki artık Fon Kuruluna verilmektedir. Yeni şirketin kuruluşu da Fon Kurulunun onayına tabi olacaktır. TMSF'nin kayyım atadığı şirketlerin genel kurul yetkileri de ilişkili Bakan yerine TMSF tarafından kullanılacak. 9 uncu fıkraya eklenen cümleyle; şirketin bölünmesine karar verildiğinde, TMSF kurulan şirkete kayyım atanacaktır.

Yeni eklenen (11)inci fıkrayla; TMSF, kayyım atadığı şirketlerde kısmen ya da tamamen kar dağıtım kararı verebilecektir. Fon kurulunun bu yetkisi, kayyım atanmasından önceki döneme ait bir mali tasdik ya da idari ibra anlamına gelmeyecektir.

Kar payı dağıtım yapılmayacak kişiler şunlardan oluşmaktadır: Mahkeme kararıyla terör örgütü üyeliği, iltisakı, irtibatı tespit edilenler; milli güvenliğe tehdit oluşturan yapı oluşum, gruplara üye olanlar.

Diğerlerine ise payları oranında kar payı ödenecektir. Hakkında soruşturma, kovuşturma sürenlerin kar payı ise, aklanmalarına ilişkin kararın kesinleşmesine kadar Fon hesabında tutulacak ve ödenmeyecektir. Teklif, geçen sürede bu kişilere herhangi bir faiz ya da değerlendirme ödemesi yapılmasını da içermemektedir.

Borsaya açık hisseler için ise bir sınırlama olmayacaktır. Borsadaki şirketten kişinin kar payı alabilmesi için, soruşturma veya kovuşturmasının olmaması, müsadere kararı verilmemesi şartı aranmayacaktır.

Söz konusu düzenleme ile el konulan şirketlerin satış işlemleri kolaylaştırılmaktadır.

Mevcut durumda şirketlerin TMSF eliyle satışı sürecinin aşamaları:

-Şirketlerin mali durumlarının sürdürülemez olması

-Bu durumun da ya mali müşavir ya da şirket yönetim kurullarınca rapora bağlanması

-Alınan Fon Kurulu kararı ile 5411 'in 134. maddesi kıyasen uygulanarak şirketler hakkında ticari ve iktisadi bütünlük oluşturulması

-Şirket hakkında ticari ve iktisadi bütünlük oluşturulması ile şirketlere bir nevi koruma sağlanması,

Ticari ve iktisadi bütünlük kararından itibaren 2 sene içerisinde ya şirketin mali durumunun düzeltilmesi ve ticari ve iktisadi bütünlük kapsamından çıkarılması ya da 2 sene içerisinde şirket varlıklarının TMSF eliyle ihale yapılarak ve TMSF ticari ve iktisadi bütünlük mevzuatına göre satılması şeklinde özetlenebilir.

Yeni düzenleme ile şirketlerin satışı:

Şirketlerin mali durumunun sürdürülemez olma şartı kaldırılmaktadır. Bu noktada halen yargılama süreci devam eden ve mali durumları güçlü olan birçok şirketin satışının önü açılmaktadır.

Şirketlerin ortaklık hakkına sahip olmayan, ortaklık haklarını devir almayan dolayısıyla şirketlere sermaye de koyamayan TMSF, sahibi olmadığı hakkı kanun ile elde ederek satabilmiş olmaktadır.

Mali durumu bozuk olan şirketler açısından kabul edilebilir olan bu durum mali durumu bozuk olmayan şirketler için kabul edilemez. Zira ortaklarının yargılaması devam ederken, yargı yolu henüz tükenmemişken şirketin mali bünyesi ve özkaynak yapısı da güçlü ise bu satışın tek amacı bu şirketlerin adresi belli olan alıcılara devredilmesi kuşkusunu içermektedir.(Sürat Kargo örneği)

Komisyon çalışmaları sırasında bugüne kadar şirketleri iyi yönetmeyi kendisine hedef olarak seçen ve şirketleri büyütüp kara geçirmekle övünen TMSF'nin neden tavır değiştirdiği, neden şirketleri iyi yöneterek kara geçirmek ve mahkemenin vereceği iade ya da müsadere kararını beklemek yerine topyekün bir satışa yönelmekte olduğu yönündeki sorularımıza tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

“Kanun ile TMSF ye verilen yetki; yargılama sürecinin sonuna kadar basiretli tacir gibi davranarak şirketleri yönetmek ve ancak mali durumu sürdürülemez ise şirketlerin satışını gerçekleştirmek iken yargılamanın 5-6 senedir bir türlü hala bitmemesi akla başka soruları da getirmektedir. (Fetö borsası gerçeği ya da yeterli gerekçe olmadan şirketlere kayyım atanması ya da işin ucunun dokunulmak istenmeyen kimselere dokunması endişesi gibi)

Şirketlerin mali durumu zayıflıyorsa sebebi yine tepeden atanan liyakatsiz yöneticiler, ihtiyaç fazlası işe alınan kişiler nedeniyle artan personel giderleri, tanıdık eşe dosta yaptırılan reklam tanıtım, vb. hizmet alımları, yatırım adı altında yapılan gereksiz harcamalar, gereksiz sponsorluklar, bağışlar, kiralamalar ve hatta tepeden inme tedarikçiler olduğunu tahmin etmek zor değildir.

Bu şirketlerle iş yapan ihale alan firmalar kimlerdir? Tüm bu şirketlerde yapılan ihale miktarı nedir? Bu ihaleler TMSF tarafından neden ilan edilmemektedir? Bu ihalelerin, bu şirketlerin yaptıkları harcamaların denetimi neden yapılmamaktadır? AKP'de aktif siyaset yapan ya da yapmış kaç kişi bu şirketlerde görev almıştır.

İhale süreçlerinin şeffaflığının zaten tartışma konusu olduğu ülkemizde (Düşük muhammen bedelle çıkılan, anlaşmalı ihale katılımcılarıyla danışıklı dövüş yapılan ihaleler gibi) kayyım atanan şirketlerin yönetiminin bu işte profesyonelleşmiş olan TMSF personeli eliyle yürütülmesi, bu sürece siyasi otoritenin müdahil olmaması çok önemlidir. Zira bazı şirketlerin uluslararası davaları da devam etmekte olup kaybedilmesi halinde ülkemiz büyük tazminat rakamları ödemek zorunda kalacaktır.”

Yine komisyon görüşmeleri sırasında yukarıda özetlediğimiz endişe ve eleştiriler de yanıtlanmamıştır.

Dolayısıyla, dava süreçleri sonuçlanana, yani mülkiyetin kime ait olacağı kesinleşene kadar TMSF bu şirketleri düzgün bir şekilde yönetmeye devam etmesi seçeneğinin yabana atılmaması gerekir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında TMSF Başkanı tarafından, Fon bünyesinde bulunan ve el konulan şirketlerle ilgili dava süreçlerinin uzamasının bu şirketlerin değerini düşürücü etki yaptığı, bu süreçte şirketlerin teknolojik olarak geriye düştükleri, yatırım kararlarının zamanında alınamadığı, karlılık ve verimliliklerinin azaldığı biçiminde açıklamalarda bulunulmuştur.

Sermaye üzerinde siyasal iktidarın sopa olarak kullandığı TMSF'nin yetkileri bu düzenlemelerle artırılmaktadır.

20 yıllık iktidar sürecinde e sermaye geçişi için araç olarak kullanılan Fon'un el konulan şirket ve varlıkları da aktardığı yerlere ilişkin olarak kamuoyunda bir çok şaibe oluşmuştur.

Bu itibarla Fon'un yetkilerini artırmak, yurttaşların varlıkları üzerindeki hukuk güvenliğini de riske etmektedir. İltisak ve irtibatın bu maddede de mülkiyet hakkını kısıtlayan bir kayıt olarak eklendiği görülmektedir. Bu düzenleme tarzı, Anayasa madde 35 açısından sorunlu bulunmaktadır.

3.11 Teklifin 16. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 6758 Sayılı OHAL Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK'nın Değiştirilerek Kabul Edilmesine İlişkin Kanunun TMSF'nin satış ve tasfiyeye ilişkin yetkilerini düzenleyen Kanunun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası kısmen değiştirilmektedir.

Teklifte bu iki fıkra gereksiz yere tümüyle yeniden yazılmıştır, ancak değişiklikler sınırlıdır. TMSF, devraldığı şirketler gibi, bankalar üzerinde de aynı yetkilerle kayımlık yapabilecek, satış ve tasfiye işlemlerinde Bankacılık Kanunu hükümleri kıyasen uygulanacaktır.

Mevcut Kanunda, kayımlık yetkisiyle Fona devredilen, Fonun kayımlı atandığı şirketleri, ortaklık paylarını kovuşturma, soruşturma süresince yöneten, temsil etmek için atanmışlar, görevlendirilenler, 6755 sayılı Kanunun 37 nci maddesi gereği, karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali, cezai sorumluluk taşımamaktadır.

Zira, 15 Temmuz Darbe Girişimini ve devamındaki eylemleri bastırmanın, OHAL süresince KHK'lar kapsamında karar alıp görev yürüten kişilerin cezai, mali, idari sorumluluğu olmayacağı bu 37 nci maddeyle, Kasım 2016'da güvenceye alınmıştır.

Teklif ise, "yönetim ve denetim" yetkisiyle Fona devredilen "bankalar"ın "iflas ve tasfiye" sürecini yönetecekleri, "atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler"i de bu sorumsuzluk kapsamına almaktadır.

Bu düzenleme ile OHAL hukuksuzluklarına getirilen sorumsuzluk halkası genişletiliyor. Haliyle, hukuk devleti (md.2) sorunlu bir sorumsuzluk zırhı söz konusu olmaktadır.

Ayrıca, maddeye eklenen yeni ibarelerle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda m.128/10 fıkrası uyarınca, elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi için, malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanalar haricinde, "görevlendirilenler, atanalar tarafından temsil yetkisini haiz olarak görevlendirilenler" de cezai, mali, idari sorumluluk taşımayacaktır.

TMSF, mevcut Kanuna göre, kayyım atandığı şirketin/şirket varlıklarının satışından elde edilecek tutarı, mahkemenin kesin hükmüne kadar bir hesapta nemalandırmaktadır. Teklifte, şirket haricinde, "şirketin ortaklık payları" da satışa konu olabilecektir. Kanunda satıştan elde edilen tutardan bir masraf düşülmezken, teklifle Fonun satış masrafı, dava veya avukatlık masrafları düşülecek, kalan tutar nemalandırılacaktır.

Yeni eklenen cümlelerle; şirket varlıklarının satışından elde edilen tutar, Bankacılık Kanunu m.134'e göre sıra cetveli izlenerek dağıtılacaktır. Dağıtım bittikten sonra kalan tutar, şirket işlerinde kullanılabilir, ortaklık paylarının satışından, satış masrafları, dava ve avukat masrafları düşülecek ancak hissedar kişinin milli güvenliğe tehdit oluşturan yapı, oluşum, grup ya da terör örgütüne üyeliği, iltisakı, irtibatı yoksa, bu masraflar bu hissedarların payından düşülmeyecektir.

Ceza mevzuatımız kapsamındaki hiçbir suç bu şekilde bir kısıtlama gerekçesi değilken; irtibat ve iltisakın özel hukuk alanı ilişkilerine de bu şekilde işlenmesi OHAL hukukunun olağanlaşması ve genelleşmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik alanda hukuki güvenliğin ise tam anlamıyla ortadan kalkmasıdır. Bu nedenle, hukuk devleti (md.2) bakımından sorunlu bir düzenleme söz konusudur.

3.12 Teklifin 17. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 4/2/2018 tarihli ve 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun "müsadere edilen şirket, ortaklık payları ve varlıkları"yla ilgili 1 inci maddesinde altı farklı değişiklik yapıyor.

Fıkradaki "varlıklar" ibaresi "malvarlığı değerleri" olarak değiştiriliyor. Madde, teklifin 14 ve 15 inci maddesiyle bağlantılıdır. TMSF'nin kayyım atandığı şirketlerin, ortaklık paylarının ve yeni ibareyle "malvarlığı değerleri"nin terörle bağlantılı suçlardan ötürü "müsadere"sine karar verilmesi halinde, bunların "satış 'veya' tasfiyesi" artık sadece "TMSF" tarafından değil, "Hazine ve Maliye Bakanlığının onayı ile TMSF ve/veya şirket yönetim/müdürler kurulu/malvarlığı değerleri kayyım temsilciliği tarafından" yapılacaktır. Satış "veya" tasfiye sürecinde şirket, ortaklık payları ve yeni adıyla "malvarlığı değerleri"nin yönetimini, bu teklifin 14 üncü maddesinde sayılan yöneticiler yürüteceklerdir.

Birinci fıkraya ikinci cümleden sonra eklenen yeni cümlelerle; Müsadere kararı verilen şirket, ortaklık payı ve malvarlığı değerlerinin satışı/ticari ve iktisadi bütünlük satışları bu teklifin 14 ve 15 inci maddelerinde düzenlendiği gibi yapılacak (6758 s. Kanun, m. 19,20); tasfiye işlemini tasfiye komisyonu tamamlayacaktır. Bu sayede, müsadere kararından önceki satışlarda alacaklının tahsil imkanı varken, müsadere kararı sonrasında mülkiyet yapısı değiştii için alacaklının alacağını tahsilini zorlaştıran sorunlara karşı bir çözüm yolu olarak; alacaklıların, teklifin 15 inci maddesine göre, sıra cetveli izlenerek alacağını tahsil etmesi sağlanacaktır.

Eklenen yeni fıkrayla; şirketin %50'nin altındaki ortaklık paylarının müsaderesine karar verilirse, bu payları TMSF satışa çıkaracaktır. Satış en az iki kez gerçekleşmezse, ortaklık payları şirkete bedelli olarak devredilebilecek ve şirket bu payların bedelini Hazineye ödeyecek; kamu bu yolla ortaklıktan çekilecektir. Müsadere kararından sonra sermaye artırımına karar verilirse, bu artırım Hazine ve Maliye Bakanlığının onayıyla gerçekleşecektir.

Kanun teklifinde yer alan 9, 10, , 15, 16, 17. maddelerin hukuki boyutlarının Adalet Komisyonunda etraflıca görüşülmeden acele ile Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılması gayretini uygun bulmuyoruz.

3.13 Teklifin 18. Maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifte yer alan ve komisyonda verilen değişiklik önergesi ile değiştirilen 18. madde;

"MADDE 18- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "paylardan" ibaresi "paylarının" şeklinde değiştirilmiş, Anayasa Mahkemesince iptal edilen "Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" ibaresi "azami %5'i oranında Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" şeklinde yeniden düzenlenmiş ve fıkraya beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Projenin mevcut şehiriçi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması halinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; bu cümleyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce hizmete açılmış olanlar hariç olmak üzere, mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları, bu kuruluşların bağlı ortaklıkları veya iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. Bu durumda ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından kesinti yapılmaz."

hükümünü taşımaktadır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak büyükşehir belediyelerine devredilen metro projeleri için merkezi yönetim bütçesinden harcanan tutarlar, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanunun 67. maddesiyle değişik 15 inci maddesi ile 1014 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan her ay %5 oranında kesilerek tahsil edilmektedir.

655 sayılı KHK'nın "Altyapı Yatırımları" başlıklı 15. maddesinin 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanununun 67. maddesiyle değişik 2. fıkrası;

"2) Cumhurbaşkanınca yapımının üstlenilmesine karar verilen teleferik, füniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin Bakanlıkça yapımının tamamlanmasından sonra, Bakanlık bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşları dışında bir

kuruluşa mülkiyetinin maliyet bedeli üzerinden devri düzenlenecek protokoller ile gerçekleştirilir. Ancak proje, projenin tümü tamamlanmadan önce işletmeye açılabilir durumda ise düzenlenecek protokoller ile mülkiyet devrine kadar işletmenin devri ile hizmete açılabilir. Devralan kuruluş, merkezi yönetim bütçesinden karşılanan ve/veya karşılanacak olan toplam proje maliyet bedelini, mülkiyet ve/veya işletme devir tarihinden itibaren bu bedelin ifa tarihine kadar her ay ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilgili hesaba aktarılmasıyla öder. Devralan kuruluşun belediye bağlı idaresi, belediye bağlı idaresinin ve/veya belediyenin sermaye payına sahip olduğu şirket olması halinde ilgili belediye, yükümlülüklerin yerine getirilmesinden devralan kuruluş ile birlikte müteselsilen sorumludur. Vadesinde kısmen veya tamamen ödenmeyen taksit tutarlarının tahakkuk eden gecikme zammıyla birlikte vade tarihinden itibaren yirmi beş iş günü içerisinde ödenmemesi halinde bu tutarlar için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulamasına ilişkin diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir”

hükmünü içermektedir.

Söz konusu maddede 17.01.2019 tarih ve 7167 sayılı Kanununun 67. Maddesiyle yapılan değişikliğin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa Mahkemesinde açılan iptal davasında;

“...belediye sınırları içinde belediyelerin görev alanlarında kalan metro, şehir içi raylı sistem ve diğer raylı sistem yatırımlarının merkezî idarece yapımının üstlenilmesi, yatırımın tamamlanmasının ardından belediyelere devredilmesi ve belediyelerden toplam proje maliyet bedelinin tahsili ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasların tespiti konusunda Cumhurbaşkanı'na yetki verildiği ancak bu hususun hiçbir ölçüte ve ilkeye yer verilmeden, herhangi bir çerçeveye bağlanmadan Cumhurbaşkanının takdirine bırakılmasının yerel yönetimlerin özerkliği ilkesine aykırılık oluşturduğu, Cumhurbaşkanı'na geniş bir takdir yetkisi tanıyan kuralların öngörülebilir olmadığı gibi idarenin keyfî yorum ve uygulamalarına karşı da yeterince koruma sağlayacak güvenceler barındırmadığı, bu durumun hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleriyle bağdaşmadığı, ayrıca kuralların takdir yetkisinin objektif, hakkaniyete ve kamu yararı amacına uygun kullanımını temin edecek nitelikte olmadığı, bu itibarla yasama

yetkisinin devredilemezliği ilkesinin de ihlal edildiği, ayrıca benzer konumda olan belediyeler açısından farklı uygulamalara yol açabileceği belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 7., 10. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür."

Anayasa Mahkemesi'nin 14/7/2021 tarih ve 2019/32 E. ve 2021/54 K. sayılı kararı ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının" ibaresi,

"..belediyelerin, kendilerine verilmiş olan görevleri gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları en önemli gelir kaynaklarından birisi olan genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamından ayrılacak paylar üzerinden hesaplanacak kesinti tutarının herhangi bir ölçüt ve sınır belirlemeksizin Cumhurbaşkanınca belirlenmesine imkân tanıyan kural, belirlilik ilkesi ve yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesi ile yerel yönetimlerin özerkliği ilkesiyle bağdaşmadığı" gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 7. ve 127. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. (Söz konusu iptal kararı 22/9/2022 tarihinde yürürlüğe girecektir.)

Teklifte yer alan madde ile Anayasa Mahkemesi kararına uyum sağlama amacına yönelik şekilde Cumhurbaşkanına verilen kesinti oranını belirleme yetkisinin ölçüt ve sınırlarını belirleyen açık bir yasal düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda belediyelerin şehir içi raylı ulaşım sistem ve metro projeleri borçlarına karşılık olarak yapılacak kesinti oranı, belediyelerin aylık vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan %5'i aşmayacak şekilde düzenlenmektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu kesintinin yapılmasının daha önce merkezi idare ile yerel idareler arasında yapılan idari protokollerin tamamen ortadan kaldırılması sonucunu doğurduğu, söz konusu oranın yüksek olduğu, bu durumun belediyeleri söz konusu projeleri yineleyemez duruma getireceği ifade edilmiştir.

Hatta Antalya Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılında başlatılan ve 379 Milyon TL.'ye mal olan İkinci Etap Raylı Sistem için yaptığı protokollere uygun olarak aylık yaptığı ödemelerin 40.000 TL.'den 2022 yılında aylık 12 Milyon TL civarına ulaştığı, aynı şekilde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılan İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen Levent Hisarüstü projesiyle ilgili ödemelerin 470.598

TL.'den 326 Milyon 375 bin TL.'ye ulaştığı, yönündeki serzenişlerimiz dikkate alınmamış, bu durumun muhalefetin eline geçen belediyeleri cezalandırmak anlamına geldiği yönündeki eleştirilerimize komisyonda cevap verilememiştir.

Belediyeler arasında ayrımcılık ve kayırmacılık uygulamalarının olduğu bu dönemde böylesi bir yetkinin partili Cumhurbaşkanlığına verilmesinin anayasal açıdan bazı sakıncaları da içermekte olduğunu düşünüyoruz.

Bu düzenleme ile parti mensubiyeti bulunan Cumhurbaşkanının, belediyeler açısından kesinti tutarlarını % 5'e kadar belirleme yetkisi verilmektedir. Zira getirilen düzenlemede üst sınır getirilmekle beraber Cumhurbaşkanlığı tarafından karar verilecek kesinti oranının hangi kriterler ölçüt alınarak tespit edileceği ortaya konulmamıştır. Bu durum Cumhurbaşkanının mensubu olduğu partinin yönettiği belediyeler ile diğer partilerin yönettiği belediyeler arasında ayrıksı bir durum da yaratabilecektir.

Bu itibarla söz konusu düzenleme, Anayasa'nın eşitlik ilkesini ve ayrımcılık yasağını düzenleyen madde 10'a aykırı uygulamalara da neden olabilecektir.

Anayasa'nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanın görev ve yetkileri ayrıntılı bir vaziyette tadat edilmiştir. Anayasa'nın 104. maddesinde "Cumhurbaşkanı her konuda yetkilidir, Cumhurbaşkanına her konuda yetki verilebilir" denilmemektedir.

Bu düzenlemede yer alan hüküm Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini de düzenleyen 104. maddesine de aykırı bulunmaktadır.

Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca mahallî idarelerin kuruluş amacı olarak gösterilen mahallî müşterek ihtiyaç, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayanların, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan somut durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve sürekli güncelleştirdiği, özünde etkinlik, ölçek ve sağladığı yarar bakımından yerel sınırları aşmayan, bölünebilir ve rekabet konusu olabilen yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade etmektedir.

Mahallî idareler, kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmek için yeterli gelir kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır. Yerel yönetim birimi olarak belediyelerin etkin ve verimli hizmet sunabilmeleri, belediyelere verilen görevlerin etkin şekilde yerine getirilmesi, bunların mali açıdan güçlü olması ile yakından ilgilidir. Bu nedenden dolayı

mahallî idarelere, merkezî idarenin kontrolü altındaki birtakım maddi kaynaklardan pay ayrılmaktadır.

İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylara ilişkin usul ve esasların düzenlendiği 5779 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verileceği; (2) numaralı fıkrasında, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının %1,50'sinin büyükşehir dışındaki belediyelere, %4,50'sinin büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve %0,5'inin il özel idarelerine ayrılacağı; (3) numaralı fıkrasında, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının %6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'unun büyükşehir belediye payı olarak ayrılacağı belirtilmiştir.

Bu maddede, Cumhurbaşkanınca yapımının üstlenilmesine karar verilen teleferik, füniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin yapımının tamamlanmasından sonra, merkezî yönetim bütçesinden karşılanan ve/veya karşılanacak olan toplam proje maliyet bedelinin, belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylardan ödeneceği, belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak paylardan yapılacak kesinti tutarının azami % 5 olarak Cumhurbaşkanınca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında, mahallî idarelerin il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları ifade edilmiştir. Anayasa'da merkezî yönetim-yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle görev gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması, bu idarelerin özerkliklerinin göstergeleridir.

Anayasa'nın anılan maddesinde öngörülen *yerel yönetimlerin özerkliği* ilkesi, yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği de kapsamaktadır. Mali

özerklik kavramı ise mahallî idarelerin mali kaynaklarının bir bölümünü yerel vergi ve harçlardan oluşturmalarını, gelirlerini ve varlıklarını kendi amaçlarına uygun bir biçimde kullanabilmelerini ve esnek bir bütçe sistemine sahip olmalarını öngörmektedir. Diğer bir ifade ile mahallî idarelerin mali özerkliği, merkezî yönetimin mal varlığından ayrı mal varlığı, bağımsız gelir kaynakları ve bütçeleri olması esasına dayanır. Nitekim Anayasa'nın 127. maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesinde de "*Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır*" hükmüne yer verilmek suretiyle mahallî idarelerin mali özerkliği teminat altına alınmıştır.

Madde metninde yapılan düzenleme ile kesinti oranının azami % 5'le sınırlanması bu düzenlemenin Anayasa'nın 127. maddesine aykırılığını gidermemektedir. Mahalli idarelerin hizmet sunabilmesi için mali kaynaklarının fazlaca kısıtlanmaması gerekir.

Bu kesinti oranının % 1'ere indirilmesi ve bu % 1'lik oranın daha önceki projeler için de uygulanması yönündeki önergelerimiz kabul edilmemiştir.

Buna ilaveten maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile madde metnine;

“Projenin mevcut şehiriçi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması halinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; bu cümleyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce hizmete açılmış olanlar hariç olmak üzere, mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları, bu kuruluşların bağlı ortaklıkları veya iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. Bu durumda ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından kesinti yapılmaz

düzenlemesi eklenmiştir.

Bu düzenleme iktidarın muhalefete kaptırdığı büyükşehir belediyelerine metro işletmelerini devretmemek için formül arayışında olduğunu göstermektedir.

Bir kentte hangi metronun belediye hangi metronun Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından işletilmesine Cumhurbaşkanı tarafından karar verilmesini “tek adam rejiminin” bir göstergesi olarak algılamaktayız.

Bu düzenlemenin de Cumhurbaşkanını görevlerini düzenleyen Anayasanın

104.maddesi hükümleri açısından tartışmalı olduğunu düşünüyoruz.

Bu düzenleme ile yeni metroları belediyeler yerine Ulaştırma Bakanlığı işletecektir.

Bu düzenleme aynı şehirde birbirine paralel iki farklı metro işletmeciliğini başlatacaktır. İkilili yapı oluşacaktır. Bu düzenleme ile bilet, hat, tarife entegrasyonunun nasıl sağlanacağı belirsizdir. Şehir içi toplu taşımada eşgüdüm ve entegrasyon sağlanmaması nedeniyle kaos yaşanma ihtimali vardır. Bu düzenlemede kamu yararı da olmadığını düşünüyoruz.

Ak Parti bu düzenleme ile 2019 yerel seçim sonuçlarını aradan 3 yıl geçmesine rağmen halen hazmedemediğini göstermektedir.

Anayasa'nın 104 ve 127. maddelerine aykırı olan bu düzenlemenin teklif metninden çıkartılması gerekliliğine inanıyoruz.

3.14 Teklifin 19. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifte yer alan 19. madde ise;

MADDE 19- 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“18/1/2019 tarihinden önce işlenmesi devredilmiş olan projelerin ödenmeyen bakiye tutarları 15 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki usul ve esaslara göre tahsil edilir”

hükümünü içermektedir.

Bu madde düzenlemesi_söz konusu değişikliğin 18/1/2019 tarihinden önce işlenmesi devredilmiş olan projelerin ödenmeyen bakiye tutarları için de uygulanması ile ilgilidir. Bu madde uygulamasında kesinti oranının % 1'ine indirilmesini öngören tarafımızca verilen önerge de kabul görmemiştir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan genel nedenlerle torba yasa teklifi kimliği ve bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması, 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de (2/4389) sıra sayılı “Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Abdüllatif Şener

Konya

Süleyman Girgin

Muğla

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

2/4389 Esas Numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıname Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

AKP-MHP Koalisyonu, yasama etiğini ve “muhalefete saygı” ilkesini yok sayarak yasama sürecini torba yasalarla götürmeyi kural haline getirmiş durumdadır. Evrensel hukuk ilkelerinin ağır bir biçimde ihlal edilmesi anlamına gelen torba yasalar, temsilcileri birbirleriyle ilgisiz pek çok farklı düzenlemeye ilişkin tek bir görüş bildirmeye zorlayarak yasama kurnazlığını ifade eden bir tekniğe sahiptir. Farklı konuların aynı yasal düzenleme metninde bir araya getirilerek daha önemli ve kritik hususların kamufle edilmesi kurnazlığı, yasama etiğinin ayaklar altına alınmasından başka bir şey değildir. Yasama sürecinin oldu bittiye getirilerek hızlıca kotarılması isteği yasama etiğine aykırılık teşkil ederken yasama kalitesini de düşürmektedir. Dolayısıyla torba yasa tekniğinden kesinlikle vazgeçilmelidir. Ancak aksine Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte Meclis'e artık neredeyse torba yasa dışında bir yasa teklifi gelmemektedir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, “torba yasa hükümet sistemi” olarak işletilmektedir. Bu torba yasa da pek çok farklı yasada ve pek çok farklı hususta düzenlemeler getiren Saray'ın bir torba yasasıdır.

Ancak Saray'ın torbasından yine açlık sınırının altında gelire geçinmek zorunda bırakılan asgari ücretlilere, sefalet maaşlarına mahkûm edilen emeklilere, milyonlarca işsiz, tarlasına gübre atamayan çiftçilere, ataması yapılmayan öğretmenlere, borç batağındaki esnaflara, KYK borçlusu yüzbinlerce üniversite mezunu gence koskocaman bir hiç çıkmıştır. Çünkü toplumsal gerçekliği manipüle ederek bize bambaşka bir hikâye anlatan Saray ve çevresi, muhteşem bir iktidar tekeli yaratarak toplumdan ve onun sorunlarından kopmuştur. Bu torba yasadaki bir kez daha görüldüğü üzere Saray'ın gündeminde hayat pahalılığı yoktur, halk yoktur, yoksullar yoktur.

Halkın Gündemi Hayat Pahalılığı, Yoksulluk ve Açlık

Oysa Saray’ın gündemi başka, halkın gerçek gündemi ise bambaşkadır. Halkın derdi geçim sıkıntısı, hayat pahalılığı, enflasyon canavarı, işsizlik, yoksulluk, sefalet ve açlık iken Saray’ın derdi ise varsa yoksa sermayedir, zenginlerdir. Ülkede her geçen gün yoksulluk derinleşmektedir. Büyük bir PR çalışmasıyla açıklanan 2022 yılı asgari ücreti, ilanının üzerinden henüz yaklaşık bir ay geçmişken iğneden ipliğe gelen zam sağanağı nedeniyle erimiştir. Öyle ki Türk-İş’in yıllardır düzenli olarak yaptığı “Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması”na göre Mart 2022 için Türkiye’de açlık sınırı yaklaşık 5 bin liraya yükselmiştir. Yani dört kişilik bir ailenin aç kalmaması için, sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı 4 bin 928 liraya yükselmiştir. 2022 asgari ücret tutarı ise 4 bin 253 liradır. 2022 yılı asgari ücreti açlık sınırının altındadır. Asgari ücretle geçinmek zorunda bırakılan dört kişilik bir aile, aç kalmamak için 750 liraya daha ihtiyaç duymaktadır. Yine aynı araştırmaya göre, gıda harcamalarına konut (kira, elektrik, su, yakıt), giyim, sağlık, ulaşım, eğitim ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer giderler de eklendiğinde bu tutar aylık 16 bin 52 liraya yükselmiştir. Yani dört kişilik bir ailenin insanca bir yaşam sürmesi için gereken minimum tutar, bir diğer deyişle yoksulluk sınırı asgari ücretin yaklaşık 4 katıdır. Asgari ücretin en temel beslenme ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor olması asgari ücretle çalışan yaklaşık 10 milyon emekçinin “çalışan yoksul” haline geldiğini, dahası açlık sınırının altında bir hayata mahkûm edildiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de her geçen gün daha da derinleşen yoksulluk, pek çok araştırmanın acı sonuçlarıyla gözler önüne serilmektedir. Geçtiğimiz günlerde açıklanan Metropoll Araştırma’nın “Türkiye’nin Nabızı Şubat 2022” araştırmasının sonuçları da 20 yıllık AKP iktidarlarının toplumda yarattığı muazzam ekonomik tahribatı net bir biçimde ortaya koymuştur. Bu araştırmadan çıkan sonuçlara göre M.S. 2022 yılında Türkiye’de halkın 3’te 1’i zaman zaman aç kaldığını belirtmiştir! Her geçen gün daha da artan hayat pahalılığı nedeniyle yurttaşlar geçimleri için ne yazık ki yürek burkan taktikler geliştirmiştir. Araştırmaya katılan yurttaşların yarısı mevcut gelirleriyle geçinebilmek için gün içerisinde yemek öğünlerini azaltmak zorunda kaldığını beyan etmiştir. Yaklaşık 3’te 2’si et tüketmeyi bıraktığını, yüzde 58’i tasarruf tedbiri olarak artık daha az çamaşır yıkamak zorunda kaldığını söylerken halkın belini büken enerji fiyatlarındaki

muhteşem artış sebebiyle araştırmaya katılanların yüzde 58'i evlerini ısıtmadıklarını bunun yerine evde kalın giyindiklerini beyan etmiştir.

Tüm bu acı veriler göstermektedir ki; her geçen gün artan hayat pahalılığı, yurttaşları yoksullaştırmakta, açıklıkla yüz yüze bırakmaktadır. AKP-MHP Koalisyonunun uyguladığı yanlış ekonomi politikaları nedeniyle yaşanmakta olan derin yoksulluk, açlığı beraberinde getirmekte, yoksunluğu katlamaktadır.

AKP İktidarları Yoksulu Daha Yoksul, Zengini Daha Zengin Hale Getirdi

AKP iktidarlarının 20 yıllık performansının ülkeyi getirdiği nokta içler acısıdır. Yıllardır uygulanan yanlış politikalar sonucunda yoksulluk derinleşirken gelir dağılımı daha da bozulmuştur. Öyle ki AKP, zengin olmayan herkesin yoksul olduğu bir ülke yaratmıştır. Yoksul her geçen gün daha da yoksullaşmakta, zengin her geçen gün daha da zenginleşmektedir. Bu gerçeği iktidarın veri manipülasyonu yapmak için kullandığı TÜİK dahi gizleyememektedir. TÜİK'in en son yayınlamış olduğu "2020 Yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması" zenginlerle yoksullar arasında açılan farkı net bir biçimde ortaya koymaktadır. Bu araştırmaya göre, Türkiye'nin en zengin yüzde 20'lik kesimi toplam gelirin yarısını alırken, Türkiye'nin en yoksul yüzde 20'lik kesimi ise toplam gelirin yüzde 6'sını bile elde edememektedir. Gelir dağılımındaki bu muazzam eşitsizlik son yıllarda yoksullar aleyhine, zenginler lehine artmaya devam etmektedir. Türkiye'de en yüksek hanehalkı kullanılabilir fert gelirine sahip yüzde 20'lik kesimin aldığı pay yüzde 1,2 puan artmışken, en düşük hanehalkı kullanılabilir fert gelirine sahip yüzde 20'lik kesimin aldığı pay ise son bir yılda yüzde 0,3 puan azalmıştır. Yoksullar ile zenginler arasındaki makas açılmakta, yoksul daha yoksul, zengin daha zengin hale gelmektedir.

Makro ekonomik bir parametre olarak zenginler ile yoksullar arasındaki gelir dağılımı eşitsizliği ölçütlerinden olan Gini katsayısı da bu süreçte artış göstermiştir. Türkiye'de Gini katsayısının minimum 0,41 olduğu tahmin edilmektedir. Gini katsayısındaki artışın yanı sıra Türkiye'de bölgesel eşitsizlikler de büyük boyutlardadır. Bölgesel eşitsizlikler nedeniyle son yıllarda bölgesel yoksulluk da artış göstermiştir. TÜİK'in, 2020 yılı "Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Bölgesel Sonuçları" dahi bunu gözler önüne sermektedir. Bu araştırmaya göre en düşük gelirli iller Van, Muş,

Bitlis ve Hakkari olmuştur. Bu da göstermektedir ki Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı iller, ülkenin diğer kesimlerine göre çok daha düşük gelire sahiptir. 20 yıllık AKP iktidarları sürecinde yoksullar daha yoksullaşırken, Kürtlerin payına yine daha fazla yoksulluk düşmüştür.

Yoksuldan Alıp Zengine Veren Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi, Riski Büyütmeye Devam Ediyor

Ülkede yoksulluk almış başını gidiyorken ülkeyi yönetenler yoksullar lehine yoksulluğu giderecek çözümler geliştireceğine adına Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi denen finansal ürünü devreye sokmuşlardır. Altını çizmek gerekirse kur korumalı TL vadeli mevduat hesabı açanlar söz konusu süredeki mevduat getirileri şayet dolar getirisinin altında kalırsa aradaki farkı kamusal kaynakların aktarılmasıyla alacaklardır. Yani bir kişinin bir bankadaki kur korumalı TL vadeli mevduat getirisi, aynı süredeki dolar getirisinden daha az olursa aradaki fark hesaplanarak devlet tarafından o kişiye aktarılacaktır. Dolayısıyla Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi, en kısa ifadesiyle yoksuldan alıp zengine veren bir mekanizmadır. Tüm yurttaşların ödediği vergilerle biriken kamusal kaynakların özel çıkarlar için harcanmasıdır. Bu durum hem vicdana hem hakkaniyete hem de Anayasa'nın özellikle 10. ve 73. maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Ancak tüm bu hukuksuzluk ve vicdansızlığa karşın bu sistemin kapsamı genişletilmişti. Önce gerçek kişiler için getirilmiş olan sistem, daha sonrasında tüzel kişilere de açılmıştı. Açılmakla kalmayıp şirketlere sisteme geçmeleri karşılığında vergi indirimleri ve muafiyetleri sağlanmıştı. Şimdi yine bu torba yasada getirilmek istenen düzenlemeyle birlikte Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'nin genişletilmesi öngörülmüyor. Buna göre dövizden Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'ne geçen şirketlere sağlanmış olan kurumlar vergisi istisnasının süresi uzatılıyor. Şirketlere döviz bozup sisteme girmeleri karşılığında yine vergi avantajı getiriliyor.

Oysa Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'nin genişletilmesi değil bilakis bu sistemden bir an önce vazgeçilmesi gerekmektedir. Çünkü bu sistem defalarca vurguladığımız gibi yüksek riskli bir sistemdir. Sistemin üst limiti belirlenmemiştir. Kaç liralık bir mevduat birikimine ulaşırsa sistemin duracağı ve artık mevduat kabul

edilmeyeceği açıkça belirlenmemiştir. Yine sistemi ihdas edenler, kamusal kaynaklarla finanse edilen böylesi bir mekanizmanın stres testlerini de hiç hesaba katmamışlardır. Sözgelimi dışsal bir şok nedeniyle dolar kurlarında yaşanacak ani bir patlamanın ülke Hazine'sine getireceği yük düşülmemiştir. Hazine'yi ve dolayısıyla ülke ekonomisini çökertecek derecede bir yükün binmesi durumuna karşı bir hazırlık yoktur.

Öte yandan yine bu sistemle birlikte döviz kurunun kontrol altına tutulması kılıfıyla ekonomi daha fazla dolarize edilmiş olmaktadır. Ekonominin bu kadar dolarize edilmesi “yerli ve milli” parolasını dillerine pelesenk eden iktidarın esasen yerli ve milli para olan Türk Lirası'nı adeta tedavülden kaldırarak onun yerine Amerikan Doları'nı geçirmesidir. Dahası, ekonomideki bu muazzam dolarizasyon, ABD Merkez Bankası FED'in, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın yerini almasıyla eşdeğerdir. Zaten Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi, esasen bir tür faiz sistemidir. Sistem açıkça “dolar garantili faiz” verilmesi üzerine kuruludur.

Faize nası bahane ederek karşı olduğunu söyleyen iktidarın “faiz sebep, enflasyon neticedir” tezinin iktisadi bir saçmalık olduğu da defalarca ispatlanmıştır. Örneğin Merkez Bankası'nın politika faizini %18 olarak belirlediği 2021 yılının eylül ayında yıllık enflasyon %19,6 olarak ölçülmüştü. 15 Nisan 2022'deki Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizi %14 olarak sabit tutulurken yıllık enflasyon ise TÜİK'e göre bile %61'e yükselmiş durumdadır. Dolayısıyla faizler düşürülmesine rağmen enflasyon düşmemiş, aksine şaha kalkmıştır. Ancak bu sistemde kazanan finans sermayesi olmuştur, bankalar olmuştur. Bankalar özellikle son yıllarda karlarına kar katmışlardır. Bankalar, Merkez Bankası'ndan %14 faizle Türk Lirası alırken tekrar bu parayı Hazine'ye minimum %24 faizle geri satmaktadır. Böylelikle düşük faizin tek kazananı finans sermayesi olmaktadır. “Faiz sebep, enflasyon neticedir” tezinin mutlak kazananı finans kapitaldir. Adına Türkiye Ekonomi Modeli denen bu uyduruk model, zenginlerin lehine, finans kapitalin çıkarlarına çalışmaktadır. Şimdilerde pek dillendirilmeyen Türkiye Ekonomi Modeli fiyaskodan başka bir şey değildir.

“Düşük Türk Lirası- yüksek döviz kuru” denklemiyle ithal ikameci modeli andıran bir mantıkla ihracatın teşvik edilerek yüksek döviz geliri elde edileceği varsayılmıştı. Buradan gelecek dövizle de cari açığın kapatılacağı, işsizlik başta olmak

üzere pek çok sorunun aylar içerisinde çözülerek ekonomik krizden çıkılacağı iddia edilmişti. Ancak aradan aylar geçmesine rağmen ortaya çıkan sonuç hiç de iddia edildiği gibi olmamıştır. Ne işsizlik sorunu çözülmüş ne cari açık kapanmış ne de ekonomik krizden çıkılmıştır. Aksine işsizler ordusu daha da büyümüş, cari açık artmış, ekonomik kriz daha da ağırlaşmıştır.

İktidar Kendisinden Olmayan Belediyelere Savaş Açmış Durumda

Ülkede yaşanan kriz tüm boyutlarıyla her geçen gün büyümektedir. Oysa yeni sisteme geçişle birlikte artık krizlerin yaşanmayacağı, tarihe karışacağı iddia edilmişti. Henüz daha dördüncü yılı dolmadan adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denen sistem krizden başka bir şey yaratmamıştır. Yeni sistemle birlikte muhteşem bir iktidar tekeli inşa edilmiş, toplumun kaderinin bir avuç insan tarafından belirlendiği bir mekanizma ortaya çıkmıştır. İktidarın merkezileşmesi ve temerküzü, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkiyi de mutlak bir biçimde hiyerarşik hale getirmiştir. Merkezi idarenin yerelin aleyhine büyümesi ve merkezin yereli boğduğu bir tekelleşme yaşanmıştır.

Bu mutlak merkezileşme sürecinde kayyım gasplarıyla Kürt halkının iradesini hiçe sayan AKP-MHP Koalisyonu, 31 Mart 2019 yerel seçim sonuçlarını hala hazmedebilmiş değildir. Kendisinin kazanamadığı seçimlerin sonuçlarını tanımayan mızıkçı zihniyet, seçimler yoluyla kazanamadığı belediyeleri ya kayyımlar eliyle gasp etmekte ya da belediyelerin maddi olanaklarının kısıtlanması yoluyla onları nefessiz bırakarak iş yapamaz hale getirmeye çalışmaktadır. Hatırlatmak gerekirse kamuoyunu manipüle etmek için türlü bahaneler öne sürmüş olsalar bile, örneğin 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi'nin yüzde 63 oy alarak kazandığı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne kayyım atanması kararı, seçim gecesinin sabahında yani 1 Nisan 2019'da henüz yeni yönetim işbaşına geçmeden, seçim sonucu resmi olarak kesinleşmeden hazırlanmıştı. Siyasi rekabet ahlakına uymayan, iktidarın kötüye kullanılmasının en net göstergelerinden biri olan bu otoriter ve gaspçı akıl, bu kez belediyelerin raylı sistem borçları üzerinden baskıyı arttırmak istemektedir.

Bu torba yasada yer alan 18. ve 19. maddeler de bununla ilgilidir. Buna göre Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak büyükşehir

belediyelerine devredilen metro projeleri için merkezi idare bütçesinden harcanan tutarların söz konusu belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden kesilerek tahsil edilmesi düzenlenmektedir. Oysa 2011 tarihli 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 15. maddesine göre söz konusu harcama tutarları söz konusu projenin gelirlerinden belediye tarafından anlaşmalı bankalar aracılığıyla Hazine'ye aktarılıyordu. 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinden sonra 1 Mayıs 2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ne hikmetse (!) bu harcanan tutarların belediyelerin genel bütçeden aldığı paydan kesilerek tahsil edilmesi yönünde bir yasal değişikliğe gidildi. Böylece iktidarın kaybettiği belediyelerin en önemli gelir kalemlerinden olan genel bütçe gelirlerinden yüzde 5 oranında kesinti yapılarak maddi olarak da zorlanması amaçlanmaktadır.

Halkların Demokratik Partisi olarak yerelden merkeze değil aksine merkezden yerele kaynak aktarımının söz konusu olduğu demokratik bir ilişki biçiminin kurumsallaşması gerektiğini savunuyoruz. Yerele daha fazla yetki aktarılmasını, yerel halkın kendi hayatını ilgilendiren konularda söz, yetki ve karar sahibi olabileceği katılımcı yerel demokrasinin inşa edilmesinin zorunlu olduğunu düşünüyoruz. Oysa bu kanun teklifi aksine merkezi idarenin yerel idarelerin genel bütçeden aldığı paylarını kesmesine ilişkin bir düzenleme getirmektedir.

“İrtibat” ve “İltisak” Kriterleri İktidarın Kullanışlı Aletidir

Öte yandan bu torba yasanın önemli hususlarından biri de Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) ilişkin düzenlemelerde yer alan “irtibat” ve “iltisak” kriterleridir. Bu torba yasanın 10. maddesine göre TMSF tarafından tasfiye edilen bankaların tüm borçları ödendikten sonra kalan paranın dağıtımından “terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler”e pay verilmeyecektir. “İrtibat” ve “iltisak” gibi oldukça muğlak, nereye çekseniz oraya gidecek olan kavramların temel kriter olarak kullanılması, otoriter iktidar etme tarzının açık bir hilesidir. Objektif kriterlerin belirlenmesi yerine ne idiği belirsiz subjektif kriterleri devreye sokmak muğlaklıktan keyfiyet ve baskı devşirmektir. Oysa cezaya konu olacak hususlarda kriterler kuşkuya mahal bırakmayacak kadar net ve açık olmalıdır. “Terör örgütleriyle irtibatlı ve iltisaklı” olduğu gerekçesinin arkasına

saklanılarak siyasi rakiplerinin üzerine gitmek siyasi ahlaka aykırıdır. İktidar, bu muğlaklığı elinde bir koz olarak tutmaktadır. İşine gelmediğini, beğenmediğini bir bahaneyle “irtibatlı” olarak değerlendirerek cezai tasarruflarda bulunmakta, çok büyük haksızlıklara ve mağduriyetlere neden olmaktadır. “İrtibat” ve “iltisak” kriterleri iktidarın muhalefeti ve işine gelmediğini sopalamak için kullandığı kullanışlı bir alet konumundadır. Hukukla, hakla, adaletle hiçbir alakası yoktur.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1, 2, 3- Birinci madde, TasarrufMevduatı Sigorta Fonu üzerinden Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'ne dair düzenlemeler içermektedir. Bankacılık Kanunu'nda yapılan değişiklik, kur korumalı mevduatlarla ilgili sigorta kapsamını genişletmektedir. İkinci maddede ise bu kapsama girmeyen mevduatlar sayılmakta, çeşitli durumlarda TMSF yetkilendirilmektedir. Üçüncü madde ise ikinci maddenin gerektirdiği teknik yasal düzenlemelere dairdir.

İktidar Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'ni duyurduğu gün deyim yerindeyse şapkadan tavşan çıkarmış edasıyla büyük bir zafer havası yaratmıştı. Söz konusu dönemde bu sistemin iyi düşünülmediği, kısa-orta-uzun vadede büyük sorunlar yaratacağını ifade etmemize rağmen iktidar yarattığı zafer havasının bozulmaması için itirazlarımızı görmezden gelmişti. Fakat aradan geçen yaklaşık dört aylık süreçte sisteme dair çok sayıda düzenleyici müdahale yapılması ve bu teklif dahil olmak üzere tüm düzenlemelerin Türkiye ekonomisini daha büyük bir kara deliğe iteceğinin anlaşılması sisteme dair kaygıların haklılığını ortaya çıkarmaktadır.

Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi, iktidarın kısa vadeli nefes alma karşılığında Türkiye halklarının geleceğini ipotek ettirme girişimidir. Bu sistemde çok küçük bir azınlık kazanç sağlamak ama bu kazançlar Hazine'den ödendiği için Türkiye halklarının kesesinden çıkmaktadır. Sistem bu maddedeki gibi genişletildikçe söz konusu riskler ve maliyetler yükselmektedir. Söz konusu teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşüldüğü hafta itibarıyla Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi kapsamında Hazine'den Mart ayının son haftası için 11,7 milyar TL tutarında sadece bir

haftalık ödeme yapılmıştır. Bu da bu sistemden çıkar sağlayan azınlığa yapılan transferin ne kadar büyük olduğunu, karşı karşıya olunan kara deliğin çapının genişliğini göstermektedir.

Bu kapsamda maddeyle düzenlenen ve Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'nin sigorta kapsamını genişleten anlayış Türkiye ekonomisi ve halklarının geleceğini ciddi tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktadır. Çünkü Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi iktisadi açıdan geleceğin ipotek ettirilmesi, politik ekonomi açısından korkunç büyüklükte sermaye birikimi, etik-politik açıdan bir tür tefeciliğin devlet açısından maliyeti halka yüklenerek özendirilmesidir.

Madde 4- Madde ile TMSF başkan yardımcılarının sayısı ikiden üçe çıkarılmaktadır. İddiaya göre Fon'un idari yapılanmasında artan iş yükünün etkin ve süreçleri hızlandıracak düzeyde takibinin sağlanması amaçlanmaktadır. AKP iktidarının ilk kurulduğu günlerde temel iddiası, devletin minimize edilmesiydi. Vasat neoliberal öğretiyeye dayanan bu iddiaya rağmen AKP, bürokraside nüfuzunu arttırdıkça aksine devlete daha fazla sarıldı. Bürokrasi üzerinden kadrolarına rant dağıtmayı esas aldı. Böylece iki süreci paralel yürüttü. Bir yandan devletleşirken diğer yandan devletin nüfuz alanlarını büyüttü.

Öte yandan Aralık 2021 tarihinde açıklanan Yeni Ekonomik Model'de finans kapitale olan bağımlılığın azaltılması mantığı işletilirken aradan geçen birkaç ayda hem bu bağımlılık bir zorunluluk ilişkisi içerisinde derinleştirildi hem de kamu yönetimi buna göre dizayn edildi.

Bu kapsamda söz konusu bürokratik büyüme hem anlayış olarak hem de iktidarın hedefleri bakımından Türkiye halklarının yararına değildir.

Madde 5, 6- Dördüncü maddedeki anlayışa benzer şekilde düzenleme içeren beşinci madde, Fon bünyesinde yürütülen ama yetki tanımları bulunmayan işlemlerin yapılabilmesini sağlamayı amaçlayan düzenlemedir. Bu düzenlemeyle bazı bürokratik birimlerin yetkileri arttırılmaktadır. Altıncı maddeyle de Fon'da ihtiyaç duyulan personel sayısı arttırılmaktadır.

Madde 7- Madde ile Fon Kurulu üyelerinin ve Fon personelinin yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle Fon'un yaptığı ödemeyi ilgililerinden talep etme etmesi hususunda düzenleme yapılmaktadır. Fonun yaptığı ödemeleri kusurlu bulunan ilgililerden talep etme hakkının saklı tutulmasına ilişkin bir hüküm getirilmektedir. Fonun yaptığı ödemeleri kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkının saklı tutulduğu yönünde değişiklik yapılmakta ve iflas ve tasfiye memurlarının aleyhine, görevlerinin ifası sebebiyle ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları ile Fon aleyhine açılan şahsi sorumluluk davalarına bu kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen iflas ve tasfiye memurları da dâhil edilmektedir.

Daha geniş ifade edilecek olursa, maddede, Fon Kurulu üyeleri ve Fon personelinin Bankacılık Kanununda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle Fonun yaptığı ödemeyi ilgililerinden talep etmesi hususunda düzenleme yapılarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13 üncü maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 5 inci maddesindeki düzenlemeye benzer şekilde Kurumun yaptığı bu ödemeleri kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklı tutulmaktadır. Ayrıca 5411 sayılı Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen kişilerin de madde kapsamına dâhil edilmesi amaçlanmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu'nda maddeye ilişkin tartışmalar her ne kadar yeterince doyurucu ve açıklayıcı olmasa da, öyle anlaşılıyor ki bu düzenleme özellikle kayyım atanan Bank Asya'ya ilişkin bir düzenlenmedir. Bank Asya kayyımının da kapsam dahiline alınması istenmektedir. Bu da kanunların kişiye özel çıkarılamayacağıın ihlali anlamına gelmektedir. Oysa kanunlar genellik ilkesine dayalı olarak hazırlanmalıdır. Öte yandan daha önceki düzenlemede TMSF'de görevli bir kişinin kusuru nedeniyle ortaya çıkan zararın, mahkeme kararıyla zarardan sorumlu kişinin ödemesini talep ettiği durumlarda sorumlular yükümlülük altında kalıyordu. Bu düzenlemeyle mahkeme kararı da olsa dahi Fon bünyesindeki söz konusu sorumlu kişiye bu söz konusu zararın ödettileremeyebileceği yani kurum kendisinin üstlenebileceği düzenlemesi getirilmek istenmektedir. Bu durum, Fon yönetici sorumsuzca, keyfiyete dayalı ve daha dikkatsiz davranmalarına yol açma tehlikesini beraberinde getirmektedir.

Oysa zaten iktidar TMSF personellerine dair düzenlemelerinde deyim yerindeyse kurumu kendi atadığı yandaş bürokratlar için cezasızlıkla bezenmiş "arpalık" haline

getirmiştir. Sayıştay'ın TMSF ile ilgili raporlarına bakıldığında bu konuda çok sayıda gerçek ortaya çıkmaktadır. Fon pek çok usulsüzlükle kamu zarara uğratılmıştır.

Bu madde akıllara Sayıştay'ın TMSF ile ilgili raporlarını getirmektedir. Hatırlanacağı üzere Sayıştay'ın 2020 raporlarında yer alan bazı bulgular şöyledir:

- TMSF, 2016 yılında yaptığı bir ihaleyle sattığı Ticari ve İktisadi Bütünlük ihalesinden elde ettiği gelire, yine Fon'a borçlu grup bünyesinde bulunan ancak söz konusu TİB kapsamında bulunmayan, aynı zamanda Fon'un yönetim ve denetiminde de yer almayan Enerji San. ve Tic. A.Ş.'nin, 1 milyon 283 lira tutarındaki kamu borcu taksitinin ödendiği tespit edildi.
- Sayıştay bu tespiti 2016-2019 yıllarına ilişkin raporlarında da yer vermesine rağmen TMSF tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığı belirtildi.
- TMSF yine, Fon alacaklarına mahsubu yapılmak üzere Fon hesaplarında bekleyen tutarlardan, Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan Fon'a borçlu grup şirketlerinin yapılandırılmış kamu borçları ile diğer borçlarına bir bankaya olan borcun ödenmesi için 2016 yılında Grup şirketlerine toplam 196,6 milyon lira ve 8,3 milyon sterlin (Bu günkü kurlarla yaklaşık 115 milyon lira) aktarıldığını tespit etti.
- Sayıştay, 2016 - 2019 yılları Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bu bulgularla ilgili olarak TMSF'nin herhangi bir düzeltici işlem yapmadığını bildirdi.
- Sayıştay'ın TMSF için hazırladığı 2019 yılı raporunda, Fon'a devredilen bir bankanın hakim ortağı grubun borcunu, 116,3 milyon dolar eksik hesapladığını bildirmişti.

Buna göre TMSF, gruptan 29 Ocak 2010 tarihinde 232.7 milyon dolar tahsilat yaptı. 31 Mayıs 2010 tarihinde ise grubun Fon'a olan toplam 1 milyar 563 milyon dolarlık borcuna yüzde 50 indirim yapıldı. Aynı yıl Ocak ayında ödenen 232,7 milyon dolar 1 milyar 563 milyon dolar olan asıl borçtan indirilmek yerine, yüzde 50 indirim yapılan tutardan düşüldü. Ocak ayında tahsil edilen bu tutar eğer ilk tutardan düşülüp, daha sonra kalan borçta yüzde 50 indirim yapılıyorsa, grubun TMSF'ye borcu 665,2 milyon dolar olacaktı. Ancak, yüzde 50 indirim yapıldıktan sonra kalan borçtan düşüldüğü için grubun borcu 548,8 milyon dolara indi.

Sayıştay'ın, 2020 yılı raporunda, TMSF'nin kamuyu 116,3 milyon dolar zarara uğratan bu hatasını düzeltmek için herhangi bir işlem yapmadığı belirtildi.

- Sayıştay, TMSF'nin, bir başka hesaplamayla da, hesap hatası yapılarak 116,3 milyon dolar eksik hesaplanan alacağıyla ilgili olarak 23,2 milyon dolarlık faiz hatası yaptığını bildirdi.

Buna göre, Fon'a borçlu grubun 221,5 milyon dolarlık borcunu bir başka grup üstleniyor ve yapılan protokole göre borcu üstlenen grubun yaptığı ödemeler, asıl borçlu grubun borçlarından mahsup ediliyor. TMSF, borcu üstlenen gruba, borcun vadesinde ödenmeyen kısmı için işlettiği 23,2 milyon dolar faizi, asıl borçlu grubun borcundan düşüyor. Dolayısıyla bu işlem asıl borçlu kuruluşun borcunu, diğer bir ifadeyle TMSF'nin gruptan olan alacağını 23,2 milyon dolar azaltıyor.

- TMSF personeli ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerin tedavi ve ilaç giderlerinin karşılanması amacıyla Fon bütçesinden SGK'ya sosyal güvenlik ve sağlık primi ödenmesine rağmen, bunların tedavi ve ilaç giderleri için Fon bütçesinden, 2012-2020 döneminde toplam 14,6 milyon lira ödeme yapıldığı belirtildi. Mevzuata aykırı olarak yapılan ödemenin ilgililerden tahsil edilmesi istendi.

Rapora göre, TMSF, emekliye ayrılıp emekli aylığı almaya başlayan Fon kurulu üyelerine, bir süre özlük haklarını ödemeye devam etti. Bu yolla bir fon kurulu üyesine 2014, 2015 ve 2016 yıllarında toplam 423 bin lira, bir başka üyeye 2016 ve 2017 yıllarında toplam 493 bin lira, bir başkasına 2019 ve 2020 yıllarında 313 bin lira, bir diğerine de yine 2019 ve 2020 yıllarında toplam 304 bin lira ödendi. Fon Kurulu üyeliği sone erdikten sonra eski işine dönemeyen üyeler için getirilmiş bir düzenlemenin, Fon Kurulu üyeliğinden emekli olarak ayrılan üyelere de uygulanması nedeniyle mevzuata aykırı olarak yapılan bu ödemenin toplam tutarı ise 1 milyon 533 lira olarak hesaplandı.

Madde 8- Madde ile TMSF, kendisine tahsis edilen kaynakları devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığınca verilen görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde serbestçe kullanabilecektir. TMSF'nin 20 Temmuz 2016 OHAL ilanı sonrası şirketlere ve malvarlıklarına el koyma sürecinde başat aktör olarak kullanılması, kurumu uluslararası davaların daha fazla konusu haline getirmiştir. Şimdi

bu risk üzerinden Cumhurbaşkanlığının yetkilendirmesi şartıyla TMSF görevlendirilmektedir. Aradan geçen altıya yakın yılda devletin yönetilemediğinin kanıtı niteliğindeki bu düzenleme, daha geniş perspektiften eleştirilmeyi hak etmektedir.

Madde 9- Madde ile TMSF tarafından yapılan ticari ödemelerde kapsam genişletilerek mevcut maddede geçen söz konusu varlıklara ek olarak finansal kiralama sözleşmeleri de iktisadi bütünlük içerisine alınmaktadır. Ayrıca üzerinde haciz bulunan mallara yönelik ödeme durumunda sıra cetveline itiraz süresi 7 günden 15 güne çıkarılmaktadır. TMSF'nin OHAL sonrası rejim içerisindeki rolü, 'iltisak' vb. gerekçelerle malvarlıkları üzerinden sermaye transferi yapmaktır. Bu gerçek üzerinden maddeye bakıldığında TMSF'nin bu husustaki rolü genişletilmektedir.

Madde 10- Madde ile "terör örgütlerine üyeliği, iltisakı ya da bunlarla irtibatı" iddiasıyla dava açılanlardan haklarında mahkûmiyet kararı bulunmayan hissedarlara, TMSF tarafından, sermaye payları oranında kâr payı ödemesinin yolu açılmaktadır.

20 Temmuz 2016 OHAL ilanı sonrası iktidarın politik ekonomi sahasını ideolojisi doğrultusunda düzenlemesini sağlayan temel kavramlar 'iltisak' ve 'irtibat' kavramları oldu. Bu kapsamda, kamu personel mensupları ve rejimi dönüştürüldü. El koymalar yoluyla sermaye transferi gerçekleştirildi. Oysa bu kavramlar hem içerik bakımından hukuki sonuç doğurmayacak kadar muğlak hem de uygulandığı kişiler açısından iktidarın seçiciliğine tabi tutulması boyutuyla sorunluymuştu. Bunlara ek olarak söz konusu işlemlerin görüldüğü davalarda "FETÖ Borsası" şeklinde ortaya çıkan güçlü iddialar da OHAL yetkilerinin siyasi amaçlarla manipüle edilerek adaleti tesis etmenin imkansızlığına işaret etmekteydi.

Nihayetinde bu maddenin çok sayıda sebeple birlikte teklif metninden çıkarılması gerekmekte ve bu düzenleme OHAL yetkileri meselesini bir kez daha tartışılması gereken bir noktaya doğru taşımaktadır.

Madde 11- Maddeyle 31/12/2021 tarihli bilançolarda yer alması dahi 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar Türk Lirası'na dönüştürülmesi durumunda, bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz

ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna kapsamına alınmaktadır. Ayrıca Cumhurbaşkanına 30/6/2022 tarihli veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda bulunan yabancı paraların Türk Lirası'na dönüşümünde de istisnanın uygulanabilmesi hususunda yetki verilmektedir. Eklenen diğer fıkra ile da Türk Lirası'na dönüşen bu hesapların 2022 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere vade sonunda Merkez Bankası'nın düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi durumunda istisnanın yenilenen hesaplara da uygulanması amaçlanmaktadır.

Yasa teklifiyle Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'ne geçen şirketlerin, vergi avantajının süresi uzatılmaktadır. Buna göre mevduatı en az üç ay vade ile değerlendiren şirketlere, dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payı ile diğer kazançlara kurumlar vergisi istisnası uygulanacaktır. Cumhurbaşkanı bu istisnanın süresini 30 Haziran 2022 ve 30 Eylül 2022'ye kadar uzatmaya yetkili olacaktır. Bu istisnalar, 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanacaktır.

Maddeyle, Türkiye ekonomisinin yakın geleceği için kara delik tehlikesi yaratan uygulamaların daha büyük riskleri gündeme getirmesi söz konusu olacaktır. Maddenin tekliften çıkarılması, Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Sistemi'ne tüm bileşenleriyle birlikte son verilmesi gerekmektedir.

Madde 12- Komisyon aşamasında teklife eklenen bu maddeyle şans oyunlarından elde edilen bazı gelirlerin Türkiye Varlık Fonu'nca (TVF) kurulacak şirkete gelir kaydedilmesi öngörülmektedir. İktidar sözcülerinin sınımsız sarıldığı muhafazakarlık söylemi ve sıklıkla başvurduğu 'nas' gibi İslami referanslara rağmen hem yurttaşları şans oyunlarına teşvik etmesi, hem de TVF üzerinden kaynak biriktirip şeffaf olmayan şekilde harcaması arasındaki çelişki, AKP iktidarının omurgasıdır. Çünkü referansla işlem, iddiayla gerçek arasında bir araya getirilemeyecek uçurumlar bu maddeyle bir kez daha derinleştirilmektedir. Söz konusu madde AKP'nin Türkiye'nin kaynaklarını ve yurttaşların yaşamlarını sürüklemek istediği çürümeye işaret etmektedir. Bu sebeple, tekliften çıkarılması gerekmektedir.

Madde 13, 14- Maddelerde, TVF'nin hak sahibi olduğu şirketler ve bu şirketlerin yararlanacakları muafiyetlere ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Teklifin gerekçesinde, "şirketlerin değer kaybına uğramaması, özel sektörle rekabetlerine devam edebilmelerinin" amaçlandığı savunulmaktadır. Gerekçede, yapılan değişiklik ile stratejik yatırımların TVF'nin sektöre (finans, teknoloji, liman yatırımları gibi) özgülenmiş şirketleri tarafından yapılmasının önünün açılmasının hedeflendiği de belirtilmektedir. TVF tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara tanınan muafiyet ve istisnalar, daha önce kurulmuş şirket ve alt fonlara da uygulanacak. Ancak daha önceki dönemlere ilişkin kamu idareleri tarafından geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme veya iade yapılmayacak. TVF'nin kuracağı şirketlerinin ve fonların bedelini ödeyerek satın aldıkları şirketlerin değer kaybına uğramaması gerekçesiyle, kamu şirketlerine uygulanan mevzuat kısıtlamalarının fon şirketleri için uygulanmaması öngörülmektedir. Ayrıca, Fon şirketlerine uygulanacak muafiyetlerin yasa yürürlüğe girmeden önce kurulan şirket ve fonlara da tanınması sağlanacaktır.

TVF son olarak Türk Telekom'un yüzde 55'lik hissesini 1,6 milyar dolara satın almıştı. Yönetim kurulu başkanlığını AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın yaptığı TVF'nin portföyünde 28 şirket, 2 lisans ve çeşitli taşınmazlar bulunuyor. Hatırlatmak gerekirse TVF'nin portföyünde bulunan bazı kuruluşlar şöyledir: Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıfbank, THY, PTT, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, BOTAŞ, Türkiye Petrolleri, Turkcell, Türksat, Çaykur, Kayseri Şeker, Türk Şeker, Eti Maden. Bu düzenlemeyle birlikte Fon üzerinden büyük bir sermaye manipülasyonu gerçekleştirilmesi ihtimali vardır. Fon'un denetlenememe sorunu olduğu için maddelerin tekliften çıkarılarak TVF'nin tümünden lağvedilmesi gerekmektedir.

Madde 15, 16- TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketler ve malvarlığı değerleri ile ilgili olarak şirketlerin etkin ve hızlı yönetilebilmesi için şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin, şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayyımlık kararı bulunmasa dahi bu şirket ve/veya mal varlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satışına veya feshi ile tasfiyesine imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Satılan şirketlerle ilgili

kayımlık kararının, hisselerin devrini müteakip Fon'un talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimlik tarafından kaldırılacağına ilişkin cümle ilave edilmektedir. Yeni şirket kuruluşuna ilişkin Fon Kuruluna yetki verilmesine, Fon'un kayyım olarak atandığı şirketlerin bölünmesine karar verilmesi halinde Fon'un bölünme yoluyla kurulan şirkete kayyım olarak atanacağına, maddede yazılı koşulların oluşması şartıyla hissedarlara kâr dağıtımına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

10. madde ile belirtilen şartların TMSF'nin halihazırda kayyım olarak atandığı şirketlerin satışı, bölünmesi gibi durumlarda şirket ortakları ve hissedarlara kar paylarının dağıtımı hususu düzenlenmektedir.

TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlerin ortaklarından, hakkında mahkemeler tarafından "kaçak" kararı verilenlerin hisselerini satma konusunda da yetkilendirilmesinin önü açıldı. Ardından söz konusu şirketlerin hisseleri de borsada tavan yaptı. Borsa'da değer gören Koza Madencilik yüzde 8,74, İpek Doğal Enerji yüzde 7,73 artarken Koza Altın ise yüzde 9,01'lik artış gösterdi. Oysa bu hisse senetleri, 2016 yılından bu yana değer kaybediyordu. AKP'li 45 vekilin 2/4389 sayılı bu kanun teklifini Meclis'e sunmasıyla birlikte söz konusu hisse senetleri borsada yüksek bir değer kazanmıştır. Bu noktada akıllara bazı sorular gelmektedir. Bu kanun teklifinden önceden haberdar olup kimler hisse senetlerini satın alarak yüksek miktarda kâr sağlamışlardır? Sorunun cevabı için kanun teklifinin hazırlık sürecinde içerden bilgi sızdırılıp sızdırılmadığı iddialarının SPK tarafından araştırılması elzemdir.

Bu haksız kazanç durumunun araştırma yapılmaksızın ortaya çıkarılması imkansızdır. Dolayısıyla maddenin içerdiği sorunlar nedeniyle tekliften çıkarılması ve söz konusu süreçteki haksız kazançları ortaya çıkarmak üzere suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

Madde 17- Müsadere kararından önce yapılan satışlarda alacaklıların alacaklarını tahsil etme imkânı varken müsadere kararından sonra yapılan satışlarda söz konusu varlığın mülkiyeti değiştiğinden ve alacaklıların alacaklarına kavuşma imkânı ortadan kalktığından, alacaklılar arasındaki eşitsizliğin giderilmesini teminen uygun düzenleme yapılmaktadır. Şirketin yüzde 50'nin altındaki ortaklık paylarının müsaderesine karar verilmesi ve müsadereye konu payların satışına ilişkin olarak fıkra ilave edilmektedir.

Müsadere; işlenen bir suç ile ilgili belirli bazı eşya veya kazançların mülkiyetinin devlete aktarılması olarak tanımlanabilir. Ceza hukukunda suç işleyen kişinin tüm malvarlığının devlete geçirilmesi anlamında “genel müsadere” yasaktır. Bu kapsamda söz konusu maddeyle yapılacak işlemlerde iktidarın söz konusu yasağı delme ihtimali olduğu düşünüldüğünde ciddi hukuksuzlukların ortaya çıkacağını ifade etmek mümkündür.

Madde 18- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapımı tamamlanarak büyükşehir belediyelerine devredilen metro projeleri için, merkezi yönetim bütçesinden harcanan tutarlar, 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 15 inci maddesi ile 1014 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan her ay yüzde 5 oranında kesilerek tahsil edilmektedir. Komisyon aşamasında eklenen cümlelerle, belediyelerin temel hizmetlerinin Cumhurbaşkanlığı kararıyla ilgili bakanlığa devri öngörülmektedir.

Merkez ile yerel arasındaki ilişkilerinden tutalım da Anayasa'ya kadar hem hukuk hem demokrasi normlarına baştan son aykırı olan bu düzenleme daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından “cumhurbaşkanına verilen yetkinin sınırı belli olmadığı” gerekçesiyle iptal edilmişti.

Bu düzenleme demokratik yaşamın ilgası, yerel yönetim iradelerinin hiçe sayılması ve aşırı merkezileşme yoluyla totaliter mantığı büyütmektedir. Bu kapsamda, iktidar halk iradesiyle kaybettiği yerel yönetimlere müdahaleyi sürdürmekte ve sonuçları demokrasi ile hukukun iptaline gidecek bir düzenlemeyi TBMM gündemine getirmektedir.

Necdet İpekyüz
Batman

Erol Katırcıoğlu
İstanbul

Garı Paylan
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4339) esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 12.04.2022 Salı günü akşam saatlerinde TBMM Başkanlığına sunulmuş olup 13.04.2022 Çarşamba günü Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesine ilişkin toplantı gündemi dağıtımına çıkarılmış ve grubumuza ulaştırılmıştır. Teklif 15.04.2022 Cuma günü Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeye başlanmıştır.

Teklif 5 farklı Kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararname’de değişiklikler öngörmüştür.

1. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu
2. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
3. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
4. 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun
5. 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun
6. 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Başkanlığa sunulduğu haliyle, 20 maddeden geçerli olmak üzere komisyona havale edilmiş olan teklif, görüşmeler sırasında 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanuna ek madde eklenmesi yönünde bir yeni bir madde ihdas edilmesiyle 21 madde olmak üzere komisyon görüşmelerini tamamlamıştır.

Teklifin Görüşülme Usulüne İlişkin Değerlendirmeler

TBMM Başkanlığına sunulan kanun teklifleri konusu ve kapsamına göre esas ve tali komisyonlara havale edilmektedir. Ancak söz konusu kanun teklifleri tali komisyonlarda görüşülmemektedir. Bu durumda önemli konularda dahi bu komisyonun üyesi milletvekillerinin komisyonda görüş bildirmesine müsaade edilmemektedir. İhtisas komisyonlarını itibarsızlaştıran bu uygulama ile yasama faaliyetinin kalitesi düşmekte ve demokrasi zedelenmektedir. Acele kanun yapımının bir diğer sonucu da; tekliflerin kısa vadeli çözümlere yönelik hazırlanması, orta ve uzun vadede aynı konuda tekrar bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç duyulmasıdır.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu tali komisyon olarak belirlenmiş olmasına rağmen teklif bu komisyonda hiç görüşülmemiştir. Üzerinde daha fazla tartışma yapılması ve birçok görüşün sunulmasıyla teklifin daha kaliteli kanunlaşacağından hiç kuşku yoktur. Ancak ne yazık ki iktidar partisi bu demokratik yöntemi göz ardı etmektedir.

İktidar partisi milletvekilleri tarafınca sunulan çoğu kanun teklifinde olduğu gibi bu kanun teklifinde de etki analizi sunulmamıştır. Konusu bütçeyi ilgilendiren birçok maddenin

teklifte yer almasına ve kanuni bir zorunluluk olmasına rağmen etki analizi yapılmaması iktidarın kanun yapımındaki özveriden uzak tutumunun bir başka göstergesidir.

AK Parti ile özdeşleşmiş olan torba kanun yöntemi de kanun yapım sürecinin kalitesizliğini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. İçerisinde birbirinden ilgisiz ve farklı kanunlarda değişiklik öngören bu yöntem iktidar tarafından milletimizin rahatsız olacağı maddeleri teklifteki diğer masum maddelerin arasında gizleme yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Yani torba kanun yöntemi AK Parti iktidarı tarafından sakıncalı maddelerin kamuflajlı sunulması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer bir husus; AK Parti torba kanun tekniğinde yeni bir boyut açmıştır. Kendi söktüklerini dikmeye çalıştıkları her kanun teklifinin sonucunda yeni bir yama ile karşımıza çıkmaktadırlar. Deyim yerindeyse artık yamalı bir torba kanun hazırlama tekniği kullanmayı komisyona tecrübe ettiren bir iktidar grubuyla karşı karşıya kalınmaktadır.

Yasama kalitesini ve Meclis'in itibarını zedeleyen bu duruma son verilmelidir. Kanun tekliflerinin müzakerenin yoğun olduğu, etkin ve verimli bir hazırlık süreci içinde hazırlanmasının gerekliliği bir an evvel kabul görmelidir. Ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi yetkilerinin Cumhurbaşkanına devir edilme teşebbüsüne karşı olduğumuz bilinmelidir.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

Madde 7

TMSF Kurulu üyeleri ve personelinin Bankacılık Kanununda yazılı görevlerine ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle TMSF'nin yaptığı ödemeyi ilgililerinden talep etmesi hususunda düzenleme yapılmaktadır. Teklifte; fonun yaptığı ödemeleri, ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi şartı kaldırılmaktadır. Bu durum kurum içinde bir keyfiyetin oluşmasına sebep olacaktır. Ayrıca kayyımların yanlış karar verme ihtimalini de azaltmak için kurum içerisinde bir mekanizma oluşturulması faydalı olacaktır.

Madde 11

Madde ile kur korumalı TL mevduat hesabına geçen şirketlere getirilen vergi istisnasının süresi uzatılmaktadır. Düzenlemeye göre; Cumhurbaşkanı, bu istisnanın süresini 30 Haziran 2022 ve 30 Eylül 2022'ye kadar uzatmaya yetkili olacaktır. Bu düzenleme ile anlaşılmaktadır ki; iktidar, cumhuriyet tarihimizin en derin ekonomik krizini çözmek amacıyla can simidi olarak gördüğü kur korumalı TL mevduat sistemini yine bir istisna ile cazip kılmaya çalışmaktadır.

Kur korumalı mevduat sistemi projesinin doğru olmadığı sık sık değiştirilmesi ile kendisini ispatlıyor. Değişiklik teklifleri; özensiz, keyfi ve ciddiyetten uzak bir proje olduğunun kanıtı. Basit bir ekonomik projeyi bile 5 ay içinde 7 defa değiştirme ihtiyacı duyan bir yönetimin Türkiye'ye vereceği hiçbir katkı kalmamıştır.

Şunu da belirtmeliyiz ki; AK Parti iktidarının geçtiğimiz yıl Eylül ayından itibaren yürüttüğü para politikaları nedeniyle döviz kurundaki ve enflasyondaki artış hesap edilememiş ve önü alınamamıştır. Bu hesapsız politika neticesinde bir başka yanlış olan kur korumalı TL mevduat sistemi uygulamasına geçilmiştir.

Bu uygulama bizim değişimizle Amerikan dolarına endeksli ucu açık faizli mevduat hesaplarıdır. Bu politika, her gün daha da derinleşen bir ekonomik krizle karşı karşıya kalmamıza neden olmaktadır.

Kur korumalı TL mevduat sisteminin kamuya maliyeti bilinmemektedir. İktidar ise kur korumalı TL mevduat hesabının hazineye yükünü tam hesaplayamamakla birlikte bu teklif maddesinde olduğu gibi teşvik amaçlı vergi istisnaları ile hazineyi ayrıca zarara uğratmaktadır.

Teklif maddesine dair her hangi bir rakamsal analiz, veri ve açılacak hesapların üst limiti madde görüşmeleri sırasında teklif sahibi milletvekili ve bakanlık yetkilileri tarafından dile getirilememiştir. Etki analizine en çok ihtiyaç duyulan bu maddeye dair komisyon görüşmelerinde detaylı hiçbir bilgi paylaşılmamıştır.

Diğer boyutuyla; bu ekonomi politikasıyla kur korumalı TL mevduat sistemi Türk ekonomisi dolara endeksleyerek Amerikan Merkez Bankasının insafına terk etmiştir. İktidar kur korumalı TL mevduat sistemi uygulamalarıyla ve yine bazı başka yanlış uygulamalarla enflasyonun önleneyeği veya TL'nin değer kaybının frenleneceği yanlışına düşmüş ve bu yanlıştan vazgeçmeyeceği hissiyatını kuvvetle uyardırıştır.

Cumhurbaşkanının öncülüğünde ve himayesinde geçilen yeni ekonomi modelinin daha önce uygulanmış olması ve ülkenin bu uygulamadan zarar görmüş olduğu bir gerçektir. Dünyanın hiçbir ülkesinde de bugün bu uygulama tatbik edilmemektedir.

“Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” ile başlayan bu ekonomi politikası çok başka noktalara evirilerek hem enflasyonun alevlenmesini hem de TL'nin değer kaybını hızlandırmıştır. TL'nin yanlış para politikaları ve mali disiplinsizlik sebebiyle çok hızlı bir şekilde değer kaybı yaşamasını yeni bir sistem ve çok büyük bir maharet olarak anlatan AK Parti; “Çin modeline geçtik, ihracat yapacağız, cari açığı düzelterceğiz, cari fazla vereceğiz ve bu modelle bambaşka bir ekonomik tablo çıkacak, Türkiye bambaşka bir yöne doğru gidiyor.” derken; bir anda işler sarp sarınca yine farklı bir ekonomi modeline, Türkiye modeline geçildiği sözde müjdesi verilmiştir. İktidarın yeni ekonomi modelinde ise faiz yalnızca kötü bir sebep değil adeta gizli bir enstrüman olmuştur. İktidar için bu enstrüman yoksulun cebinden alıp zenginine cebine koymanın sinsi aracı olmuştur.

İktidar halkı aldatmaktan, kandırmaktan ve bu palavra siyasetinden bir an evvel vazgeçmelidir. Türkiye ekonomisi ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu şekilde yönetilemez. Ne aziz milletimiz ne de Türk devleti bu şekilde yönetilmeyi hak etmemektedir. İYİ Parti iktidarında milletimizin alın teriyle kazandığı her bir kuruş çarçur edilmeyecek, ödenen vergiler helal ettirilecektir.

Madde 12

Karşılığı nakit olmak üzere oynatılan Piyango, Hemen-Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Loto oyunları ile ilgili mevzuat çerçevesinde izin verilebilecek olan benzer şans oyunlarına ilişkin lisanslar Türkiye Varlık Fonuna verilmiştir. Bu çerçevede ilgili kurum ve kuruluşların net hasılatı ile at ıslahı faaliyetlerine ilişkin gelirleri hariç olmak üzere, her ne ad altında olursa olsun elde ettikleri diğer gelirler toplamından her türlü yatırım ve işletme giderleri düşüldükten sonra kalan tutar, kamu payı olarak genel bütçeye gelir kaydedilmektedir.

Maddede teklif edilen düzenlemeyle ise Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslarla ilgili olarak daha önce genel bütçeye gelir kaydedilmesini yolundan vazgeçilmesi, kamu payının Varlık Fonuna gelir kaydedilmesi öngörülmektedir. Teklifte, kamu payı Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilecektir.

Madde görüşmeleri sırasında bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu anlatılmamıştır. Kamu payı gelirinin ne kadar olduğu hakkında bilgi verilmemiştir. Ayrıca Varlık Fonunun ne kadar zarar ettiğine ilişkin sorumuz da yanıtız bırakılmıştır. Varlık fonu şirketlerinin zarar ettiği bilinmektedir. Bu nedenle Komisyon görüşmeleri sürerken, sonradan teklif edilen bu madde ile ilgili çekincelerimiz bulunmaktadır. Kamu payının Varlık fonuna gelir kaydedilmesinde Varlık Fonunun zararlarının karşılanması amacı olduğu şüphesi uyanmaktadır. Varlık fonuna gelir kaynağı yaratılmasındaki gerekçe detaylıca açıklanmalıdır.

Madde 13

Madde ile Türkiye Varlık Fonu hakkında birtakım düzenlemeler yapılmaktadır. Varlık fonu özü itibarıyla ülkemizin mevcut ekonomik yapısına uygun değildir. Dünyada uygulanan varlık fonları; sabit gelirleri olan, cari fazlası olan ülkelerin olağan ekonomik değerini daha da artırarak gelecek nesillere aktarmak için kurulmuş fonlardır. Ülkemizde ise Türkiye Varlık Fonu denetimsizliğin, hesapsızlığın, sorumsuzluğun sembolü haline gelmiştir. Türkiye Varlık Fonu'nun borçlanma aracı olarak kullanılmasıyla milletimizin geleceğinin riske atılması kabul edilebilir değildir. Türkiye Varlık Fonu adeta paralel bütçe ve hatta paralel örtülü ödenek haline almıştır.

Söz konusu denetimsizlik sonucunda yıllarca kar eden şirketlerimizin Türkiye Varlık Fonuna devir edilmesiyle yüksek zararlar açıkladıkları görülmektedir. ÇAYKUR ve PTT bunun en bilinen örnekleridir.

Dünyada benzeri olmayan bir denetim süreciyle AK Parti iktidarı yine özel bir uygulama hayata geçirmiştir. Cumhurbaşkanı kendini yönetim kurulu başkanı olarak atadığı Varlık Fonunu kendi görevlendirdiği yabancı bağımsız denetim şirketine ve yine kendine bağlı Devlet Denetleme Kurulu aracılığıyla belirlenen 3 Denetçi ile sözde denetletmektedir.

Bağımsız bir şirket tarafından yapılan denetim, Devlet Denetleme Kuruluna sunulmakta oradan da süzgeçten geçirilerek bir rapor düzenlenmekte ve Meclis'e sansürlenmiş gönderilmektedir. Bu sürecin sonucunda bağımsız bir raporun ortaya çıkması beklenmemelidir. Türkiye Varlık Fonu'nu denetleyen bağımsız Price Waterhouse Coopers (PWC) şirketinin denetim raporu sansürlenmeden Devlet Denetleme Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bilgisine sunulmalıdır.

Diğer bir Varlık Fonu şirketi olan Türk Telekom'un Türkiye Varlık Fonu tarafından satın alınması sürecinde de büyük kamu zararı yaşanmıştır. Özelleştirilme ile Lübnanlı Hariri Ailesine Türk bankalarının verdiği borçla satılan Türkiye'nin en değerli ve stratejik şirketlerinden biri olan Türk Telekom, üzerine düşen teknoloji ve haberleşme yatırımlarını yapmadığı gibi şirkete ait bakır kablo ve gayrimenkul gibi varlıklarını satıp Türk bankalarından aldığı kredi borçlarını ödemediği şirket büyük zarara uğratmıştır.

Bu hadise açık bir dolandırıcılık ve soygundur.

İçi boşaltılan Türk Telekom, lisans süresi sonu olan 2026 yılında aktif halde ve üzerindeki taşınmazlarla birlikte, borçlarından arı olarak kamuya devir edilecekken; Türkiye Varlık Fonu tarafından 1 milyar 650 milyon dolar ödenerek geri satın alınmıştır. 2026 yılında zaten kendiliğinden kamuya devir edilecek bir varlığın, Türkiye Varlık Fonu tarafından aceleyle satın alınmasının hazineye yüklediği maliyet soruşturulmalıdır.

Madde 18 – Madde 19

Maddeler ile büyükşehir belediyelerinin vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarının kesinti yapılmasına ilişkin oranlar ve süreç düzenlenmektedir.

Öncelikle ilk olarak 2019 yılında AK Parti tarafından teklif edilen bu düzenlemenin o dönem için amacının muhalefet partilerinin bu kapsamdaki belediyelerinin seçimleri kazanması durumunda Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının yüksek tutulması yoluyla bu belediyelerin çalıştırılmaması ve başarısız olmaları için uygulanacağı kamuoyunda tartışılmıştır.

Sonrasında Anayasa Mahkemesi, oran belirleme yetkisinin Cumhurbaşkanı'na verilmesini Anayasa'ya aykırı bulmuş ve iptal etmiştir. AYM iptal gerekçesinde ilgili kanuni düzenlemelerin ve Cumhurbaşkanı Kararının; Anayasanın belirlilik ilkesi ve yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ile yerel yönetimlerin özerkliği ilkelerine uygunsuzluğuna işaret etmiştir.

Maddenin partili bir Cumhurbaşkanının uhdesinde uygulanmasının yaratacağı keyfiyet endişesiyle düzenlemenin ilgili bazı kısımları AYM tarafından iptal edilse dahi şu gün gelinen ekonomik koşullar paralelinde iktidarın yerel yönetimleri ve belediyelerimizi baskılamayı değil desteklemeyi tercih eden kanun teklifleri hazırlamaması bu amaçtan vazgeçilmediğini göstermektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında sonradan düzenlemelere eklenen fıkra ise bu amacı iyice güçlendirmiştir. Eklenen fıkra ile anlaşılıyor ki; devletimizin partili bir cumhurbaşkanı uhdesinde idaresinin sonucu olarak her projenin vatandaşın kendi vergileriyle sonuçlandırılan bir hizmet olduğu anlayışı terkedilmiş ve partili bir cumhurbaşkanının lütfu olarak bir siyasi organizasyonun hizmetiymiş gibi sunulması yolu tercih edilmiştir.

Cumhurbaşkanı bu düzenleme ile kendi partilisi olmayan belediyelerin olası yeni projelerinin yapımına karar verdiği aşamada, projelere kaynak ayırmak ve ilgili belediyelerin o projeyi hizmete açmasını sağlamak adına destek vermek yerine projeyi merkeze çekerek merkezi idare ve yerel yönetimler arasında haksız bir rekabet yaratmış olacaktır.

Bu maddeler, "Devletin parasını harcadık ve devleti zarara sokamayız, bunun tahsilatı gerekiyor." düşüncesinden yola çıkılarak teklif ediliyorsa, anlaşılabilir. Ancak bu durumda 2019 yılı öncesinde yapılan ve belediyelerden tahsil edilmeyen harcamalarla da devlet zarara mı uğratılmıştır sorusunun yanıtının verilmesi gerekir. Ayrıca ödenen vergiler "tek bir şehrin menfaatine harcanmasını" düşüncesiyle bu uygulama yapılıyorsa, KÖİ projeleri nasıl açıklanacaktır? Yine kur korumalı mevduat projesinde faiz ödemelerinin hazine tarafından milletin bütün vergileriyle ödenmesi nasıl açıklanır? Bu soruların yanıtları AK Parti iktidarınca verilmeli. Teklifin bu maddeleri tamamen bir tezat anlayışın, AK Parti'nin tezatlar içinde bocaladığının göstergeleridir.

İşte bu tezatlık, bu teklif maddelerinin belirtilen amaç için kullanılmayacağının itirafı niteliğindedir.

Başka bir husus ise; AYM'nin karar tarihinden tam olarak dokuz ay sonrasına denk gelen bu düzenleme AK Parti'nin iş bilmez yasama faaliyetiyle ilişkilendirilebilir.

AYM kararında resmi gazete yayım tarihinden başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe gireceğini hüküm altına alırken, AK Parti grubunun karar tarihinin tam dokuzuncu ayının dolduğu gün bu teklifi komisyon gündemine almasını tesadüf olarak görmüyoruz.

AK Parti grubunun teklif maddesini alel acele bir şekilde dokuzuncu ayın dolduğu gün meclis gündemine getirme telaşının arka planında teklif maddesini hazırlarken resmi gazete yayım tarihini değil, AYM'nin karar tarihini baz alarak panik halinde özensizce hazırlamış oldukları şüphesi ortaya çıkıyor.

Kanun Teklifi makro açıdan bakıldığında bir planın parçası olmaktan çok uzak görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarihinin en derin ekonomik krizinin yaşandığı günlerde, Milletimizin hakiki dertlerine hiçbir çare teklifte bulunmamaktadır.

Anlaşıyor ki hazinenin acil kaynak ihtiyacına sinekten yağ çıkartırcasına günlük çözümler aranmaktadır. Kanun Teklifinin bazı maddelerini olumlu bulmakla birlikte özü itibariyle muhalefet etmekteyiz. Yukarıda detayları belirtilen gerekçelerimiz sebebi ile İYİ Parti olarak (2/4339) esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin zikrettiğimiz maddelerine ret oyu kullanıyoruz.

Muhammet Naci Cinisli
Erzurum

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ NİLGÜN ÖK VE
45 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BANKACILIK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA VE 655 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ikinci fıkrasında yer alan “tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait” ibaresi “mevduat ve” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “Kredi kuruluşlarının iflası” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tasfiyesi” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasında yer alan “Fon kaynaklarından” ibaresi “Fon tarafından mevduat sigorta rezervinden” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kredi kuruluşları nezdlerindeki resmi kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm mevduat ve katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir.”

“Sigortaya tâbi olacak mevduat ve katılım fonlarının kapsamı ve tutarı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Kurulun olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir. Risk esaslı sigorta priminin oranı, yıllık bazda sigortaya tabi mevduat ve katılım fonunun binde yirmisini aşamaz. Risk esaslı sigorta priminin tarifesi, tahsil zamanı, şekli, mevduat sigorta rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviyesi ile diğer hususlar Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

“Kredi kuruluşları sigortalı mevduat ve katılım fonunun hesaplanmasına, takibine, doğrulanmasına ve ödenmesine esas teşkil edecek her türlü bilgiyi Fona iletmekle ve buna ilişkin sistemlerini kurmakla yükümlüdür. Bu sistemin kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Kurulun görüşü alınarak Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BANKACILIK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA VE 655 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ikinci fıkrasında yer alan “tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait” ibaresi “mevduat ve” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “Kredi kuruluşlarının iflası” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tasfiyesi” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasında yer alan “Fon kaynaklarından” ibaresi “Fon tarafından mevduat sigorta rezervinden” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kredi kuruluşları nezdlerindeki resmi kuruluşlar, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlara ait olanlar haricindeki tüm mevduat ve katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir.”

“Sigortaya tâbi olacak mevduat ve katılım fonlarının kapsamı ve tutarı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Kurulun olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir. Risk esaslı sigorta priminin oranı, yıllık bazda sigortaya tabi mevduat ve katılım fonunun binde yirmisini aşamaz. Risk esaslı sigorta priminin tarifesi, tahsil zamanı, şekli, mevduat sigorta rezervinin ulaşması hedeflenen minimum seviyesi ile diğer hususlar Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

“Kredi kuruluşları sigortalı mevduat ve katılım fonunun hesaplanmasına, takibine, doğrulanmasına ve ödenmesine esas teşkil edecek her türlü bilgiyi Fona iletmekle ve buna ilişkin sistemlerini kurmakla yükümlüdür. Bu sistemin kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Kurulun görüşü alınarak Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 2- 5411 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı” ibaresi “Aşağıda sayılan mevduat” şeklinde ve fıkranın (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) İlgili kredi kuruluşunun hâkim ortakları ya da nitelikli pay sahiplerine, bunların kontrolünde bulunan tüzel kişilere, gerçek kişi hakim ortakların ana, baba, eş ve velayet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,

b) İlgili kredi kuruluşunun yönetim veya müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile bunların tek başına veya birlikte kontrol ettiği tüzel kişiler ve ortaklıklar ile ana, baba, eş ve velayet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,”

“d) Fon Kurulu tarafından Kurulun görüşü alınmak suretiyle belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.”

MADDE 3- 5411 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “sigortaya tâbi tasarruf mevduatı” ibaresi “sigortaya tâbi mevduat” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 5411 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 5411 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “daire başkanlıkları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bağlı müdürlükler” ibaresi eklenmiş, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “onu” ibaresi “onikiyi, müdürlüklerin sayısı altıyı” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev” ibaresi “bu Kanun ve ilgili kanunlarda belirtilen görev, faaliyet alanı” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 5411 sayılı Kanunun 121 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Fonun destek personeli bakımından 113 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendindeki koşul aranmaz.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 5411 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı” ibaresi “Aşağıda sayılan mevduat” şeklinde ve fıkranın (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) İlgili kredi kuruluşunun hâkim ortakları ya da nitelikli pay sahiplerine, bunların kontrolünde bulunan tüzel kişilere, gerçek kişi hakim ortakların ana, baba, eş ve velayet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,

b) İlgili kredi kuruluşunun yönetim veya müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile bunların tek başına veya birlikte kontrol ettiği tüzel kişiler ve ortaklıklar ile ana, baba, eş ve velayet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,”

“d) Fon Kurulu tarafından Kurulun görüşü alınmak suretiyle belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.”

MADDE 3- 5411 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “sigortaya tâbi tasarruf mevduatı” ibaresi “sigortaya tâbi mevduat” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 5411 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 5411 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “daire başkanlıkları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bağlı müdürlükler” ibaresi eklenmiş, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “onu” ibaresi “onikiyi, müdürlüklerin sayısı altıyı” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev” ibaresi “bu Kanun ve ilgili kanunlarda belirtilen görev, faaliyet alanı” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 5411 sayılı Kanunun 121 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Fonun destek personeli bakımından 113 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendindeki koşul aranmaz.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 7- 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “Fon bu meblağı, ilgililerinden talep eder” ibaresi “Fonun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Kanunun 71 inci maddesi” ibaresi “Kanun” şeklinde ve fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder” ibaresi “kurumun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri,” ibaresi “Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri ile bu Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen” ibaresi şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 5411 sayılı Kanunun 129 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fon, bu Kanunda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen kaynaklarını bu Kanun ve ilgili diğer kanunlar ile Devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığına verilen görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, serbestçe kullanır.”

MADDE 9- 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkları” ibaresi “iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklar ile bunlarla bağlantılı finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelere konu varlıkları” şeklinde ve “mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını” ibaresi “mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını; ticari ve iktisadi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “Fon bu meblağı, ilgililerinden talep eder” ibaresi “Fonun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Kanunun 71 inci maddesi” ibaresi “Kanun” şeklinde ve fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder” ibaresi “kurumun bu meblağı kusurlu bulunan ilgililerinden talep etme hakkı saklıdır” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri,” ibaresi “Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri ile bu Kanun uyarınca görevlendirilen, atanan veya aday gösterilerek seçilen” ibaresi şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 5411 sayılı Kanunun 129 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fon, bu Kanunda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen kaynaklarını bu Kanun ve ilgili diğer kanunlar ile Devlet aleyhine açılan uluslararası davaların takibine ilişkin Cumhurbaşkanlığına verilen görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, serbestçe kullanır.”

MADDE 9- 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkları” ibaresi “iktisadi değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklar ile bunlarla bağlantılı finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelere konu varlıkları” şeklinde ve “mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını” ibaresi “mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını; ticari ve iktisadi

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

bütünlük içinde yer alan mal, hak ve/veya varlıklar ile ilgili olması veya ticari ve iktisadi bütünlüğün değerinin korunması için gerekli veya değerini artırır mahiyette olması, taraflarca borç miktarının tespitinde mutabakata varılmış olması, varlıkları ticari ve iktisadi bütünlük satışına konu edilen tarafça bahsi geçen mutabakattan sonra Fona müracaat edilmesi ve işlemlerin en geç Fon Kurulunun ihaleyi onay tarihine kadar tekemmül ettirilmesi şartıyla öncelikli olarak” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut onuncu cümlesinde yer alan “düzenlenir” ibaresi “ düzenlenir ve Resmi Gazetede ilan edilir” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya mevcut onuncu cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut onüçüncü cümlesine “ maliklerinin iflasına karar verilemez,” ibaresinden sonra gelmek üzere “finansal kiralama sözleşmelerinin feshi talep edilemez, işbu sözleşmeler kapsamındaki varlıkların iadesine karar verilemez,” ibaresi eklenmiş ve maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu şartlara uygun olmayan müracaatlar Fon tarafından işleme alınmaz.”

“Sıra cetveline itiraz süresi, sıra cetvelinin Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren 15 gündür.”

“Gerçek ve tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların, bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde ticari ve iktisadi bütünlük kapsamında satışlarından elde edilen bedelden; satış masrafları düşüldükten sonra satış tarihine kadar tahakkuk etmiş olmak şartıyla sırasıyla, rehinle teminat altına alınmış borçlar, bütünlük kapsamındaki varlıkların ayınından kaynaklanan amme borçları, işbu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen geçmiş dönem borçları, kişilerin Devlete ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan 6183 sayılı Kanun kapsamındaki borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra kalan kısım, kişilerin

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bütünlük içinde yer alan mal, hak ve/veya varlıklar ile ilgili olması veya ticari ve iktisadi bütünlüğün değerinin korunması için gerekli veya değerini artırır mahiyette olması, taraflarca borç miktarının tespitinde mutabakata varılmış olması, varlıkları ticari ve iktisadi bütünlük satışına konu edilen tarafça bahsi geçen mutabakattan sonra Fona müracaat edilmesi ve işlemlerin en geç Fon Kurulunun ihaleyi onay tarihine kadar tekemmül ettirilmesi şartıyla öncelikli olarak” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut onuncu cümlesinde yer alan “düzenlenir” ibaresi “ düzenlenir ve Resmi Gazetede ilan edilir” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya mevcut onuncu cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut onüçüncü cümlesine “maliklerinin iflasına karar verilemez,” ibaresinden sonra gelmek üzere “finansal kiralama sözleşmelerinin feshi talep edilemez, işbu sözleşmeler kapsamındaki varlıkların iadesine karar verilemez,” ibaresi eklenmiş ve maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu şartlara uygun olmayan müracaatlar Fon tarafından işleme alınmaz.”

“Sıra cetveline itiraz süresi, sıra cetvelinin Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren 15 gündür.”

“Gerçek ve tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların, bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde ticari ve iktisadi bütünlük kapsamında satışlarından elde edilen bedelden; satış masrafları düşüldükten sonra satış tarihine kadar tahakkuk etmiş olmak şartıyla sırasıyla, rehinle teminat altına alınmış borçlar, bütünlük kapsamındaki varlıkların ayınından kaynaklanan amme borçları, işbu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen geçmiş dönem borçları, kişilerin Devlete ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra kalan kısım, kişilerin

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenir. Finansal kiralama kapsamındaki varlıklara ait ekspertiz raporlarına göre ihale bedelinden isabet eden tutar ile finansal kiralama sözleşmesi kapsamındaki borç tutarından hangisi düşüğe o tutar, finansal kiralayana ihale bedelinden sıra cetvelinin düzenlenmesi ve kesinleşmesi beklenmeksizin öncelikli olarak ödenerek Fonun bildirimini ile sözleşmeye konu varlıklar ihale alıcısına devredilir. Bu alacaklılara tamamen ödeme yapıldıktan sonraki bakiye, diğer alacaklılara garameten ödenir. Bu hükme göre yapılan dağıtım sonrasında bakiye borç kalması; lisans, ruhsat, imtiyaz sözleşmesi, geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri hakların devri ve yeni alıcısı tarafından işletilmesi için gerekli olan ve kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullarca yapılması gereken devrin tescil ve nakli işlemine engel teşkil etmez.”

MADDE 10- 5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 34- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce iflas edenler dahil tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankalarda tüm kanuni yükümlülüklerin ifasından sonra tasfiye bakiyesi kalması halinde bu tutarın hissedarlara dağıtımında, iflasına karar verilen bankaların hakim ortakları ve yöneticileri, yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ile yönetim ve denetimine sahip olduğu iştirakleri, hakim ortağı olan tüzel kişiler, bunların gerçek ve tüzel kişi hakim ortaklarının hakim ortağı olduğu şirketler, bu gerçek kişilerin kan ve kayın hısımları ile bu kişilerin hisselerini ciro, devir veya temlik suretiyle edinen üçüncü kişiler ile ortaklığın sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde onunun altında kalan paylara sahip olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme ve kontrol imtiyazı veren paylara sahip olanlar, bu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenir. Finansal kiralama kapsamındaki varlıklara ait ekspertiz raporlarına göre ihale bedelinden isabet eden tutar ile finansal kiralama sözleşmesi kapsamındaki borç tutarından hangisi düşüğe o tutar, finansal kiralayana ihale bedelinden sıra cetvelinin düzenlenmesi ve kesinleşmesi beklenmeksizin öncelikli olarak ödenerek Fonun bildirimini ile sözleşmeye konu varlıklar ihale alıcısına devredilir. Bu alacaklılara tamamen ödeme yapıldıktan sonraki bakiye, diğer alacaklılara garameten ödenir. Bu hükme göre yapılan dağıtım sonrasında bakiye borç kalması; lisans, ruhsat, imtiyaz sözleşmesi, geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri hakların devri ve yeni alıcısı tarafından işletilmesi için gerekli olan ve kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullarca yapılması gereken devrin tescil ve nakli işlemine engel teşkil etmez.”

MADDE 10- 5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 34- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce iflas edenler dahil tasfiyesi Fon eliyle yürütülen bankalarda tüm kanuni yükümlülüklerin ifasından sonra tasfiye bakiyesi kalması halinde bu tutarın hissedarlara dağıtımında, iflasına karar verilen bankaların hakim ortakları ve yöneticileri, yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ile yönetim ve denetimine sahip olduğu iştirakleri, hakim ortağı olan tüzel kişiler, bunların gerçek ve tüzel kişi hakim ortaklarının hakim ortağı olduğu şirketler, bu gerçek kişilerin kan ve kayın hısımları ile bu kişilerin hisselerini ciro, devir veya temlik suretiyle edinen üçüncü kişiler ile ortaklığın sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde onunun altında kalan paylara sahip olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme ve kontrol imtiyazı veren paylara sahip olanlar, bu

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

bankanın iflasına neden olanlar, Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlar bu dağıtımdan pay alamaz. Bunlara düşen pay Hazineye ödenir.

Birinci fıkra kapsamında soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payı; kovuşturmaya yer olmadığına, beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulur.”

MADDE 11 - 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve müteakip fıkralar teselsül ettirilmiştir.

“(4) Kurumların 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır. Cumhurbaşkanı istisnayı 30/6/2022 veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulatmaya yetkilidir.

(5) Bu madde kapsamındaki istisna 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bankanın iflasına neden olanlar, milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle cezalandırılmasına karar verilenler ve bu nedenle hakkında müsadere kararı verilmiş olanlar bu dağıtımdan pay alamaz. Bunlara düşen pay Hazineye ödenir.

Birinci fıkra kapsamında soruşturma veya kovuşturması devam edenlere isabet edecek tasfiye payı; kovuşturmaya yer olmadığına, beraate, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulur.”

MADDE 11- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve müteakip fıkralar teselsül ettirilmiştir.

“(4) Kurumların 31/3/2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda söz konusu hesapların dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır. Cumhurbaşkanı istisnayı 30/6/2022 ve/veya 30/9/2022 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paralar itibarıyla da uygulatmaya yetkilidir.

(5) Bu madde kapsamındaki istisnalar 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanır.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- (1) 6132 sayılı Kanunun ek 2 nci ve 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddeleriyle 49 yılığına Türkiye Varlık Fonuna devredilen lisanslarla ilgili olarak bu Kanunda tanımlanan kamu payı, bu maddenin yürürlüğe girdiğı tarihten itibaren anılan sürenin sonuna kadar Türkiye Varlık Fonu veya Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket tarafından gelir kaydedilir.”

MADDE 12- 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya Türkiye Varlık Fonu” ibareleri ile “tarafından” sonra gelmek üzere “hakim hissedar olarak” ibareleri eklenmiş; dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya Türkiye Varlık Fonu” ibaresi ile “tarafından” sonra gelmek üzere “hakim hissedar olarak” ibaresi eklenmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurulacak şirketler ve alt fonlar ile bunların bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin veya katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler ve alt fonlar ile bunların bağlı ortaklıklarına hisse devir tarihinden itibaren kamu iktisadi teşebbüsleri de dâhil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan veya özel kanunla kurulan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat, uygulama ve kısıtlamalara tabi değildir.”

MADDE 13- 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya Türkiye Varlık Fonu” ibareleri ile “tarafından” ibarelerinden sonra gelmek üzere “hakim hissedar olarak” ibareleri eklenmiş; dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya Türkiye Varlık Fonu” ibaresi ile “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “hakim hissedar olarak” ibaresi eklenmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Şirket ve Türkiye Varlık Fonu ile Şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurulacak şirketler ve alt fonlar ile bunların bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin veya katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler ve alt fonlar ile bunların bağlı ortaklıkları hisse devir tarihinden itibaren kamu iktisadi teşebbüsleri de dâhil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan veya özel kanunla kurulan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat, uygulama ve kısıtlamalara tabi değildir.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

“Şirket’in, Türkiye Varlık Fonu’nun veya bunlar tarafından hakim hissedar olarak kurulan ve kurulacak şirketlerin veya alt fonların; kurucusu olduğu veya bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin ya da katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler, alt fonlar ve bunların bağlı ortaklıkları hakkında ise yukarıdaki Kanunlardan 6362 sayılı Kanun ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun haricindekiler uygulanmaz.”

“(7) Bu maddenin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen muafiyet ve istisnalar söz konusu Şirket veya alt fonlarda Türkiye Varlık Fonu, Şirket veya alt fonlar doğrudan veya dolaylı olarak hakimiyeti elinde bulundurduğu sürece devam eder.”

MADDE 13- 6741 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 8 inci maddede yapılan değişiklikle, Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara sağlanan muafiyet ve istisnalar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş şirket ve alt fonlara uygulanır.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 8 inci maddede yapılan değişikliğe bağlı olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ilişkin kamu idareleri tarafından geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme veya iade yapılmaz.”

MADDE 14- 10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü, sekizinci, dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, onuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Şirket’in, Türkiye Varlık Fonu’nun veya bunlar tarafından hakim hissedar olarak kurulan ve kurulacak şirketlerin veya alt fonların; kurucusu olduğu veya bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin ya da katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler, alt fonlar ve bunların bağlı ortaklıkları hakkında ise bu fıkradaki Kanunlardan 6362 sayılı Kanun ile 4054 sayılı Kanun haricindekiler uygulanmaz.”

“(7) Bu maddenin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen muafiyet ve istisnalar söz konusu şirket veya alt fonlarda Türkiye Varlık Fonu, Şirket veya alt fonlar doğrudan veya dolaylı olarak hakimiyeti elinde bulundurduğu sürece devam eder.”

MADDE 14- 6741 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 8 inci maddede yapılan değişiklikle, Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulacak şirket ve alt fonlara sağlanan muafiyet ve istisnalar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş şirket ve alt fonlara da uygulanır.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 8 inci maddede yapılan değişikliğe bağlı olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ilişkin kamu idareleri tarafından geriye yönelik olarak herhangi bir ödeme veya iade yapılmaz.”

MADDE 15- 10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü, sekizinci, dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, onuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketler, soruşturma ve kovuşturma sonuna kadar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli tüccar gibi yönetilir. Bu şirketlerin yöneticileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından atanır ve görevden alınır. Bu şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin yahut varlıklarının veya 5271 sayılı Kanununun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasında belirtilen malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayımlık kararı bulunmasa dahi anılan şirket ve/veya mal varlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir. Satış ve tasfiye işlemleri ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir. Satılan şirketlerin kayımlık kararı, hisselerinin devrini müteakip Fonun talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimliklerce kaldırılır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

“(8) Kayımların yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık olarak atandığı şirketlerde, şirketin ortaklarının şirkette olduğu pay oranında yeni kurulacak şirketlerde pay sahibi olmaları koşuluyla şirket yönetiminin önerisi ve Fon Kurulu kararıyla yeni şirket kurulmasına karar verilebilir. Bu halde şirket ortaklarının yeni şirket kurulmasına ilişkin izin ve muvafakati aranmaz. Kurulacak şirketin sermayesi kayımların yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık olarak atandığı

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketler, soruşturma ve kovuşturma sonuna kadar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli tüccar gibi yönetilir. Bu şirketlerin yöneticileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından atanır ve görevden alınır. Bu şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin yahut varlıklarının veya 5271 sayılı Kanununun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasında belirtilen malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayımlık kararı bulunmasa dahi anılan şirket ve/veya mal varlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir. Satış ve tasfiye işlemleri ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir. Satılan şirketlerin kayımlık kararı, hisselerinin devrini müteakip Fonun talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimliklerce kaldırılır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

“(8) Kayımlarının yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık olarak atandığı şirketlerde, şirketin ortaklarının şirkette olduğu pay oranında yeni kurulacak şirketlerde pay sahibi olmaları koşuluyla şirket yönetiminin önerisi ve Fon Kurulu kararıyla yeni şirket kurulmasına karar verilebilir. Bu halde şirket ortaklarının yeni şirket kurulmasına ilişkin izin ve muvafakati aranmaz. Kurulacak şirketin sermayesi kayımlarının yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık olarak

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

şirket tarafından aynı veya nakdi olarak karşılanır. Yeni şirket kuruluşuna ilişkin hususlar şirketlerin yönetim organlarıncı hazırlanır ve Fon Kurulunun onayına sunulur. Fon Kurulu kararıyla kuruluş gerçekleşir ve tescile tabi tüm hususlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olmak üzere ilgili ticaret sicilinde resen tescil ve ilan olunur. Bu fıkra uyarınca gerçekleştirilecek kuruluş işlemleri ilgili mevzuata tabi olmaksızın uygulanır. Yeni kurulan şirkette kayımlık yetkisi bir mahkeme veya hakim kararına gerek olmaksızın Fona devredilmiş sayılır.

(9) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık görevini yürüttüğü şirketlerin genel kurullarının yetkileri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılabilir. Bu kapsamda bir şirketin bölünmesine karar verilmesi halinde Fon, bölünme yolu ile kurulan bu şirkete kayımlı atanır.”

“(11) Fonun, yönetim organı yetkilerini ya da yönetim organı yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerini haiz kayımlı olarak görevlendirildiği şirketlerde ana sözleşmelerine bağlı olmaksızın, kayımlı atanmasından önceki dönem bilanço ve kâr/zarar hesaplarını tasdik ile bu dönemlerde görev yapan yönetim/müdürler kurullarını ibra etmek anlamına gelmemek kaydıyla, bu maddenin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde, şirketlere kayımlı atanma faaliyet dönemini izleyen dönemden başlamak üzere kısmen ya da tamamen kâr dağıtımına karar verilebilir. Dağıtıma karar verilen kâr; Millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle haklarında mahkûmiyet kararı bulunmayan hissedarlara payları oranında ödenir. Soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin hissesine isabet edecek kâr payı; kovuşturmaya yer olmadığına, beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

atandığı şirket tarafından aynı veya nakdi olarak karşılanır. Yeni şirket kuruluşuna ilişkin hususlar şirketlerin yönetim organlarıncı hazırlanır ve Fon Kurulunun onayına sunulur. Fon Kurulu kararıyla kuruluş gerçekleşir ve tescile tabi tüm hususlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olmak üzere ilgili ticaret sicilinde resen tescil ve ilan olunur. Bu fıkra uyarınca gerçekleştirilecek kuruluş işlemleri ilgili mevzuata tabi olmaksızın uygulanır. Yeni kurulan şirkette kayımlık yetkisi bir mahkeme veya hakim kararına gerek olmaksızın Fona devredilmiş sayılır.

(9) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayımlık görevini yürüttüğü şirketlerin genel kurullarının yetkileri, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılabilir. Bu kapsamda bir şirketin bölünmesine karar verilmesi halinde Fon, bölünme yolu ile kurulan bu şirkete kayımlı atanır.”

“(11) Fonun, yönetim organı yetkilerini ya da yönetim organı yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerini haiz kayımlı olarak görevlendirildiği şirketlerde ana sözleşmelerine bağlı olmaksızın, kayımlı atanmasından önceki dönem bilanço ve kâr/zarar hesaplarını tasdik ile bu dönemlerde görev yapan yönetim/müdürler kurullarını ibra etmek anlamına gelmemek kaydıyla, bu maddenin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde, şirketlere kayımlı atanma faaliyet dönemini izleyen dönemden başlamak üzere kısmen ya da tamamen kâr dağıtımına karar verilebilir. Dağıtıma karar verilen kâr; millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle haklarında mahkûmiyet kararı bulunmayan hissedarlara payları oranında ödenir. Soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin hissesine isabet edecek kâr payı; kovuşturmaya yer olmadığına, beraate, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulur. Hakkında soruşturma, kovuşturma bulunmama veya müsadere kararı verilmemiş olma koşulu, borsada işlem gören hisseler bakımından aranmaz. Kâr dağıtım kararı ilişkili olduğu faaliyet dönemi mali verilerinin ve tablolarının tasdiki anlamına gelmez. Dağıtım ilişkili hususlar Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 15- 6758 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından devralınan banka/şirketler ve bunların varlıkları ile ilgili olarak Fona verilen yetkiler, bu Kanun ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen kayımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde, bu şirketlerin yahut bunların sahiplerinin Fona borçlu olup olmadığına ve varlıkları üzerinde Fon haczi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kıyasen uygulanır. Yönetim ve denetimi veya kayımlık yetkisi Fona devredilen veya Fonun kayımlık olarak atandığı banka/şirketleri ve ortaklık paylarını soruşturma, kovuşturma veya iflas ve tasfiye süresince yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasına göre malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ve bu kapsamda icra edilen iş ve işlemler hakkında 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci ve 38 inci maddeleri uygulanır. Şirketlerin

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulur. Hakkında soruşturma, kovuşturma bulunmama veya müsadere kararı verilmemiş olma koşulu, borsada işlem gören hisseler bakımından aranmaz. Kâr dağıtım kararı ilişkili olduğu faaliyet dönemi mali verilerinin ve tablolarının tasdiki anlamına gelmez. Dağıtım ilişkili hususlar Fon Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 16- 6758 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından devralınan banka/şirketler ve bunların varlıkları ile ilgili olarak Fona verilen yetkiler, bu Kanun ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen kayımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde, bu şirketlerin yahut bunların sahiplerinin Fona borçlu olup olmadığına ve varlıkları üzerinde Fon haczi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kıyasen uygulanır. Yönetim ve denetimi veya kayımlık yetkisi Fona devredilen veya Fonun kayımlık olarak atandığı banka/şirketleri ve ortaklık paylarını soruşturma, kovuşturma veya iflas ve tasfiye süresince yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasına göre malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ve bu kapsamda icra edilen iş ve işlemler hakkında 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesi

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Fon Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerin ya da ortaklık paylarının bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutardan, Fonun satış, dava veya avukatlık masrafları düşüldükten sonra kalan tutar yargılamanın kesin hükümlerle sonuçlandırılmasına kadar bir hesapta nemalandırılır. Şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutarlar ise, 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca oluşturulan sıra cetveline göre dağıtılır. Sıra cetveline göre dağıtım yapıldıktan sonraki bakiye, bu Kanunun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan işlemlerin tesisi için şirket hesaplarına aktarılır. Ortaklık paylarının satışında, satışa ilişkin masraflar ile dava veya avukatlık masrafları, Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı bulunmayan hissedarların payından düşülmez.

(2) Şirket varlıklarının ticari ve iktisadi bütünlük yoluyla satışına karar verilmesi halinde Fon Kurulu, geçmiş dönem borçlarını, bu borçların FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olmayan kişilerle gerçek mal veya hizmet ilişkisine dayanması ve 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinde belirtilen koşulları karşılaması şartıyla ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödettirmeye yetkilidir.”

MADDE 16- 1/2/2018 tarihli ve 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “varlıkların” ibareleri “malvarlığı değerlerinin” şeklinde, fıkrada yer alan “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satış ve tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

uygulanır. Şirketlerin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Fon Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerin ya da ortaklık paylarının bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutardan, Fonun satış, dava veya avukatlık masrafları düşüldükten sonra kalan tutar yargılamanın kesin hükümlerle sonuçlandırılmasına kadar bir hesapta nemalandırılır. Şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutarlar ise, 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca oluşturulan sıra cetveline göre dağıtılır. Sıra cetveline göre dağıtım yapıldıktan sonraki bakiye, bu Kanunun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan işlemlerin tesisi için şirket hesaplarına aktarılır. Ortaklık paylarının satışında, satışa ilişkin masraflar ile dava veya avukatlık masrafları, milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı bulunmayan hissedarların payından düşülmez.

(2) Şirket varlıklarının ticari ve iktisadi bütünlük yoluyla satışına karar verilmesi halinde Fon Kurulu, geçmiş dönem borçlarını, bu borçların FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olmayan kişilerle gerçek mal veya hizmet ilişkisine dayanması ve 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinde belirtilen koşulları karşılaması şartıyla ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödettirmeye yetkilidir.”

MADDE 17- 1/2/2018 tarihli ve 7076 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “varlıkların” ibareleri “malvarlığı değerlerinin” şeklinde, fıkrada yer alan “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satış ve tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

ibaresi “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve/veya şirket yönetim/müdürler kurulu/malvarlığı değerleri kayyım temsilciliği tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığının onayı ile satış veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir” şeklinde, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “ve” ibaresi “veya” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, mevcut üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Müsadere kararı verilen şirket, ortaklık payları veya malvarlığı değerlerinin satış veya ticari ve iktisadi bütünlük satışları 6758 sayılı Kanununun 19 uncu ve 20 nci maddelerindeki esaslar çerçevesinde yapılır. Tasfiye komisyonlarınca tasfiye tamamlanır.”

“Tasfiye bakiyesi Hazineye irat kaydedilir.”

“(2) Şirketin yüzde ellinin altındaki ortaklık paylarının müsadere edilmesine karar verilmesi halinde, müsadereye konu bu paylar Fon tarafından satışa çıkarılır. En az iki kez satışa çıkarılmış olmasına rağmen satışın gerçekleşmemesi halinde ortaklık payları ilgili şirkete bedeli mukabilinde devredilebilir ve payların bedeli şirket tarafından Hazineye ödenir. Müsadere kararından sonra sermaye artırımına karar verilmesi halinde bu artırım Hazine ve Maliye Bakanlığının onayına tabidir.”

MADDE 17- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “paylardan” ibaresi “paylarının” şeklinde değiştirilmiş ve Anayasa Mahkemesince iptal edilen “Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” ibaresi “azami %5’i oranında Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ibaresi “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve/veya şirket yönetim/müdürler kurulu/malvarlığı değerleri kayyım temsilciliği tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığının onayı ile satış veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir” şeklinde, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “ve” ibareleri “veya” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, mevcut üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Müsadere kararı verilen şirket, ortaklık payları veya malvarlığı değerlerinin satış veya ticari ve iktisadi bütünlük satışları 6758 sayılı Kanununun 19 uncu ve 20 nci maddelerindeki esaslar çerçevesinde yapılır. Tasfiye komisyonlarınca tasfiye tamamlanır.”

“Tasfiye bakiyesi Hazineye irat kaydedilir.”

“(2) Şirketin yüzde ellinin altındaki ortaklık paylarının müsadere edilmesine karar verilmesi halinde, müsadereye konu bu paylar Fon tarafından satışa çıkarılır. En az iki kez satışa çıkarılmış olmasına rağmen satışın gerçekleşmemesi halinde ortaklık payları ilgili şirkete bedeli mukabilinde devredilebilir ve payların bedeli şirket tarafından Hazineye ödenir. Müsadere kararından sonra sermaye artırımına karar verilmesi halinde bu artırım Hazine ve Maliye Bakanlığının onayına tabidir.”

MADDE 18- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “paylardan” ibaresi “paylarının” şeklinde değiştirilmiş, Anayasa Mahkemesince iptal edilen “Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” ibaresi “azami %5’i oranında Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan kesinti tutarının” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve fıkraya beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
45 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Projenin mevcut şehir içi raylı sistem hatlarının devamı olmayıp müstakil işletilebilir durumda olması halinde veya projenin kombine taşımacılığa hizmet etmesi halinde; bu cümleyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce hizmete açılmış olanlar hariç olmak üzere, mülkiyet devrine konu edilmeksizin raylı sistemin işletmesinin Bakanlık veya bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşları, bu kuruluşların bağlı ortaklıkları veya iştiraki olan şirketler eliyle yürütülmesine Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. Bu durumda ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından kesinti yapılmaz.”

MADDE 18- 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“18/1/2019 tarihinden önce işletilmesi devredilmiş olan projelerin ödenmeyen bakiye tutarları 15 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki esas ve usullere göre tahsil edilir.”

MADDE 19- Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesi yayımı tarihinden üç ay sonra,
- b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

MADDE 19- 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“18/1/2019 tarihinden önce işletilmesi devredilmiş olan projelerin ödenmeyen bakiye tutarları 15 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki usul ve esaslara göre tahsil edilir.”

MADDE 20- Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesi yayımı tarihinden üç ay sonra,
- b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 21- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

